

KOLMAPÄEV, 8. OKTOOBER 2008

ISTUNGI JUHATAJA: Hans-Gert PÖTTERING

president

1. Pidulik istung – Ingrid Betancourt

President. – Daamid ja härrad, nõukogu eesistuja, volinik, tunnen suurt rahulolu ja imetlust, et võin täna Euroopa Parlamendis tervitada Ingrid Betancourt. Tere tulemast, proua Betancourt!

(Aplaus)

Tõsiasi, et viibite täna meie keskel, annab tunnistust sellest, et vaprad inimesed ei jäta iialgi lootust oma võitluses vabaduse ja inimväärikuse eest. Pärast teie vabastamist 2. juunil 2008. aastal on mul olnud au teile Euroopa Parlamendi nimel kirjutada ja tervitada teie tagasipöördumist vabadusse. Nüüd on käes hetk, mil te külalisena meie hulgas viibite.

Teid hoiti vangistuses kuus aastat neli kuud ja üheksa päeva. Ainult teie ise teate, mida pidite nende 2321 päeva jooksul läbi elama, ent te olete muutunud terves maailmas vabaduse sümboliks ning pealesunnitud piinade ja põhiliste inimõiguste äravõtmise inimliku vastupanu sümboliks, samuti väärikuse ja vapruse eeskujuks meie kõigile. Kogu selle aja olid teiega teie lapsed. Ma ei unusta iialgi, kuidas teie kaks last, tütar ja poeg, otsisid mu mõned aastad tagasi, siis kui olin hoopis teises rollis, üles ning kuidas nad oma ema eest kotsid. See oli laste armastus oma ema vastu. Võite oma laste üle uhke olla.

(Aplaus)

Selline terrorism, mida praktiseerivad teie röövijad, on otsene kallaletung meie väärtustele, vabadusele, inimväärikusele ja demokraatiale.

Proua Betancourt, teie näitel võime taas väga selgelt näha, et demokraatia ei tohi terrorismi ees iialgi taganeda. Meie poliitiline ja moraalne kohus on tagada, et õigusriiki alati toetataks.

Teie vangistuse ajal töötasid paljud Euroopa Parlamendi liikmed väsimatult selle nimel, et teid vabastataks ning ma tean, et täna viibib siin palju mitmesuguste Ingrid Betancourt komisjonide esindajaid – teie aktiivseid eestvõitlejaid, kes töötavad kõigi Colombia pantvangide vabaduse nimel. Tahaksin soojalt tervitada kõiki neid, kes on Ingrid Betancourt eest välja astunud ja täna siin Euroopa Parlamendis viibivad.

(Aplaus)

Daamid ja härrad, me peame väsimatult jätkama oma jõupingutusi, et tagada kõigi nende päästmine, kellelt on ikka veel ära võetud nende vabadus. See on teine põhjus, miks te meid täna külastate. Te ise olete öelnud: „Terrorismiohvrite jaoks on kõige suurem oht olla unustatud. Minul oli džunglis viibimise ajal nägu ja nimi. Ma palun nüüd, et teeksime sedasama nende jaoks, kes sinna maha jäid.” Need olid teie sõnad ja need kehtivad praegugi. Euroopa Parlamendi nimel kutsume täna üles seda teoks tegema.

Tähistame tänavu inimõiguste ülddeklaratsiooni 60. aastapäeva, mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu 10. detsembril 1948. aastal. See deklaratsioon esindas esimest ülemaailmset ametlikku kohustust kaitsta iga üksikisiku väärikust ning kõigi inimeste võrdsust, vaatamata nahavärvile, usutunnistusele või päritolule. Deklaratsiooni artiklis 3 on öeldud: „Igal inimesel on õigus elule, vabadusele ja isikupuutumatussele.”

Väga, väga paljud inimesed on oma vabadusest ilma jäetud, sest nad on kaitsnud inimõigusi. Inimõiguste kaitsjate konverentsil, mis on organiseeritud käesoleval nädalal siin Euroopa Parlamendis, oleme kuulnud arvukaid tunnistusi inimestelt, keda nende võitluse tõttu põhiõiguste ja -vabaduste eest on rõhutatud, meelevaldselt arreteeritud või eksili minema sunnitud. Meil on olnud võimalus ka üksikasjalikult arutada, kuidas saaksime paremini neid inimesi kaitsta ja nende tööd toetada.

Proua Betancourt, meil on see au ja heameel paluda teil nüüd Euroopa Parlamendi poole pöörduda.

Ingrid Betancourt. – *(FR)* Härra president, daamid ja härrad, minu jaoks on väga tundeline hetk täna siin teie juures olla, selsamal päeval, mil ÜRO ja Euroopa Liit üheskoos inimõiguste ülddeklaratsiooni 60. aastapäeva tähistavad.

Muidugi, kõik, mida mina teha saan, on mõelda, milline erakordne kokkusattumus see on. Kõigest kolm kuud tagasi jälgisin teie tööd Amazonase vihmametsade sügavaimast põhjast ning mu suurim igatsus oli tulla siia ja kõneleda meie kõigi eest, kes me ühtede inimeste hulluse ja teiste hoolimatuse tõttu jätkuvalt vangistuses viibisime.

Ma usun tõesti, et see on ime, et saan neid hetki teiega jagada. Tulin siia, olles tulvil imetlust parlamendi vastu, keda ma pidevalt kadestan. Nagu kõik ladina-ameeriklased usun minagi, et teie eeskujuga võib olla nakkav ja meie rahvad ühinevad, nii et me ühel päeval võime kohtuda Ladina-Ameerika parlamendis, mis sarnaneb teie omale, ning leida dialoogi ja vastastikuse austuse kaudu meie kontinendile suurepärase ja viljaka ühise saatuse ühinemisvõimalus.

Ma tean liigagi hästi, kui palju te nende raskete aastate jooksul minu peale mõtlesite. Mäletan väga hästi meie perede kõrval ka teie pühendumust ajal, mil maailm oli Colombia pantvangide saatuse suhtes huvi kaotanud, ning et kui meid jututeemaks võeti, siis kortsutati kulmu.

Džunglis oli mul kombeks kuulata raadiot, mis edastas parajasti siin käimasolevat istungjärku. Pilti ma küll ei näinud, ent kuulsin istungjärku kirjeldavate ajakirjanike hääli. Siit, sellest istungisaalist, teie kaudu, teie keeldumise kaudu alla anda ja teie vaikiva hukkamõistu kaudu tuli mu esmane abi. Tänu teile mõistsin ma rohkem kui viis aastat tagasi, et me ei ole enam ükski.

Kui suutsin kõigi nende aastate jooksul alal hoida lootuse, kui suutsin klammerduda elu külge, kui suutsin päev päeva järel kanda oma risti, siis sellepärast, et teadsin end elavat teie südames. Ma ütlesin endale, et mind saab küll sundida füüsiliselt kaduma, kuid mu nimi ja nägu elavad alati edasi teie mõtetes.

Sellepärast tahtsingi sellest hetkest peale, kui olin esimest korda astunud tagasi vabasse maailma, tulla siia, sellesse kohta, mida tundsin samuti oma koduna. Pidin teile ütlema, et miski, mida te ütlesite või tegite, polnud asjata. Selle, et olen elus, et olen taas avastanud elamise rõõmu, võlgnen ma teile. Peate mõistma, et teie sõnad tegid mulle palju head, enne kui füüsiline abi tegelikult minuni jõudis.

Tänan teid!

(Aplaus)

Suur tänu teile kõigile! Suur tänu, et avasite oma südame sellele tragöödiale juba nii kaua aega tagasi! Kui mõtlen terrorismiohvrite staatuse loomisest – ja ma rääkisin ÜROle vajadusest jätta ruumi, et ohvrite perekonnad saaksid oma arvamust väljendada – siis mõtlen eeskujuga peale, mille teie meile andsite. Ma tean, et võtsite vastu mu perekonna, mu ema, mu lapsed, et kuulasite nad ära. Džunglis oli see teadmine minu jaoks väga oluline. Teie suuremeelsuse kaudu muutus Euroopa Parlament tribüüniks, millelt kõneleda maailmale barbaarsuse suurusest, mida kogesime ja mida üle 3000 mu kaasvõitleja ikka veel kogevad.

Siin kõneldud sõnad, mis võimaldasid minul ja mu kaaslastel vabaks saada, tekitasid vajaduse tegutseda, austades samal ajal kõigi pantvangide elu, aga ka kõigi sisside elu, kes olid meie röövijad. Asjaolu, et ei kasutatud mingit vägivalda, oli teie ranguse ja pühendumuse tulemus. See on teie tegevuse eriline selge ja konkreetne tulemus.

(Aplaus)

Tahaksin siinkohal avaldada lugupidamist ka tuhandetele inimõiguste aktivistidele, tuhandetele vabadusvõitlejatele, kes töötasid kõikjal kogu maailmas, et kindlustada meie ja paljude teiste inimeste tagasitulek kogu maailmas. Ma näen siin FICIBi kollaseid T-särke.

(Aplaus)

(ES) Tahaksin tänada FICIBit, et ta võitles kõigi Colombia pantvangide eest. Teie olite esimesed, kes selle ukse avasid. Tänu teile saime mina ja viisteist mu kaaslast tagasi vabaduse. Peame võitlust jätkama ja vabastama ka ülejäänud ning ma tean, et saan selles loota teie peale.

(Aplaus)

(FR) Vabadusvõitlejaid oli palju. Muidugi FICIB ning siis veel palju komiteesid kogu maailmas: Pariisis, Itaalias, Madalmaades ning paljud Kreekas, Saksamaal, Iirimaal, Taanis, Rootsis, igal pool. Meil oli sõpru igal pool: Kanadas, Ühendriikides, kõikjal Ladina-Ameerikas, ent see kõik sai alguse siit. Tänan teid!

(Aplaus)

Iga päev rohkem kui kuue aasta jooksul korraldasid need vabadusvõitlejad aktsioone, et olla kindlad: meie tragöödia ei upu ükskõiksuse sohu. Me oleme vabad, mõned meist, kuid mitte kõik. Nende võitlus kestab edasi.

Rohkem kui kunagi varem on meil tarvis neile teie toetust, teie avatud uksi, teie head tahet ja aega. Rohkem kui kunagi varem vajame siiski teie sõna. Ainus relv, kas teate, millesse peaksime uskuma, on sõna jõud.

(ES) Tahaksin rääkida sellest erakordsest relvast, milleks on sõnad, ka sellepärast, et täna mõtlen ma suure kurbusega naisest, kes kasutas sõnu oma relvana, aga kelle vastu võideldi vägivalla ja tulirelvadega.

Colombia naine Olga Marina Vergara suri 22. septembril, mõrvatuna koos oma pojapoja, poja ja teiste perekonnaliikmetega. Ta oli inimõiguste aktivist. Ta oli naine, kes ütles välja, mida mõtles ja kes kasutas oma sõnu teiste kaitseks.

Mõtlen täna tema peale ning palun siin, selles pühas paigas oma riigi Colombia ametivõime teha kõik vajaliku selleks, et otsida üles selle eest vastutavad isikud, nii et saaks neid ausaks kohtumõistmiseks kohtu ette tuua ning nende häbiväärsete tegude eest karistada.

(Aplaus)

(FR) Sõnad on äärmiselt olulised, kas teate. Sõnade abil saame kõige tõhusamalt võidelda vihkamise ja vägivalla vastu. Olen kindel, et paljudel juhtudel olete ennast masendatuna tundnud, sest ei suuda midagi teha, samas kui rääkimine tundub lihtsalt vastutuult sülitamisena. Arvan, et olete ehk midagi selletaolist kogenud – minuga juhtus küll nii, ajal kui olin Colombia parlamendiliige – et te näiteks kahetsete, et ei kuulu valitsusse, täidesaatvatesse organitesse, kus langetatakse otsuseid, allkirjastatakse tšekke ja tehakse tegusid. Materiaalses maailmas, kus pole olemas seda, mida meie silm näha ei suuda, on see pettumus, mille tekkimise suhtes me kõik valvsad peame olema.

Parlament on siiski pühapaik sõnadele, sellistele sõnadele, mis teevad vabaks. See on koht, kus saavad alguse ühiskonna kõik suured ärkamisprotsessid. Just siin algatatakse ja öeldakse välja kõik need asjad, mis meie inimestele tõepoolest korda lähevad. Kui täidesaatev võim viimaks tegutsema asub, siis juhtub see sellepärast, et tükk aega enne seda on siin keegi, üks teie hulgast, püsti tõusnud ja rääkinud. Te teate sama hästi kui minagi, et millal iganes keegi teist siin parlamendis kõneleb, peab kurjus jälle ühe sammu taganema.

Sõnadel on reaalsele maailmale tõeline mõju. Sartre tajus seda lapsest saadik. Françoise Dolto väljendas seda väga ilusasti, kui ütles, et inimesed on sõnade olendid ning need võivad hoolitseda, tervendada ja sünnitada, aga ka haigeks teha ja tappa. Sõnad, mida me ütleme, mõjutavad emotsioone meie sees.

Olin jahmunud, kui avastasin – ja see on midagi üpris isiklikku, lasen teil nüüd vilksamisi oma eraellu vaadata – et mu tütar suutis mu äraolekul vastu pidada nende sõnade varal, mida olin sügavamalt järele mõtlemata talle meie kooselu ajal öelnud. Sel ajal ei osanud ma ettegi kujutada, kui suurt lootust ja jõudu võivad need sõnad talle anda ajal, mil olen temast kaugel, vangistuses. Eriti hästi oli tal mees kiri, mille kirjutamise ma ise olin unustanud ja mille olin saatnud talle viieteistkümnendaks sünnipäevaks. Ta ütles mulle, et luges seda kirja igal sünnipäeval...

(Aplaus)

... ning et igal aastal, kuna ta oli jälle natuke muutunud, leidis ta alati sellest midagi uut, mis kõnetas isikut, kelleks ta oli saanud...

(Aplaus)

Arstidel on selle jaoks oma nimetus: see on traumajärgse stressi sündroom. Sellega tuleb tegelda. See ongi kõik. Mul on kahju.

Niisiis ütlesin ma, et iga kord leidis ta neis kirjades midagi uut, mis ütles isikule, kelleks ta oli saanud, mida ta läbi teeb. Jumal hoidku, kui oleksin teadnud! Oleksin siis veel suurema armastuse ja turvatundega väga hoolikalt ta teed tasandanud.

Mõtlen täna meist: teist ja minust. Kui suudaksime tõepoolest mõista oma sõnade mõju tegelikku ulatust, siis oleksime ehk hoolivamad, vapramad, nõudlikumad oma aruteludes, kuidas leevendada nende inimeste kannatusi, kes vajavad meid nende eest võitlema. Despootlike režiimide ohvrid teavad, et täna siin räägitu väljendab nende kannatuste kaalu ja annab nende võitlusele mõtte. Te olete alati mees pidanud nende

nimesid ja olukorda. Te olete takistanud nende rõhujate pääsemist selle tõttu, et nende kuriteod unustatakse. Te pole lasknud neil varjuda doktriini, ideoloogia või religiooni taha, mille õudustele nad oma ohvrid allutasid.

Vangis olles kuulsin mitu korda, kuidas FARCi eestkõneleja Raúl Reyes minust rääkis. Ma kuulsin teda raadios rääkimas: „Ingrid ütleb nii” või „Ingrid ütleb naa”. Olin maruvihane, leides, et mu röövimisega pole sissid minult riisunud mitte ainult mu saatuse, vaid nad võtavad ära ka mu hääle.

Teadlikuna sellest, et olen oma hääle tagasi saanud, räägin ma teiega, et öelda, kui väga maailm Euroopa kõnelemist vajab. Maailmas, kus murelikkus muutub aina rõhuvamaks, kus meie hirm homse ees tähendab ohtu täielikult endasse tõmbuda, on meil tarvis ennast avada, sirutada käed suuremeelselt välja ja hakata maailma muutma.

Tarbijaühiskond, milles me elame, ei tee meid õnnelikuks. Enesetappude arv, uimastite kasutamise tase ja vägivald ühiskonnas on kõigest mõned sümptomid ülemaailmsest haiguseisundist, mis aina kasvab. Globaalne soojenemine ja selle põhjustatud loodusõnnetused on vahend, meenutamaks meile, et Maa on meie vastutustundetusest ja isekusest haige.

(Aplaus)

Kuidas on see seotud kogu maailmas brutaalsuse all kannatavate ohvritega? Ma arvan, et seosed on väga sügavad. Kui ma ise vangistuses viibisin, sain võimaluse uurida oma röövijate sotsiaalset tagapõhja, kuid nähtavasti ainult teatava piirini. Mind valvanud sissid polnud vanemad kui mu enda lapsed. Noorimad olid 11, 12, 13, vanimad 20 või kõige rohkem 25. Enamik neist, ma ütleksin 95%, olid enne FARCi värbamist töötanud kokalehtede korjajaina. Neid tuntakse nime all *raspachines*. Nad veedavad kogu oma aja, päikesetõusust loojakuni, muutes kokalehti kokapastaks, mida lõpuks kasutatakse kokaiini alusena.

Need on noored talupojad, kes enamasti elavad väga kõrvalistes paikades, kuid on satelliittelevisiooni kaudu maailmas toimuvaga väga hästi kursis. Nagu meie lapsigi, pommitatakse neid informatsiooniga ja nagu meie lapsedki, unistavad nad iPodidest, Playstationidest, DVDdest. Kuid nende haardeulatusest on tarbijalik maailm, mida nad ihaldavad, siiski täielikult väljas. Peale selle katab nende töö uimastitööstuses, kuigi see on paremini tasustatud kui Colombia traditsioonilises põllumajanduses, suure vaevaga nende põhivajadused.

Nad leiavad end pettunuina ja võimetuina andma oma osa, et täita perekonna vajadusi, jälitatuina õiguskorra organite poolt (loomulikult, sest nad on kaasatud seadusevastasesse tegevusse), tihtipeale korrupsiooni ja jõhkra ohvitseri juhusliku vägivalda ohvritena, ning peavad taluma piirkonda valitsevate kurjategijate kõiki mõnitusi, pettusi ja räpaseid tehinguid. See on kurjategijate, uimastikaubanduse, maffia impeerium. Nad lõpetavad, uputades viletsates baarides, kus nad leiavad pelgupaiga, oma muresid ja kolme teenitud peesot alkoholisse.

Kui sissid neid värbavad, siis tunnevad need noored inimesed, nagu oleksid leidnud oma hädadele lahenduse: neile antakse süüa, riided selga ja koht, kus elada. Neil on tunne, nagu nad teeksid karjääri, sest võivad sisside militaarses organisatsioonis kõrgematele astmetele tõusta. Samuti on neil püss õlal, mis annab neile selles piirkonnas auväärse staatuse, see tähendab nende perekonna ja sõprade silmis. Sellepärast ongi sissiks olemine vaestes piirkondades ühiskondliku edu vorm.

Siiski on nad kaotanud kõik. Nad on kaotanud oma vabaduse. Nad ei saa iialgi FARCist lahkuda ega taas oma peret näha. Neist on saanud, ilma et nad ise seda mõistaksid (kuid mina nägin seda), orjad organisatsioonis, mis ei lase neil iialgi vabaks. Nad on kahuriliha ühes mõttetuses sõjas.

See umbes 15 000 noorest inimesest koosnev kogum, mis moodustab FARCi vägede põhimassi, poleks iialgi selles olukorras, kus nad on, kui meie ühiskond oleks pakkunud neile tõelisi eduväljavaateid. Nad poleks iialgi selles olukorras, kui meie ühiskonna väärtused poleks muutunud äraspidisteks ja vajadus asju omada poleks saanud nii tähtsaks osaks elust.

(Aplaus)

Meie ühiskond on teel sinnapoole, et toota massiliselt partisane Colombias, fanaatikuid Iraagis, terroriste Afganistanis ja ekstremiste Iraanis. Meie ühiskond purustab inimeste hinged ja viskab nad välja kui oleksid nad süsteemi jäätmed: immigrandid, keda me ei soovi, töötud, kes on meile nii suureks häbiks, uimastisõltlased, muulad, lapssõdurid, vaesed, haiged ja igauhe, kellel pole kohta meie maailmas.

Me peame esitama endale küsimusi. Kas meil on õigust jätkata ühiskonna ehitamist, millest enamik inimesi on välja jäetud? Kas võime endale lubada muretseda üksnes iseenda õnne pärast, kui see põhjustab nii paljudele teistele õnnetust? Mis saaks siis, kui jagada toit, mida me tonnide kaupa minema viskame, teistes maades

neile, kes on näljased? Kuidas oleks siis, kui otsiksim e mõistlikumaid tarbimisviise, et anda ka teistele võimalus kaasaja hüvedele ligi pääseda? Kas suudame kujutleda tulevikus teistsugust tsivilisatsiooni, milles suhtlemine teeb lõpu konfliktidele, relvakonfliktidele, milles tehnoloogia areng võimaldab meil oma aega ja ruumi teistmoodi korraldada, nii et igaihe jaoks siin planeedil leidub õiglane koht ainult selle lihtsa fakti tõttu, et ta on maailma kodanik.

Ma usun tõesti, et inimõiguste kaitse nõuab meie tavade ja harjumuste muutumist. Me peame teadlikuks saama survest, mille meie eluviis paneb peale neile, kes sellest osa ei saa. Me ei saa jätta ülekohtu kraani voolama ja loota, et karikas iialgi täis ei saa.

(Aplaus)

Me kõik oleme inimolendid, ühesuguste vajaduste ja ihadega. Peaksime hakkama tunnistama ka teiste õigusi – isikute õigusi, keda näeme silla all, kelle peale me ei taha õieti vaadatagi, sest nad rikuva meie keskkonda – et tahta, mida tahame.

(Aplaus)

Ja siis on veel meie südamed. Me kõik oleme võimelised kõige paremaks, kuid rühma surve all oleme võimelised ka kõige halvemaks. Ma pole kindel, et võime tunda end kaitstuna omaenda suutlikkuse eest julmuseks. Oma vangistajaid vaadeldes juurdlesin alati, kas suudaksin käituda nagu nemad. Oli selge, et enamik neist viibisid suure surve all, sellise surve all, mille panid neile peale rühma nõudmised.

Mis saab meid selle eest kaitsta? Mis saab tagada, et me ei riku inimõigusi, esiteks iseenda sees – kui me seda rikkumist sallime, silmad kinni pigistame või vabandusi otsime – ja teiseks maailmas? Kuidas saame ennast selle eest kaitsta? Parima kilbi leiame alati oma vaimsusest ja põhimõtetest. Siiski on need meie sõnad, mille abil peame võitlema. Sõnadest saab kõige erakordsema mõõga.

Sellepärast ma aina kordangi, et esmatähtis on dialoog, siis kui tahame sõda maailmas lõpetada. Olgu see sõda minu kodumaal, Colombia sõda, või juhtub see Darfuris, Zimbabwes, Kongo Demokraatlikus Vabariigis või Somaalias, lahendus on alati üks ja sama. Meil on tarvis rääkida. Esmatähtis on, et tunnistaksime teiste õigust saada ära kuulatud, mitte sellepärast, et neil on õigus või ei ole, mitte sellepärast, et nad on head või pahad, vaid sellepärast, et rääkimisega säästame me inimesid.

(Aplaus)

Tahan teieni tuua kindluse, mis mind täidab. Pole midagi võimsamat kui sõnad. Peame maailma sõnadega üle kallama, et puudutada südameid ja muuta käitumist. Just nimelt oma hinge väärtuste kaudu saame kellegi teise eest kosta. Just nimelt oma olemuse sügavusest allikana purskuvate sõnade kaudu saame üles ehitada rahu. Just nimelt sõnade abil saame kaitsta igaihe vabadust. Sõnade abil hakkame ehitama uut tsivilisatsiooni, armastuse tsivilisatsiooni.

(Aplaus)

Lubage mul rääkida teile armastusest. Te teate, et olen tagasipöördumisest saadik pidevalt mõelnud oma õnnetute vendade saatusest, nende saatusest, kes täna on loomadena puude külge aheldatud, kes jäid džunglisse maha, siis kui ma lahkusin. Tulge koos minuga sinna, kus on nemad.

(Aplaus)

Andke andeks, mul on nii piinlik.

(Aplaus)

Järgnege mulle sinna, kus on nemad, tohutute puude varju alla, mis peidavad sinise taeva...

(Aplaus)

...lämmatatud taimestikust, mis pitsitavate kruustangidena nende ümber sulgub, uppunud nimetute putukate katkematusse suminasse, kes ei jäta neile isegi õigust vaikuses puhata, ümberpiiratuna kõikvõimalikest koletistest, kes neid jälitavad...

Andke andeks, ma ei suuda seda. Mul on tõesti kahju.

(Aplaus)

... ümberpiiratuna kõikvõimalikest koletistest, kes neid järelejätmalt jälitavad, nii et nende kehad piinlevad vales.

Võimalik, et just praegu kuulavad nad meid ja ootavad, kõrv vastu raadiot, neid sõnu, meie sõnu, mis meenutaksid neile, et nad on ikka veel elus. Sest oma vangistajate jaoks on nad kõigest esemed, kaubad, isegi vähem kui kariloomad. Igapäevaelus on nad nende, oma vangistajate, sisside jaoks tüütu kohustus, mis ei anna viivitamatut kasu, ning kerge märklaud, mille peale oma ärritust välja valada.

Tahaksin teile öelda nende kõigi nimed. Kinkige mulle, palun, mõned minutid lugupidamisavaldusena neile, sest kui nad kuulevad meid nende poole pöördumas, hakkavad nende südamed seal džunglihaia sügavustes vastuseks sellele loendusele pisut kiiremini lööma. Meil võib korda minna neid nende ahelate rängast alandusest mõneks hetkeks vabastada.

ALAN JARA, SIGISFREDO LOPEZ, OSCAR TULIO LIZCANO, LUIS MENDIETA, HARVEY DELGADO, LUIS MORENO, LUIS BELTRAN, ROBINSON SALCEDO, LUIS ARTURO ARCIA, LIBIO MARTINEZ, PABLO MONCAYO, EDGAR DUARTE, WILLIAM DONATO, CESAR LASSO, LUIS ERAZO, JOSE LIBARDO FORERO, JULIO BUITRAGO, ENRIQUE MURILLO, WILSON ROJAS, ELKIN HERNANDEZ, ALVARO MORENO, LUIS PENA, CARLOS DUARTE, JORGE TRUJILLO, GUILLERMO SOLORZANO, JORGE ROMERO, GIOVANNI DOMINGUEZ.

Ma mõtlen ka ühele erakordsele naisele nimega AUNG SAN SUU KYI, kes maksab oma rahva õiguse eest vabadusele oma eluga ja on alustanud näljastreiki, et ennast kuuldavaks teha. Ta vajab meie sõnu rohkem kui kunagi varem, et saada tuge.

(Aplaus)

Muidugi kannan ma alati südames ka teise oma kaasmaalase Guilad Shaliti risti, kes võeti pantvangi 2006. aasta juunis. Ta perekond kannatab samamoodi nagu kannatas minu oma, koputades igale uksele, pöördudes igaihe poole taevas ja maa peal, et tema vabastamist saavutada. Tema isiklik saatuse on läbi põimunud poliitiliste huvidega, millega tal endal pole midagi pistmist ja mida tema ei suuda juhtida.

GUILAD SHALIT, AUNG SAN SUU KYI, LUIS MENDIETA, ALAN JARA, JORGE TRUJILLO, FORERO,...

Nende nimed, kõlades siin, nende seinte vahel, kannavad endas kurjuse raskust. Nad peavad teadma, et kuni neid pole vabaks lastud, tunneb igaüks meist ennast vangina.

Ma loodan meeleheitlikult, et aplaus, mis kajab siin parlamendis, kannab üle meid lahutava vahemaa nendeni armastuse, kogu meie jõu ja energia. Et nad võiksid teada, et oleme kõigest hingest pühendunud. Et nad võiksid kindlad olla, et me ei jää kunagi vait ega lõpeta kunagi, mitte kunagi oma tegevust, kuni nad kõik on vabad!

Täna teid!

(Täiskogu aplodeerib kõnelejale seistes)

President. – Ingrid Betancourt, te jagasite oma südame sügavamaid tundeid meiega, Euroopa Parlamendi vabalt valitud liikmetega ning, daamid ja härrad, usun, et võin öelda seda teie kõigi nimel, me pole kunagi varem kogunud siin täiskogus nii liigutavaid hetki, nagu kogesime just praegu.

Proua Betancourt, andsite meile sõnumi solidaarsusest ja väljendasite lootust, et teie kogemused – kannatused, mida pidite taluma, ja vabadus, mille olete nüüd saanud – juhivad ka kõik need, keda terroristid endiselt vangis hoiavad, viimaks samamoodi vabaduse saavutamiseni, nagu teil on praegu. See on suurim solidaarsuse märk, mida saate pakkuda kõigile pantvangidele kogu maailmas, ning selle eest me täname teid kogu südamest.

(Aplaus)

Proua Betancourt, oma rahumeelse võitlusega vabaduse, demokraatia, inimõiguste ja iga üksikisiku väärikuse eest olete julgustanud meid, Euroopa Parlamendi vabalt valitud liikmeid, jätkama võitlust rahulikult teel ja suure pühendumusega. Olete julgustanud meid dialoogi alustama ning olete kirjeldanud sõnu kõige tähtsama asjana siin elus. Sõnad olid olemas inimliku suhtluse alguses. Te julgustate meid seda rada mööda edasi minema.

Proua Betancourt, lubage mul lõpetuseks öelda: meil oli au viibida sellel sügavalt liigutaval istungil koos teiega, kogeda sügavaid inimtundeid, kuid samas ka kirglikku üleskutset tegutsemisele: üleskutset meile, kes me oleme valitud selleks, et midagi ette võtta. Loodame, et nüüd, kus teile on antud tagasi vabadus ja uus

elu, leiate te rahu oma sünnimaal Prantsusmaal, mis on Euroopa Liidu tähtis liikmesriik ja eesistujariik sel poolaastal, ning et te leiate õnne, mida ihkate. Kõige rohkem soovime teile seda armastust, millest rääkisite. *Merci*, Ingrid Betancourt!

(Aplaus)

ISTUNGI JUHATAJA: Rodi KRATSA-TSAGAROPOULOU

asepresident

(Istung algas kell 15.55)

2. Istungjärgu jätkamine

Juhataja. – Kuulutan taasavatuks Euroopa Parlamendi istungi, mis peatati neljapäeval, 25. septembril 2008.

3. Eelmise istungi protokollu kinnitamine (vt protokoll)

4. Parlamendi koosseis (vt protokoll)

5. Parlamendi komisjonide ja delegatsioonide koosseis (vt protokoll)

6. Esitatud dokumendid (vt protokoll)

7. Suuliselt vastatavad küsimused ja kirjalikud deklaratsioonid (esitamine) (vt protokoll)

8. Kehtetud kirjalikud deklaratsioonid (vt protokoll)

9. Nõukogu edastatud kokkulepete tekstid (vt protokoll)

10. Assigneeringute ümberpaigutamine (vt protokoll)

11. Päevakord (vt protokoll)

12. Euroopa Ülemkogu ettevalmistamine, sealhulgas ülemaailmse finantssüsteemi olukord (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on nõukogu ja komisjoni sõnavõetud Euroopa Ülemkogu ettevalmistamise, sealhulgas ülemaailmse finantssüsteemi olukorra kohta.

Jean-Pierre Jouyet, nõukogu eesistuja. – (FR) Proua juhataja, komisjoni president, daamid ja härrad, olen kindel, et mõistate, kui raske on parlamendi ees kõnelda vahetult pärast niisugust tunnete, inimlikkuse ja solidaarsuse hetke, mida praegu just kogesime, kuulates Ingrid Betancourti väga isiklikku jutustust ja üleskutset tegudele.

Peame siiski reaalsusse tagasi pöörduma. Euroopa Ülemkogu kohtub 15. ja 16. oktoobril. See uus istungjärg eeldab erilist tähelepanu praegusel kriisi ja ebastabiilsuse ajal, mis kutsub Euroopa Liitu üles poliitilise tahte väljendamisega, algatustele ja otsustele. Euroopa Ülemkogu töös domineerib majandus- ja finantsolukord.

Nagu ma parlamendile 23. septembril ütlesin, ei ole see kriis ainult Ameerika kriis. See on nüüd ka Euroopa kriis. See on nüüd rahvusvaheline kriis. See turgude ja meie finantssektori usaldusväärsuse kriis on mõne viimase päevaga isegi süvenenud. EL peab asuma täitma oma kohustusi.

Nõukogu eesistujariik on otsustanud mitte säästa jõupingutusi, et parandada riiklike algatuste koordineerimist ja kokkukuuluvust. Ta tegi seda laupäeval G7 Euroopa liikmete kohtumisel, komisjoni presidendi, Eurogrupi

presidendi ja Euroopa Keskpanka presidendi juuresolekul. Ta tegi seda eile majandus- ja finantsministrite nõukogus. Ta teeb seda jälle Euroopa Ülemkodus 15. ja 16. oktoobril.

Oleme eurooplaste vahel jõudnud kokkuleppele, et on tarvis üksikasjalikumalt nõu pidada, mismoodi iga liikmesriik suudab hakkama saada kriisi mõjudega oma finantssüsteemis. Euroopa-sisene dialoog on konkreetne reaalsus. Valitsuste, administratsioonide, keskpankade, pangandusjärelevalvajate ja Euroopa Komisjoni vahel on pidev side. Nagu Jean-Claude Trichet meile meelde tuletas, vastutame me selles kriisis oma ressurside ja struktuuridega. Me ei ole föderaalne valitsus nagu Ameerika Ühendriigid. Meil pole midagi häbeneda. Me peame töötama institutsioonilises kontekstis, mis on meile omane. Praegu on aeg tegudeks. Kõige tähtsam on see, et eurooplased teevad koostööd ja täidavad oma kohustusi koos Euroopa Keskpannaga. Oma 6. oktoobri deklaratsioonis tuletas Euroopa Ülemkogu eesistuja Nicolas Sarkozy meelde, et ELi liidrid olid ühehäälsed oma soovis võtta vastu kõik vajalikud meetmed, et tagada finantssüsteemi stabiilsus.

Peaksime tervitama rolli, mis on Euroopa Keskpannal ning teistel keskpankadel – Ameerika, Briti, Rootsi ja Kanada keskpangal –, kes on just heaks kiitnud kooskõlastatud maksumäära vähendamise pool punkti. Peame edasi lükkamata tegutsemist jätkama. Nagu rahandusministrid eile oma kohtumisel rõhutasid, on tarvis kiiresti veenda hoiustajaid ja varustada pankadevahelist turgu. See on usalduse taastamise võimalus. Peame tegema ka finantsjuhtimise üksikasjaliku läbivaatamise süsteemi suhtes, mis on soodsam majanduse pikaajalise finantseerimise puhul, et eurooplasi säästma julgustada ning kõikumisi ja finantsspekulatsioone vähendada.

Ükski neist teemadest pole vastuolus konkurentsivõimelise ja innovaatilise finantstööstuse säilitamisega. Juhtimise parandamisel loodame väga Euroopa Komisjoni ettepanekutele. Need peavad olema kiired ja julged.

Eile jõudsid liikmesriigid kokkuleppele ühe viivitamatu vastuse suhtes: tagada esmalt finantsasutuste stabiilsus, siirates neisse kapitali või kasutades mistahes muud olukorrast tingitud vahendit. Sellest seisukohast võttes on täna hommikul Briti peaministri väljakuulutatud meetmed äärmiselt teretulnud. Need on selgelt kooskõlas kohustustega, mille riigi- ja valitsusjuhid 6. oktoobril võtsid. Vahepeal on Prantsusmaa otsinud õiguslikku struktuuri, mis võimaldaks valitsusel vajaduse korral võtta finantsriske sellisel ajal ja sellises kohas, kus see peaks vajalikuks osutama. Euroopa Ülemkogu eesistuja jätkab nende eri algatuste ja ettepanekute kasutamist alusena, millelt võtta asjakohaseid meetmeid, mis on suunatud Euroopa koordineerimise tugevdamisele.

Peame kaitsma ka hoiustajate huvisid ja andma neile tagatise. Minimaalne hoiuste kaitsetase Euroopas tõstetakse, nagu te teate, 50 000 euron. Mõned liikmesriigid – tegelikult väga paljud – on teatanud oma otsusest tõsta see kaitse 100 000 euron. Praeguses eriolukorras on väga vajalik demonstreerida paindlikkust ühenduse eeskirjade kohaldamisel seoses riigiabiga ning stabiilsuse ja kasvu pakti sätetega. Oma presidendi otsustaval tagant tõukamisel on Euroopa Komisjon meile selles väga erilises küsimuses abiks.

Usalduse taastamiseks on vajalik ka rahvusvaheline koordineerimine G7 raamistikus nädala lõpul. Nagu Jaapani rahandusminister ja G7 ametis olev eesistuja ütles, peab G7 saatma rahandusministritel ja keskpankade juhtidelt välja tugeva ühtse sõnumi. Nimelt seda on keskpangad just teinudki ning sellest seisukohast võttes oli see otsustav ja väga positiivne signaal. Nähtavasti peame kriisi rahvusvahelist iseloomu arvesse võttes kaasama turgude stabiliseerimisse ka suured esilekerkivad riigid. Nimelt seda Euroopa Ülemkogu eesistujariik laienenud G8 jaoks käesoleva aasta lõpuks saavutada tahabki.

Lõpetuseks, Rahvusvaheline Valuutafond peaks olema põhiline foorum, mis juhib maailma suurimate tegijate vahelist arutelu. See peaks tagasi pöörduma finantspolitseiniku rolli, mida see algselt mängis, ning jälgima raha stabiilsust, finantsstabiilsust, nagu kavatseti vahetult pärast Teist maailmasõda, selle asemel, et kontrollida olukorda ainult esilekerkivates riikides ja arengumaades.

Peale nende äärmiselt oluliste majandus- ja finantskriisiga seotud arengute, tahtis nõukogu eesistujariik, et sellel nõukogu kohtumisel arutataks energia- ja kliimapaketti. Eesistujariigi Saksamaa otsustaval tõukel võttis Euroopa Ülemkogu 2007. aasta märtsis mõned ambitsioonikad kohustused, mis olid seotud keskkonnaga. Me tahame säilitada neid keskkondlikke ambitsioone komisjoni esitatud paketi, mille suhtes me loodame – ja ma rõhutan seda eriti – jõuda juba esimesel lugemisel parlamendiga kokkuleppel. Peame olema valmis ja tugeval positsioonil kaheks kohtumiseks: 2008. aasta lõpus Poznańis ja 2009. aasta lõpus Kopenhaagenis.

Praegune majanduskasvu aeglustumine kipub siiski teravdama mõnede meie partnerite, aga ka meie tööstusharude muret. Peame neile muredele ühiselt vastama. Peame vaatama, kuidas neid paindlikumaks muuta, seadmata siiski ohtu komisjoni esitatud paketi eesmärke, aluspõhimõtteid ja peamist tasakaalu. Paketi

teemaks on arengumudel, mida me saame tulevikus kasutada. Praeguse arengumudeli on käesolev majandus- ja finantskriis kahtluse alla seadnud.

Eesistujariik tahtis tõstatada ka energiaturvalisuse küsimuse kooskõlas Euroopa Ülemkogu 1. septembri erakorralise kohtumisega. Selles küsimuses tahan olla üpris otsekohene: ikka veel on tarvis väga palju ära teha, eriti seoses energiatõhususega, energiaallikate mitmekesistamisega, võrkude vastastikuse sidumisega, infrastruktuuride arendamisega, koostööga suurte varustajariikide vahel, transiitriikidega ning peamiste tarbijatega. Tahaksime vastu võtta mõned suunised, vastuseks paljude liikmesriikide põhjendatud murele, eriti energia osas, kõige suuremas sõltuvuses olevate Kesk- ja Ida-Euroopa liikmesriikide murele. Peame suunised seadma nõnda, et komisjon saaks novembris teha, mida ta peab tegema, et esitada ettepanekuid meie kontinendi energiavarustuse kindluse parandamise kohta.

Vastavalt Iirimaa juunis tehtud soovitusel, mille kõik liikmesriigid heaks kiitsid, pöördub Euroopa Ülemkogu tagasi Lissaboni lepingu küsimuse juurde. Nagu me täna näeme, siis on selle institutsioonilise probleemi lahendamine vajalikum kui kunagi varem ja meie muredes keskne. Nagu te teate, tahaks eesistujariik detsembriks välja töötada suuna, mida järgida. Iirimaa peaminister Brian Cowen kinnitas Euroopa Ülemkogu eesistujale, et ta võiks esitada oma kolleegidele riigipeadele ja valitsusjuhtidele Iirimaa valitsuse tellitud uuringu tulemused, milles analüüsitakse referendumil saadud eitava häälteenamuse põhjusi ning järeldusi, mida sellest võiks teha. Oma visiidi ajal Pariisi teatas ta ka ajutise parlamendikomisjoni moodustamisest, mille arutelud lisatakse Iirimaa valitsuse aruteludesse praeguse hetke ja novembrikuu vahelisel perioodil. 6. oktoobril kinnitas välisminister Michael Martin põhiseaduskomisjonile, et Iirimaa valitsus on otsustanud teha konkreetsed ettepanekud. Samaaegselt kutsub eesistujariik üles neid, kes pole lepingut veel ratifitseerinud, seda tegema. Ebakindlus, mida praegu tunneme, on veel üks uue õigusliku ja institutsioonilise raamistiku andmise põhjus Euroopa Liidule. Me vajame seda rohkem kui kunagi varem ja me vajame seda kohe.

Euroopa Ülemkogul palutakse vastu võtta ka Euroopa varjupaigaõiguse ja immigratsiooni pakt, mille tekst oli poliitilise kokkuleppe teemaks nõukogu 25. septembri justiits- ja siseasjade alasel istungil. Ma ei hakka proua Betancourti öeldut üle kordama, kuid see on äärmiselt oluline. Immigratsioon jääb üheks Euroopa võimaluseks. Euroopa varjupaigaõiguse ja immigratsiooni pakt püüab anda uue tõuke migratsioonipoliitikale ning on kooskõlas 2005. aastast alates rakendatava tervikliku lähenemisviisi tasakaalustatud raamistikuga ning Euroopa Komisjoni esitatud ettepanekute raamistikuga. See sätestab ambitsioonika tulevikusuunitluse, mida järgides saab liikuda tõelise ühtse migratsioonipoliitika poole. See pakt hõlmab migratsioonivoogude juhtimise kõiki aspekte: nii võitlust illegaalse immigratsiooniga ja piirikontrolli kui ka uusi valdkondi, nagu näiteks majanduslik immigratsioon, varjupaigaõiguse nõuetekohane ühtlustamine ning päritoluriikide areng. See näib olevat meile täielikult hädavajalik, kuna tänavu laiendati Schengeni piirkonda.

Mis puutub välissuhetesse, siis Euroopa Liit hindab kõrgelt Venemaa tegevust oma kohustuste täitmisel vastavalt 12. augusti ja 8. septembri lepingutele seoses vene vägede väljaviimisega, millest sõltub Venemaa ja Euroopa Liidu partnerluslepingu jätkamine tulevikus. Euroopa Liidu ja Venemaa vahelised suhted saavad komisjoni ja nõukogu üksikasjaliku hindamise objektiks, valmistudes eelolevaks tippkohtumiseks, mis plaanide kohaselt toimub 14. novembril Nice'is.

Samal ajal on Euroopa Liit otsustanud jätkata oma idanaabrite toetamist nende majandusliku ja demokraatliku moderniseerimise jõupingutustes. Sellega seoses tuletan meelde septembris Pariisis peetud Euroopa Liidu ja Ukraina tippkohtumise tulemusi, mis märgivad enneolematut edusammu Euroopa Liidu ja Ukraina vahelistes suhetes.

Samas vaimus kutsub Euroopa Ülemkogu üles tugevdama suhteid ELi ja Moldova vahel, mida ma külastasin eelmisel esmaspäeval, kasutades selleks uut, riigile kohandatud erilepingut, mis on eelmisest ambitsioonikam ning võimaldab seostamist mitmesuguste ELi poliitikatega, juhul kui eelseisvad valimised riigis hästi lähevad. Peale selle hakkab üldasjade ja välissuhete nõukogu vastutama idapartnerluse kohta tehtavate ettepanekute esialgse läbivaatamise eest, mida komisjon kavatseb esitada novembris.

Proua juhataja, komisjoni president, daamid ja härrad, nagu te näete on eesistujariigil Prantsusmaal hulk pakilisi küsimusi, millega tegelda. Kuna see eesistujariik peab kindlasti tegelema kriisijuhtimisega, ei tohi ta samas tuua ohvriks oma prioriteete. Euroopa võtab meetmeid, et vastata tänastele väljakutsetele: see oli deviis, mille mõne kuu eest valisime eesistujariigi Prantsusmaa töökavaks. See taotlus on meie tegevuse keskmeks rohkem kui kunagi varem. See peaks suunama Euroopa Ülemkogu tööd 15. ja 16. oktoobril rohkem kui kunagi varem.

13. Tervitus

Juhataja. – Enne, kui annan sõna komisjoni presidendile, lubage mul tervitada Kanaari saarte piirkondliku parlamendi delegatsiooni, mida juhib selle eesistuja Castro Cordobez.

(Aplaus)

14. Euroopa Ülemkogu ettevalmistamine, sealhulgas ülemaailmse finantssüsteemi olukord (arutelu jätkamine)

José Manuel Barroso, komisjoni president. – (FR) Proua juhataja, härra Jouyet, daamid ja härrad, lubage mul esmalt anda hinnang nõukogu eesistujariigi Prantsusmaa rollile.

Nagu härra Jouyet just ütles, oli Prantsusmaa eesistumise keskel kõigepealt Venemaa ja Gruusia vaheline kriis ja nüüd on tekkinud enneolematu kriis, ülemaailmne finantskriis. See kriis ei ole pärit Euroopast, vaid tuli üle Atlandi, ja see on kriis, milleks meil veel, ja ma rõhutan sõna „veel”, ei ole Euroopas vajalikke eeskirju, mis võimaldaks meil tüüpilise euroopaliku vastuse anda. Olen olnud tunnistajaks tohututele jõupingutustele, mida eesistujariik Prantsusmaa ja Nicolas Sarkozy on teinud, et sellele hädaolukorrale euroopalik vastus anda.

komisjoni president. – Finantskriisi raskus on meile kõigile selge ning on täiesti õige, et järgmisel nädalal peaks see olema Euroopa Ülemkogu kohtumise keskne aruteluteema.

Kriisiga tegelemine on finantssektorile, liikmesriikidele, Euroopale ja tema institutsioonidele ning rahvusvahelistele finantsasutustele tähtis katse. Sellesse on kaasatud palju erinevaid asjaosalisi: panku ja teisi finantsasutusi, pangandusjärelevalve, Euroopa Keskpank ja teised keskpangad, riikide valitsused, komisjon. Seega on meil tarvis koordineerimist. Ja sündmused arenevad väga ruttu, seega on meil tarvis kiirust.

Eelmisel nädalal kutsusin ma üles andma koordineeritud euroopalikku vastust, sest olen veendunud, et ilma selleta on Euroopal palju raskem kriisist üle saada. Täna julgustab mind liikmesriikide koostöövalmidus, mida näitas 27 liikmesriigi juhi ja minu ühisavaldus esmaspäeval, Eurogrupi ja ECOFINi kohtumisel. Ent ma pole veel rahule jäänud: me võime teha rohkem ja peamegi tegema.

Eriti innustan ma liikmesriike tegema tõelisi jõupingutusi koordineerimisel: parandama omavahelist koostööd ning koostööd Euroopa institutsioonidega. Jah, riiklik sekkumine on toimunud, suuremalt osalt riikide tasemel, sest raha ja pädevus asuvad seal. See peegeldab fakti, et me pole üks terviklik riik, vaid sellistest riikidest moodustatud liit, milles olukorrad on vähemalt teatava määraneni erinevad. Liikmesriikide meetmed on enamikul juhtudel olnud edukad. Kuid liikmesriikidel on tarvis tegutseda ühiste põhimõtete alusel ja ühiselt heakskiidetud raamistikus ning võtta arvesse oma tegevuse piiriüleseid mõjusid.

Kasutan võimalust tervitada Ühendkuningriigi täna väljakuulutatud meetmeid, mis on kooskõlas eile ECOFINis heakskiidetud põhimõtete paketiga.

Muidugi on ka palju asju, mida me Euroopa institutsioonide tasandil teeme ja mida meil on veel teha tarvis, need on nii lühiajalise kui ka keskmise ja pikaajalise perspektiiviga. Ettepanekud, mida ma silmas pean, on konkreetsed, praktilised ja realistlikud.

Lubage mul selgelt öelda: see võib ju küll ahvatlev tunduda, ent praegu pole aeg ega koht poliitilisi poose võtta ja suurelt esineda, kuulutada välja poliitilisi algatusi, mida pole lootustki läbi viia. Turud võivad sedalaadi käitumist otsekohe karistada ning maksma peavad selle eest ettevõtjad ja peamiselt maksumaksjad. Praegu on aeg kombineerida ambitsioonid realismi ja vastutustundega.

Selles osas lubage mul avaldada austust Euroopa Keskpangale, kes on näidanud end kindla ja tõhusa ülemaailmse tegutsejana, kasutades peamise tasakaalustava jõuna eurot.

Komisjon on täielikult oma osa täitnud. Riigiabi ja konkurentsieeskirjad on võrdväärsete konkurentsitingimuste tagamisel tõestatud eriti olulise tähtsusega. Oht, et ühe liikmesriigi tegutsemise tulemused tekitavad teises kahjulikke tagajärgi, muudab need eeskirjad tähtsamaks kui kunagi varem. Samas on komisjon näidanud end täiesti suutelisena tegutsema kiiresti ja vajaliku paindlikkusega. Ma tervitan fakti, et riigiabi eeskirjade kasulikku rolli ning viisi, kuidas komisjon neid kohaldab, on tunnustatud ECOFINi nõukogu järeldustes. Komisjon annab õige pea välja suunised, sätestades avara raamistiku, mille piires saab kiiresti anda hinnangu riigiabi kokkusobivusele rekapiitaliseerimise ja tagatisskeemidega.

Õigusloome valdkonnas teeme järgmisel nädalal kaks ettepanekut. Esiteks, hoiuse tagamise skeemide ühtlustamise edendamine. Tugevamad ja ühtsemad eeskirjad muutuvad kriisist väljumise strateegia oluliseks osaks. Mulle annab julgust ECOFINi nõukogu, mis järgis meie ettepanekut, seda vähemalt kahekordistades, ning seadis ühiseks minimaalseks künniseks 50 000 eurot, mille mõned liikmesriigid suurendasid isegi 100 000 euroni.

Teiseks esitasime me ettepaneku tagada, et Euroopa finantsasutused ei jääks, võrreldes oma rahvusvaheliste võistlejatega ebasoodsamasse olukorda, seoses raamatupidamiseskirjade ja nende tõlgendamisega. Kohtusin eelmisel nädalal Euroopa pankade esindajatega, kes ühehäälselt rääkisid mulle, et see on nende jaoks tõsine probleem. Komisjoni roll on olnud tõsta teadlikkust tegutsemise ja poliitilise impulsi loomise vajadusest ning paistab, et praegu on mõnede liikmesriikide tekitatud tõkked viimaks kadunud.

Siis on veel keskmine ja pikaajaline perspektiiv: on tarvis meetmeid, mille abil stabiilsus ja jätkusuutlikkus finantsturgudele tagasi tuua. Olen öelnud juba varemgi ja ütlen jälle: peale likviidsuse on meil tarvis praegusesse majandussüsteemi süstida ka usaldusväärust. Ainult tulekahju kustutamisest ei piisa. Komisjon on selle kallal töötanud aasta tagasi alanud kriisi algusest saadik.

Liikmesriigid peavad näitama, et oleme õppust võtnud õppetundidest, mida oli tarvis, et ehitada üles õige reguleeriv raamistik, millega kriisioht minimaalseks muuta. ECOFINi eelmisel aastal heakskiidetud tegevuskava edenemist tuleb hoolikalt jälgida.

Lubage mul eriti esile tõsta kolme küsimust. Esiteks tahaksin, et nõukogu ja parlament annaksid tegeliku prioriteedi meie eelmise nädala ettepanekule kapitali nõuete kohta. Teiseks, järgmisel nädalal tuleme välja hindamisasutusi käsitleva ettepanekuga, millest oleme teatanud. Tean, et võin jälle loota teie toetusele sellega kiiresti töötada. Kolmandaks hakkame me läbi vaatama ka oma 2004. aasta detsembri soovitusi tippjuhtide palkade suhtes, mida liikmesriigid kahjuks ignoreerisid või, kui aus olla, siis otsustas komisjoni 2004. aasta detsembris esitatud soovitusi teatava määran järgida ainult üks liikmesriik. See on hea näide teatavast vastupanust, mida viimastel aastatel selles valdkonnas kohanud oleme.

Viimane punkt on süstemaatilise iseloomuga. Meil on tarvis tegeleda edasi ka Euroopa tasandil ühtse finantsturu järelevalvega. Euroopa Liidus on üle 8000 panga, ent kaht kolmandikku Euroopa Liidu pangavaradest hoitakse 44 piiriülese asutuses. Mõned neist tegutsevad 15 liikmesriigis. Nii töötab ühtne turg, ent piiriülestel pankadel tuleb igas liikmesriigis tegeleda erineva järelevalvesüsteemiga ning riiklik järelevalve ei suuda panga kogu tegevust riigipiiride taga tervikuna käsitleda. Oleks hea mõte kaotada kontinendi tasandil turu ja riiklike järelevalvesüsteemide vaheline mittevastavus. Kui piiriülene pank on surve all, siis on kiirete lahenduste leidmine mitme paralleelse riikliku järelevalve kokkusobitamiseks küll võimalik, nagu on näidanud viimased nädalad, aga see ei ole kerge.

Ma tean, et selles osas tuleb meil mõne liikmesriigiga veel võitlema hakata. Praegused arutelud nõukogus Solvency II direktiivi üle näitavad suurt vastupanu, millega igal piiriülese järelevalve parandamise katsel tuleb ikka veel silmitsi seista.

See, mille kohta me Solvency II ja kapitalinõuete direktiivis ettepaneku tegime, on vältimatult vajaminev miinimum. Tegelikult arvan ma, et peaksime minema palju kaugemale.

Nii et, oluline on seda punkti rõhutada. Kui komisjon kõneleb Euroopa järelevalve ühise lähenemisviisi poolt, siis ei tee me seda sellepärast, et kavas oleks haarata suuremad võimupiirid. Teeme seda sellepärast, et see on tegelikkus, ning tegelikkus on see, et peaaegu kahel kolmandikul Euroopa Liidu pangavaradest on juba piiriülene dimensioon. See tähendab euroopalik dimensioon, ning me peame sellele euroopalikule dimensioonile vastama tõelise euroopaliku lahendusega.

Seega on meil tarvis käivitada analüüsiprotsess, et moodustada ühine toetuspind. Sellepärast tahangi moodustada kõrgetasemelise töörühma, mis jälgiks õiget struktuuri, mille abil tagada, et finantsturud sobivad kokku ühtse turu tegelikkusega ning järelevaatajad saavad teha koostööd, et lahendada piiriülesed pankade probleemid. Teatan teile täna uhkusega, et Jacques de Larosière, Rahvusvahelise Valuutafondi endine tegevdirektor, Banque de France'i juhataja ning Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga president, on võtnud vastu mu töörühmaga ühinemise kutse, mis saab olema iseseisev ning hakkab koosnema selle ala kõrgetasemelistest ekspertidest. Usun, et nende ideid võiks lisada üldisesse analüüsiprotsessi, seda loodetavasti koos mõnede pikaajaliste lahendustega.

Praegune kriis on näidanud, et peame täielikult läbi mõtlema oma finantsturgude reguleerimise ja järelevalve eeskirjad, sealhulgas ka need, mis käivad riskihajutamistfondide ja erakapitali kohta, nagu rõhutas parlament.

Nii et tuleme veel nende küsimuste juurde tagasi. Ma loodan vaid, et liikmesriigid – kõik liikmesriigid – näitavad sama suurt valmisolekut kui parlament ja komisjon.

Lubage mul veel korrata. Peame lühikese ajaga tagama, et päästeoperatsioonid ja muu riiklik sekkumine toimub koordineeritud ja kooskõlalises Euroopa raamistikus. Komisjoni riigiabi eeskirjade kiire kohaldamine tekitab usalduse liikmesriikide vahel ning järelikult peame oma suunistega väga kiiresti välja tulema. Järgmisel nädalal esitame ettepanekud tagatisskeemide ja raamatupidamiseskirjade kohta.

Keskmisses perspektiivis saab esile tuua kolm meetet: eelmise nädala ettepanek kapitalinõuete kohta, meie peagi tehtav ettepanek seoses hindamisasutustega ning tippjuhtide palkade kohta tehtud 2004. aasta soovitusel läbivaatamine.

Ning pikemas perspektiivis peaks kõrgetasemeline töörühm, millest rääkisin, panema aluse, et leida konsensus seoses piiriülese järelevalvega.

Koos koordineeritult ja kooskõlastatult tegutsevate liikmesriikidega näitavad kõik need meetmed, et Euroopa Liit tegeleb tõeliste probleemidega. Mõju usaldusväärsusele on veelgi suurem siis, kui institutsioonid näitavad üles otsustavust ja kindlust, et kiirelt tegutseda.

Mis puutub komisjoni, siis tahaksin teile teatada, et olen otsustanud moodustada finantskriisiga tegeleva komisjonisisese juhtgrupi, mis koosneb volinikest Almunia, McCreevy ja Kroes ning mille eesistujaks olen ma ise. Tahan parlamendiga nendes küsimustes avatud suhtlemiskanaleid hoida. Ma tean, et parlament on juba märku andnud oma avatusest kiiresti menetletavates küsimustes, ning loodan, et saame selles väga olulises ja tundlikus küsimuses koostööd teha, sest finantsstabiilsus on riigi vara. Meil on kohustus näidata meie ühist otsustavust sellele väga raskele ja pakilisele olukorrale vastu astumisel.

Kõige selle juures on rahvusvaheline dimensioon kriitiline, nagu nõukogu eesistuja just praegu rõhutas. Peame lahendustega tulema Euroopasse, kuid peame koostööd tegema ka rahvusvaheliste finantsasutustega.

Eriti tervitan ma president Sarkozy ettepanekut rahvusvahelise konverentsi korraldamiseks. See on õige tee edasi. Mida rohkem saavad riigiasutused tegutseda kooskõlastatult, seda tõhusam saab olla meie tegevus ning seda väiksem on võimalus, et see tegevus õõnestab ausat konkurentsi ja Euroopa integreerumise *acquis*'d.

Tähelepanu keskmes on finantskriis ja seda õigusega. Kuid oleks viga näha Euroopa tegevust selle tagajärjel hääbuvat. On veel kaks valdkonda, milles peame tänavu sügisel kindlaid otsuseid langetama. Tegelikult on valupunkte palju rohkem, kuid piiratud aja tõttu keskendun väga lühidalt vaid kahele küsimusele: kliimamuutuse- ja energiapakett ning Lissaboni leping.

Kõigepealt kliimamuutuse- ja energiapakett. Eksivad need, kes arvavad, et see pole majanduslanguse poliitikaga seotud. See pakett on Euroopa tulevasele õitsengule olulise tähtsusega. Ilma selleta võib hiljem tekkida kõrgemaid hindu, oleme energiakatkestuste suhtes haavatavamad ning kaotame võimaluse uurida mõnda uut suurt turgu. Tööstusharud on muidugi mures, et muudatus toob kaasa lisakulutusi. See on täiesti arusaadav. Kuid ma olen ka veendunud, et suudame leida viise, kuidas veenda tööstusharusid, et neid ei panda konkurentsi mõttes ebasoodsamasse olukorda.

Ma hakkan innustama Euroopa Ülemkogu pingutama ja kinni pidama parlamendi järgitavast ajakavast, mida eesistujariik Prantsusmaa nii tõhusalt tegi: ma tervitan nõukogu eesistuja äsja tehtud märkusi. Eile tegi parlament tähtsa protseduurilise sammu edasi. Muidugi oleme siin alles institutsioonidevaheliste läbirääkimiste alguses. Komisjon on valmis konstruktiivselt tegutsema, et jõuda nii nõukogu kui ka parlamendi täiskoguga kokkuleppele suurima võimaliku toetuse osas.

Lõpetuseks, Lissaboni leping. Praegu pole õige aeg, et määrata kindlaks edasiliikumise täpne tee. Kuid on aeg meelde tuletada, et mõned viimased nädalad ja kuud on jälle näidanud seda, kui väga Euroopa Lissaboni lepingut vajab. Ausalt, kas saame tulevikus tegelda selliste kriisidega, mille tunnistajaks olime Venemaa ja Gruusia vahel, kui nõukogu eesistuja iga kuue kuu järel vahetub? On silmnähtav, et vajame rohkem stabiilsust. On silmnähtav, et vajame rohkem kokkukuuluvust. On silmnähtav, et vajame rohkem tõhusust Euroopa otsuste langetamise protsessis. Me vajame tõhusamat Euroopat, demokraatlikumat Euroopat, selge kõlava häälega Euroopat rahvusvahelisel laval. Sellepärast arvangi, et peaksime jätkuvalt pühenduma Lissaboni lepingu ratifitseerimisele.

Praegu pole tavaline aeg. Praegu on enneolematu aeg, mis nõuab meilt kõigilt: komisjonilt, nõukogult ja parlamendilt, et oleksime olukorra väärilised. Peame koos otsima Euroopa vastust finantskriisile ja selle heaks tegutsema. Võlgname seda oma kodanikele.

(Aplaus)

Joseph Daul, *fraktsiooni PPE-DE nimel*. – (FR) Proua juhataja, nõukogu eesistuja, komisjoni president, daamid ja härrad, meie majandust ootamatult tabanud finantskriis on väga murettekitav. See on murettekitav meie majandusele, murettekitav meie töökohtadele ning eelkõige murettekitav miljonitele inimestele, kes on kõvasti tööd teinud ja sääste kogunud, olles kindlad, et hakkavad pensioni saama ja võivad oma lastele väikese päranduse jätta, kuid leiavad nüüd, et nende töö viljad on äkitselt ära sulanud või aurustunud. Must esmaspäev, mida maailma kõik väärtpaberibörsid sel nädalal kogesid, demonstreerib taas, et turud võivad kaotada igasuguse seose tegelikkusega ning et finantssüsteemi juhtimine on muutunud raskeks.

Sellel kriisil on palju põhjusi. Euroopa Komisjonil on õigus, kinnitades, et suur osa vastutusest langeb USA võimudele. Me peame neilt seletust küsima. Komisjonil on õigus. Siiski peab ka Euroopa tegutsema, et kriisiga hakkama saada ja sellest õppida.

Praegusel raskel ajal on liikmesriikide esimene refleks mõelda iseenda peale. Siiski, Euroopa liidritena peab meie esmaseks prioriteediks olema oma jõupingutuste ühendamise, et hoida ära finantskriisi liiga suur mõju tegelikule majandusele. Peame iga hinna eest ära hoidma kriisi liiga rasket ja pikaajalist mõju äriettevõtete, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete rahastamisele. Komisjoni president, nõukogu eesistuja, ma kardan, et väikesed ja keskmise suurusega ettevõtted kaovad kriisi tagajärjel ja keegi ei hooli sellest. Meil on vaja VKEda toetuskava.

Peame kindlustama, et meie kaaskodanikele jääks alles usaldus pangandussüsteemi vastu ning nad ei läheks kaasa paanikalainega, mis allakäiguspiraali üksnes kiirendaks. Seetõttu kutsun ma liikmesriike üles tegutsema koordineeritud ja otsustaval moel, et hoida ära kriisi mõjusid pensionidele, töökohtadele ja kasvule Euroopas.

Nagu nõukogu eesistujariikki, kelle sihipärasele tegevusele me aplodeerime, usub ka meie fraktsioon, et ühekülgne lähenemine meid ülemaailmses kriisis edasi ei vii. On selge, et finantsturgude järelevalve ei toimi. Sellepärast peamegi looma Euroopa kontrollisüsteemi. Taas peab Euroopa ülejäänud maailmale eeskujut andma. Praegune järelevalve puudumine kujutab endast äärmiselt tõsist probleemi ning me ei saa kauem sallida krediitdireitingu agentuuride suutmatust üldistes huvides tegutseda ja peamiste ülemaailmsel finantsturgudel tegutsevate ettevõtjate tegelikke maksejõulisuse tasemeid avaldada.

Tahaksin lisada, et sel miljonitele meie kodanikele ebakindlal ja ohtlikul perioodil tunneb mu fraktsioon, et on täiesti vastuvõetamatu, et need direktorid, kes on juhtinud oma asutused pankrotti, peaksid pääsema selle tagajärgede all kannatamisest. Ka selles asjas peaksid inimesed oma vastutust kandma.

Tahaksin lihtsalt korrata, mida härra Jouyet ütles: praegu on aeg tegudeks. Meil on tarvis kooskõlastatud tegusid, meil on tarvis kõigi kahekümne seitsme liikmesriigi vaprust ja solidaarsust, et meie majandusse taas usaldusväärsust süstida.

Proua juhataja, daamid ja härrad, Euroopa Ülemkogu kohtumisel hakatakse arutama ka Lissaboni lepingut ja ma tahaksin kutsuda üles kõiki liikmesriike, kes pole lepingut veel ratifitseerinud, tegema seda võimalikult kiiresti, nii et iga riik saab selles küsimuses lõplikku arvamust väljendada. Ma tean, et selles saalis on inimesi, kes ei suuda näha selle teo väärtust, kuid mina nende arvamust ei jaga.

Me mõistame olukorda, milles on lirimaa, ja me mõistame, et tema valitsus vajab peale oma kodanike hääletust vastamiseks aega, mida me respektuime. Siiski, kuigi Euroopa Liit on valmis demonstreerima kannatlikkust ja mõistmist, on olukord keskmises ja pikemas perspektiivis väljakannatamatu. Sellepärast pöördun ma Euroopa Ülemkogu poole, et ta demonstreeriks poliitilist tahet, mis pärast oktoobrikuise olukorra uurimist osutub vajalikuks, et detsembris vastu võtta niisugune tegevuskava, nagu see, milleks te koos lõpliku ajakavaga ettepaneku tegite.

Ma kutsun Euroopa Ülemkogu üles võtma vastutust oma otsuste eest: kas tuleb viimaks kohaldada Lissaboni lepingut ja kohaldada seda kõigile või jääb kehtima Nice'i leping ja see kehtib kõigile ametiasutustele. Muidugi on Euroopa Parlamendil sel juhul vähem liikmeid ja vähem võimu kui Lissaboni lepinguga, kuid ka Euroopa Komisjonil on väiksem arv volinikke kui liikmesriike. Praegu kehtib Nice'i leping. Ka see on tegelikkus. Kõigil poliitilistel otsustel on oma hind ja kui Euroopa soovib olla usaldusväärne, siis peab ta võtma vastutuse oma poliitiliste otsuste eest, puudutagu need siis finantskriisi või ta institutsioone.

Tahaksin veel lisada, proua juhataja, komisjoni president ja nõukogu eesistuja, et seoses praegusel raskel ajal esitatud energia- ja kliimapaketiga peaksime edasi liikuma ettevaatlikult, pidama kinni üldisest orientatsioonist, kuid äriettevõtteid mitte hirmutama, nii et investeeringud võiksid jätkuda.

Neile, kes pole minuga nõus, tahan lihtsalt öelda, et olen hakkama saanud väga raske kriisiga: hullulehmatõvega. Meil on olnud poolteist aastat ebakindlust. Me peame kindluse tagasi saama, aktsepteerima keskkonna ja meie planeedi jaoks mõeldud süsteemi ning sellega edasi minema, kuid me peame aktsepteerima ka seda, mis on juhtunud finantsalal. Kui läheb tarvis veel üht aastat, siis võtame selleks veel ühe aasta, et jõuda sinna, kus peame olema, et päästa planeet ning anda tulevik meie lastele ja lastelastele.

Martin Schulz, *fraktsiooni PSE nimel*. – (DE) Proua juhataja, ka mina tahaksin alustada lirimaa referendumi, see tähendab Lissaboni lepinguga. Teil on õigus, komisjoni president: me vajame seda lepingut rohkem kui kunagi varem. Seepärast olen ma arvamisel, et vajame ka stabiilset alust, et seda jõustada ning see tähendab lirimaa rahva ja valijate veenmist selle lepingu poolt hääletama.

Kui lirimaa valitsus ei saa sellega hakkama enne Euroopa valimisi, siis otsustame järgmise Euroopa Parlamendi ja komisjoni koosseisu Nice'i lepingu alusel. Pärast seda teema siiski jätkub, sest neid reforme on meile vaja. Me vajame neid, et laieneda, me vajame neid selleks, et tegelda kriisiga, nagu me praegu jälle kogeme, ning lirimaal peetava uue referendumi jääva aja jooksul on meil piisavalt aega, et selgitada täpselt välja, milliseid Lissaboni lepingu vastase kampaania allikaid rahastab LKA, Ühendriikide sõjalis-tööstuslikud jõud või kes iganes.

(Valjud vahelehiüüded)

Kuulake! Inimesed, kellest ma räägin, on juba vahele seganud. Me teame, kust nad oma raha said. Me hakkame seda palju hoolikamalt uurima, võite selles kindlad olla!

Komisjoni president, te andsite täpse kirjelduse kriisist, mida me praegu kogeme, kuid selle kohta, mida te ütlesite, tuleb teha veel mõned kommentaarid. Ärge olge mu peale pahane, kuid pean ütleva, et kuigi teie sõnavõtt oli palju head, pani üks asi mind ärevust tundma ja see on juhtgrupi koosseis, mida te kokku panete, et kriisiga tegeleda. On iseenesestmõistetav, et teie olete selle liige, ning samuti on asjakohane, et sinna kuulub nii hästi kvalifitseeritud volinik nagu härra Almunia. Nüüd olete meile aga öelnud, et tahate sellesse kriisiga tegelevasse juhtgruppi võtta härra McCreevy. Kui sellel täiskogul ja teie komisjonis on kunagi olnud mõnd eksitava tururadikalismi kaitsjat, siis on see härra McCreevy.

(Aplaus)

Maailma kõige parema tahtmise juures ei saa te tuletõrjajate hulka süütagat võtta! See lihtsalt ei tööta. Seoses volinik Kroesiga mainisite, et meil on Euroopas 8000 pank. Miks mitte küsida proua Kroesilt, mida tema Euroopa Liidu riiklikust pangandussüsteemist arwab. Minu kodumaal on riiklikke panku, millele antakse vähem riigi tagatist kui erapankadele, mis on neid nüüd saanud mitmesugusel kujul. Minu riigis on teie proua Kroes just lõpu peale teinud hoiupankadele – Nordrhein-Westfaleni liidumaa valitsuse abiga, mis muud! Panna kass koorekaussi valvama ei ole võimalus kriisist pääsemiseks.

Oleme pidanud siin aastaid kuulama neoliberaalide dogmat, et küll turg ise kõik probleemid lahendab. Meile on aastaid räägitud, et turu tekitatud mõjud jõuavad alla välja ning et lõpuks on see kõigile kasulik. Tegelikult juhtus see, et need, kes pidid oletatavasti sellest kõigest kasu saama, nimelt maksumaksjad, peavad hoopis arveid maksma. Niisuguses kriisis nagu praegu tuleb see välja öelda.

Maja põleb, järelikult tuleb tulekahju kustutada. Meetmed on õiged – ja teil on õigus, neid tuleb koordineerida üle Euroopa – sest meil on tarvis luua kindlustunne ja saada tagasi usaldus, sest me peame võitma hirmu, vastasel korral muutub see hirm iseennast täidesaatvaks ettekuulutuseks ning lihtsalt kiirendab kokkuvarisemist, mida püüame ära hoida. Ka meie toetame neid meetmeid, ent lubage mul lisada: mahapõlenud maja ei saa uuesti üles ehitada täpselt sellisena nagu varem. uus maja peab olema teistsugune. See peab olema ehitatud kindlale vundamendile, selgete reeglitega vundamendile.

Kieli Maailmamajanduse Instituudi president Dennis Snower, kes ei ole radikaalse sotsialistliku liikumise liige, määratles seda väga hästi ühes intervjuus, öeldes, et finantsturgude reguleerimine pole olnud ei piisav ega asjakohane ning sellepärast süsteem ei töötagi. Jah, ta teab, millest räägib. Siiski on need teie hulgast, kes istuvad selle istungisaali paremas tiivas, rääkinud aastaid neile, kes on palunud luba regulatsioonide loomiseks, et oleme takerdunud 19. sajandisse. „Mineviku hää!”, ütles härra Watson vastuseks mu nõudmistele ühel hiljutisel arutelul, siis kui kutsusin üles reguleerimisele ja läbipaistvusele ning kõnelesin reitingu agentuuridest ja eeskirjadest, millega seda saavutada. Noh, mineviku häälel on midagi öelda: mineviku eeskirju on tuleviku jaoks tarvis. See on selge vastus, mille anname, vaieldes neoliberaalse peavooluga, mis on klassikalisel viisil lõhenenud.

(Aplaus)

Raskustest, mis praegu meie ees seisavad, ei ole nii lihtne üle saada. See võtab palju aega. Selle pika aja jooksul peame vältima eelkõige ühte asja: kordamist tulevikus seda, mis viis praeguste väga tõsiste arenguteni. Sellepärast peame eeskirjade koostamisel mõtlema eriti konkreetset, kuidas keelata teatavat tüüpi spekulatsioonide tekkimist.

Keegi ei oska mulle öelda, millise piirini on moraalselt õigustatud rahvusvahelistel finantsfoorumitel toimuv kihilvedu toidunappuse peale, nii et toiduainete hinnad tõusevad, sest toiduainetega tegelevatesse äriühingutesse investeerimine annab suurt kasumit. Toidunappus põhjustab nälja, ent ühe inimese nälga on teise kasum. See on loomuvastane süsteem. Selleks, et selliseid asju ära hoida, peavad olema õigusaktid. Komisjoni president, arvatavasti on see teema midagi niisugust, mida peaks kaaluma teie koostatav finantsturgude struktuuri kõrgetasemeline töörühm.

Lõpetuseks tahaksin teid õnnitleda. See on hea otsus. Tahan siiski ka öelda, et juba kolm aastat tagasi palus parlament Muscati raportis, et te seda teeksite. Olete seda palvet kolm aastat ignoreerinud. Hakkate asjaga tegelema liiga hilja, kuid vähemalt hakkate, ning palju tänu sellegi eest.

Graham Watson, fraktsiooni ALDE nimel. – Härra president, tahaksin ametis olevale eesistujale öelda: järgmisel nädalal peate Euroopa Ülemkogu kohtumisel jätkama aruteludega Lissaboni lepingu üle. Peate olema konstruktiivne, kuid siiski arvestama riikidega, kes peavad alles ratifitseerima. Peate vastu võtma Euroopa pakti varjupaigaõiguse ja immigratsiooni kohta – kuigi peame ikka alles otsima kvalifitseeritud uustulnukate leidmise ja migratsiooni juhtimise kavasid – ning hakkama arutama edusamme võitluses kliimamuutusega.

Kuid keegi ei saa eksida nõukogu ees seisvas kõige pakilisemas probleemis. Ülemaailmseid finantsturge räsib torm ja selle tagajärge on tunda kogu Euroopas: töökohad kaovad, pensionid sulavad ja hoiused on ohus. Meie kodanikud on mures. Meie ees seisvad väljakutsed võivad olla üliharvade tagajärgedega mitmele põlvele ning need arenevad välgi kiirusega. Niisugustel hetkedel nagu praegu on meie liit kindel. Me peame vastama ühiselt. Me ei saa lubada olukorda, et liikmesriigid üllatavad üksteist ühepoolsete otsustega, millel on mitmepoolsed tagajärjed. Euroopa vajab koordineeritud ja järjekindlaid poliitikaid, et finantskaotuste voogu tõkestada, läbipaistvus ja head tavad kehtestada ning õnnetusi edaspidi vältida.

Mõned arvavad, et võivad nüüd kapitalismi haual tantsu lüüa, kuid lahendused pole turgude sulgemises ja käsumajanduses. See jätab Euroopa kodanikud üksnes rahast ilma. Kui ehitate oma maja üles sellele, Martin Schulz, siis saab see olema õlest maja. See, mida me näeme, ei ole turumajanduse läbikukkumine. Pigem on see piiranguteta, saamatult reguleeritud turgude ohjeldamatus. Finantsturud võlgnevad praegu Adam Smithile vähem kui Cincinnati Kidile. Üksikute pankurite, kaupmeeste ja kiirmüüjate ahnust tuleb kindlasti hukka mõista, ent ka see on valitsuste saamatus nende tehingute läbipaistvuse ja aususe tagamisel.

Liberaaldemokraadid on tükk aega hoiatanud ohtude eest, mis tabasid nõukogu ettevalmistamatult ja rabasid komisjoni jalust. Käesoleva aasta mais kirjutas mu sõber Otto Graf Lambsdorff koos Jacques Delorsiga teistega alla nõukogu eesistujariigile Sloveeniale adresseeritud kirjale. Selles oli esile toodud majanduse kokkuvarisemise sügav oht, mida kujutasid hiljutised pangandustavad. Selles kirjas oli öeldud: „Väärlikas kapitalism vajab tõhusat avalikku korda. Kasumi otsimine on turumajanduse põhiolemus, aga kui kõik on müüda, siis sotsiaalne ühtekuuluvus sulab ja süsteem variseb kokku”. Euroopa oli selliste murede märkamisel liiga aeglane. Nüüd peab ta tegema, mida suudab, et seda süsteemi taas tegutsema aidata.

Liberaalid ja demokraadid loodavad, et ECOFINi nõukogu järeldused moodustavad aluse kokkuleppeks Euroopa Ülemkogus. Need pole kiiretoimelised ravimid, kuid aitavad tervendada põhihaigust. On õige tõsta kogu liidus hoiuste tagatise kaitse minimaalselt 50 000 euroni. Perekondade säästude turvatud ja kapitali üleviimine maha laidetud. Ootame ka kuulda saada komisjoni ettepanekut hoiuste tagatisskeemide konvergensti edendamise kohta, samuti toetame teie ideede kiiret vastuvõtmist seoses kapitali adekvaatsuse parandamisega. Kui vaatate krediidi reitingu agentuure, siis vaadake, kes maksab nende maksud ja kuidas neid kontrollitakse.

Peame tugevdama ka riiklike finantsreguleerijate vahelisi seoseid. Eurotsooni keskpankade esindajad istuvad koos EKP nõukogus. Vajame samasugust üle-euroopalist finantsteenuste asutust, et säilitada finantsasutuste vahelist korda ja läbipaistvust. Euroopa Ülemkogu peaks küsima, kas Euroopa Liidu eelarvet võiks kasutada selleks, et lubada Euroopa Investeerimispank ja EIFil anda krediitgarantiisid väikestele ettevõtetele. Nemad pakuvad ju lõpuks töökohti, millele eurooplased loodavad. Nemad on need inimesed, kes praegu vajavad kiireid ja konkreetseid meetmeid, kellel on tarvis, et kõik parteid ja kõik liikmesriigid ühtselt tegutseksid, kes ootavad ühisele väljakutsele ühiseid lahendusi.

Pierre Jonckheer, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (FR) Proua juhataja, nõukogu eesistuja, komisjoni president, härra Almunia, Euroopa Roheliste fraktsioon – fraktsioon, mida mul paluti täna pärastlõunal esindada – on ECOFINi nõukogu eilsed otsused heaks kiitnud. Arvan, et ainus asi, mis peaks meile muret tegema ja mis teile muret teeb, on turgude tänane reageerimine, mis ei paista olevat päris veendunud, et need ettepanekud on õiged. Loodan, et turud ennast jälle kokku võtavad ning et Euroopa asutused selles suhtes tegutsemist jätkavad.

Tahaksin teiega jagada kolme märkust või kolme sõnumit. Esimene sõnum puudutab Euroopat ennast. Parlament on jagunenud, see on fakt. Paljud on tahtnud rõhutada, et Euroopa ei osalenud pangandus- ja finantskriisi juhtimises. Meie, Euroopa rohelised, tahaksime rõhutada, et eriti panganduskriis paljastab Euroopa ühiseeskirjade küündimatust ning et selles valdkonnas, nagu paljudes teisteski, on tarvis Euroopa osa suurendada, mitte vähendada.

Teine sõnum puudutab asjaosaliste vastutust. Olen kuulnud ja aru saanud, et härra Barroso usub eriti sellesse, et on käes aeg tegutseda, seda küll, ent mina mõtlen, et on käes aeg kindlaks määrata, kes peaks vastutama. Mul oleks liigagi lihtne näidata näpuga nõukogu peale, valitsuste peale, kes nõukogu moodustavad, või komisjoni peale, sest mõned volinikud olid arvamisel, et parem seaduste tegemine tähendab iseregulatsiooni ja üldse mitte mingeid seadusi. Konkreetse näitena vaadake direktiivi hoiuste tagamise skeemide kohta: 2006. aasta novembris esitas komisjon aruande, milles öeldi, et selles valdkonnas pole mingeid täiendavaid õigusakte tarvis. Ma pole kindel, kas te täna veel sellel seisukohal olete.

Siiski on see tegelikult parlament, kelle poole ma pöördun. Nädal tagasi hääletasime siin parlamendis härra Rasmusseni raporti üle. Esimene versioon oli suurepärase ja me toetasime seda. Parlament pidi nõudeid alandama, et enamuse poolthääled tagada ja milleks raportöör ise ettepaneku tegi.

Täna on meil tegemist sama asjaga seoses Lamfalussy raportiga finantsturgude järelevalve struktuuri kohta. Ka siin peab igaüks võtma kanda oma osa häbist. Ma usun, et fraktsioonil PPE ja liberaalide fraktsioonil, härra Watson, on eriline vastutus selle raporti lahendamise eest, mida me homme hääletama hakkame.

Järgmiseks tahaksin öelda mõne sõna kriisi kohta. See sõnum on teile, härra Barroso, sest teie olete see, kes loob uue analüüsirühma (neid rühmi on küll palju, kuid ka uus on arvatavasti teretulnud), et tegeleda eelkõige finants- ja keskkonnakriisi vahelise seosega. Finantskriis, nagu te ise ütlesite, ei muuda olematuks keskkonnakriisi. Sellest seisukohast arvan ma, et panganduskriis näitab keskmises perspektiivis, et Euroopa Liidus on tõsine probleem hoiuste jaotamisega. See, mida ma tahaksin, mida Euroopa rohelised tahaksid, panna selle töörühma tegevuskavasse, on nende instrumentide analüüs, mis võiksid olla Euroopa Liidu käsutuses. Ma pean silmas eriti Euroopa Investeerimispanka, millele tuleks teha ülesandeks pikaajaliste finantside pakkumine, nii et energia- ja kliimapakett ning investeringud, mida see esindab, oleksid tõhusalt tagatud. Ma arvan, et see on olulise tähtsusega.

Brian Crowley, *fraktsiooni UEN nimel.* – Proua juhataja, tahan kõigepealt nõukogule austust avaldada ja neid õnnitleda jõupingutuste puhul, eriti seoses Venemaaga ja olukorraga Gruusias. Rahumeelsete lahenduste leidmine meie ees seisnud raskustele nõudis palju jõudu, vaprust ja osavat diplomaatiat. See tõestas – kui kellelgi oli veel lisatõestusi tarvis – et ühiselt ja kindla juhtimise all suudame saavutada kohutavalt palju rohkem, kui sõjaline jõud või majanduslik rikkus meile anda saaks, kasutades selleks lihtsalt eeskujut, mida anname, ja taktikat, mida rakendame.

Teiseks ma arvan, et on tähtis veenduda, et Euroopa – Vahemere piirkonna partnerluse ellukutsumine on nõukogu järgmise istungi päevakorras. Mitte kunagi varem meie ajaloos pole rohkem tarvis olnud, et tooksime kokku oma partnerid Vahemere piirkonna tasandil, et tagada nii majandusarengu pakkumine kui ka rahvaste rahumeelne koostööteostamine. Eelkõige peaksime järgima Egiptuse valitsuse eeskujut nende algavates rahuläbirääkimistes seoses Sudaani, Tšaadi ja teiste piirkondadega.

Tahaksin rääkida veel kahest olulisest momendist. Minust oleks vale jätta mainimata olukorda seoses Iirimaa ja Lissaboni lepinguga. Liikmesriigid on Iirimaaale juba andnud aega järelemõtlemiseks, mille eest me oleme tänulikud, kuid see ei erine järelemõtlemisajast, mille said Prantsusmaa ja Madalmaad, siis kui nad lükkasid tagasi põhiseadusliku lepingu. Ettepanekute ja ideede esitamine, et neid raskusi võimalikult lahendada, võtab aega. Meil siin parlamendis oleks sünnis tagada, et me ei suruks püstolit ühelegi riigile otsaette, siis kui küsime, kas ta tahab või ei taha lepingut ratifitseerida, eriti sellepärast, et selle lepingu ratifitseerimine nõuab demokraatlikku rahvahääletust.

Teiseks, praeguse finantskriisiga seoses ei süüdistata ma ühtegi kindlat isikut ega näita kellegi peale näpuga. Ma õnnitlen nõukogu, et nad on suutnud hakata ühiselt tegutsema ja võtavad otsustavaid meetmeid. Õnnitlen

veelkord komisjoni selle eest, et ta on tõepoolest püsti tõusnud ja öelnud, mida oli tarvis öelda enne nõukogu tegutsemist, et tagada turgude usaldusväärsuse juurde saamist sõnumi kaudu, et oleme võimelised, suudame ja tahame võtta meetmeid, kas siis EKP, ECOFINi, üksikute liikmesriikide või ükskõik mille muu kaudu.

Kuid ärgem tehkem viga, öeldes, et kõik, mis toimus viimase kahe nädala jooksul, on vale, ning et kõik, mis hakkab toimuma tulevikus, on õige. Ajalugu peab meile õpetama, et selle aja jooksul, mis me siin maailmas elame, peavad toimuma parandused ja muudatused. Need parandused ja muudatused toovad inimestele viletsuse õudusi.

Peame kõigepealt tagama tavalise inimese kaitse. Pangad on saanud käendamiskeelu. Pangad on saanud tagatise. Koos selle tagatisega tuleb pankadele ka kohustus hakata nüüd inimestele ja ettevõtetele laenu andma, et majandus saaks ennast uuesti kokku võtta. Asi pole ainult tippjuhtide palkade või töötasude kärpimises, vaid selles, et majandustsükkel saaks tagasi rööpasse, kus ta peaks olema. Hoiuste tagamine on sellest ainult väike osa.

Francis Wurtz, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – (FR) Proua juhataja, nõukogu eesistuja, komisjoni president, oleme nüüd juba mitu nädalat jälginud ülemaailmset paanikat ja väljakannatamatuid kaotusi, mille taustaks on miljardite eurode ja dollarite peadpööritav tiirlemine.

Selle on tekitanud süsteem, mille nimel Euroopa liidrid on aastaid soovitanud mõõdukust maksmisel ja ettevaatust sotsiaalkuludega ning lasknud ebavõrdsusel kõrgele kerkida. Needsamad liidrid lendavad nüüd panku päästma, et neid karidelt lahti kangutada ja siis tagasi erasektoris panna, kuulutades samal ajal elanikkonna enamusele pikka majanduslanguse ja ohvritoomise perioodi.

Paljud inimesed, kes neid sündmusi täiesti jahmunult jälgisid, ei saa midagi parata, vaid näevad nendes õppetundi mitte kapitalismi ohjeldamatuse kohta, härra Watson, vaid kapitalismi tõelise olemuse kohta kogu selle ebaõigluse ja julmusega, ükskõik kui erakordseid muundumisi see viimastel aastakümnetel ka läbi poleks teinud. Arvan, et Euroopa liidritel tuleb meie kaaskodanikele nüüd mõningaid seletusi anda. Mõelge oma vastutuse peale, selle asemel, et proovida võidelda üldise valimisõigusega lirimaal või kusagil mujal.

Täna tahan teha ainult kolm viivitamatut ja mõistlikku kõige pakilisemate küsimustega tegelemise ettepanekut, avades tee tõelisele muutusele poliitilises suunitluses. Kõigepealt arvan, et me ei tohiks koonerdada siis, kui on tegemist väikeste ja keskmiste hoiustajate rahustamisega, kes oma tagasihoidliku vara pärast õigusega muret tunnevad. Teadaanne selle kohta oli minu arvates hilineanud, arglik ja ebaselge. 15. oktoobril peab Euroopa Ülemkogu tervikuna ametlikult välja kuulutama hoiuste täieliku tagamise tervel Euroopa Liidu territooriumil.

Teiseks, algeline teadlikkus eetikast, samuti lihtne mure otstarbekuse pärast peaksid ära hoidma kurjade võlurite õpilaste katsed saada praegu või tulevikus kasumit riiklikust sekkumisest, mille muutis vajalikuks nende enda mõistusevastasest ohjeldamatusest põhjustatud kokkuvarisemine. Sellepärast peaksidki kõik valitsused (või igatahes peaksid nad olema suutelised seda tegema) kompensatsiooniks finantsasutustele hävingus antud abi eest saama pikemaks ajaks endale nende positiivses saldoses olevad varad. Selle eesmärgiks võiks tulevikus olla riikliku finantssektori loomine, mis oleks täielikult pühendunud sotsiaalse väärtusega investeeringute finantseerimisele, eriti selliste, mis loovad uusi töökohti.

Kolmandaks ja üldisemal teemal, tegelikku majandust tuleb toetada uue ambitsioonika krediitpoliitikaga. See käib nii EIP kui ka EKP kohta. EIPle tuleks alustuseks anda volitused ja ressursid, et ta saaks täita ülesannet tagada VKEdele juurdepääs kogu krediidile, mida nad vajavad, et tootmist arendada, tingimusel, et luuakse tegelikke, korraliku palgaga töökohti ning austatakse oma töötajate õigusi. Selles osas on vastuvõetud otsus aidata VKEsid, andes neile kolme aasta jooksul 30 miljardit eurot, väga väärtuslik, kuid minu arvates on summa liiga väike ja ajavahemik liiga pikk. Juba üksi Prantsusmaal vajavad VKEd 60 miljardit aastas, aga ELis on kakskümmend seitse riiki. Peale selle vajavad nad paljudel juhtudel lisahapnikku just praegu. Hiljem võib olla liiga hilja.

Mis puutub EKPsse, siis kindlasti on praegu õige aeg, mil peame paluma sellel kohandada oma roll majanduse ja meie äriettevõtete eluliste vajadustega, suunates raha finantsturgude asemel tegelikku majandusse, või ei tule seda aega mitte kunagi? EKP-l on instrument selleks olemas ning me ei mõista, miks ta on nii järeleandmatu selle kasutamise suhtes. See instrument on selektiivne krediit, mille kasutamine finantsoperatsioonidel on väga kulukas, kuid mis on väga käepärane, et edendada töökohtade loomist, koolitusi ja kõiki tasuvaid investeeringuid.

Ma tean, et mõned neist ettepanekutest pole just tavapärased. Noh, ja siis? Kokkuvariseva ELi tavapäraste poliitikate asemel eelistan ma mõtet mõjuvatest, loovatest poliitikatest, mis teenivad Euroopa uuendamist ja eurooplaste väärikat elu.

ISTUNGI JUHATAJA: Martine ROURE

asepresident

Nigel Farage, *fraktsiooni IND/DEM nimel*. – Proua juhataja, see vana Euroopa Liit on küll naljakas, kas pole? Eelmise laupäeva pärastlõunal, pärast väga tublit lõunasööki Élysées, seisid Euroopa liidrid trepiastmetel ja vestlesid üsna ebakindlate naeratuste saatel solidaarsusest. Naeratused olid muidugi ebakindlad sellepärast, et president Sarkozy USA-stiilis käendamiskeelu plaan oli juba põrmuks varisenud. Kuid sellest hoolimata kinnitati, et ühiselt jääme me püsima. Ja ikkagi otsustas Saksamaa kantsler peaaegu koomilise silmakirjalikkusega, et kõigepealt tulevad Saksamaa huvid ja alles teises järjekorras Euroopa huvid, ning ta tegutses ja pälvis arvatavasti esimest korda aastate jooksul valju aplausi oma valijaskonnalt.

Muidugi olid need iirlased, kes oma teed minnes sellise suundumuse nädala eest algatasid, ning mu imetus Iirimaa vastu kasvab iga päevaga. Kuid ma arvan, et eelmine nädal osutub asjaolude muutuse hetkeks tervele selle Euroopa projektile. Vaadake, ainus viis takistada riike tegutsemast nende oma rahvuslikes huvides, on võtta neilt selleks volitused: moodustada siin, Frankfurtis üks rahandusosakond, millel on võim maksude ja valitsuse kulude üle. Tõepoolest, olen kuulnud mõningaid tollest pärastlõunast pärit ELi ekstremiste selleks tagajärjekalt üles kutsumas. Siiski ei saa te seda teha, sest see ei leia riikide toetust. Tegelikult oleks see isegi veel ebapopulaarsem kui teie vihatud Lissaboni leping.

Ei, palju tõenäolisem on see, et eelmisel nädalal juhtunu märgib lõpu algust. Turud juba ütlevadki seda. Itaalia valitsuse võlakirjad toovad nüüd 1% rohkem sisse kui Saksamaa või Prantsusmaa valitsuse väljaantud võlakirjad. Turud ütlevad, et majanduslik ja rahaline liit ei jää püsima. Mind see ei üllata, sest see pole kunagi olnud optimaalne käibimistsoon. Sama intressimäär ei sobi iialgi kõigile neile erinevatele riikidele ja te ei saa iialgi vajalikku riiklikku toetust.

Ent tuleb valida kas üks või teine. See on kas terviklik ELi riik, mis hoiab kõike kontrolli all või see on desintegreerumine ja tagasi riikide kontrolli alla minek. Krediidiraskused lõövad ja haavavad meid kõiki, kuid ma näen tunneli lõpus tillukest valguselaiku. Ma näen dividende: see tähendab kogu selle hullumeelse ja soovimatu projekti lõpu võimalikku algust.

Jana Bobošíková (NI). – (CS) Daamid ja härrad, komisjoni esindajad ja liidu liikmesriigid peaksid järgmisel nädalal võitu saama kahest kiusatusest. Esiteks, nad peaksid tunnistama, et Lissaboni leping on surnud ja igasugune surve sundida Iirimaa kodanikke oma arvamust muutma on lubamatu ning ratifitseerimisprotsess tuleks peatada. Teiseks, kõik kõrgema astme poliitikud peaksid mõistma, et pole olemas sellist asja nagu tasuta lõunad. Kohe praegu peaksid nad lõpetama käitumast nagu messiad, kes päästavad liidumajanduse, mängides ruletti turuvabaduse ja maksumaksjate rahaga. Aktsionärid ja pangajuhid peaksid pankurite halva juhtimise eest ise maksma.

Daamid ja härrad, praeguse hetkeni on kõik poliitikud tagatise pakkunud, et vastutustundetud pankurid välja päästa. Sellise käitumisega tekitavad nad moraalse ohu. Riiklike tagatiste pakkumisega irvitavad nad näkku maksumaksjatele ja palju kiidetud väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele. Nad saadavad peamistele investoritele kõigest ühe sõnumi: teil on õigus rasvaseid kasumeid oodata ning seda tehes ei pea te kandma riski ega eelkõige vastutust. Vahetuskaubana sellise abi eest ootavad poliitikud, et makstaks ränka hinda, milleks saab turu reguleerimine. Kriisi see ära ei hoi. See lükkab kriisi vaid edasi. Peale selle, ausa majanduskonkurentsi reeglitest loobumisega tekitame me džungli.

Daamid ja härrad, meie ees seisab majanduslangus ja kasvav tööpuudus. Samal ajal seisab poliitilise eliidi ees raske proov: kas alati lihtsaid lahendusi pakkuvale populismi ahvatlusele järele anda või ei. 1930ndatel aastatel ei pidanud Euroopa tormile vastu ja kukkus läbi. Ma usun kindlalt, et praegu me peame tormile vastu.

Jean-Pierre Jouyet, *nõukogu eesistuja*. – (FR) Proua juhataja, komisjoni president, daamid ja härrad. Ma räägin lühidalt. Olles teid ära kuulanud, tahan teile lihtsalt öelda, et esimene õppetund, mille ma Prantsusmaa eesistumise esimesest poolest sain, on see, et üks kriis ei sunni teisi kriise kaduma.

Finantskriis ei peleta minema kriisi välissuhetes Venemaa ja Gruusiaga ning maailma teistes osades. Finants- ja välissuhete kriis ei tee lõppu toidu- ja keskkonnakriisile. Kõigile neile väljakutsetele tuleb vastu astuda, isegi siis, kui peame end kohandama, et oma prioriteeti säilitada.

Prioriteete on kolme tüüpi. Esimest rõhutasite te oma sõnavõttudes, see on usaldusvääruse tagasisaamine – nagu ütles komisjoni president – et meie kaaskodanikud tunneksid end Euroopa osas kaitstumana ning saaks ära hoida põhjatu lõhe tekkimise Euroopa Liidu – selle Euroopa Liidu idee, mis on meil kõigil olemas – ja meie kaaskodanike vahele.

Teine prioriteet on kohandada meie institutsioonilist süsteemi nii, et meil oleks rohkem kaasatud Euroopa, paremini organiseeritud Euroopa ja otsustusvõimelisem Euroopa, sest me teame, et ühegagi neist väljakutsetest ei saa tegelda individuaalsel või riigi tasandil.

Kolmas prioriteet on liikuda arengumudeli poole, mis on jätkusuutlikum ja rohkem keskendunud pikaajalisele perspektiivile, ning ressursside õiglase haldamise poole, võttes samas arvesse äkilist seisakut meie majanduses, millega meil tuleb hakkama saada, nagu me hästi teame.

Toetan täielikult seda, mida Euroopa Komisjoni president ütles. Peame olema ausad: meil on tarvis kaotatud aeg tasa teha ja teatavad dogmad läbi vaadata. Arvan, et komisjoni president on sellest aru saanud, ning tema tehtud ettepanek viib õiges suunas. On selge, et peame liikuma suurema integreerumise ja parema finantsjärelevalve poole Euroopa tasandil.

Ma ei hakka mitmesuguste loetletud meetmete juurde tagasi pöörduma, kuid nähtavasti peavad nõukogu ja liikmesriigid hakkama tegelema oma kohustustega ning parlament asuma oma kohustuste juurde seoses esitatud ettepanekutega, mis on väga vajalikud: standardite, krediitdireitingu agentuuride, krediidisuhtekapitali, direktorite palkade ning teiste pangandussektori töötajate palkade kohta (on veel ka kauplejate palgad, millest kuigi tihti ei räägita, kuid mis tunduvad mulle samuti olulise probleemina). Sellest seisukohast võttes arvan, et kõrgetasemelise töörühma loomine on suurepärane algatus. Tahaksin siiski lihtsalt eesistujariigi nimel öelda, et mulle oleks rohkem meeldinud töörühma mitmekesisem koosseis, mis oleks võinud olla nii avar kui võimalik, et siiski veel tulemusrikkaks jääda. Nagu komisjoni president ütles, ei tohiks tänane likviidsuskriis muutuda homseks usalduskriisiks.

Härra Daul tõi väga täpselt välja, milliseid muudatusi tuleks teha seoses allesjäänud eesmärkidega, eelkõige seoses energia- ja kliimapaketiga. Nagu ta rõhutas, on väga oluline ka see, et meil on alles VKEsid toetav dimensioon, et Euroopa Investeerimispank tõepoolest tugevaid meetmeid võtab. Sellest tulenevalt on heakskiidetud finantspakett väga oluline ning see tuleb seoses väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete toetamisega väga kiiresti rakendada.

Nõustun sellega, mida ütles härra Schulz. Meil on tarvis palju rohkem koordineerimist. Meil on tarvis tegevuskava. Samuti on meil tarvis äriettevõtete toetamise tegevuskava. Nii ütles härra Schulz ja ma olen temaga täiesti nõus. Ta teab, et toetame teda selles. Kuna tal on härra Steinbrückiga häid kontakte juba olnud, siis arvan ma, et ta suudab veenda ka teda.

Seoses sellega, mida ütles härra Watson, nõustun ma temaga, et me vajame rohkema reguleerimise asemel paremini kohandatud regulatsioone. See on väga oluline. Me pole regulatsioonide osas ka dogmaatikud. Nagu paljud teist on öelnud, on selge, et selleks, et usaldusväärsus tagasi saada, on meil tarvis kõnealuste valdkondade reguleerimist ning see reguleerimine peab olema paremini kohandatud ja mõjuvam. Jälle on liikmesriigid need, kes peavad selles osas vastutuse enda peale võtma.

Lõpuks, nagu tõi välja härra Wurtz, peame me tagama, et Euroopa Investeerimispankal oleks praeguses kontekstis täita aktiivne roll. Sellest hakatakse rääkima ka Euroopa Ülemkogu kohtumisel ning me peame võtma vajalikud meetmed, et tagada institutsioonilise raamistiku olemasolu, mis sobib finantsrühmitustele, finantsettevõtjatele, mis üha rohkem tegutsevad piiriülevalt. See ongi tegelik tühik, millega peame selle kriisi puhul tegelema: samas kui meie organiseerumise viis jääb täielikult riiklikuks, seisavad meie ees tegelikult üle-euroopalikud väljakutsed. Peame koos leidma meetmed, mis võimaldavad meil pigem reguleerimise meetodit muuta, selle asemel, et üle reguleerida, ning me peame tagama Euroopa ühinemise, et teha oma hää l eesseisvatel rahvusvahelistel kohtumistel kuuldavaks, nii et meile ei sunnitaks peale, nagu minevikus, teiste eeskirju ja teiste korratust, mille tagajärgi me peame taluma, vaid et saaksime pigem liikuda stabiilsema rahvusvahelise korra poole, mis sobiks rohkem väljakutsetega, millele peame vastu astuma ülemaailmsel tasandil.

José Manuel Barroso, komisjoni president. – (FR) Proua juhataja, tahaksin ainult rõhutada kahte või kolme momenti, mis mulle arutelu selles staadiumis olulised tunduvad. Üldiselt olen märganud, et kahtlemata on siin olemas konsensus peamistes joontes, mida peaksime järgima.

On hädavajalik mõista, et viibime ülimalt ebatavalises olukorras, ning et meil on kasutada peamiselt riiklik raamistik, mille abil peame käsitlema riigiülest kriisi. On tõsi, et järelevalveasutused on riiklikud asutused. Komisjonil ja Euroopa Keskpangal ei ole finantsjärelevalveks volitusi.

Seoses komisjoni volitustega, eriti riigiabi osas, oleme arendanud mõningast tegevust ning ma võin teile kinnitada, et suurepärane koostöö käib meie talituste ja nende riikide valitsuste vahel, mis on elavalt huvitunud juba varem meiega ühendusse astuma. Võin teile öelda ka seda, et koostöö Euroopa Keskpangaga on olnud suurepärane, ning ma olin jälle tunnistajaks erakordsetele jõupingutustele, mida eesistujariik Prantsusmaa pidi tegema, et saavutada euroopalik lähenemisviis niisugusel keerulisel killustatud järelevalvesüsteemide taustal, millel siiski oli olemas Euroopa mõõde. Igatahes tahaksin sellega seoses aplodeerida Euroopa Keskpanga täna tehtud otsusele kärpida intressimäärasid. Otsus, mis tehti kooskõlas teiste keskpankadega.

Seoses punktidega, mida te oma sõnavõttudes rõhutasite, tahaksin esile tõsta kahte asja. Ühest kõneles härra Daul seoses tegeliku majanduse ja VKEde küsimusega. Nüüd on see kindel – see on tunnustatud tõsiasi – et kriis on tegelikule majandusele juba mõju avaldanud ja et raskemad ajad on meil alles ees. Usun, et kõigi Euroopa koostatud reformide raamistikus peaksime leidma suunatud meetmeid, mille abil kohaneda märksa keerukamaks muutunud konkurentsi oludega ning leida võimalusi, et aidata konkreetsemalt VKEsid. See on ka põhjus, miks Euroopa Investeerimispanka innustati nende algatuste raames VKEde jaoks meetmeid selgeks tegema. Järgmiste kuude jooksul tuleb seda dimensiooni, tegeliku majanduse dimensiooni väga hoolikalt jälgida.

Teine, härra Schulzi tõstatatud punkt puudutab väljaspool Euroopat asuvate vaeseimate probleemi. Usun, et ka minu kohus on teie juhtida tähelepanu sellele olulisele probleemile. Praegusel hetkel räägime siin finantside päästmisest, kuid me ei tohi unustada ka inimeste päästmist. Vastavalt Maailmapanga andmetele on sel aastal 75 miljonit inimest näljaohvrid. Järgmiseks aastaks ennustavad nad 100 miljonit rohkem.

Sellepärast, tunnistades küll, et meie probleemid Euroopas on mitmekordistunud, ei tohi me unustada probleeme arenenud maades. Me ei tohi unustada Aafrika tragöödiat. Peame pingutama, et vastata positiivselt palvele, mille saime hiljuti ÜRO peasekretärit ja Maailmapanga presidendilt kirjas, mis oli adresseeritud kõigile riigipeadele ja valitsusjuhtidele, ning ma arvan, et ka Euroopa Parlamendi presidendile, täpsemalt, et Euroopa institutsioonid, see tähendab parlament ja nõukogu, peaksid heaks kiitma komisjoni algatuse seoses hädaolukorra lahendamise plaani rakendamisega, et toetada arengumaades põllumajandust.

Nagu härra Jouyet üpris õigesti ütles, ei tohi me unustada, et kõik need kriisid on omavahel seotud: finantskriis, maailma toidukriis, energiakriis ning geopoliitilise kriisi olulised aspektid. Tahaksin väga, et Euroopa annaks oma osa konstruktiivsesse lähenemisviisi nii meie kui eurooplaste kui ka maailma ülejäänud osa jaoks.

Me anname oma panuse globaliseerumise uude korda, millest me tahame, et see oleks õiglane, ei eraldaks ennast teistest, ei seaks turumajandust kahtluse alla, vaid püüaks kohaldada turumajanduses ausamaid põhimõtteid ja eeskirju. Nagu öeldud, on praegune probleem ka suutmatuse probleem, mitte niivõrd just turul – kuigi paljud turul osalevad ettevõtjad lubamatult käituvad – vaid pigem teatavate poliitiliste või riiklike asutuste pädevuse küsimus, kes ei ole leidnud sobilikke lahendusi turuolukorra reguleerimisele.

Lõpetuseks võin teile öelda, et meie igapäevastes kontaktides valitsustega märkan ma äratundmist, et seda Euroopa dimensiooni on tarvis. Näiteks, nagu te kahtlemata teate, ei eksisteerinud tänini Euroopas ja isegi mitte eurotsoonis tegelikult rahvusvahelisi finantsasutusi kui niisuguseid. Pärast aastatepikkust pealekäämist võitis Euroopa Komisjon alles mõne kuu eest viimaks kätte õiguse kohale, õiguse kohalviibimisele finantsstabiilsuse foorumil.

On vaieldamatu tõsiasi, et kuni praeguseni, isegi koos stabiilsuse ja kasvu paktiga, isegi koos Euroopa Keskpangaga, on ELi väline esindatus rahvusvahelistes finantsorganites langenud palju madalamale tasemele, võrreldes majandus- ja rahandusliidu tegeliku tähtsusega ning sellega, mida Euroopa Liidu projekt endast kujutab. Sellepärast näen ma isegi kriisi haripunkti võimalusi. Juhul kui näitame üles tarkust, kui mõistame, mida me teha saame ja tegema peame, siis suudan ma näha võimalust edasi arendada meie ideed Euroopast, mis teenib meie kodanikke.

Philip Bushill-Matthews (PPE-DE). – Proua juhataja, praegune finantskriis ei kahjusta üksnes panku ja investoreid. Kõik tootjad, jaemüüjad, importijad ja eksportijad leiavad, et palju raskem on leida tööks kapitali, mida neil vaja läheb, ning on olemas reaalne risk, et kaubanduse üldine aeglustumine võib tugevamaks

muutuda. Kui asi samamoodi jätkub, siis on vabad kaubandusvood – mitte ainult Euroopas, vaid ka need, mis suunduvad arengumaadesse ja sealt tulevad, nagu president Barroso just ütles – seetõttu eriti murettekitavas olukorras.

Sellepärast – ja see on esimene mu kahest omavahel seotud mõttest – ongi uue kaubandusvoliniku ametisse määramine seekord nii oluline. Kolleegid siin parlamendis võib-olla mäletavad, et Peter Mandelsoni ametisse määramise ajal toetasime teda kõik, vaatamata parteilisele või delegatsioonilisele kuuluvusele. Teda toetasid isegi Briti konservatiivid. Tahaksin loota, et nõnda läheb ka tema järeltulijaga, kuid pean täiskogule tunnistama, et paljud kolleegid eri delegatsioonidest on juba väljendanud tõsist muret kandidaadi ilmse kogenematuses pärast tähtsa kaubandusportfelli osas.

Niisiis ma soovitan tungivalt, ning see oleks nii kandidaadi kui ka meie huvides, et tema ärakuulamine toodaks lähemale, 10. novembrile, juhul kui see on üldse võimalik. Üks kuu on pikk aeg ootamiseks ning pikk aeg kahtluste edasiarenemiseks. Üks põhjus on veel: just praegu toodi mulle e-kiri, milles öeldakse, et transatlantilise majandusnõukogu 16. oktoobriks kavandatud kohtumine lükatakse edasi, sest lahkuv volinik on juba lahkunud, kuid saabuvat volinikku ei ole veel kinnitatud. Nii et palun, kas saaksime sõu käima lükata. See on meie kõigi huvides.

Mu teine punkt käib VKEde kohta, mida kirglikult mainis mu hea sõber ja kolleeg Joseph Daul. Kui nõukogu kõneleb suurest pildist, siis palun, kas nad võiksid kõneleda ka väikesest pildist? Märkasin hiljuti, et augusti lõpp oli lõpptähtaeg, mil konsulteerida hilinevad maksimisega võitlemise direktiivi osas. Arvan, et see ajastus oli väga ebaõnnestunud. Mida äriettevõtted enne augusti lõppu öelda võisidki, nüüd on neil märksa jõulisem sõnum edastada. Kas ma tohin paluda, et konsulteerimisperioodi pikendataks kõigest paar kuud, sest ma arvan, et värske uudis selle kohta, et töötavast kapitalist on puudus, on miski, millega me tõepoolest peaksime arvestama. Ma pole veendunud, et hilinevad maksimisega võitlemise direktiiv probleemi lahendaks, kuid arvan, et sedasorti analüüs võiks probleemi mõistmisesse oma panuse anda.

Pervenche Berès (PSE). – (FR) Proua juhataja, nõukogu eesistuja, lubage mul öelda, kui kahju on sellest, et siin ei ole ECOFINi nõukogu eest vastutavat ministrit. Tema on selle nõukogu eesistuja ning kutsub üles tugevale koostööle Euroopas. Arvan, et tema õige koht oli täna meie hulgas.

Komisjoni president, ma kuulan teid, kuid ei hakka kordama neid, kes ütlevad, et räägite kõigest tühje sõnu, aga siiski, millal olen ma teid tegelikult kriisi algusest peale näinud nende küsimustega tõsiselt tegelemas? Te tulite ettepanekutega siia selleks puhuks, kui tundsite, et liikmesriikides, eriti suuremates (mõtlen Prantsusmaad ja Saksamaad seoses riiklike investeerimisfondide küsimusega), võiks tulla pahandusi. Te tulite ettepanekutega, mis on koostatud teie enda kabinetis sõltumatult valdkonnaga tegelevast volinikust Charlie McCreevyst.

Siiani pole mul siiski tegelikult jäänud muljet, et oleksite selle teemaga eriti tegelenud. Igatahes tahtsin teilt midagi küsida: kuhu te olete täna peitnud voliniku, kes vastutab finantsturgude seisundi eest? Ma imestan, miks teda pole teie kõrval. Mul on hea meel näha teie kõrval meie sõpra Joaquín Almuniat, kuid leian olevat pisut imeliku, et siin ei ole vastutavat volinikku.

Mis aga puutub vastutavasse volinikku, siis mida ta tegi 2007. aasta juulis, kui kõik ta talitused olid tööga hõivatud, et meid informeerida Euroopa pankade olukorra dramaatiliseks muutumisest, et selle kriisi tagajärjed saavad Euroopa majandusele olema dramaatilised? Teie talitustele öeldi seda. See oli õige hetk, härra Barroso, tulla ettepanekutega, mis oleksid teinud võimalikuks Euroopa hoiustajate veenmise hoiuste tagamises, selles, kuidas kavatseme nende raskete olukordadega toime tulla. Kus oli teie volinik siis?

Teil oli hea meel, et komisjoni – kuulake mind, härra Barroso – kutsuti osa võtma finantsstabiilsuse foorumist. Kas teadsite, et kui foorum möödunud esmaspäeval kokku tuli, siis teie volinik härra McCreevy sinna ei läinud, sest viibis Dublinis? Mida ta ütles siis, kui riik, kust ta pärit on, otsustas hoiuste tagamise küsimuses ise hakkama saada valdkonnas, mille eest just tema komisjonis vastutab?

Te räägite meile, et Euroopa Ülemkogu avaldab vastupanu, aga kas te tõepoolest peate ootama finantsministrite käske, et kehtestada hoiuste tagamise skeem või jälgida, mismoodi hakatakse Euroopa tasandil kohaldama raamatupidamisstandardeid?

Härra Barroso, täna on teie poliitiline vastutus demonstreerida vaprust, juhiomadusi ja algatusvõimet. Siiani pole ma veel midagi näinud.

Wolf Klinz (ALDE). – (DE) Proua juhataja, daamid ja härrad, sündmused toimuvad väga kiiresti; turud on vaba langemise seisundis. Keegi ei tea, kas põhjuseks on usalduse kaotus, mis on üldiselt maad võtnud või ehk tegutsevad spekulandid, püüdes välja selgitada, kas ja millisel määral õnnestub neil turgu põlvili suruda.

Juba käesoleva aasta veebruaris püüdis Euroopa Demokraatide ja Liberaalide Liidu fraktsioon terve päeva kestnud õpikojas välja selgitada kriisi põhjuseid ning kindlaks määrata konkreetseid meetmeid, mille poolt peaksime hääletama, et ära hoida sellise kriisi kordumist tulevikus.

Üksikute turul osalejate süüdistamisega saavutab väga vähe. Põhiliselt peame tunnistama, et oleme läbi kukkunud: meil on investeerimispannad, milles arendati tooteid, mis viimaks olid nii keerulised, et keegi neist enam aru ei saanud, hüpoteegipangad, mis loobusid krediidi hindamisest, reitingu agentuurid, mis jätsid suuremeelselt tähele panemata huvide konflikti, ning järelevalveorganid, mis ei teinud piisavalt tihedat koostööd omavahel või asjakohaste keskpankadega ega üritanudki saavutada tõelist läbipaistvust eriotstarbeliste sõidukite osas, mille kohta ei nõutud aruandlust seoses neist igaihe arveldusbilansiga.

Liiga kaua ei tehtud üldse midagi. Komisjon, kellel me aastaid tagasi palusime reitingu agentuuride järele vaadata, et meile nende tegevuse kohta pisut selgust anda ning muudes valdkondades läbipaistvust parandada, ootas liiga kaua, enne kui mingeid meetmeid võttis. Praegu võetakse meetmeid, mis veel mõne kuu eest oleksid olnud mõeldamatud, praktiliselt iga päev: 7. laupäeval, 27. liikmesriiki esmaspäeval, finantsministrid teisipäeval, Briti valitsuse meetmed täna, ning samal ajal ka keskpankade koordineeritud algatused ja intressimäärade vähendamine. Hea küll, ma loodan, et need meetmed aitavad, kuid neid võidakse turul ka vääriti mõista ning üldise paanika märkidena võtta – ja seda tuleb kindlasti vältida.

Majas on 27 tuba, leegid löövad katusest välja, aga mida 27 elanikku teevad? Nad tegutsevad omaette, igaüks võitleb tulega oma toas, selle asemel, et koos töötada.

Hélène Flautre (Verts/ALE). – (FR) Proua juhataja, selle finantskriisi tõttu on Euroopa pakt varjupaigaõiguse ja immigratsiooni kohta tagaplaanile jäänud. Ehk ei olegi see paha. Ehk olekski see alati pidanud seal olema. Oleme tegelikult imestanud, mille poolest see immigratsiooni ja varjupaigaõiguse pakt teistmoodi on, võrreldes poliitikatega, mida Euroopa Liit ja liikmesriigid on juba aastaid järginud.

Noh, see on tõsi! Mis selle uue paktiga muutub migrantide jaoks, kes on politsei vägivalla, inimkaubanduse, absurdse bürokraatia ohvrid? Kas see annab neile inimväärikuse, nende õigused? Kas see annab rahvusvahelise konventsiooni kõigi võõrtööliste ja nende perekonnaliikmete õiguste kaitse kohta? Ei!

Mis muutub vaesuse, sõja, loodusõnnetuste, varjupaigaõiguse kasvavate piirangute ohvrite jaoks? Kas inimesed hakkavad väljendama kahtlust, et kui naeruväärne on kohustus taotleda varjupaigaõigust esimeses riigis, kuhu põgeneti? Kas see teeb lõpu kiirläbivaatusele ning võiksime öelda, et ebausaldusväärsele turvaliste riikide nimekirjale? Kas migrantide jaoks, kes seaduslikult töötavad ning moodustavad tegeliku osa meie majanduslikust ja ühiskondlikust elust, hakkab see tähendama, et neid ametlikult tunnistatakse? Ei!

Aga seoses migrantidega, sealhulgas lastega, kes on vangi pandud või välja antud, isegi riikidesse, kus neid hakatakse väärkohtlema, kus neil pole perekonda, mille keelt nad ei oska. Kas nende jaoks muudab see midagi? Kas me lõpetame tagasivõtmise ja transiidi lepingud riikidega, kus rikutakse inimõigusi? Ei!

Te saate ju aru, et kõikjal maailmas vilistavad inimesed varjupaigaõiguse- ja immigratsioonipoliitika välja. Te ei saa enam minna rahvusvahelisele konverentsile, ilma et kuuleksite massilistest õiguste rikkumistest, mille all migrantid on Euroopa varjupaigaõiguse- ja immigratsioonipoliitika tõttu kannatanud. Ma arvan, et see peab muutuma. Me vajame poliitikat, mis põhineb silmakirjalikkuse asemel pragmaatilisusel, mis on immigratsiooni ja varjupaigaõiguse Euroopa pakti kaubamärk.

Cristiana Muscardini (UEN). – (IT) Proua juhataja, daamid ja härrad, oleme täiesti nõus sellega, mida president Sarkozy Evianis ütles: et ainult keskpankade ja valitsuste kooskõlastatud tegevus teeb võimalikuks süsteemse riski ohjeldamise.

See ei muuda olematuks tõsiasja, et vaatamata tänasele huvitavale arutelule, on meil ikka alles mõningaid murettegevaid kahtlusi selle kohta, miks Euroopa Keskpank ei alandanud määrasid kiiremini, nähes sündmusi USA turgudel, ülemaailmsel turgudel ja finantsturgudel, seda eriti mõnedes ELi riikides.

Me küsime seda sellepärast, et derivatiivide küsimuses pole siin selget seisukohta võetud, samas kui me teame, et need tooted põhjustasid selle, et Itaalias ja Euroopas sattusid peamised institutsioonid ja asutused tohututesse võlgadesse.

Me küsime seda sellepärast, et pangandusasutuste konsolideerimispoliitika on jätkunud, luues meie riikides eksisteerivaid tegelikke süsteeme arvesse võtmata paljudel juhtudel savijalgadel ebajumalaid, ning see on kontrollimatu tarbijakrediidi põhjuseks, mis kuhjusid tohutute võlgadeni, millesse sattusid üksikisikud ning tagasilöögina ka pangad ise.

Ühesõnaga, me palume Euroopal olla vapper ja vaadata läbi stabiilsuspakt, mis nüüd juba eelmisesse sajandisse kuulub. Uute esilekerkivate kriiside hulk mitmekordistub ning me vajame kiireid ja eksimatuid otsuseid. Kuna me väikestest ja keskmise suurusega ettevõtetest enne juba rääkisime, vajame me ka seda, et nõukogu ütleks selgelt välja, et komisjoni kohuseks on jätkuvalt kärpida kütusehindasid.

Frank Vanhecke (NI). – (NL) Proua juhataja, pisut tagasihoidlikust ei tee ialgi paha ja see käib ka poliitikute kohta. Teeme algusest peale selgeks: ülemaailmses finantskriisis on Euroopa Liidu institutsioonid vaevalt küll midagi enam kui täiesti võimetud pealtvaatajad, ning Euroopa Parlament vaevalt küll midagi muud kui täiesti võimetu jututuba.

Sellepärast hakkam rääkima mõnest muust asjast, millega seoses me vastutust kanname. Esialgu pidi meie aruteludes domineerima liri küsimus ja ühe jalaga hauas seisev Lissaboni leping. Siiski, juhtivate eurokraatide hiljutised avaldused tekitasid minus väga tugeva *déjà vu* tunde. Üks näide on volinik Wallström, kes teatas just sel nädalal, et Iirimaa referendum on väga vähe seotud lepingu endaga, vaid et tegelikult on sel rohkem pistmist hoopis eetikaküsimuste ja maksustamisega. See viib meid kokkuvõttes faktini, et komisjoni silmis tähendab Iirimaa „ei” tegelikult hoopis „jah”. Põhjus, miks mul tekkis *déjà vu* on see, et samasuguseid avaldusi tegid Euroopa asutuse liikmed ka pärast Prantsusmaa ja Madalmaade referendumeid. Rahvas ütles „ei”, aga eurokraadid kuulsid „jah”.

Niisugune põlgus põhilise demokraatia suhtes on nähtavasti selle Euroopa kõige iseloomulikum joon. Euroopa teatav poliitiliselt autistlik eliit, kes on rahva eest varjus, jätkab oma joont ja langetab rahvast hoolimata otsuseid, aga kui juhtub tõeline katastroof, siis vaatab võimetuna pealt nagu praegu.

Veel üks näide. Hiljutised uuringud on näidanud, et meie riikide kodanike seas on vastuseis Türgi liitumisele tugevam kui kunagi varem – aga mida teeme meie? Me jätkame selle liitumisega seotud läbirääkimisprotsessi kiirendamist. Euroopa, mida me praegu näeme, on täiesti vastupidine kõigele demokraatlikule. Peale selle ei saa me lahendada kodanike usalduse puudumise küsimust, käitudes praegu nii, nagu oleksime mängust väljas, teeseldes, nagu teeksime märkimisväärsed omapoolseid panuseid finantskriisiga võitlemisel.

Jacek Saryusz-Wolski (PPE-DE). – (FR) Proua juhataja, minister, volinik, mu sõnum komisjonile ja nõukogule on selline: olles keset finantskriisi, ärme unusta jälgida nõukogu erakorralist kohtumist 1. septembril ning eriti Gruusia ja Valgevene küsimust.

– Gruusia kaotas sõja, ent ta peaks võitma rahu, ning meie peame tegema oma parima, et see juhtuks. See tähendab kaht asja: Gruusiat tuleb aidata tugeva rahalise toetusega ülesehitustööks ning aidata demokraatlike reformide kindlustamisel.

Euroopa Liit oli Kaukaasia kriisi lahendamisel kiirem ja tõhusam kui meie Ameerika sõbrad, ning meie vastus oli ühtne ja põhines ühisel lähenemisviisil. Suur tänu ja õnnitlused sel puhul eesistujariigile Prantsusmaale.

Me peame arvesse võtma Gruusia kriisi mõju tervele regioonile ning ka Euroopa Liidule endale. Rohkem kui kunagi varem on tarvis korda seada meie suhted naabritega, just nimelt kõrgetasemelise idapartnerluse kaudu. Meil on sama palju tarvis tugevat demokraatlikku Gruusiat, nagu Gruusial on tarvis meid. Lisaks on olemas veel ühine Euroopa huvi, millega ma pean silmas energiarustuse kindlust ning Kaukaasia koridori nafta ja gaasi alternatiivseks transiidiks. Me ootame komisjonilt ja nõukogult, et nad tagaksid olemasolevate torujuhtmete kaitse ning jätkaksid praegu dramaatilisel puuduva ühise energiaalase välispoliitika väljatöötamist.

Nüüd aga Valgevenest. Sealne olukord on pisut paranemas ning ilmnevad esimesed liberaliseerimismärgid. Valimised ei olnud demokraatlikud. Peame vastama uue poliitikaga, et lõpetada Valgevene isolatsioon, kuid tegemist peab olema mõõduka avanemisega, mis põhineb rangetel tingimustel ning järkjärgulisel vastastikusel järeleandmisel. See tähendab järgmisi tegureid: Euroopa naabruspoliitikate ja inimõiguste instrumentide valikuline kohaldamine, ametiisikute viisapiirangute valikuline kaotamine, Valgevene kodanikele antavate sissesõiduviisade maksumuse vähendamine poole peale, poliitilise dialoogi taastamine, toetus majanduskoostöö tugevdamisele Euroopa Liiduga, kodanikuühiskonna kaitsmine, VKEd, rahvusvähemused ja vaba ajakirjandus, ning kõik see tihedas konsultatsioonis Valgevene demokraatlike seisukohtade esindajatega.

Enrique Barón Crespo (PSE). – (ES) Proua juhataja, nõukogu eesistuja, volinik, daamid ja härrad, sõnum, mille me minu arvates peaksime eesleisvate Euroopa Ülemkogu kohtumisele saatma, on vajadus taastada Euroopa kodanike usk meie projektisse ja seda tugevdada.

Põhjuseks on see, et oleme otsustanud luua majandus- ja rahandusliidu, mis on praegu moodustamisel, kuid veel mitte valmis. Nädal aega kestis meil USA epideemia nakkuse tõttu meeletu karjastormamise või massilise lahkumise oht, mis minu arvates on nüüd möödas. Aeg on näidanud, et Euroopa institutsioonid tegutsevad, eriti võis seda näha ECOFINi koosoleku puhul eile, samuti seoses koordineeritud intressimäärade alandamisega täna.

On tarvis, et suudaksime aidata meie tootmissüsteemi. Sellega seoses tahan peale ühenduse algatuste nimetada veel näiteks oma kodumaa tegevust, kus eile otsustati asutada 30 miljardi euro suurune fond, sest meil on tarvis aidata äriettevõtetel funktsioneerida.

Teine valdkond, milles on oluline usaldust suurendada, on Lissaboni lepingu ratifitseerimine. Mul oli võimalus vestelda ka minister Martiniga. Ta pani olukorrale täpse diagnoosi, kuid ilma ravimireseptita pole ühestki diagnoosist kasu. Sellepärast on meil tarvis, et meie iiri sõbrad, olles järele mõelnud ja asjad uuesti läbi vaadanud, jõuaksid samuti arusaamisele, et tegemist pole neutraalsuse harjutusega, vaid teisisõnu, et solidaarsusele rajatud liidus läheb see midagi maksma ka meile, ning et kui Lissaboni lepingut ei võeta vastu enne valimisi, siis läheb see meile kalliks maksma.

Ratifitseerimata jätmise ainus positiivne aspekt on vast see, et Euroopa valimised tõusevad tähelepanu keskpunkti. On siiski oluline võidelda ja tegutseda selle nimel, et Lissaboni leping eelseisvate Euroopa valimiste ajaks jõustuks, et liit võiks olla tugevam ja ühtsem.

Sophia in't Veld (ALDE). – Proua juhataja, kodanikud ootavad praegu, et Euroopa pakuks kaitset ja stabiilsust ning demonstreeriks ühtsust. Tugev Euroopa on praegusel ajal tähtsam kui kunagi varem. Kõik on nõus, et sekkumist oli tarvis, ning on hea, et meetmed võeti kiiresti. See oli vältimatu.

On aga mitmeid suundumusi, mida ma siiski leian olevat murettekitavad, ning mõnede võetud meetmete taga tajun ma ka teataval määral ideoloogiat. Mõned inimesed siin täiskogul on juba kapitalismi surma pühitsema hakanud. Kui aus olla, siis pole poliitikud siiski pankurid. Hädaolukorra meetmed on üks asi, kuid ma olen ka märganud, et mõnede toimingute ulatuseks on tavaline pankade natsionaliseerimine. Ausalt öeldes on hulk pankureid, kes selgelt ei ole enam usaldusväärsed ja kelle hoolde me ei saa oma sääste usaldada. Sel juhul küsige endalt, kas usaldaksite oma säästusid selliste poliitikute hoolde, kes tegutsevad nagu pankurid. Näiteks härra Schulzi hoolde. Mina küll ei usaldaks.

Kriisil ei tohi lasta eeskirjadest mööda hiilida, neid nõrgendada või isegi tühistada. Leian, et konkurentsipoliitika või stabiilsuse ja kasvu pakti paindliku rakendamise üleskutse on äärmiselt murettekitav. Need on põhilised eeskirjad, mis muutsid Euroopa tugevaks.

Mul on konkreetne küsimus komisjonile – ja muuseas, ma märkan, et härra Barroso pole nähtavasti arutelu piisavalt kõitvaks pidanud, et lõpuni kohale jääda. Täna pärastlõunal teatas Hollandi rahandusminister Hollandi parlamendi alamkojas toimunud arutelul, et Fortise ja ABN-AMRO, mitte ainult panga, vaid ka mitesüsteemse tähtsusega osade, näiteks kindlustuse, ostmist ei loeta riigiabiks. Seepärast tahaksin ma teada, kuidas komisjon kavatseb sedalaadi juhtumitega eeloleval ajal tegelda. Peale selle teatas volinik Kroes eelmisel esmaspäeval – ja ma olen temaga täiesti nõus – et konkurentsieeskirjade ning stabiilsuse ja kasvu pakti kohaldamist jätkatakse täiel määral. Kuidas sedalaadi juhtumiga siis tegelda? Mis saab, kui pärast leitakse, et see oli riigiabi eeskirjade rikkumine?

Ryszard Czarnecki (UEN). – (PL) Proua juhataja, päris kindlasti on praegu majanduskriis peamine Euroopa ees seisev väljakutse. Saksa poliitikute ja Euroopa Komisjoni ametnike üpris hiljutistest kinnitustest hoolimata hakkab see kriis Euroopat juba suuresti mõjutama. Küsimus polegi selles, kas see jõuab meieni, vaid millal see jõuab. Eelmisel laupäeval ei õnnestunud isehakanud liidritel Euroopa Liidu mitmest suurimast liikmesriigist selles küsimuses ühegi ühise taktika osas kokkuleppele jõuda.

Peale selle võib niisuguste riikide nagu Kreeka, Iirimaa ja Saksamaa poolt, vastupidiselt teistele liikmesriikidele väljakuulutatud hoiuste tagatiste näitel, selgelt näha, et polegi ühtki ühist kriisiga tegelemise taktikat. Kui eeloleval ELi tippkohtumisel selleks ühist strateegiat välja ei töötata, on see väga halb signaal ELi liikmesriikide kodanikele, sest nimelt kriisiaegadel vajavad inimesed Euroopa Liidus kõige rohkem kindlustunnet, et EL on hädaolukorral valmis aitama ning et ta on olemas mitte ainult headel aegadel, vaid ka siis, kui tekib probleem.

Werner Langen (PPE-DE). – (DE) Proua juhataja, kahjuks pole komisjoni presidenti enam siin. Ta ütles – ma märkisin kohe üles – et meil ei ole veel eeskirju, mis võimaldaksid anda euroopaliku vastuse. Selles on tal tõepoolest õigus. Proua Berès ütles meile, miks tal õigus on: sest vastutav volinik härra McCreevy oleks võinud viimased neli aastat sama hästi ka surnud olla. Ta ignoreeris pidevalt vähemalt kümnes eri raportis tehtud parlamendi soovitusi. See on tegelikkus, mitte neoliberalism, vaid finantsturgude eest vastutava voliniku kaugjuhtimine Dublinist ja Londonist. Kui komisjoni presidendil oleks vähegi selgroogu, siis võtaks ta selle ülesande härra McCreevylt ära ja annaks härra Almuniaale, kellele see peabki kuuluma, ent tal ei jätku julgust seda teha. Selle asemel jätkavad inimesed siin niisugust juttu, nagu oleks just praegu aeg jooksmas hakanud. Kõik, mida ma teha saan, on hämmastuses pead raputada selle üle, mida komisjoni president teinud on. Tal ei õnnestu ennast ühisest vastutusest nii lihtsalt välja keerutada.

Räägin sellest nii kaastundlikult sellepärast, et me ei saa siin lihtsalt istuda ja wait olla. Peame kiiresti tegutsema. Pangad on tegutsenud. Rahandusministrid on tegutsenud. Kõike seda on vaja olnud, sest kriis on nüüd saavutanud täpselt sellised mõõtmed, nagu me kõik need aastad kartsime.

Kus on proua Kroes? Ta on pikalt lobisenud oma konkurentsieeskirjadest ning ühtlasi seadnud ohtu stabiilsuse valdkonna turvalisuse nendes pankades, mis veel funktsioneerivad. Ta kehtestab tähtaegu, selle asemel, et mõelda järele, kas Iirimaa saab endale lubada määrata 200% oma sisemajanduse kogutoodangust tagatisteks eranditult Iiri kodanikele ja tulevikus antavateks laenudeks. Kes on seda kas või ühe sõnaga maininud?

Kui komisjonil ei jätku julgust teha soovitusi Euroopa järelevalveasutuse kohta, hoolimata sellest, et see on liikmesriikide tahtmise vastu, siis variseb kõik lihtsalt kokku. Kui siis asutatakse Euroopa solidaarsusfond, enne kui eeskirjad on ühtlustatud, oleks see täielik sotsialism.

Jo Leinen (PSE). – (DE) Proua juhataja, kuulates härra Langenit, võiks isegi peaaegu hakata kõnelema suurest koalitsioonist, sest ma nõustun sellega, mida ta ütles.

Gruusia kriis, finantskriis, energiahindade kriis – kõik see lausa karjub tugeva Euroopa järele. Sellepärast on mul põhiseaduskomisjoni eesistujana hea meel, et erinevalt Euroopa-vastastest on kõik siinviibijad reformilepingu kiirele ratifitseerimisele oma toetust kuulutanud, ning ma tänan eesistujariiki Prantsusmaad, et ta selles küsimuses järjekindel oli. Seda ei tohi lõpmatuseni edasi lükata ning ma eeldan, et järgmisel nädalal toimuv tippkohtumine saadab selle kohta selge signaali ja koostab ratifitseerimise lõpuleviimise ajakava.

Rootsil ja Tšehhi Vabariigil tuleb leping ratifitseerida käesoleva aasta lõpuks ning ma ei kaota ikka veel lootust, et ratifitseerimine on enne Euroopa valimisi võimalik ka Iirimaa. Iirimaa välisminister Micheál Martin ütles esmaspäeval mu komisjonile, et Iirimaa teadlikkuses toimub praegu muudatus ning inimesed hakkavad ELi väärtust tunnistama. Poliitikas võib kuus kuud väga pikk aeg olla.

Nüüd mu teise teema juurde: me peame seletama ka kodanikele, milleks ELi vaja on. Mul on hea meel, et võtame tippkohtumisel vastu poliitilise ühisdeklaratsiooni ELi kommunikatsioonistrateegia kohta. Tahaksin siinkohal tänada eesistujariiki Prantsusmaad, kes suutis kõik kolm institutsiooni kokku tuua. Nüüd tuleb tegelema hakata Iirimaa referendumi ja Euroopa valimistega. EL ei ole arvukate probleemide põhjuseks, vaid on paljude probleemide lahenduseks. See tuleks EList väljaspool seisjatele selgeks teha.

Mario Borghezio (UEN). – (IT) Proua juhataja, daamid ja härrad, Euroopa pole inimesi finantsspekulatsioonide eest kaitsnud. Isegi *New York Times* trükkis ära Ezra Poundi prohvetliku ütluse, et liigkasuvõtmisega ei ehita ükski inimene endale tugevast kivist maja. Täna tahaksid Federal Reserve ja USA varaamet määrade alandamisega praod kinni toppida. Seesama lahendus, hõlbus ligipääs krediidile, põhjustaski kõigepealt spekulatsioonimulli.

1933. aastal tuli rühm Chicago majandusteadlasi välja plaaniga taaskehtestada eranditeta riigimonopol raha väljaandmisele, keelata pankadel võltsitud raha teha ning kehtestada pankadele kohustus omada 100% reservi. See muutis väikese krediidipettuse võimatuks ning tegi lõpu rahamängudele, mis hävitasid tavalisi inimesi, kahjustasid hoiustajaid ja moonutasid tegelikku majandust.

Nobeli auhinna võitja Maurice Allais on alati olnud avalikult kriitiline uuendusliku rahanduse, väärtpaberite ülemineku, derivaatide ja riskihajutamistfondide suhtes, mida Euroopa finantssektori teatavate osade finantskääbused nii väga armastavad. Ta kutsus üsna õigesti üles – nagu meiegi oleme mõnda aega teinud – derivaatide ebaseaduslikuks kuulutamisele. Võtkem vastu Chicago plaan, Allaisi plaan: jätta raha loomine valitsuste hooleks.

Euroopal on juba küllalt saanud ebakindlusest, mida tal tuleks teha. Isegi paavst on välja öelnud hoiatuse, et rikkus ei tähenda midagi.

Tunne Kelam (PPE-DE). – Proua juhataja, nõukogu peab tegema kokkuvõtted ka invasioonist Gruusiasse. Et selliste agressioonide kordumist ära hoida, peab EL tagama, et põhimõte „kel jõud, sel õigus” osutuks sissetungija jaoks täiesti ebasoodsaks. Iseseisvasse riiki tungimisega lõhkus Venemaa Julgeolekunõukogu liikmena mitte ainult piirkondliku, vaid ka rahvusvahelise julgeoleku ja stabiilsuse paradigma. Kui sellele piiri ei panda, siis on tee lahti edasiste jõudemonstratsioonidele Ukraina, Moldova ja teiste vastu.

See, mida me täna vajame, on tõhusam idapartnerlus ning tugev ja demokraatlik Gruusia. Kahjuks isegi enne veel, kui Venemaa on oma kohustused täitnud, on mõned Moskvat külastanud sotsialistlikud liidrid teatanud, et EL ja Venemaa vajavad teineteist rohkem kui kunagi varem, ning et Venemaa ja EL peavad koostööd tegema, et täita nõrgeneva USA jäetud võimalikku julgeolekulunka. See näib olevat ohtlik segadus määramisel, kes on meie tõelised liitlased ning kes on tegelikult huvitatud Euroopa nõrgestamisest ja lõhestamisest.

Lõpetuseks, EL peab reageerima jätkuva Vene passide jagamisele välismaal. See tähendab, et luuakse kunstlikult uusi Vene kodanikke, keda Medvedjevi doktriini kohaselt kaitsma peab hakkama, valmistades nõnda ette uusi rahvusvahelisi kriisikoldeid. Meie reaktsooniks peaks olema neile uutele kodanikele, eriti Venemaa uute protektoraatide liidritele, viisasad andmast. Lõpetuseks, me peaksime kiiresti andma grusiinlastele ja ukrainlastele soodsamad viisatingimused, kui Vene kodanikele on antud.

Proinsias De Rossa (PSE). – Proua juhataja, minu arvates peaks Iirimaa valitsus pigem varem kui hiljem hakkama otsima lahendust, kuidas kõrvaldada tõke Lissaboni teelt, ning seda tehes säilitama Iirimaa staatuse täisliikmena osaliselt seotud liikme asemel, kelle loobumised võiksid meid eemale tõugata.

Vajame Lissaboni praegu rohkem kui kunagi varem, et Euroopa ülemaailmset positsiooni tugevdada ning tema kodanike muredele tõhusalt vastata. Finantskriis on veel üks turukatastroof. See on jälle juhtunud, sest enamik valitsusi jäi uskuma muinasjuttu, et ülemaailmsed turud võivad olla isereguleeruvad, ega saanud hakkama demokraatliku turukontrolliga.

Euro on näide sellest, mida Euroopa suudab saavutada, kui ta oma suveräänsust tõsiselt jagab. Kui Iirimaa oleks otsustanud iiri naela alles jätta, siis oleks see praeguseks kindlasti kadunud, jäljetult hävinud.

President Barroso tunnistas, et liikmesriigid on temaga teinud vähe koostööd, et kriisile koordineeritud vastus anda. Ta vaikis siiski maha volinik McCreedy jätkuva vastupanu ümberkorraldustele. Volinik McCreedy ei suuda loobuda oma neoliberaalsest ideoloogiast ning seetõttu olen ma väga mures selle üle, et ta hakkab kuuluma kolmeliikmelisse rühma, mille president Barroso nüüd moodustab.

Kas võiksin väljendada veel ühe viimase mõtte? Teen ettepaneku panna härra Farage'i tänane sõnavõtt siin parlamendis minu veebisaidile, sest ma usun, et mida rohkem iiri inimesi kuuleb, mida tal Iirimaa ja Euroopa kohta öelda on, seda tõenäolisemalt nad Euroopa Liidu poolt hääletavad.

Cornelis Visser (PPE-DE). – (NL) Proua juhataja, küsimus on selles, kas see finantskriis viib Euroopa jätkuva integreerumiseni või juhtub hoopis vastupidi. Minu arvates saab nii ulatusliku kriisiga tegelda ainult Euroopa tasandil, mis peab viima Euroopa edasise integreerumiseni. See aga nõuab mitte ainult liikmesriikide, vaid ka eriti komisjoni juhtimist. Praeguseni on finantskriisile reageerinud peamiselt liikmesriigid – mida ma tervitan näiteks sel puhul, et võeti meetmed Fortise kriisi suhtes – kuna komisjon on olnud vait.

Minu arvates on finantskriisi põhjustanud viimaste aastate kiired uuendused finantssektoris. Pangandustooted on olnud sellises pakendis, et võimalik oli kiire kasum, aga ühtlasi ka suur risk. See risk polnud aga siiski läbinähtav ega ole mõnel juhul veel praegugi. Ekspertidel on kohutavalt keeruline nõuetekohaseid hindamisi teha ning seega nende uute finantstoodete väärtust hinnata.

Sellepärast peab komisjon nüüd esitama meetmed, et suurendada finantstoodete läbipaistvust ja parandada pankade haldamine. Ta peab esitama ka meetmed, et parandada järelevalve, samuti keskpankade endi ja muude järelevalveasutuste vahelise koostöö tugevdamise ettepanekuid. Parlament avaldab raportis oma arvamust Lamfalussy protsessi järelmeetmete ja finantssektori edaspidise järelevalvestruktuuri kohta, mida me järgmisena arutama hakkame.

Muide, mul on väga kahju, et Euroopa Parlamendi Sotsiaaldemokraatide fraktsioon sellise olulise raporti puhul parlamendikomisjonis erapooletuks jäi. Huvitav, kas nad teevad homme sama. See kriis näitab, kui tähtis on Euroopa. Kui Euroopa ametiasutused sellega seoses igatüki omaette tegutsevad, siis võib tulemuseks olla riigiabi ning ka välismaiste hoiustajate, klientide ja investorite diskrimineerimine. Üksnes Euroopa saab pakkuda kriisile kokkuvõtlikku lähenemisviisi ning sellepärast peabki komisjon juhtimise enda kätte võtma ja alustama sellega kohe täna.

Józef Pinior (PSE). – (PL) Proua juhataja, samamoodi, nagu olukord Kaukaasias esitas tänavu suvel Euroopa Liidule uue geopoliitilise väljakutse, nii kujutab praegune finantsturgude kriis maailmaturul endast maailmamajandusega seotud väljakutset ning Euroopa Liit peab sellele vastu astuma. Kõik on nõus, et seekord peame koostama neile väljakutsetele koordineeritud Euroopa vastuse. Aga kuidas me seda Lissaboni lepinguta teha saame? See pole kindlasti võimalik. Sellepärast ongi Lissaboni lepingu ratifitseerimine absoluutselt põhiline: „olla või mitte olla” Euroopa Liidu jaoks, Euroopa Liidu tõsine vastus praeguses maailmakorralduses. President Barroso ütles, et ELi institutsioonid ning ka Euroopa Komisjon ei ole ülemaailmses finantsarhitektuuris korralikult esindatud. See on veel üks tõend sellest, et Lissaboni lepingut on tarvis võimalikult kiiresti ratifitseerida nendes riikides, kus seda veel tehtud pole.

Veel üks küsimus, mille tahan täna tõstatada, on see, et turuga on kõik korras seni, kui see on reguleeritud turg. Kapitalistlik majandus, mis võtab arvesse ka inimtegurit. See on täielikult põhiline küsimus. Lõpuks oli see Euroopa vastus 20. sajandi alguse kriisile. Just sel põhjusel ehitas Euroopa üles oma jõu.

Viimane küsimus – päästkem laevaehitustööstus Poolas. Pöördun Euroopa Komisjoni poole sellise küsimusega – mis kasu me praegust kriisi arvestades saame veel 100 000 töötust?

Jerzy Buzek (PPE-DE). – (PL) Proua juhataja, praegu on kõige tähtsam saada üle finantskriisist, kuid kõige suurem finantskriisi põhjustatud oht on majanduslangus. Me ei saa muretseda ainult rahanduse pärast, sest lõpuks jõuab see ikkagi välja majanduse konkurentsivõime, kasvu ja töökohtade juurde. Valede õigusloome lahenduste vastuvõtmine kliima- ja energiapaketi osana võib halvendada finantskriisist väljapääsemise eeldusi. Me soovime tegutseda vastavalt põhimõttele vähendada kasvuhooonegaaside heiteid 2020. aastaks 20%. Nõukogu eesistuja rääkis kliima- ja energiapaketi paindlikkusest ning siis veel tasakaalust, mis tuleb selle vastuvõtmisel säilitada. Mida see tähendab? See võiks tähendada suutlikkust pakett praeguses olukorras vastu võtta ning eelkõige vastu võtta heitkogustega kauplemise süsteem, ning see olukord on täiesti erinev olukorrast kuus aastat tagasi, kuus kuud tagasi või isegi kaks kuud tagasi.

Sama eesmärgi, heitkoguste vähendamise, võib saavutada eri meetoditega. Me teame selle saastekvootidega kauplemise direktiivi hääletamise tulemusi, mis toimus eile Euroopa Parlamendi keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjonis. Me oleme need üles kirjutanud. Mis meil nüüd ees seisab, on väga raske dialoog, sest vastuvõetud dokumendis tehti arvukaid reservatsioone.

Meil polnud parlamendis piisavalt aega, et kõiki saastekvootidega kauplemise direktiiviga seotud probleeme arutada. Seepärast pöördun ma eesistujariigi Prantsusmaa ja Euroopa Komisjoni poole, et nad peaksid meeles ka vähemuste järeldusi ja muudatusettepanekuid, vaatamata sellele, et mõned neist ettepanekutest ei saanud Euroopa Parlamendi komisjonides hääletamisel enamuse toetust. Kui tahame hea lahenduse leida, siis peame nüüd laskma end juhtida tervest mõistusest ja olukorrast, mis pidevalt muutub ning majandusprognosisid kindlasti halveneb.

Othmar Karas (PPE-DE). – (DE) Proua juhataja, volinik, daamid ja härrad, alustan öeldes, et minu arvates on väga pettumust valmistav, et meil on alati tarvis kriisi selleks, et leida meelekindluse õige tähendus, õige sõnade valik, õige ühiste seisukohtade ja Euroopa vastuste leidmise dünaamika. Lahenduse oluline osa on tegutseda Euroopa ja selle eeskirjade kohaselt. Need annavad vastuse kriisile, ning on vajalikud ka kriiside ärahoidmiseks meie globaliseerunud maailmas.

Meil on tarvis nii lühiajalisi kui ka pikaajalisi meetmeid. Need kriisid näitavad seda, kui sõltuvad me üksteisest oleme, kui globaliseerunud ja läbipõimunud on tänapäeval finantsmaailm. Mul on siin kollektisioon Euroopa Parlamendi, alates 2002. aastast tehtud nõudmisi, millest ainult mürdosale on komisjon vastanud ning millest paljud on liikmesriikide nurja aetud, mis takistab meil Euroopa lahenduste leidmist.

Daamid ja härrad, me vajame õigusloome soovitusi järgmistes valdkondades: Euroopa järelevalve, maksekapital, reitingu agentuurid, krediidi andmine, kriisijuhtimise mudelid ning kõigi investeerimisvormide miinimumstandardid.

Sama hingetõmbega tahaksin rõhutada, et me ei tohi finantsturgude kriisi kuritarvitada selleks, et luua ülemääraseid regulatsioone. See ei tähenda seda, et turg tuleb hukka mõista ja natsionaliseerimist nõuda. See tähendab, et tuleb luua niisugusel määral turgu, nagu vähegi võimalik, ning panna paika selline hulk reguleerimist, nagu on tarvis globaalses maailmas. Reguleerimist vajavad kõik – me ei tee kellelegi erandit – kuid see reguleerimine peab olema proportsioonis riskiga ning olema seotud tootega. Ma palun teilt seda ning loodan, et nõukogu selle teoks teeb.

Colm Burke (PPE-DE). - Proua juhataja, Euroopa Ülemkogu järgmise nädala tippkohtumisel ei tule An Taoiseach Brian Cowanilt midagi uut seoses Lissaboni lepingu praeguse läbikukkumisega Iirimaa. Selle asemel sekkub ta samamoodi, nagu tegi tema kolleeg minister Micheál Martin siis, kui Euroopa Parlamendi põhiseaduskomisjonile edastati esmaspäeval ainult tulemuste analüüs. Mingeid konkreetseid ettepanekuid ei tehta kuni nõukogu detsembrikuu tippkohtumiseni, mil eeldatavasti piiritletakse edasiliikumise selge tegevuskava.

Selleks, et kiirendada tegevuskava suunas liikumist, tahaksin seletada oma mõtet, kuidas praegu edasi minna. Esiteks ei saa minu arvates teist referendumit korraldada vähemalt 12 kuud, et võimaldada Iirimaa valijaskonnale asjakohaseid konsultatsioone. Teine referendum tuleks korraldada järgmise aasta sügisel, võib-olla oktoobris. See tähendab, et parlamendivalimised peavad toimuma vastavalt Nice'i lepingule, kuid minu arvates on see kahest halvast väiksem.

Mis puutub teise referendumisse, siis teeksin ma ettepaneku teha Lissaboni lepingu laiendatud rahvahääletus Iirimaa, kus meil võiks olla konstitutsiooniline referendum Lissaboni lepingule „jah” või „ei” ütlemise üle, millega samal päeval toimuksid avalike küsitluste referendumid selliste võtmeküsimuste kohta nagu ELi põhiõiguste harta ning Euroopa julgeoleku- ja kaitsepoliitika.

Kui Iirimaa hääletajad peaksid laiendatud referendumil kummagi neist kahest valdkonnast välja valima, siis saaks Iirimaa valitsus seejärel Euroopa Ülemkogul taotleda eraldi lepingut, millele kirjutatavad alla kõik 27 liikmesriiki. See lahendus sarnaneks Edinburghi lepingu pretsedendiga, mida taanlased nõukogu kohtumisel 1992. aasta detsembris taotlesid ja mis andis Taanile Maastrichti lepingust neli erandit. See võimaldas neil lepingule tervikuna alla kirjutada.

Asjade sellise käiguga ei peaks need liikmesriigid, kes on lepingu juba ratifitseerinud, seda uuesti tegema. Selline laiendatud rahvahääletus annaks Iirimaa valijatele võimaluse valida, kui suurt rolli nad Euroopa Liidus mängida tahavad.

ISTUNGI JUHATAJA: Manuel António DOS SANTOS

asepresident

Gunnar Hökmark (PPE-DE). – Härra juhataja, mul on hakatuseks kolm punkti. Peame Venemaa suhtes säilitama avatud ja samal ajal kindla poliitika ega tohi iialgi aktsepteerida Venemaa nõudmisi mis tahes huvidele teistes riikides, olgu need siis lähivälismaal või kaugel eemal. Eelolevatel aastatel saab see seisukoht põhilise tähtsuse.

Teiseks, eelarve läbivaatamise eesmärgiks peab olema Euroopa põllumajanduse avamine ja vabastamine, luues rohkem võimalusi põllumajandusettevõtjatele Euroopas, samuti ka maailma muudes osades – kuigi väiksemate subsidiumidega – seades eesmärgiks ülemaailmse toimiva põllumajandusturu, mis vastaks uutele nõudmistele toidu järele kõikjal maailmas.

Kolmandaks, kliimamuutusega seotud tegevus peab finantskriisist hoolimata algama kohe, et võiksime kasu saada pikaajalisest protsessist. Sel moel saame võidelda kliimamuutuse vastu ja olla ette valmistatud tegelema uute muutustega, mida see kaasa toob.

Seoses finantskriisiga, millest täna rääkisime, on paljud kõnelejad unustanud, et oleme praegu inimkonna ajaloo unikaalse pikaajalise protsessi lõpus. See on ülemaailmne kasv, mis on kaasa toonud sellise õitsengu, mida me varem näinud pole. Nüüd oleme selle protsessi lõpus. Ma ei kuulnud härra Schulzilt enne selle kohta midagi. Muidugi on meil hulk probleeme, kuid see pole ainus, mis turule muret teeb. Keegi ei saa öelda, et käendajatega laenu USA on turujõudude tagajärg. Need on kindla poliitilise sekkumise tagajärg.

Praegu on meil tarvis tagada, et meil oleks läbipaistvus, usaldusvärsus ja järelevalve, mis hõlmab kaasaegseid turgusid nii nagu need on. Need on nii Euroopa turud kui ka ülemaailmsed turud ning me peame tagama, et suudame finantsturgude tegelikkusega sammu pidada. Siis saame konstruktiivsed olla ka seoses tegeliku majanduse arenguga.

Piia-Noora Kauppi (PPE-DE). – (FI) Härra juhataja, kaasaegsele maailmale on iseloomulik kulutulena leviv ebastabiilsus. Eriti kehtib see finantsturgude kohta, mis tänapäeval on kõigist ärivaldkondadest kõige globaalsemate seas. Vastutustundetud, üliagarus ja suutmatus maailma ühes küljes reguleerida tabab eeldatavasti igal pool tavatarbija taskut. Ka mina tervitan komisjoni algatust moodustada alaline töörühm, mis hakkaks komisjonis finantskriisiga tegelema. Nagu ütles komisjoni president härra Barroso, saame me teha palju rohkem ja võiksimegi seda teha.

Arvan siiski, et komisjonile on siinjuures liiga palju vastutust pandud. Kohustusi tuleb täita. Selleks on olemas Euroopa Keskpank, et hindade ja raha väärtuse stabiilsust tagada. EKP on tegutsenud tõhusalt selleks, et kriisi leevendada. Täna kooskõlastatud intressi kärped on selles osas hea näide. Teisest küljest, ühenduse institutsioonide, Euroopa Komisjoni ja Euroopa Parlamendi vastutusel on tagada, et ühtne turg jääks avatuks ja õigusaktid oleksid paigas. Turul tegutsevad ettevõtjad peavad olema seadusega vastavuses, kontrollima oma riske ja ergutama leibkondi, mis neile raha võlgnevad ja otsima asjakohaseid lahendusi. Finantsrühmad peavad nii oma äri eest hoolt kandma kui ka võtma laiemat ühiskondlikku vastutust. Peamine vastutus on aga siiski rahandusministritel, sest enamik kasvu edendamise ja kriisi lahendamise instrumente on nende tööriistade hulgas ning neid ei leidu EKP-l, Euroopa seadusandjatel ega turul tegutsevatel ettevõtjatel.

Rahandusministrid on initsiatiivi üles näidanud. 2007. aasta oktoobris võtsid nad vastu selged finantsturul kriiside ärahoidmise eeskirjad. Arvesse võttes seda, kui pikaajaline see töö saab olema, on ECOFINi eilne 13-punktiline nimekiri üpris hale. Ma pole nende ettepanekute vastu, kuid arvan, et tegevuskava on küündimatu. See ei ole piisav tegutsemine, vaid peame tegema ka õigeid asju ning isegi veel tähtsam on osata üldse mitte midagi teha, siis kui õigusaktid ei ole probleemile õige lahendus. Me ei tohi populistlikule survele ruumi jätta.

Zsolt László Becsey (PPE-DE). – (HU) Tänan, härra juhataja! Ja ma tahaksin tõlkidelt vabandust paluda, et räägin peast. Võtmesõnadeks on siin solidaarsus, järelevalve ja julgeolek. Kinnitame pidevalt, et solidaarsus on praeguses finantskriisis tohutu tähtsusega, eriti siis, kui oleme pärit, nagu mina olen pärit riigist, mis on pungil täis harupankasid, liikmesorganisatsioone ja tütarettevõtteid, nii et siin on väga oluline, kuidas reageerivad meie ees seisvale probleemile peakontorid oma võtmepositsioonil ja nende järelevalveorganid.

Solidaarsuse teemal võin siin mainida, et ühine põllumajanduspoliitika sai teoks viis aastat pärast Euroopa Majandusühenduse loomist ning praegu, peaaegu viis aastat pärast laienemist on aeg küps ka ühise energiapoliitika jaoks. Mul on hea meel, et ministrid ütlesid, et see on hea mõte, aga see tuleb ikkagi alles teoks teha. Aga mida ma veel võin öelda, see hoiuste äri, siin on nüüd küll koht solidaarsuseks. See on võimalik ja nüüd on ka aeg, mil me suudame Kesk-Euroopa riikides näidata positiivset pilti Euroopa Liidust, mil me ei hakka asjatult üksteise järel ootama, vaid ütleme koos, et muidugi anname me kriisi puhul garantii terve elanikkonna hoiustele. Kuueks kuuks või aastaks. Me võime otsustada. Ja mida kiiremini me seda teeme, seda parem, sest me räägime siin inimestest, täbarasse olukorda sattunud inimestest, kelle peame päästma nii kiiresti kui võimalik. Ma ei usu, et see põhjustab selliseid väga pikaleveninud probleeme.

Teine küsimus on solidaarsus ja meie kaitsetus. Tegelikult on siin jutt järelevalveasutusest ning see ongi järgmine punkt. Ma saan aru, et me soovime asutada kodasid või kolleegiume, ning ma usun, et on oluline, et me liigume teatava tsentraliseeritud järelevalve poole, samamoodi nagu me suuname teatavaid konkurentsipoliitika tähtsaid küsimusi asjakohasele ELi organile või Euroopa Kesk pangale, kuid on väga raske mõista, kuidas me saame kolleegiumite süsteemis üles ehitada usalduse üksteise suhtes. Tänan teid!

John Purvis (PPE-DE). - Härra juhataja, ütleksin teile, härra Jouyetele ja härra Almuniale, et on absoluutselt hädavajalik taaskäivitada pankadevaheline turg. Ainus kindel tee seda saavutada on saada iseseisvate riikide tagatised kõigile pankadevahelistele hoiustele, nagu Iirimaa ja Taani on tegelikult juba oma siseturul teinud.

Mööndavasti on tingimuslik kohustus tohutu. Siiski, ajal kui pankadevaheline turg taaskäivitub, lõpetavad pangad peidetud tagavarade soetamise ja hakkavad jälle ettevõtetele, eraisikutele ja ühistutele laenu andma, pankadevahelised tariifid pöörduvad tagasi normaalsele tasemele ning on täiesti kindel, et neid tagatisi polegi tarvis kasutada.

Olen härra Jouyetiga nõus, et seda tuleb teha globaalsel alusel. Nagu ta ütles, on Rahvusvahelise Valuutafondi õige roll seda tegevust koordineerida ning ainult sellise julge, globaalsel alusel teoga kustutame me tulekahju ja hakkame taas kindlust koguma.

Csaba Sándor Tabajdi (PSE). – (HU) Ma olen täielikult nõus eesistujariigi Prantsusmaaga, et ülimalt oluline asi, mida tuleb siin teha, on leida mingi lahendus seoses Iirimaa ja Lissaboni lepingu ratifitseerimisega. Mis puutub finantstormi, siis meenutaksin parlamendile, et 2008. aasta veebruaris tegi Ungari peaminister Ferenc Gyurcsány rahvusvaheliste finantsturgude kriise silmas pidades ettepaneku luua ühtne Euroopa järelevalveasutus ja võtta kasutusele ühtsed järelevalveeskirjad. Kahjuks see ettepanek nõukogu märtsikohtumisel häälteenamust ei saanud. Ma arvan, et seda ettepanekut tuleks järgmisel istungil uuesti kaaluda. Ungari peaminister esitab selle uuesti, sest ilma selleta, ilma Euroopa finantsjärelevalve asutusega, hakkavad globaalsed probleemid aina uuesti ilmnema. Paluksin eesistujariigil Prantsusmaal ja teistel liikmesriikidel seda toetada. Lõppude lõpuks on selle probleemi lahendamine meie kõigi huvides.

Marios Matsakis (ALDE). - Härra juhataja, Ameerika pangandustööstuse rahajõmmid koos Euroopa samasuguste rahajõmmidega on mõne viimase aasta jooksul pidanud tavainimeste kulul pettuse, varguse ja korruptsiooni orgiat. Siiski pole sellised võimud nagu keskpangad, rahandusministrid ja ELi volinikud, kelle kohus oli kodanikke kaitsta, teinud põhimõtteliselt midagi, et neid peatada.

Pärast oma vaikimise, hooletussejätmise ja varjamise vandenõu jätkub neil võimudel nüüd häbematust kasutada maksumaksjate raha nõnda, et needsamad rahajõmmid veel rikkamaks saaksid. See on ülekohtune, skandaalne ja häbiväärne. See ei ole õiglane. Neilt, kes on süüdi praeguses ülemaailmses majanduskatastroofis ja neilt, kes neid varjasid, tuleks ära võtta kõik varad ja nad vanglasse saata. See on tõeline õiglus ning see on ka niisugune õiglus, mida EL peaks tagama. Mu jutt oli ilustamata tõde sellest, mida arvavad ELi kodanikud.

Marie Anne Isler Béguin (Verts/ALE). – (FR) Härra juhataja, kõigepealt küsimus nõukogule. Mis saab eesistujariigi Prantsusmaa tehtud ettepanekust korraldada kõrgetasemeline konverents Gruusia teemal ning kuidas kavatseb praegune eesistujariik kaitsta Gruusia territoriaalset terviklikkust, siis kui kaht separatistlikku piirkonda, Abhaasiat ja Lõuna-Osseetiat, on tunnustanud üks teine riik? Häbi asi, et härra Barroso pole siin, sest tema sõnavõtus puudus veendumus. Arvatavasti sellepärast, et ta ise pole oma ettepanekutes veendunud. Usun, et finants- ja majandusolukord on märksa tõsisem kui ta kirjeldas. Arvan, et isegi täna võib igaüks internetist näha, et kogu meie sekkumisele vaatamata jätkavad aktsiaturud kokkuvarisemist. Näen selles praeguse süsteemi tõelist katastroofi. See süsteem on täiesti iganenud, see on viinud pankrotti ja selleni, et maa on täiesti välja kurnatud ja kasvuhoonegaaside heidetest lämmatatud, see on viinud alaarenguni lõunas ning alaarenguni meie linnades.

(President katkestab kõneleja)

Konrad Szymański (UEN). – (PL) Härra juhataja, praeguses kriisis me tegeleme riigiabiga ohustatud majandussektoritele. Saksamaa pank Hypo päästetakse toetustega kogusummas 50 miljardit eurot, Suurbritannia pank Bradford & Bingley saab abi veel 35 miljardit eurot ning Fortise päästmine maksab 11 miljardit eurot. Euroopa Keskpank on vahepeal pumbanud veel 120 miljardit eurot pangahoiustesse, et hoida need likviidseina.

Samal ajal leiab volinik Kroes, et Poolas on poliitiline kriis, kuna umbes pool miljardit – lubage mul rõhutada, pool miljardit – tuleks maksta riigiabina kolmele Poola laevatehasele. Tahaksin teada, kuidas Euroopa Komisjon seletaks poolakatele olukorda, milles sajad miljardid eurod voolavad vana Euroopa pankadesse, aga võib juhtuda, et ei antagi poolt miljardit kolmele laevatehasele, mis võivad komisjoni tegutsemise tagajärjel pankrotti minna. Teen ettepaneku, et peaksime seda mees siin, kui nõukogu järgmise istungjärgu päevakorda tõuseb otsustamine jätkuvate rahasüstide üle finantssektorile.

Ioannis Varvitsiotis (PPE-DE). – (EL) Härra juhataja, Prantsusmaa peaminister Édouard Balladur avaldas arvamust, et täielik turuvabadus oli samaväärne džungliseadustega. Ta lisas, et meie ühiskond, demokraatia ja institutsioonid ei tohiks lasta džunglil võimust võtta. Sellest hoolimata leiame end praegu džunglist ja peame maksma täieliku turuvabaduse eest, mis valitses Ühendriikides.

Kui võtate arvesse, et iga tegelikult investeeritud dollari arvelt laenasid USA pangad välja 32 dollarit, samas kui Euroopa pangad andsid kõigest närsed 12 dollarit, siis mõistate, milline ebausaldusvärsus oli laialt levinud USA pangandusturul. Kardan nüüd, et ei härra Paulsoni meetmed ega USA valitsuse omad suuda maailma sellest kriisist välja tuua. Tulevikku silmas pidades arvan ma, et rangeid eeskirju tuleb kohaldama hakata kohe praegu.

Victor Boştinaru (PSE). – (RO) Härra juhataja, härra nõukogu president, volinik Almunia, austatud kolleegid, mõne viimase aasta jooksul on tähtsad liidrid, eriti sotsialistid, kõnelenud vajadusest reformida maailma finantssüsteemi, teha midagi Bretton Woodsi järgses vaimus, et suuta globaliseerumise väljakutsetele vastu seista. Kahjuks seda ei juhtunud.

Seepärast tervitan ma president Sarkozy ja eesistujariigi Prantsusmaa hiljutist sekkumist, samuti teisi Euroopa liidreid, kes on viidanud vajadusele selline reform läbi viia. Täna oli mul hea meel kuulata Euroopa Komisjoni presidendi härra Barroso sõnu, kes rääkis vajadusest vaadata finantskriisist ja Euroopast kaugemale.

Seepärast teen ma ettepaneku, härra Barroso, et Euroopa Liit ja Euroopa Komisjon pühenduksid selgesõnaliselt vajadusele reformida maailma finantssüsteemi koos teiste oluliste jõududega, nagu näiteks USA, Hiina või Jaapan, et anda inimkonnale vajalikud instrumendid globaliseerumise finantsvaldkonna haldamiseks.

Jean-Pierre Jouyet, nõukogu eesistuja. – (FR) Härra juhataja, volinikud, daamid ja härrad, kuna olen juba kõnelnud, siis räägin lühidalt.

Seoses finantskriisi juhtimisega on mul väga kahju, et mu siinviibimisest ei piisa proua Berèsile, kuid mul on hea meel, et ta on rahul, nähes siin härra Almuniat. Tõsisemalt rääkides, proua Berès, härra Karasi ja eriti proua Kauppi sõnavõttud näitasid, et meil on tarvis – nagu ma juba ütlesin – tagada, et võtaksime tõhusalt vastu komisjoni ettepanekud, mis on juba esitatud ning mis hõlmavad järelevalvet, reguleerimise ja raamatupidamiseskirjade muutmise kõiki aspekte.

See on kehtivate regulatsioonide vastuvõtmise ja praeguse olukorra vajalikul määral tõlgendatud eeskirjade vastuvõtmise tähenduses, aga mitte ülereguleerimise tähenduses. Nagu oleme juba öelnud, vajame me selles valdkonnas rohkem Euroopat ning meil on tarvis vastu võtta oma regulatsioonid, mis käsitlevad finantsasutuste vastastikust sõltuvust ning meie eeskirjade ja majanduse rahastamise vastastikust sõltuvust. Meil on tarvis väga ruttu kiirendada selles valdkonnas tööd ning jõuda tagasi olukorda, mille saavutasime mõned aastad tagasi – te hakkate seda veel arutama – et töötada lõpuni välja korraldus, mis kehtestatakse osana tööst, mille on teinud härra Lamfalussy.

Komisjoni jaoks on oluline pädevuse olemasolu – et oleks oma roll täita – ning komisjonil on täiesti õigus selles suhtes peale käia. Peame seda loogiliselt võtma. Kui tahame suuremat integreerumist ja rakendada lahendusi, mida oleme näinud teiste jaoks toimivat, siis on meil tarvis luua üks organisatsioon, mis suudab hakkama saada finantsväljakutsetega, mis meie ette kerkivad, ning me peame kiiresti tegutsema. Nagu ma ütlesin, teeb eesistujariik Prantsusmaa kõik, mis tema võimuses, ning pühendab kogu oma energia sellele, et suurendada vajalikku koordineerimist ja eeskirjade vastuvõtmist selles valdkonnas.

On selge, et selles valdkonnas peab olema – nagu seal muidugi ongi – koordineerimine Euroopa Keskpanga, Euroopa rahandusministrite ja komisjoni vahel. See on tähtsam kui kunagi varem. Me peame leidma konkreetseid vastused ning ette nägema ka tagajärgi, mis sellel kriisil majanduse rahastamisele ja majandusele endale olla võivad. Võime juba näha nende esimesi märke. Ka selles osas – ja see on usalduse taastamise oluline osa – on meil tarvis vastu võtta olulisi põhjapanevaid meetmeid, eriti VKEde jaoks.

Seoses välissuhetega ja nende küsimustega, mille tõstatasid härra Saryusz-Wolski ja proua Isler Béguin, tahaksin härra Saryusz-Wolskile öelda, et Euroopa Ülemkogu prioriteet, nagu ma juba varem nimetasin, on kindlaks määrata täpsed strateegiad ning anda suuniseid seoses energiavarustuse kindluse ja solidaarsusega. Üks kriis ei tohiks teist varju jätta. Kolm kuud tagasi oli meil energiakriis. See jätkub. Ühed riigid sõltusid oma energiavarustuse osas teistest riikidest. See on endiselt nii. Meil peab olema tõeline Euroopa energiapolitiika ning ka siin oleme me maha jäänud ja peame kiiresti tegutsema.

Seoses Valgevenega tahtsin härra Saryusz-Wolskile öelda – varsti arutame seda üksikasjalikumalt – et üldasjade nõukogu koosolekul saab olema kolmik ning me kohtume siis Valgevene võimudega. Nagu te teate, ja härra Saryusz-Wolski rõhutas seda, oleme väljendanud oma muret hääletusprotsessi üle, millega me rahul pole. Kavatsen selles suhtes avameelne olla, kuid samal ajal kaalub nõukogu teatavate sanktsioonide võimalikku leevendamist, eriti seoses viisapiirangutega, mis mõnele Valgevene ametnikele sanktsioonide tõttu kehtestati. Nõukogu mõtiskleb alles nende arengute üle.

Mulle meeldis väljend, mida te kasutasite, härra president, seoses Venemaa ja Gruusia vahelise konfliktiga. Me peame taastama rahu ja tagama, et rahu jääks Gruusias püsima. See võimaldab mul vastata proua Isler Béguinile. Me korraldame kõrgetasemelise konverentsi 14. oktoobri õhtul ja 15. oktoobril. 14. oktoobril kohtuvad välisministrid Bernard Kouchneriga ning 15. oktoobril toimub kõrgemate ametnike ja juhtide kohtumine, et leida asjakohaseid lahendusi olukorrale Abhaasias ja Lõuna-Osseetias, mille tunnustamine – ma pean seda proua Isler Béguinile ütlema, kuigi ta niigi juba teab – on jäänud äärmiselt isoleerituks, mis on hea, sest selle vastuvõetamatu teo mõistsid Euroopa Liit ja eesistujariik sügavalt hukka.

Seoses immigratsiooni ja varjupaigaõiguse Euroopa paktiga tahaksin vastata proua Flautre'ile – kuigi ma ei kahtle, et proua Isler Béguin talle räägib, mida ma ütlesin – öeldes, mis selle pakti puhul on teisiti. Nimelt, et see on paremini koordineeritud, ühtlustatud, kui soovite, eriti asüülitaotluste ja migrantide esitatud taotluste osas. Pakt selgitab tegelikult migrantide staatust, mis tähendab nende jaoks edasiminekut. Oleksime tegelikult eelistanud pragmaatilisemat versiooni ja tasakaalustatumat lähenemisviisi, sellist lähenemisviisi, mida saaks tõlgendada Schengeni lepingu laienemise kontekstis. Demograafiline kriis, demograafiline väljakutse on samuti üks väljakutsetest, millele peame eesistujariigi Prantsusmaa juhtimisel vastu astuma.

Lõpetuseks – ja see punkt on olulise tähtsusega, kuna kõik jookseb selle juurde kokku – need kriisid on vastastikusel sõltuvuses. Need kriisid on omavahel seotud. Majanduskriis ja finantskriis on kõige silmnähtavamad. Kolm kuud tagasi oli selleks siiski energiakriis. Igatahes seisab meie ees endiselt toidukriis ja endiselt väliskriis. Ütlen veel kord, et neile kriisidele vastu astumiseks, neile väljakutsetele vastamiseks on tarvis rohkem Euroopat, rohkem koordineerimist, suuremat suutlikkust otsuste langetamiseks, rohkem

nähtavust ja rohkem reageerimisvalmidust. Lahenduseks on rohkem institutsioone ning rohkemate institutsioonide lahenduseks on saada Lissaboni leping. Me peame tagama, et see leping varsti jõustuks. Peame leidma lahenduse oma iiri sõpradega. Teeme kõik endast oleneva, et aasta lõpuks oleks meil lahendus institutsioonilisele probleemile, mis tuleb lahendada võimalikult kiiresti, siis kui võtame arvesse meie ees seisvaid väljakutseid, mida oleme arutanud terve pärestlõuna.

Joaquín Almunia, komisjon. – (ES) Härra juhataja, minister, daamid ja härrad, alustan härra Jouyet' sõnavõtu lõpuga. Nagu president Barroso oma avakõnes ütles, on Lissaboni lepingu jõustumine meie äärmiselt oluline selleks, et liikuda edasi Euroopa integreerimisega, eriti sellistel aegadel nagu praegu. Mõned teist on nimetanud välistegevuse aspekte ning ühist välis- ja julgeolekupoliitikat: see on Gruusia. Lissaboni leping võimaldab meil tõsta meie tegevuse tõhusust ja suurendada intensiivsust sellistes küsimustes, mis on olulised meie enda julgeolekule ja meie väärtuste kaitsmisele väljaspool meie piire nii Gruusias kui ka teistes riikides.

Mõned teist on üsna õigesti maininud, kui tähtsad on energiat ja kliimamuutust käsitlevad arutelud, mida hakatakse pidama Euroopa Ülemkogu kohtumisel. Eesistujariik Prantsusmaa toetab komisjoni ambitsioonikat ettepanekute paketti, mille kohta me loodame, et see vastu võetakse ja rakendatakse. Lissaboni leping annab nii komisjonile kui ka kõigile Euroopa institutsioonidele rohkem võimu, et tegeleda nende väga tähtsate väljakutsetega.

Mõned teist on väga õigesti maininud immigratsiooni, immigratsioonipakti, eesistujariigi Prantsusmaa kiiduväärt algatust koos mõne teise liikmesriigiga. Komisjon on immigratsiooni viimasel perioodil teinud ka ettepanekuid, mida on parlamendis ja nõukogus arutatud ning vastu võetud. Ütlen veel kord, et Lissaboni leping võimaldab Euroopa Liidul edasi liikuda ühise immigratsioonipoliitika poole, mis on väga tähtis.

Lõpetuseks, on loomulik, et enamik sõnavõttudest keskendus majandus- ja finantsteemadele, mille üle me praegusel hetkel erilist muret tunneme.

Nõustun teiega, eesistujariigiga ning muidugi komisjoni presidendi avakõnega, et meil on tarvis kõigi nende, kellel on Euroopas kohustusi, koostööstatut tegevust. Kohustused on komisjonil, kahtlemata on kohustused nõukogul, kohustused on parlamendil, kohustused on liikmesriikidel, järelevalveorganitel ja keskpangadel.

Me kõik peame koostööstatult tegutsema, igaüks vastavalt oma kohustustele. Juba aasta aega, kriisi algusest peale, on komisjon välja töötanud algatusi, et tegelda finantssüsteemi tulevikuga keskmises perspektiivis, nagu nõukogu ja komisjon neid aasta tagasi arutasid ja nõukogu mitteametlikul Oporto ja ECOFINi kohtumisel eelmise aasta oktoobris vastu võtsid.

Ka komisjon võtab aktiivselt osa lühiajalistest kiireloomulistest ja väga olulistest meetmetest, mis on osa meie järeldest ECOFINi nõukogu eilsel kohtumisel, sealhulgas kohustus parandada hoiuste tagamise skeeme, mis on tõsiselt kannatada saanud, seda aga mitte finantsasutustes olevate hoiuste ebakindluse tõttu, vaid mõnede ühepoolsete algatuste tagajärjel, millel oli teistele riikidele kahjulik mõju.

Komisjon teeb koostööd ning arendab ja kohaldab ka eile ECOFINi järeldest kehtestatud põhimõtteid, mis on väga olulised seoses moodustega, mille abil tuleks lahendada kõigi finantsasutuste keerulised olukorrad: rekapiitalseerimise kaudu ning mõnel juhul muude instrumentide abil.

Nagu president Barroso ütles, töötab komisjon selleks, et kiiremini kui seni edasi liikuda Euroopa tasandi ja piiriülese tasandi järelevalve osas, mida me selgelt vajame. Viimastel päevadel oleme me kõik kogenud, et selliseid mehhanisme on tarvis.

Komisjon, nagu ka nõukogu ja parlament, on rahul kiirusega, millega Euroopa Keskpank ja teised keskpangad on täna tegutsenud intressimäärade koostööstatut vähendamisel, mis peaks mõningaid turupingeid leevendama.

Nõustun täielikult härra Purvisega, et igaühel tema vastutusalas on tarvis võtta vastu meetmed, millega kergendada pankadevahelise turu taastumist. See on olulise tähtsusega. Me ei saa kaaluda olukorda, et meil oleksid tulevikus finantssüsteemi toimimisel likviidsuse allikateks üksnes keskpangad, ning muidugi ütles komisjon – ja ma vastan nüüd konkreetselt proua in't Veldi sõnavõtule – laupäeval riigipeade ja valitsusjuhtide ees Pariisis ning ütles uuesti eile ECOFINi koosolekul, et lepingus on piisavalt klausleid ja sätteid, mida paindlikult kasutada vastavalt konkurentsi ja riigiabi eeskirjadele sellistes olukordades, nagu meil praegu on.

Kas täna või homme avaldab mu kolleeg volinik Kroes, nagu ta teatas eile ECOFINi nõukogu koosolekul, suunised selle kohta, kuidas komisjoni arvates saab lepingu paindlikkuse piire kasutada selles konkreetses küsimuses, vältides samas vahetegemist erinevate lahenduste ja abi eri liikide vahel.

Ta viitab ka – ja mõned teist on seda juba nimetanud – stabiilsuse ja kasvu pakti rakendamisele. Vaatasime selle läbi 2005. aastal ja pärast seda – usun, et ütlesin seda siin hiljuti ühel teisel arutelul – on konsensus olnud täielik ja seda sada protsenti, et rakendada läbivaadatud pakt. Eilsel ECOFINi nõukogu koosolekul, samuti nagu laupäeval Pariisi kohtumisel, kiideti taas ühehäälselt heaks arvamus, et praeguses, 2005. aastal läbivaadatud paktis – ning parlament võttis samuti sellest arutelust ja konsensusest osa – on piisavalt manööverdamisruumi, et tegeleda olukordadega, mis on hakanud ilmnema ning mida kahjuks ka edaspidi ette tuleb, näiteks eelarvepuudujäägi kasv. Seda saab teha kehtestatud eeskirjade raames, mitte neid kõrvale jättes.

See oli selge laupäeval Pariisis, see oli selge eile ECOFINi koosolekul ja see on selge siin, täna arutelul, ning ma kinnitan teile, et komisjon kavatseb tagada, et see oleks selge tänasest peale, isegi kui peame läbi elama väga keerulisi olukordi, mitte ainult finantssüsteemis, vaid ka tegelikus majanduses.

Homme läheme me Rahvusvahelise Valuutafondi iga-aastasele koosolekule Washingtonis. IMFi prognoosid on jälle läbi vaadatud ja halvemaks muutunud. Meie prognoosid vaadatakse mõne nädala pärast läbi ja need muutuvad halvemaks. See pole lihtsalt majandusprognooside harjutus, teoreetiline harjutus, vaid kahjuks tähendab see aeglasemat kasvu, väiksemat tööhõivet, suuremat pinget tööturul ning koos inflatsiooni survega, mille all me endiselt kannatame, kuigi kahe viimase kuuga on see järele andnud, tähendab see väiksemat ostujõudu ja raskusi tavakodanikele.

See ei tohiks siiski panna meid unustama keskmist perspektiivi. See ei tohiks panna meid unustama eelmistes kriisides saadud õppetunde. Ma arvan, et selles vaimus peeti suurem enamus neist kõnedest, mida ma täna pärastlõunal siin kuulsin. Need nõustuvad eile Luksemburgis ECOFINi koosolekul saavutatud konsensusega ning tugevdavad ja toetavad seda – ning ma arvan, et see oli väga positiivne konsensus.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub järgmisel osaistungjärgul.

Kirjalikud avaldused (artikkel 142)

Jean-Pierre Audy (PPE-DE), kirjalikult. – (FR) Tahaksin kõigepealt õnnitleda nõukogu eesistujat Nicolas Sarkozyt tema asjalike ja tõhusate meetmete puhul ning suurepärase töö puhul, mida on teinud eesistujariik Prantsusmaa, mida esindab täna mu sõber härra Jouyet. Euroopa Liit loodi keset sõja põhjustatud kannatusi.

Paistab, et tema saatuseks on jätkata keset kannatusi ja kriise. Need kriisid, Kaukaasia kriis Gruusias, finantskriis ja WTO läbikukkumine, näitavad seda, kui väga me vajame uuemoelisi institutsioone, mille meile annab Lissaboni leping, ning eriti Euroopa Liidu püsivat eesistujat.

Seoses finantskriisiga otsustas EKP just intressimäärasid kärpida ja ma tervitan seda otsust. Pank on viimaks oma ükskõiksusest ärganud. Ta peaks oma valuutapoliitika läbikukkumisest õppust võtma, sest miski ei saaks olla hullem taas kerkivatest määradest, siis kui majanduskasv ükskord taastub. Pidevalt kasvab vajadus selle järele, et komisjon, toetudes EÜ asutamislepingu artikli 105 lõikele 6, annaks küsimuse üle nõukogule, nii et nõukogu saaks EKPlle anda poliitilised volitused krediitdiasutuste järelevalveks, pidades silmas Euroopa panganduse reguleerija kehtestamist.

Sebastian Valentin Bodu (PPE-DE), kirjalikult. – 24. septembril paluti mult kirjalikku avaldust selle kohta, kas Euroopa on ette valmistatud tulema toime šokiga, mille tekitas tema lahutamatu side USA turuga, ning kas selleks, et ohtu hajutada, piisab 36,3 miljardist eurost, mille suunasid turule EKP ja Inglise keskpank (Bank of England). Mõni päev hiljem tõmmati finantskriisiga kaasa ka pangad Fortis ja Dexia. Peale selle on Islandi pangandussüsteem sattunud madalseisu (mis kulmineerus sellega, et valitsus võttis Glitnir panga oma kontrolli alla) ning Ühendkuningriigi valitsus teatas jätkuvast rahamahutusest (200 miljardit inglise naela) oma majandusse.

Siiani toimunud sündmused annavad vastuse mu küsimusele, mis oli esitatud retoorilisena. Noh, mis siis edasi saab? Praeguseks on meil teada need finantsasutused, mis kannatada said. Kõige rohkem kannatada said. Kuid me ei tea, kes veel kannatada sai ja seda varjab. Kuidas on lood tosinate USA piirkondlike pankadega, mis andsid hõlpsasti raha eluasemelaenuks? Kuidas on lood Euroopa pankadega, mis ei suutnud hoiduda investeerimast kõikvõimalikesse USA eksootilistesse finantsinstrumentidesse, mis viimase kümne aasta jooksul turu vallutasid?

Ilda Figueiredo (GUE/NGL), kirjalikult. – (PT) Hoolimata mõnevõrra emotsionaalsetest sõnadest finantskriisi ja sellega seotud kriiside teemal, ei ole ikka veel põhilisi meetmeid, et nende kriisidega tõhusalt tegelda. Isegi

kui võetaks vastu mõned ajutised meetmed, mis kõigest mõne kuu eest tagasi lükati, nagu näiteks selliste pankade natsionaliseerimine, mis on läinud pankrotti oma juhtide ja mõnede peamiste aktsionäride viletsa juhtimise tõttu, kes on taskusse pannud märkimisväärse kasumi ning jätnud muu elanikkonna kahjumiga tegelema, kaitstes suuri äriettevõtteid, nagu alati tehakse, võtmata tegelikult arvesse töötajate huve ja vähimatki heaolu. Nad ei tegele probleemi olemusega. Nad ei tühista maksuparadiise. Nad ei kaota Euroopa Keskpanka võltsi iseseisvust. Nad ei tühista stabiilsuspakti. Nad ei võta vastu solidaarsuse ja ühiskondliku arengu pakti.

EKP langetas oma baasintressimäärasid liiga hilja, pärast lühinägelikkust, mis on juba läinud maksma hapramaid majandusvaldkondi ja neid, mis on pankadele kõvasti võlgu.

Sel kombel on esitatud küsimused esmatähtsad ning keskenduvad neoliberaalsetele poliitikatele, mis annavad kõik võimalikud eelised vabale konkurentsile, muutes raskemaks töötajate eksploatimise ning mitmekordistades mikro-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtete probleeme. Järgmisel nõukogu kohtumisel on tarvis neile neoliberaalsetele poliitikatele selge lõpp teha.

Petru Filip (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Lisaks oma rahvusvahelisele iseloomule tekitavad praegused ülemaailmse finantskriisi riskid väga kiiresti suure paanikaseisundi mitte ainult rahandus-, pangandus- ja majandussektorites, vaid ka Euroopa tavakodanike tasandil. Ma usun, et isegi rohkem kui selle majandusnähtuse tõsidust, mida tuleb nii finantsiliselt kui ka majanduslikult kontrolli all hoida, on Euroopa kodanikke tabada võiva paanika ohtu palju raskem mõõta ning selle kahjuliku mõju likvideerimine vajab rohkem aega.

Sellepärast pöördun ma avalikult teie kui presidentide poole ning palun, et te mis tahes vahenditega otseselt viivitamatult ja tõhusalt lahendaksite praeguse majandus- ja finantskriisi, tagades, et need vahendid oleksid Euroopa üldsusele läbipaistvad, nii et kodanikud tunneksid, et neid kaitseb Euroopa Liit, mille eesmärk nimelt ongi tõsisel hädalukorras kaitsvat raamistikku pakkuda.

Kui meil ei õnnestu Euroopa usaldust ja solidaarsust praegu tugevdada, siis seisab meie ees oht, et hävib kõik, mille oleme raskustega viimase 50 aastaga loonud.

Filip Kaczmarek (PPE-DE), kirjalikult. – (PL) Me ei peaks arvestama sellega, et üksainus Euroopa Ülemkogu kohtumine finantsturgude probleemid lahendab. Nõukogu eesmärk peaks olema pigem mooduste otsimine, et muuta Euroopa pangandussüsteemid turvalisemaks. Kahtlemata on riikide valitsuste kaasamine praegu vajalik, aga kindlasti ei asenda see ELi tasandil meetmeid tervikuna.

Praegu on eriti oluline ära hoida igasugune lubaduste ja kodanike kaitse populistlik enampakkumine, mida tekitab teatavate poliitikute äärmine künism. See künism põhineb väiklasel pessimismil, kutsudes samas teisi poliitikuid üles midagi ette võtma. Kui mustad stsenaariumid täituvad, siis ütlevad küünikud: „Kas me siis ei öelnud”? Kui kõige mustemad stsenaariumid tõeks ei saa, siis ütlevad need pseudopäästjad: „Me tahtsime ettevaatlikud olla.” Sellistes olukordades nagu praegu on parem külmavereliseks jääda.

Praegu hõõruvad küünikud rõõmsalt käsi, olles välja tulnud sõjakavalusega, mis iialgi ei kaota. See rõõm on ilmne nende äärmises vastutustundetuses ning demokraatliku poliitika põhiväärtuste eitamises, milleks on kaalutlev hoolitsus ühiste hüvede eest. Võib isegi olla, et suurim oht eurooplaste rahakottidele ongi see tohutu küünilisus. Samuti on huvitav, et sellise võltsi mure kodanike tuleviku pärast on välja kuulutanud need, kes teevad jõupingutusi, et tõkestada uus Euroopa leping ega armasta mõtet ühtsest rahaväeringust. Loodan, et nõukogu kohtumisele ei tule valeprohveteid. Täna teid väga!

Mairead McGuinness (PPE-DE), kirjalikult. – Ülemaailmne finantskriis saab õigusega esimese koha nõukogu oktoobrikuise kohtumise päevakavas. Selle kriisi on põhjustanud inimesed: USAst Euroopa Liiduni ja veel edasi on pangandus- ja finantssektori katastroof niisama šokeeriv kui reaalnegi.

See on uskumatu, et meieni on jõudnud nüüd midagi niivõrd mõeldamatut, nimelt pangandussüsteemi kokkuvarisemine. Üksikute pankade üleminek ja valitsuste dramaatiline sekkumine, et päästa habras finantssektor, on tekitanud avalikkuses suure ärevuse poliitikute suutlikkuse üle kodanikke selliste juhtumite eest kaitsta.

Pangad ei taha reguleerimist ning nüüd on selge, et reguleerimine oli jõuetu ja tulemusteta ega suutnud kaitsta ei pankade kliente ega ka panku endid.

Siiski, kui ajad pankade jaoks raskeks muutuvad, siis jooksevad nad poliitikute juurde päästmist otsima. Nii et sõltub meist endast, kuidas oskame seda hetke kasutada ning panna võimu tagasi sinna, kuhu see oleks pidanud alati kuuluma, see tähendab pigem poliitilisse süsteemi, mitte finantsturgudele.

Esko Seppänen (GUE/NGL), kirjalikult. – (FI) Hullurahatõbi on Ameerika Ühendriigid jalust maha võtnud. Selle sümptomid on pankade kokkuvarisemine, pankade ja kindlustuskompaniide sotsialiseerimine ning rämps pank, mida kasutatakse võlgade sotsialiseerimiseks ja pangandusjäätmete prügimäeks. Kriis näitab, et kapital vajab riiki muudel eesmärkidel, kui vaid selleks, et minna sõtta kaugele välismaale, Ameerika puhul Iraaki ja Afganistani. Selle odava naljaraha põhjustatud kriisi hea külg on see, et Ühendriigid ei saa nüüd uusi sõdu alustada.

See näeb halb välja, kui ülemaailmse tähtsusega suurriik on segaduses, sest lugupidamine tema vastu on järsult langenud. Just nii ongi juhtunud Ühendriikidega. Paljud on arvamusel, et ülemaailmse tähtsusega suurriigina kannatab see sama saatust, mis Nõukogude Liit.

Kõiki Ameerika poliitilisi ja majandusressursse läheb tarvis, et kustutada pangatulekahju, mille süütasid odav raha, võlad ja spekulatsioonid. Siiski pole see enam majandusküsimus, sest tagatiste hunnikul seisnud hiiglane on näinud oma võimu kokkuvarisemist. Oma sulgi kohevile ajav Ameerika, ideoloogilise võitluse võitja, pole võitjarolli enam usutav.

Georgios Toussas (GUE/NGL), kirjalikult. – (EL) Nõukogu ja komisjoni avaldused ning kapitali poliitiliste esindajate seisukohavõtted Euroopa Liidu nõukogu kohtumiseks valmistumise arutelu käigus annavad märku rahvavastase poliitika jõulisemaks muutumisest kapitalistliku majanduskriisi juhtimisel. Kriis levib armutult ELi liikmesriikides ja arenenud riikides üldiselt, paljastades ELi tagurlikku loomust veelgi rohkem.

Need avaldused, ECOFINi ja ELi liikmesriikide kodanlike valitsuste väljakuulutatud riigimonopoli sekkumised, samuti võlgadesse sattunud pankade ja muude monopolsete ärirühmituste käendamine riigi rahaga, on ELi kapitali püstitoidmise meetmed, eesmärgiga toetada monopolide majanduslikku ja poliitilist domineerimist. See tõestab, et kapitalismil pole midagi vastata, siis kui asi läheb lihtinimeste huvideni.

Kriisiohu ees seistes tugevdavad EL ja liikmesriikide kodanlikud valitsused oma rünnakut töölisklassile ja rahvamassidele.

Euroopa rahvastel pole ELi tiptasemel konverentsilt midagi oodata. Tööliste ainus edasiliikumisviis on mitte alluda ning öelda lahti ELi rahvavastasest poliitikast ja oma liikmesriigi kodanlikust valitsusest.

15. Lamfalussy protsessi järelmeetmed: edaspidine järelevalvestruktuur (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on Ieke van den Burgi ja Daniel Dăianu majandus- ja rahanduskomisjoni nimel koostatud raport (A6-0359/2008) Lamfalussy protsessi järelmeetmed: edaspidine järelevalvestruktuur [2008/2148(INI)].

Ieke van den Burg, raportöör. – Härra juhataja, alates 2002. aastast olen ma tegelenud finantsturgude stabiilsuse ja järelevalve küsimustega. Juba sel ajal palusin oma parlamendile esitatud raportis usaldatavuse normatiivide täitmise kohta, et kehtestataks tugev Euroopa järelevalve süsteem, mis oleks samaväärne Euroopa keskpankade süsteemiga.

Jumal tänatud, et meil on neil tormistel aegadel olemas euro ja EKP, ent seda rohkem peame häbenema, et meil pole seda tugevat järelevalvestruktuuri. Sel ajal ei õnnestunud mul selle revolutsioonilise reformi toetuseks parlamendi enamust saada. Kõik rääkisid evolutsioonist. Vaatamata sellele, kui olen aastate vältel kõnelnud finantsvaldkonna ja pangandusjärelevalve töötajate ja muude kõrgetasemeliste esindajatega, on inimesed mulle öelnud: „Me ei saa sellest avalikult rääkida, kuid teil on õigus, et peab rohkem tegema. Tõeline kriisiolukord näitab, et senisest ei piisa.”

Niisiis oli meil tarvis kriisi, et mõista: asjaga on kiire. Pole tarvis öeldagi, et oleksin eelistanud sellist kriisi vältida ning soovin, et oleksime olnud paremini ette valmistatud. Aga kriis on nüüd siin ja tsunami, mida härra McCreevy ikka veel, ajal kui me mõni nädal tagasi Rasmussen ja Lehne raportitega tegelesime, näha ei tahtnud, on nüüd siin ning ma ütleksin, et see on enneolematult tugev.

Eeldaksin, et nüüd on see hoog siin olemas, kuid ma olen pettunud ja mul on piinlik, et me teeme Euroopa Liidus nii vähe ja liiga hilja. Terve maailm jälgib meid, kuid me ei suuda tegelikult üksmeelele jõuda. Isegi majandusteadlased ja kommentaatorid, kes olid ergutajad selle imelise uuendusliku finantsstruktuuri loomisel, mida ei tohiks takistada, on peaaegu üksmeelselt pettunud selles, mida Euroopa liidrid on siiani teinud. Võiksin viidata näiteks eilse *Financial Times*'i juhtkirjale, kus on öeldud: „Siiani on Euroopa liidrid demonstreerinud ühtsust kõigest sõnades, kuulutades ühiselt, et igaüks neist hakkab tegelema probleemidega

tema enda tagaõues." Nõnda on ka *Financial Times* jõudnud järeldusele, et vajame soololauljate asemel koorijuhti.

Arvan, et homme on parlamendil võimalus näidata, et me ei laula ainult oma kahetsuse ja viha aariaid ega mängi süüdistamismängu, vaid suudame anda tegelik panuse, et kehtestada konstruktiivne juhtimine ning võtta vastu konkreetseid ettepanekuid, mida Euroopa Komisjon kohe algatada võiks.

See võib paljudele parlamendiliikmetele üsna tehnilisena tunduda, kuid ma võin teile kinnitada, et meie majandus- ja rahanduskomisjonis mõtleme need hästi läbi ja valmistame hästi ette. See vajab ainult teiepoolset juhtimist ja vaprust, volinik, et anda roheline tuli ja protsess käima lükata. Te ei peaks liiga palju kuulama lobitööga tegelejaid, kes takistavad teil midagi tegemast, ning muidugi peaksite te kuulama eksperte, kuid teile jääb poliitiline vastutus neid algatusi teha.

Härra Barroso nimetas juba mõnda lühiajalist meedet. Mul on hea meel selle üle, mida ta ütles tarkade isikute rühma kohta, aga jällegi, selle ettepaneku tegime me parlamendis kaks aastat tagasi ega saanud siis teie toetust. Seoses ettepanekutega krediitdireitingu agentuuride meetmete kohta, pole mul päris selge, millised meetmed te kavatsete esitada soovitusena tippjuhtide palkade kohta. Loodan, et siin ei kuulu te üksnes ECOFINi nõukogu leebid ettepanekuid, vaid olete valmis minema pisut kaugemale. Lõpetuseks, järelevalve kohta: need ei peaks olema ainult pikaajalised meetmed tarkade rühmale, vaid me peaksime juba millegagi alustama. Seoses mu muudatusettepanekutega 5, 6 ja 7, loodan ma, et toetate ettepanekut Euroopa järelevalvestruktuuri sõltumatu eesistuja ja ase-eesistuja ametikoha viivitamatu loomise kohta.

Daniel Dăianu, raportöör. – Härra juhataja, kasutan praegust hetke, et öelda lihtsalt paar sõna teemade kohta, mis näivad raamivat reguleerimise ja järelevalve üle toimuvat avalikku arutelu.

Esiteks, vabaturud ei ole reguleerimatuse sünonüüm. Lõtv rahapoliitika võib viia inflatsiooni tõusuni ning viimaks majandussurutiseni, kuid ei põhjusta iseenesest veel finantssüsteemi katastroofi. Need finantssüsteemi jooned, mis on tekitanud kokkuvarisemisohu, on uue finantssüsteemi struktuurilised tunnused.

Selle kriisi peamine põhjus on puudulikult reguleeritud finantssüsteem. HüpotEEKides ei ole iseenesest midagi halba, vaid nendel põhinevad viletsalt koostatud tagatised on halvad. Finantstoodete pakendamine võib tuua turgudele hulga läbipaistmatust. Kompenseerimisskeemid, mis muudavad käitumise vastutustundetuks, on halvad. Eksitavad näidised on halvad ning laenatud fondide äärmuslik kasutamine on halb. Nende probleemidega mitte tegelemine oleks kohutavalt vale.

Mitte kõik finantsuudendused pole healoomulised. Seepärast teeb nõutuks see, kui kuuled, et värske regulatsioon on halb sellepärast, et võib finantsuudenduse lämmatada.

Asjakohase reguleerimise ja järelevalve kehtestamine ei tähenda sotsialismi sissetoomist. See määrab ära, millises turumajanduses me elada tahame. Olen nõus, et see võib viia riigikapitalismi elementide uuesti loomiseni ning et seda tuleb arutada.

Lootmine majandusharu enda loodud algatustele on üsna ebapiisav, kuna sellised algatused teenivad sageli seadusega kaitstud kapitalimahutusi.

Miks me ei oska eelmistest kriisidest õppust võtta? On selge, et seadusega kaitstud kapitalimahutustel on pikk käsi ning need püüavad mõjutada reguleerimist ja järelevalvet, sealhulgas meietaluste inimeste käitumist.

Kas moraalsed väärtused loevad midagi? Jah, ma usun, et loevad. Segadus, millesse praegu sattunud oleme, on tekkinud ka sellepärast, et mõnede arvates ei loe moraalsed väärtused äritegevuses midagi. Reguleerijad ja järelevalvajad peaksid mõistma, et siin on süsteemiriskid. Nad peaksid finantsstabiilsuse suhtes alati valvel olema.

Pingeid ja kriise ei saa täielikult vältida, kuid me saame vähendada nende põhjustatud kahju. Me vajame terviklikke vastuseid kriisidele ning tõelist koordineerimist ELi, USA ja teiste peamiste finantskeskuste vahel, eelkõige just halbadel aegadel.

Charlie McCreevy, komisjoni liige. – Härra juhataja, lubage mul alustada oma märkustega olukorra kohta finantsturgudel. Oleme praegu elavate inimeste mäletamist mööda keset kõige tõsisemat kriisi. See, mis algas kõrgema riskiastmega hüpotEEKlaenude kriisina, on nüüd edasi arenenud ja haaranud kogu majanduse. Hirm selle ees, kas ikka suudetakse rahastamist saada, põhjustab kõigil ettevõtjatel aina suuremat kindluse puudust. Kui laenude andmist kiiresti ei taastata, siis seisab meie ees jätkuv allakäiguspiraal koos silmnähtava mõjuga

majandustegevusele. Laenamise vabaksandmine on praegu prioriteet number üks. Keskpankade täna võetud meetmetest saab oluline laenuvoo vabastamise panus.

Üks asi, mida oleme mõne viimase nädala jooksul näinud, on see, et ükski majandus ega finantsturg ei ole toimuva suhtes immuunne.

Eile oli ECOFINis rahandusministrite mure silmnähtav. Me mõistsime, et selleks, et toetada finantsturge, peavad sekkuma valitsused, tehku seda siis kapitalisüsteemide, tagatiste või muude vahenditega. Hõbekuuli meil pole. Oluliselt tähtis on reageerida jõuliselt ja kiiresti.

Komisjon demonstreerib omalt poolt oma suutlikkust kiiresti reageerida. Esitame järgmisel nädalal täiskogule hoiuste tagamise skeemi muudatusettepanekud, mis suurendavad kaitse miinimumtasest, ning samuti nõuame liikmesriikidelt, et nad paneksid paika kiirete väljamaksete tegemise menetluskorra.

Eile lepidi ECOFINis kokku, et liikmesriigid võiksid suurendada praegust määra vähemalt 50 000 euroni, ning paljud ei piirdunud sellega, vaid läksid 100 000 euroni. See peegeldab erinevuste määra liikmesriikide tavahoiustes.

Peale selle viime kiirelt sisse muudatusi oma raamatupidamiseskirjadesse, et tagada ELi pankadele samasugune paindlikkus, mida pakutakse pankadele Ühendriikides, nimelt üksikute pankade võimalus kanda soovi korral oma tehinguraamatute varasid üle pangaportfelli. See on komiteevahend ja ma loodan, et parlament on suuteline andma sellele kiiremas korras oma heakskiidu. Vahepeal tahaksin loota, et riikide järelevalve kohaldab juba neid uusi sätteid nõnda, et neil pankadel, kes soovivad, oleks võimalik seda uut võimalust oma kolmanda kvartali tulemusteks kasutada. Peale selle on Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogu (IASB) andnud heakskiidu USA väärtpaberi- ja börsikomisjoni (US SEC) selgitusele õiglase väärtuse arvestuse kasutamise kohta siis, kui aktiivne turuteave puudub. See on ülimalt oluline ka pankadele ning tuleks kasutusele võtta kolmanda kvartali aruandluse puhul.

Muidugi jätkame me tööd, et rakendada kiiresti ECOFINi tegevuskava, millega parandada Euroopa Liidu suutlikkust tulevikus finantskriise ära hoida ja juhtida. Nende algatuste üldine rakendamine on käimas.

Kriisiaegadel on tarvis näha poliitikuid tegutsemas, et üldsust rahustada. Asjad pole teisiti ka siin, Brüsselis, välja arvatud see, et meie manööverdamisruum on kitsam. Meil puudub juurdepääs finantsressurssidele, mida on vaja selle kriisiga võitlemisel. Need on keskpangad ja rahandusministrid, kelle käes on rahakoti rauad. See, mida meie peame tegema, on püüda maksimeerida liikmesriikide ühist suhtumist. Ei saa olla kahtlust, et koostööd tehes on liikmesriigid palju tugevamal positsioonil, võideldes allakäiguspiraali vastu, kui oleme praegu meie. Peame jätkama liikmesriikide aitamist ühiste sihtide ja eesmärkide saavutamise poole püüdlisel. Valdkondades, kus meil on võimalused olemas, jätkame me kiiret edasiliikumist kõigi vajalike vahenditega.

Pöördudes nüüd teie raporti „Lamfalussy protsessi järelmeetmed ja edaspidine järelevalvestruktuur” juurde, tahaksin önnitleda majandus- ja rahanduskomisjoni, eriti proua van den Burgi ja härra Dăianut, nende suurepärase töö puhul nii mõtlema ärgitava ja laiahaardelise raporti koostamisel. See tõstab esile paljud väljakutsed, mis praeguse finantskriisi taustal nüüd meie ees seisavad. Käesolevas olukorras on äärmiselt vajalikud uuenduslikud ja hästi läbimõeldud ettepanekud reguleerimise ja järelevalve reformiks.

Olete oma raportisse lülitanud küllaltki nõudliku nimekirja soovitud vajalike õigusloome meetmete kohta. On nii julgustav näha, et nii paljud küsimused, mida te rõhutate, on needsamad, mille ka komisjon on prioriteediks seadnud. Paljudel juhtudel on töö juba käimas või kavandatakse vastavalt soovitudele algatusi.

Lubage mul nimetada siin mõnda meie eriti olulist käimasolevat algatust, nagu näiteks Solvency II ettepanek, kapitalinõuete direktiivi läbivaatamise ettepanekud, mille komisjoni volinikud eelmisel nädalal vastu võtsid, ning krediidireitingu agentuure käsitlev õigusloome ettepanek, kui rääkida lühidalt.

See peegeldab paljusid teie raportis esitatud soovitusi.

Kapitalinõuete direktiivi muudatusettepanekud hõlmavad kriitilisi valdkondi ning tugevdavad põhjalikult ELi pankade ja finantssüsteemi regulatiivset raamistikku. Ma loodan, et toetate meid selles täielikult. Kokkuleppe saavutamine järgmise aasta aprilliks on väga oluline.

Varsti hakkame edasi liikuma ka ettepanekuga krediidireitingu agentuuride kohta. Ettepaneku eesmärk on tarvitusele võtta õiguslikult siduv kinnitus ning tugev väline järelevalvekord, millega Euroopa reguleerijad

saavad jälgida krediidireitingu agentuuride järgitavaid poliitikaid ja protseduure. Euroopa väärtpaberituru reguleerijate komiteel (CESR) on tugev koordineeriv roll.

ELi järelevalveraamistiku osas töötame me komisjoni otsuste läbivaatamisel, millega luuakse kolm järelevalvekomisjoni. Aasta lõpuks määratakse neile komisjonidele erilised praktilised ülesanded, näiteks: i) vahendus, ii) soovitude ja suuniste projektide väljatöötamine ning iii) selgesõnaline roll analüüsi tugevdamisel ja riskidele reageerimisel, et stabiliseerida ELi finantssüsteemi.

Samuti peame nüüd mõtlema Euroopa järelevalve pikaajalisemale visioonile. Käesolevad sündmused näitavad selle praegust piiratust. Euroopa Keskpanga kriisikäsitus on olnud selle näiteks. Peame nüüd tõsiselt järele mõtlema, kuidas on moodustatud meie järelevalve korraldus piiriüleste finantsasutuste puhul. Nagu president Barroso juba teada andis, tahame me moodustada kõrgetasemelise töörühma, mis töötaks läbi erinevad võimalused ja teeks soovitusel, kuidas peaksime jätkama.

See sobib kokku soovitusel teie raportis kõrgetasemelise rühma kohta, mis tegeleks Euroopa järelevalve korraldusega.

Olen siin viibinud piisavalt kaua, et teada, et kokkuleppe saavutamine järelevalve korralduse üle ei tule kergelt.

Aga kui me praegusest kriisist ei õpi, siis teeme Euroopa Liidule suure karuteene. See kaalutlemine ei tohiks meid muuta pimedaks vajaduse suhtes astuda asjalikke samme, et tugevdada järelevalvet, mille oleme esitanud Solvency II ettepanekus ja kapitalinõuete direktiivis. Järelevalvekolleegiumid on äärmiselt olulised.

Eesseev aeg saab olema stressi põhjustav. Kõik me peame võtma vastavad kohustused. Praegu on meie jaoks aeg näidata, et koostööd tehes suudame me väljakutsetele vastu astuda. Ootan selles suhtes parlamendi tugevat toetust.

Piia-Noora Kauppi, fraktsiooni PPE-DE nimel. – Härra juhataja, ma arvan, et see oli proua Tumpel-Gugerell, kes septembri keskel Nice'is ütles, et meie kõige hullem viga oli jätta välja finantsjärelevalve struktuuri küsimus Maastrichti lepingust. Oleksime pidanud selle küsimusega tegelema juba koos Euroopa majandus- ja rahaliidu (EMU) lõppstaadiumi otsustega.

Olen selle seisukohaga täiesti nõus ning proua Tumpel-Gugerell pole kindlasti ainus, kes nii öelnud on. Aga keda me peame järelevalve struktuuri alase edu puudumise pärast süüdistama? Ma ei arva, et need on ühenduse sõdurid, keda on vaja süüdistada, ja ühenduse sõdurite all pean ma silmas Euroopa Komisjoni, kes on ettepaneku esitanud, ning samuti parlament. Nagu proua van den Burg ütles, oleme me selle küsimusega tegelenud 2000. aasta algusest saadik, ning me oleme teinud mitu ettepanekut nõukogule, kuid paistab, et nõukogul pole vähimatki soovi ennast liigutada.

Ma imestan ikka veel, kuidas on võimalik, et Lamfalussy protsess sai paika pandud. Võib-olla oli see Ühendkuningriigi ja Saksamaa vaheline kokkulepe pakkuda Euroopa väärtpaberituru reguleerijate komitee (CESR) asukohaks Pariisi, mis viimaks määravaks osutus, kuid ma arvan, et nõukogus polnud neil vähimatki soovi selles küsimuses edasi liikuda. Nii et praegu on paras aeg, võib-olla on see liiga piiratud ja liiga hiljaks jäänud, kuid vähemalt on nüüd midagi ka nõukogus tehtud.

Parlament on teinud mitu väga tähtsat ettepanekut. Eelistuse järjekorras on kõige tähtsamad need kolm.

Esiteks, kohustuslikud kolleegiumid kõigile piiriülestele finantsasutustele koos õiguslikult siduvate eeskirjadega, kuidas nad tegutsevad, kuidas teavet jagavad ja milliseid otsusetegemise menetlusi kasutavad.

Teiseks, parandada 3. taseme komiteede õiguslikku staatust ning anda neile tõhusamad töömeetodid. Ehk võiks komisjon selles küsimuses anda 3. taseme komiteedele pisut rohkem manööverdamisruumi, nii et nad poleks ainult nõuandekomiteed, vaid võiksid tulevikus ka otsuseid langetada.

Ja kolmandaks tugevdada EKP osatähtsust finantsstabiilsuses. EKP peaks rohkem informatsiooni saama. See peaks olema seotud CESRi ja CEOPSiga ning nad peaksid rohkem koostööd tegema.

Lõpetuseks tahaksin öelda midagi transatlantilise dialoogi kohta. Praegu pole õige aeg, et peatada transatlantilised finantsteenused. Ma tean, et see pole komisjoni süü, vaid oleneb praegu peamiselt USA tegevusest, kuid ma arvan, et mida rohkem te teha saate, et seda arutelu käimas hoida, seda parem. See on väga tähtis tuleviku jaoks...

(Juhataja katkestab kõneleja.)

Antolín Sánchez Presedo, *fraktsiooni PSE nimel*. – (ES) Härra juhataja, me ei saa selle ees silmi kinni pigistada. Praegune kriis on ilmsiks teinud järelevalve ja majandusjuhtimise puudumise finantsturgudel.

Kodanikele on täiesti selge, et riskide kindlaks tegemine ja nende ärahoidmine on märksa parem kui nende parandamine, juhul kui need on põhjustanud tasakaalutust ning teinud kahju finantsturgudele ja tegelikule majandusele. Tuleb lõpp teha ajale, mil suur osa neist finantsturgudest tegutses läbipaistmatul, kontrollimatul moel, jätuna mõtlematute või südametunnistusega ettevõtjate vastutustundetute mängude hoolde.

Kapitali vaba liikumine, majandus- ja rahaliit, finantsteenuste valdkonna kasvav keerukus ning globaliseerumine nõuavad, et ületaksime riikliku järelevalve piirid. Peame liikuma Euroopa järelevalve suunas. Euroopa Liit ei tohi puududa ega saada välja jätetud uutest kontseptsioonidest, sellistest nagu makrojärelevalve, süsteemiriskid, ülemaailmne finantsstabiilsus ning vajadus osaleda ülemaailmses majandusjuhtimises.

Seepärast on meil tarvis liikuda Euroopa järelevalve suunas ning teha seda otsustavalt. Seda mitte teha on tõsine strateegiline viga ajal, mil ülemaailmne võim on muutumas. Meil on tarvis üle saada inertsusest, selleks et üle saada ummikust Solvency II osas, ning seetõttu peame me suhtumist muutma ja aktsepteerima Euroopa integreeritud lähenemisviisi.

Et tagada kooskõla ja ausust ametiasutuste või eri finantssektorite vaheliste erimeelsuste lahendamisel, on meil tarvis loobuda ühepoolsusest ning areneda tegelikult toimiva Euroopa süsteemi suunas. Erinevusi kahe ametiasutuse vahel ei saa lahendada otsusega, mille on langetanud ainult üks neist. Pole võimalik olla ühtaegu nii kohtumõistja kui ka huvitatud osapool.

Seepärast toetan ma innukalt van den Burgi ja Daianu raportit. Ma olen tänulik, et mu muudatusettepanekuid on arvesse võetud ja et need on inspireerinud mõningaid kompromisse, ning ma loodan, et nende kõige edasipüüdlikumaid ettepanekuid saadab edu. See oleks hea meie kodanikele ja oluliselt tähtis finantsturgudele.

Wolf Klinz, *fraktsiooni ALDE nimel*. – (DE) Härra juhataja, volinik, daamid ja härrad, parun Lamfalussy esitas käesoleva aastakümne alguses raporti, milles ta soovitas meetodeid, kuidas Euroopa järelevalveasutused saaksid paremini ja intensiivsemalt koostööd teha. Nõukogu tervitas siis neid soovitusi, ent ei kasutanud neid. Kui finantskriisil, mida me praegu läbi elame, on mõni positiivne külg, siis ehk on see asjaolu, et järelevalve parandamise küsimus on tõstetud päevakorras esimeseks.

Siiski on üllatav, et eeskirja 39 kohaselt on tarvis majandus- ja rahanduskomisjoni raportit, et komisjon selle teemaga tõsiselt tegelema hakkaks. Kindel on see, et me saame integreeritud ja kasvava finantsturu väljakutsetele edukalt vastu astuda üksnes siis, kui järelevalve areneb üha ühtlasemaks ning muutub rohkem integreerituks. Nüüd on 58 finantskontserni 100st vahepeal piiri taga aktiivseks muutunud. Juba üksi see statistika näitab, kui palju on tarvis ära teha.

Nende kahe raportööri raporti suund on õige. Proua Kauppi vihjab sellele, rääkides laiaulatuslikust kolleegiumide moodustamisest, mis tegeleksid piiriüleste finantskontsernidega, 3. taseme komiteede tugevdamisest. See on tore, aga tuleks ka mees pidada, et väikesed liikmesriigid on nendes kolleegiumides sageli esindatud ainult võõrustajariigi järelevalvega ning seepärast on oluline nende huvivid vajalikul määral arvesse võtta.

Lühikeses ja keskmises perspektiivis pole arvatavasti muid teid, et olukorda parandada. Keskmises kuni pikas perspektiivis sellest ei piisa. Meil peab olema süsteem, mis teenib ära õiguse saada nimetatud Euroopa järelevalveks, ning see süsteem peaks joonduma Euroopa keskpankade süsteemiga.

ISTUNGI JUHATAJA: Mechtild ROTHE

asepresident

Pierre Jonckheer, *fraktsiooni Verts/ALE nimel*. – (FR) Proua juhataja, volinik, ütlesin enne oma fraktsiooni nimel, et me toetame ECOFINi nõukogu järeldusi. Näen, et aktsiaturg on täna jälle kukkunud ning et kogu Euroopas on turud kiirelt langema hakanud. Seepärast pole need meetmed piisavad.

Vastutuse küsimuses olen ma nõus proua Kauppiga selles osas, et nõukogus on olnud tugev vastupanu, kuid on selge, et komisjon, eriti teie ise, pole kunagi olnud tugevama Euroopa tasandil reguleerimise innukas austaja. Tervel teie ametiajal on domineerinud mõte selle majandusharu isereguleerimisest. Sellepärast olemegi täna kõne all olevatel teemadel Euroopa õigusaktidega maha jäänud.

Kui rääkida raportist, mis homme hääletusele pannakse, siis toetab mu fraktsioon kõiki esitatud muudatusettepanekuid, eriti neid, mille esitas proua van den Burg. Meie arvates püüavad need ka tagada, et

oleks rohkem siduvaid sätteid väärtpaberitele ülemineku ja spekulatsioonide takistavate mehhanismide kohta. Need tähendavad, et Lamfalussy 3. tasandi komiteed on peaaegu eelkäijateks sellele Euroopa järelevalvele, sellele järelevalveorganile, mida me tahame.

See on suund, kuhu me tahame liikuda, ning ma arvan, et komisjon, kellel on õigusaktide algatuse monopol, ei ole selle seadusandliku kogu puhul oma kohustustega hakkama saanud. Sellest seisukohast on suur haare muidugi väga hea, kuid teil on väga vähe aega, mille jooksul kiirus üles saada.

John Purvis (PPE-DE). – Proua juhataja, ma hindan kaasraportööride valmidust selle raporti puhul teha koostööd, et saavutada üksmeel. See pole ikka veel perfektne selles osas, mis minusse puutub – neil on kindlasti meeldiv seda kuulda – kuid see on märksa vastuvõetavam kui enne ning ma tunnen, et meil on täielik õigus seda toetada.

Toon välja kaks konkreetset punkti. Väärtpaberitele üleminekus nähakse üht praeguse finantskriisi kurja vaimu ning nüüd paistab, et hädavajaliku lahendusena tuleb näha seda, et me nõuame algatajalt mingi protsendi kinnipidamist nende toodangult. Komisjoni ettepanek tema kapitali adekvaatsuse läbivaatamisel oli 5%. Meil peab olema vähemalt selle mõtte mõju hindamine. Riskin arvata, et ainsaks tulemuseks saab olema finantsturgude pärssimine, ning investoritel võib seetõttu tekkida isegi kiusatus kõik oma kohustused täitmata jätta. See, mis tõepoolest loeb, on võimalus algatajad vahepealse ümberpakendamise kaudu tagantjärele kindlaks teha ning nad mistahes pettuskatsete, hooletuse või asjatundmatuse eest vastutama panna.

Ja teine küsimus on järelevalvekolleegiumide vaidluste või lahkarvamuste lahendamise viis. Raportöörid on soovitanud üpris keerukat ja ametlikku taotlusprotsessi koos eesistuja, ase-eesistuja ja uue bürokraatiaga. Kindlasti peab need olukorrad kiiresti lahendama ning seepärast oleme teinud ettepaneku, et mõlemad osapooled peaksid mistahes lahkarvamuse korral, mida ei saa sõbralikult lahendada, nõustuma vahendajaga, kelle arvamus, vähemalt meie arvates, peaks olema lõplik.

Lõpetuseks, volinik, ma hindan sissejuhatust, mille te esitasite oma sõnavõtus praeguse majanduskriisi kohta, ning mul on kahju, et teid polnud eelmise arutelu ajal koos härrade Almunia ja Jouyetiga kohal, mil kõiki neid küsimusi käsitlesid parlamendiliikmed, sealhulgas ka mina. Ehk saaksite need sõnavõtud pikapeale läbi lugeda ja meile oma seisukohast vastuse anda.

Sharon Bowles (ALDE). – Proua juhataja, see raport on ambitsioonikas, kuid samas realistlik. Selles analüüsitakse finantskatastroofi põhjusi ning tehakse ettepanekuid edaspidisteks muudatusteks. Paljud neist muudatusettepanekutest, nagu ütlesid teisedki sõnavõtjad, oleksid võinud olla esitatud ka praeguse olukorrata, kuna oli juba näha, et Lamfalussy protsess ei ole edenenud nii kaugele, kui see oleks võinud või oleks pidanud.

Nii et see on pigem järelevalve järgmise põlvkonna kasuks kui praeguse kriisi parandamiseks, kuigi me arvame, et see võiks kaasa aidata samasuguste ilmingute ärahoidmisele ja nüüd võiks liikmesriikide tasandil olla rohkem valmisolekut ametlike terviklike otsustamisstruktuuride olemasoluks.

Kuid ma kordan, et reguleerimisel on tähtis olla nutikas. Lahendused meie praegustele probleemidele ja ükskord kätte jõudvale rahulikumale tulevikule ei võta reguleeriva rämpsu kuju, millel on tuhandeid linnukest vajavaid kastikesi, mis, nagu me teame, põhjustab nende edasiandmise linnukeste tegemiseks spetsialistide osakondadele, ilma et komiteede tasemel neile üldse korralikult käsi külge saaks.

Meil peaksid olema selged lihtsad eeskirjad. Mõned neist, jah, täielikuma rakendusala, kuid eeskirjad, mis ei hägusta üldpilti, nii et tipus olijad oleksid täiesti vastutavad ja teaksid, mis toimub.

Lõpetuseks, osana kriisi lahendusest on meil tarvis parandada likvideerimist, kuid seda ei tule teha ainult kriisiolukorras, vaid meil on tarvis vaadelda ka piiriülest likvideerimist tavalistel aegadel. Siin võib meil taas tarvis olla kindlale territooriumile astumist, mis paneb liikmesriigid end ebakindlalt tundma, kuid sellest tuleb üle saada.

Margarita Starkevičiūtė (ALDE). – Proua juhataja, lubage mul kõigepealt mitte nõustuda nendega, kes ütlevad, et me ei suuda finantskriisile kogu Euroopa Liitu hõlmavat vastust anda. Me tegime seda julge tegevusega riikide tasandil siis, kui seda tarvis oli. Kuna riikide finantsturud on erinevad, jääb meile stressirohketel aegadel ruumi, et manööverdada, võttes arvesse meie liikmesriikide finantsturgude erinevaid tasemeid ja tegevusulatust. Vilniuses meil ei ole meil suurlinna, seega on meie meetmed teistsugused.

Miskipärast mind ei üllata, et komisjoni ettepanekud põhinevad piiriüleste finantsrühmituste vajadustel, kuna olen olnud Euroopa Parlamendi liige viis aastat. Mis mind üllatab, on komisjoni võimetus mõista, et

piiriüleste rühmituste mudel ei suuda majanduslanguste ajal vastu pidada. Oleme praegu selle tunnistajaks. Ettevõtluse liidrid peavad välja tulema oma mudeli kaasajastamise plaanidega, lisades sellele allasutuste tasandil paindlikkust, et peegeldada ELi tegeliku majanduse vajaduste mitmekesisust. Euroopa Liidu järelevalve- ja reguleerimissüsteem peab tagama finantstööstuse sujuva restruktureerimise. Reformi alguspunktiks peab olema vastus küsimusele: „Milline varakamber lõpuks käendamise arve maksab?” See on kogu Euroopa Liidu stabiilsuse huvides.

Tahaksin siiski paluda oma kolleegidelt, et nad ei unustaks üht Euroopa Liidu väikest naabrit, kes on meiega tihedalt seotud – see on Island. Oleme nad omapead jätnud.

Olle Schmidt (ALDE). – (SV) Proua juhataja, Euroopa tunneb nüüd finantskriisi täit raskust. Euroopa rahandusministrite eile vastuvõetud otsus hoiuste tagamise ühtse ohutuse miinimumtaseme kohta on oluline samm, samuti nagu ka üksikute pankade ettevõetud päästeoperatsioonid. Mitme keskpanga tänased kooskõlastatud intressimäärade kärped on vajalikud, et taastada usaldus finantsturgude vastu. Need meetmed on sihtotstarbelised ning peavad lahendama kriisi siin ja praegu.

Ka meie, otsusetegijad, peame võtma kohustuse tagada, et turg funktsioneeriks pikas perspektiivis. See tähendab, et me peame uute õigusaktide kehtestamisel vastu võtma meetodilise ja selge lähenemisviisi, nii et see looks ka soodsad kasvuvõimalused. Mõjuanalüüside tähtsus pole finantskriisi tagajärgedest väiksem, vastupidi, praegu on see isegi veel olulisem.

Lamfalussy protsessi käigus siin esitatud ettepanekud tähendavad Euroopa järelevalve paremat koordineerimist ning on tähtsaks sammuks edasi parema Euroopa turu poole. Tahaksin tänada mõlemat kolleegi, eriti leke van den Burgi, kes on mitu aastat teinud suurepärase tööd ning olnud äärmiselt visad. Poliitikute puhul on see väga hea.

Ettepanekud põhinevad juba olemasolevatel süsteemidel, mida tuleb samuti parandada ja tõhustada, takistamata majandust. Me ei tohi segi ajada oma vastutust kiirelt reageerida ja kriisiga toime tulla, veel suurema vastutusega, selleks et meie eeskirjad toimiksid mitte ainult praegusel kriisiperioodil, vaid ka Euroopa tulevase kasvu heaks.

Proteksionism pole iialgi õige vastus ja praegu pole ka ülemaailmse majanduse lõpp.

Avril Doyle (PPE-DE). – Proua juhataja, tahaksin tervitada volinik McCreevyt. Olen kuulanud paljude kolleegide reaktsiooni Iirimaa vastusele meie panganduse usalduskriisile ja likviidsusprobleemidele ning meetmeid, mida teised riigid on pärast seda võtnud, sest olles kritiseerinud Iirimaad, pidid nad ise seejärel sama tegema. See on rohkem kui irooniline, et arutame täna Euroopa finantsteenuste järelevalve struktuuri. Ma ei tea, kas nimetada seda õnnelikuks kokkusattumuseks või öelda: liiga vähe, liiga hilja.

Kas asjad oleksid väga palju teistmoodi, kui meil oleks mingi järelevalvestruktuur juba paigas olnud, eriti reitingu agentuurid? Kui pöördume tagasi esmase aluse juurde, siis näib mulle, et need on tegelikult palju probleeme põhjustanud. Need lasksid kõrgema riskiastmega laenude kriisil kontrolli alt välja minna, jätkates tugevate reitingute määramist asutustele, mis olid oma riikalikud tooted pakettideks koondanud ja jätkasid nende müüki. Sellest ka meie praegune probleem.

Teeme kindlaks, et meie vastuses peegeldub rahulik meel ja õige mõtlemine, võttes arvesse kriisi, millest räägime.

Harald Ettl (PSE). – (DE) Proua juhataja, volinik, millal siis, kui mitte praegu, oleks veel tarvis Euroopa järelevalvet parandada? Kõik märgid näitavad selgesti, et on tarvis tegutseda ja et me saame midagi ära teha. Finantsturgude stabiilsuse järelevalve sätted on otsustavad. Me vajame makromajanduse poliitika ja finantsturu järelevalveks karmimaid kontrollimäärusi, eriti Euroopa Keskpanga poolt.

Esmatähtsad parameetrid kvalifitseeritud hääleenamuse kaudu otsuste langetamiseks järelevalvekolleegiumides, mis tegelevad piiriüleste institutsioonidega Euroopa asutustes, on väga olulised. Loomulikult peame töötama üksikjuhtumite alusel, siis kui tegemist on liikmesriikidega ja nende suuruse hindamisega. Ei tohi lubada, et suuremad riigid väiksemad riigid põhja vajutavad. ELi tasandil peab olema õigusaktidega toetatud struktuur, et murda blokaade ning lahendada konflikte riikide ja sektorite järelevalve vahel. Peame ära kasutama kõik 3. tasandi juhtimisvõimalused, et luua parem struktuur.

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). – (PL) Proua juhataja, finantssektori praeguse kokkuvarisemise peamine põhjus on finantsasutuste vastutustundetus, sobimatu riskijuhtimine, halvad laenud ning ülemääraseid võlad, millel on asjakohaste tagatisteta koguneda lastud ning mis on viimaks viinud likviidsuse kaotamiseni.

Ka kogu järelevalvesüsteem oli ebaefektiivne. Paistab, et praegused lahendused pole suutnud sammu pidada muutuste suurusega ülemaailmsetes finantsides. Sellepärast peame neid lahendusi ajakohastama, et tulevikus pehmemdada edaspidiste kriiside võimalikke tagajärgi. Pidades silmas praegust rasket olukorda finantsturgudel, peaksime võtma täielikuks prioriteediks õigusloome töö, et kehtestada ühtsed ja tõhusad järelevalvevahendid. Samal ajal, tunnistades fakti, et üksikute finantsturgude vaheline integreerumine ja sõltuvus kasvab, on meil tarvis tagada Euroopa süsteemi võimalikult suur ühildumine Ameerika, Jaapani ja Hiina süsteemidega.

Charlie McCreevy, komisjoni liige. – Proua juhataja, kas tohin lühidalt vastata mõnele esiletoodud punktile. Üks neist on seotud eelneva aruteluga, millele viitas proua Purvis. Mind ei kutsutud eelmisele arutelule. Laseksin harva mööda juhuse tulla Euroopa Parlamenti kuulama, kuidas mu tublid fännid vasaktoolt kiidavad mu panust kõigisse Euroopa asjadesse. Ma ei loobuks iialgi võimalusest kuulda, kuidas nii väljapaistvad inimesed nagu härra Schulz, proua Berès ja paljud teised minust nii kiitvalt räägivad, nii et kui mind oleks kutsutud, siis oleksin ma hea meelega siin olnud.

Seoses Euroopa lahendustega tahaksin tuua kaks näidet.

Mu eelkäija algatas teema seoses palkadega. See anti välja soovitusel, mis arvatavasti on üks leebemaid ELi käsutuses olevaid instrumente. See oli ainus võimalus, kuidas seda oleks üldse aktsepteeritud, sest pädevus on selles osas liikmesriikide käes. Me koostasime raporti umbes poolteist aastat tagasi, ent ainult üks liikmesriik on enamiku soovitustest täitnud. Teised on seda enamasti ignoreerinud. Liikmesriik, kes selle rakendas – tuleb tööle au anda – oli Holland. Ma ei ütleks, et kõik viimсени oli täht-tähtelt rakendatud, kuid ainult Holland oli läinud just seda teed.

Nii et see oli üks Euroopa lahendus. Praegu on tehtud hulk kommentaare boonuskultuuri ja seonduva tasustamise kohta. Püüdsime välja tulla teatava Euroopa lahendusega, mille esitas härra Bolkenstein. Ma arvan, et tehniliselt olin see mina, kes selle teoks tegi, kuid ma jätan selle algatamise au härra Bolkensteinile. Seda me tegime ja seda näitab ka meie raport.

Seoses järelevalvega – mis on selle raporti peamine teema – olen palju kordi siin parlamendis ja mujal kõnelnud finantsasutuste piiriülese järelevalve teemal. Olen kõnelnud ECOFINis ja pressikonverentsidel. Sellel konkreetsel teemal on praktiliselt võimatu edasi liikuda, sest liikmesriigid ei taha, et meil oleks selles osas Euroopa lahendus.

Tahaksin siiski Euroopa Parlamendi liikmetele midagi rõhutada.

Algatasin eelmisel aastal Solvency II ettepaneku seoses kindlustusega ning arendasin edasi järelevalvekolleegiumide, rühmajärelevalve ja -toetuse ideid. Nii ministrite nõukogus kui ka Euroopa Parlamendis lahjendati neid märkimisväärselt. Kui tahame selle direktiivi veel käesoleva seaduskogu eksisteerimisajal valmis saada, siis tuleb ministrite nõukoguga teha hulk rasket tööd, sest seal on suured lahkkelid mitte ainult nendes konkreetsetes, vaid ka muudes küsimustes.

Kuigi olen poliitikas tegev olnud kogu oma täiskasvanuelu ning lõpetanud imestamise vasturääkivate seisukohtade üle, mis poliitikutel võivad olla – ning pole kahtlust, et kui vaatate mu enda pikale poliitilisele karjäärile, siis võite sealgi midagi taolist näha – leian ma ikka veel, et on täiesti irooniline ja hämmastav, et kui võitleme Euroopa lahenduse eest, näiteks Solvency II järelevalvega seoses, on need inimesed, kes võitlevad Euroopa vastuse eest, nii ministrid kui ka Euroopa Parlamendi liikmed, tihtipeale samad inimesed, kes tulevad tagasi ja teevad lobitööd nende enda riigi seisukohtade eest, siis kui nende samade õigusaktide osa nende ees seisab.

Need meie hulgast, keda on kasvatatud katoliku usus, teavad Püha Augustinuse palvet, mis ütleb enam-vähem nõnda: „Tee mind puhtaks, aga ära tee seda kohe praegu.” Siin on pisut sarnane lugu. See ei üllata mind, sest olen olnud poliitik kogu oma täiskasvanuelu, nii et olen harjunud sedalaadi irooniaga, kui kõige viisakamalt öelda.

Olgu kuidas on, piiriüleseid finantsasutusi on kõigest 44 või 45 ning meie järelevalvesüsteem on selliseks tegevuseks aegunud ülearugi.

Kas võiksin teha lõpetuseks seoses praeguse kriisiga ühe tähelepaneku, millest olen kõnelnud juba siin ja ka muudel avalikel aruteludel, sealhulgas pressikonverentsidel. Ei leidu ühtki nõiutud hõbekuuli, millega kõik hoobilt lahendada. Kui leiduks, siis oleks see juba tükk aega tagasi avastatud. Need on enneolematud ajad ja vastused, mis tuleb anda nii siinpool Atlandit kui ka Ühendriikides.

Kas tohiksin siin parlamendiliikmetele lihtsalt meelde tuletada – ja ma olen kindel, et president Barroso tegi seda juba oma sõnavõttus – et meie Euroopa Komisjonis teeme oma parima, et liikmesriike koordineerida ja innustada neid täielikku vastust andma. Kuid nagu ma sissejuhatuses juba ütlesin, on see liikmesriikide, liikmesriikide keskpunkade ja liikmesriikide ministrite vastutus, sest nemad on valitud inimesed. Nemad on inimesed, kes kontrollivad maksumaksjate raha ning inimesed, kes peavad vastuseid andma.

Me oleme üritanud – ja meil on mingil määral õnnestunud – mõnes neist konkreetsetest valdkondadest Euroopa vastus saada. Kas tohiksin lõpetuseks märkida, et peame meeles pidama Euroopa struktuuri. Me pole ühendriik nagu Ühendriigid. Me pole keskvalitsus, nagu leiti 27 liikmesriigis, ning seetõttu saame me tegutseda ainult meile antud võimupiirides.

Ieke van den Burg, raportöör. – Proua juhataja, meil on hulgaliselt arutlusainet.

Kui tohin mõne asja puhul viidata voliniku sõnadele, siis tahaksin alustada tema avaldusega, et kriisiaegadel peaksid poliitikud midagi tegema.

Minu arvates peaksid nad seda tegema palju varem. Enne, kui tsunami meid enda alla matab, peaksime võtma meetmed ning tegutsema juba eelnevalt ja sedalaadi asjade juhtumise ära hoidma. Seega ma nõustun teiste öelduga: kui hakkame tegutsema praegu, siis on seda liiga vähe ja oleme hiljaks jäänud.

Mu teine mõte on seoses sellega, milliseid samme järelevalveks tuleb astuda. Te tõite näiteks Solvency II, siis kui süüdistasite meid siin parlamendis rühmajärelevalve kohta tehtud ettepanekute nõrgendamises. Ma ei arva, et see on kavandatud struktuuri nõrgendamine, nagu mu kolleeg härra Sánchez Presedo on juba maininud. See, mille kohta komisjon tegelikult ettepaneku tegi, on rühmajärelevalve süsteem, milles juhtivad järelevalvajad, kelleks tihtipeale on suured liikmesriigid, kolleegiumiprotsessi ajal juhtimise enda kätte võtavad.

Ma toetan mõtet, et peaksime looma kolleegiumid looma ning vaatlema mõnda neist järelevalve küsimustest ühisel tasandil, sest piiriülesed rühmad tegutsevad ühisel tasandil. Ent asi on selles, et võib tekkida konflikt nende ühe liikmesriigi juhtivate järelevalveametnike ja vastuvõtva liikmesriigi järelevalveametnike huvide vahel, kellest suur osa võib selles teises rühmas domineerida.

Nii et sellistes konfliktides ei ole aus öelda, et võib leida teatavat vabatahtlikku vahendamist 3. tasandi komiteedelt, millele järgneb lihtsalt nõuanne juhtivale järelevalveametnikule, ning siis lõpuks võib juhtiv järelevalveametnik kas kaevata või seletada, et ta ei kavatse seda nõuannet järgida.

See teeb vastuvõtvatele liikmesriikidele muret ja sellepärast ei saa te visalt kinni pidada nõudmisest, et sellega tegeleb ainult riikide järelevalve. Siin vajate te neutraalset, erapooletut, sõltumatut Euroopa tasandil kohtumõistjat ning just selle kohta olengi ma raportis juba ettepaneku teinud: ei ole tarvis bürokraatlikke järelevalve struktuure, vaid tuleb rajada midagi olemasolevatele struktuuridele, lisades lihtsalt neile kolmele 3. tasandi komiteele sõltumatu eesistuja ja sõltumatu ase-eesistuja, kes tegutseksid koos nende 3. tasandi komiteedega ning tegeleksid siduval viisil konfliktide lahendamisega, mis võivad järelevalveametnike vahel tekkida.

Arvan, et see võiks olla tagatiseks, mis võimaldab vastuvõtvatel liikmesriikidel, eelkõige väikestel liikmesriikidel, anda oma nõusolek sedalaadi rühmajärelevalveks ning juhtivatele järelevalveametnikele nende volitused.

See eritasand, erilisand, mida me vajame, et see probleem lahendada, samuti lühiajaliseks perioodiks, on muudatusettepanekus 7, mis homme esitatakse hääletuseks.

Teine küsimus on järelevalvekomiteede roll, võrreldes komisjoniga. Ka minul on mulje, nagu proua Kauppilgi, et teie seal komisjonis eelistaksite järelevalvet ainult nõuandvana ega annaks tegelikult neile sõltumatut osa täita, näiteks rahvusvahelises suhtes, seoses IASB standardeid sätestava nõukogu või FSFIGa.

Esitan teile otsese küsimuse. Meile räägiti, et härra Barroso oli väga uhke, et komisjon kutsuti finantsstabiilsuse foorumile, aga et kuigi teid sinna eelmisel nädalal kutsuti, jätsite te minemata. Ehk saate te otse vastata ja öelda, kas see on tõsi või mitte?

Viimane asi, seoses soovitusel tippjuhtide palkade kohta mainisite ainsa asjana, et see on pehme seadus ning et seda järgib üks liikmesriik. See jätab ruumi rangemate ettepanekute esitamisele, nii et tulge oma ettepanekutega välja, palun.

Daniel Dăianu, raportöör. – Proua juhataja, lubage mul öelda midagi, mida minu arvates korralikult välja ei toodud. Reguleerimine ja järelevalve ei käi ainult ülesehituse kohta. Sellel on tegemist ka objektiga, sellega, mida me reguleerime ja mille järele valvame. Ja see on küsimuse tuum.

Meil oleks võinud olla sõltumatu, tervet ELi hõlmav Euroopas reguleeriv ülevaateasutus ja me oleksime ikkagi kogenud kriisi laostavat mõju, sest probleemiks on finantssüsteemi vead, mitte tingimata see, et puudub ainulaadne ülevaate- ja järelevalveasutus.

Teiseks, elame varsti läbi väga raske tagasilanguse. Me peame pangad rekapiitalseerima ja see läheb maksma tohtu hulga raha. See paneb riikide eelarved kohutava surve alla ja ma küsin endalt – sest me peame vaatama laiemat üldpilti – mis edasi saab. Ma arvan, et praegune kriis näitab, et ELi eelarve suurus on tühine ajaks, kui tuleb aeg sekkuda ja midagi teha, nii et me peame ELi eelarve uuesti läbi mõtlema.

(Juhataja katkestab kõneleja.)

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub homme.

Kirjalikud avaldused (artikkel 142)

Elisa Ferreira (PSE), kirjalikult. – Mõjusate Euroopa tasandi mehhanismide puudumisel oleme tunnistajaiks eri riikide sageli seostamata ja isegi konkureerivatele finantssekkumise hädaolukorra plaanidele.

Euroopa tasandil tegutsemine on olnud tagasitoimiv, kogemusel põhinev, üritades ennetada isegi veel suuremat kahju. Selle otsese tulemusena on kahjustatud ELi kodanike usaldus.

Reguleerimine tuleb rahulikumal ajal läbi mõelda. Ei kodanikud ega ka meie, nende valitud esindajad, suuda mõista apaatiat, millega on tervitatud paljudes parlamendi konkreetseid algatusi.

Praegu, keset tormi, pole õige aeg arutleda, kes peab vastutama. Üks asi on siiski kindel: süsteemi eeskirju tuleb muuta.

See tekst, mille üle homme hääletama hakkame, on ELi finantsturgude paremal reguleerimisel ja järelevalvel keske tähtsusega. See on parlamendi kannustav vastus, mitte reageering hiljutistele sündmustele, mis kahjuks on just kinnitanud oma asjakohasust.

Paljud neist, kes varem olid poliitiliselt vastu uute finantsinstrumentide läbipaistvuse, reguleerimise ja järelevalve miinimumtasemele, hoiavad praegu keelt hammaste taga või laulavad teist laulu.

Me loodame, et komisjon hakkab viimaks täitma oma kohustusi seoses algatustega, tugevdades Euroopa finantsasutuste usaldusväärsust ning aidates taastada kodanike usaldust.

Cătălin-Ioan Nechifor (PSE), kirjalikult. – Üle peaaegu terve planeedi levinud finantskriisi tuleks analüüsida Euroopa Liidu institutsioonide tasemel. On vastuvõetamatu, et noorim territoriaalne ühendus maailmas, Euroopa Liit, ei saa sekkuda, leidmaks kõigile osalistele vastuvõetavat lahendust, ning ma nõuan kiiretoimeliste meetmete võtmist, nagu on öelnud ka ELi kõrgetasemeline tööühm. Elame praegu ajaloolisel ja pretsedenditult ajal.

Me oleme finantsilise kokkuvarisemise äärel, mis ohustab ELi püstitatud eesmärkide saavutamist nii 27 liikmesriigi kui ka meie planeedi muude riikide suhtes. Iga administratiivsetes või bürokraatlikes menetlustes kaotatud sekund tähendab tohtuid kaotusi rahvusvahelisele pangandussüsteemile ja kõigi kontinentide väärtipaberibörsidele, samuti kõigi Maa asukate elustandardi langust. Euroopa on sunnitud tegema seisaku ja hakkama lipukandjaks võitluses käesoleva finantskriisi peatamise eest.

Praegusel hetkel on meil tarvis tõestada Euroopa süsteemi ja institutsioonide funktsionaalsust. Meil on tarvis liikmesriikide valitsuste, Euroopa Komisjoni ning Euroopa Parlamendi vahelist koordineerimist ja koostööd. Meil on vaja küpsust ja asjatundlikkust, et sekkuda nii Euroopa Liidu kui ka kogu inimkonna tulevikule ohtlike olukordade lahendamisse.

16. Tervitus

Juhataja. – Mul on täna hea meel tervitada ametlike külaliste rōdul viibivaid Aleksandr Milinkevitšit ja Aleksandr Kozulinit. Meie kaks külalist on Valgevene demokraatliku opositsiooniliikumise silmapaistvad

juhid. 2006. aasta presidendivalimiste ajal astusid nad julgelt vastu toleaeegsele ebademokraatlikule valitsusele, näidates korduvalt üles suurt vaprust, ning olid tugevasti represseeritud nende väsimatutel katsetel tuua vabadus ja demokraatia. Meile on suur au, et tänasel Valgevene olukorra arutelul viibivad siin parlamendis vabadusvõitluse juht ja 2006. aasta Sahharovi mõttevabaduse preemia laureaat härra Milinkevitš ning endine poliitvang ja Valgevene sotsiaaldemokraatliku partei Hramada auesimees härra Kozulin.

(Aplaus)

17. Olukord Valgevenes (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on nõukogu ja komisjoni seisukohavõetud olukorra kohta Valgevenes.

Jean-Pierre Jouyet, nõukogu eesistuja. – Proua juhataja, volinik, daamid ja härrad, tahaksin önnitleda ka mu sõpru siin täiskogul ja neid, kellega olen kohtunud. Ma tean, et kõik te olete väga mures olukorra pärast Valgevenes, nagu võib näha mais vastuvõetud resolutsiooni ja meie hiljuti toimunud mõttevahetuse põhjal väliskomisjonis 16. septembril, mis järgnes üldasjade ja välissuhete nõukogu kohtumisele.

Selgitasime siis, et nõukogu võiks hoolikalt jälgida 28. septembril toimunud parlamendivalimisi Valgevenes. Tulemused pole kuigi julgustavad. Demokraatlike Institutsioonide ja Inimõiguste Büroo (ODIHR) on muidugi kindlaks teinud mõned positiivsed arengud, kuid valimisprotsess ei vastanud OSCEi nõuetele demokraatlike valimiste kohta. Märgime, et ükski opositsiooniliige parlamenti kohta ei saanud.

30. oktoobril avaldatud eesistujariigi deklaratsioonis rääkisime oma murest demokraatia ja inimõiguste pärast. Me jätkame pöördumist Valgevene võimude poole, et nad teeksid rahvusvaheliste demokraatlike standardite järgimise osas ODIHRiga täielikku koostööd.

Nõukogu jätkab Valgevene strateegia väljatöötamist. Liikmesriikide seas valitseb üldine üksmeel, et võetud meetmed peavad peegeldama suvise administratsiooni tegevust ning eelkõige viimaste veel allesjäänud poliitvangide vabastamist. Me peame arvesse võtma ka Gruusia konflikti tekitatud geopoliitilist olukorda. Me peame tagama, et jätkuksid hiljuti märgatud positiivsed märgid, nagu näiteks valimistulemuste avaldamisele järgnenud opositsiooni rahumeelne demonstratsioon, mis toimus julgeolekujõudude sekkumiseta. Me peame tagama turvalisuse ja liikumisvabaduse ka poliitilistele dissidentidele.

Nõukogus arutatakse praegu poliitiliste kontaktide taasjalustamise võimalust ning võimalikku viisapiirangute kõrvaldamist. Muidugi on see valikuline ja need arutelud jätkuvad. Valgevene välisminister härra Martõnov kutsuti kolmiku koosseisu nõukogu koosolekuks, mis pidi toimuma 13. oktoobril Luksemburgis. Me vaatame olukorra koos temaga läbi. See annab meile võimaluse uuendada meie kohustusi demokraatia ja inimõiguste edasiarendamisel.

Enne, kui lõpetan, daamid ja härrad, tahaksin veel kord önnitleda härra Protashevitsit ning härrasid Milinkevitšit ja Kozulinit, kes on siin rõdul, ning kinnitada neile, et Euroopa Liit jääb avatuks üha taasarenevale suhtele Valgevenega, et tugevdada sidemeid administratsiooni ja Valgevene rahvaga, ning on pühendunud Valgevene kodanikuühiskonna toetamise jätkamisele.

Charlie McCreevy, komisjoni liige. – Proua juhataja, kõnelen siin arutelul oma kollegi Benita Ferrero-Waldneri nimel.

Olukord Valgevenes on alalise muutumise seisundis ning nõuab Euroopa Liidult tasakaalukat strateegilist vastust. Praegusel ajal seisame silmitsi väga keeruka tegelikkusega.

Alustuseks ütlen, et on täiesti selge, et me oleme pettunud 28. septembri parlamendivalimistes ja nende korraldamise viisis. Valimised ei vastanud rahvusvahelistele standarditele ega meie ootustele. Oleme kõik selles suhtes ühel arvamusel ja ma ei hakka sel teemal pikemalt peatuma

Teisest küljest, enne valimisi toimus mõningane areng, kui vabastati poliitvange ning ka seoses valimistega, siis kui Valgevene tegi valimiste eel koostööd OSCEi/ODIHRiga ning selle vaatlejatega. Järelejäänud poliitvangide vabastamist pidasid vajalikuks sammuks peale vaatlejate ka opositsioon. See samm vähendas ja leevendas hirmu kodanikuühiskonnas, kus poliitilistel põhjustel vangistamist ei peeta nüüd enam elu lahutamatuks osaks, kuigi see oht on siiani olemas.

Ja siiski, sel ajal, kui tervitasime poliitvangide vabastamist, ei vastanud me käegakatsutavate positiivsete meetmetega, kuid valimised olid juba kohe algamas. Nüüd ei peaks me aga oma vastust kauem edasi lükkama. Samamoodi, nagu poliitvangide vabastamine oli otsustav liigutus, ei saa ignoreerida Valgevene võimude

koostööd OSCEi vaatlejatega ega mööda vaadata kõigile kandidaatidele antud võimalusest – kuigi piiratud võimalusest – meediaga suhelda. Need on suured edusammud, võrreldes eelmiste, 2006. aasta presidendivalimistega.

Kuidas me nüüd kindlaks teeme, et need edusammud on püsima jäänud ja kindlustunud? Kuidas me kindlaks teeme, et Valgevenes pole poliitvange ka tulevikus? Kuidas me kindlaks teeme, et OSCE/ODIHR saavad jätkata oma koostööd Valgevene võimudega valimisi käsitleva lõpparuande avaldamiseni kahe kuu pärast ning veel ka pärast seda? Mida saab teha, et ära hoida meediale kohaldatavate eeskirjade rangemaks muutmist ning pakkuda suuremat õiguslikku kindlust valitsusvälistele organisatsioonidele nende töös?

Olen siin selleks, et kuulata parlamendi seisukohti.

Me usume, et vastus, mille peame Valgevenele nüüd andma, on taastada dialoog võimudega poliitilisel tasandil, tseremoonitsemata, kuid realistlikult. On oluline, et meil oleksid asjakohasel tasemel kontaktid, tagamaks, et meie sõnum päralt jõuab.

Lisaksin veel, et millised ka poleks meie vastuse täpsed üksikasjad, peab meie stiil üldiselt olema „vähehaaval ja proportsionaalselt”. Need kaks põhimõtet suunavad meie vastuse kohtetoimetamist Valgevenesse ning võimaldavad meil julgustada demokraatlikku arengut, mida me kõik loodame.

Vahepeal teeb komisjon kättesaadavaks kõik oma kogemused, et tugevdada kontakte Valgevene juhtkonnaga sellistes ühist huvi pakkuvates valdkondades nagu energia, keskkond, toll ja transport. Need kontaktid on tõestanud oma väärtust, edendades üksikisikute vaheliste ja juhtkondade vaheliste võrgustike kujundamist.

Paralleelselt jätkame järjekindlalt kodanikuühiskonna toetamist, aidates Valgevene valitsusvälistel organisatsioonidel, edendades sõltumatu ajakirjanduse arengut ja Vilniuses pagenduses viibivat Euroopa Humanitaarteaduste Instituuti. Luban, et jätkame oma jõupingutusi ning tugevdame sidemeid kodanikuühiskonnaga.

Kokkuvõtteks, Valgevene, Euroopa südames asuv riik ja kolme meie liikmesriigi naaber, seisab ajaloolise valiku ees: kas astuda vajalikud sammud demokraatia ja tegeliku iseseisvuse suunas või alistuda stagnatsioonile ja kasvavale sõltuvusele ühest teisest riigist.

Endiselt jääb meie sooviks tervitada Valgevenet täieõigusliku partnerina meie Euroopa naabruspoliitikas ja tulevases Ida-Euroopa partnerluses. Seepärast palun ma teie toetust, et saaksime kindlaks määrata õige lähenemisviisi, mis võib sellel meie kontinendi stabiilsusele nii otsustaval ajal julgustada Valgevenet tegema tõelisi edusamme demokraatia ja inimõiguste austamise suunas.

Charles Tannock, fraktsiooni PPE-DE nimel. – Proua juhataja, kui ametis olev president võidab kõik kohad oma parlamendis, siis võime arvatavasti oletada, et miski on valesti. Isegi Robert Mugabe ei suutnud Zimbabwes teha nii puhast tööd, nagu tegi president Aleksandr Lukašenka eelmisel kuul Valgevenes.

Ma ei vaidle vastu, et Lukašenka naudib laialdast populaarsust riigis, mis on postsovetlikust reaalsusest suurel määral eraldatud. Ent ta raudne haare on muutnud tema riigi rahvusvaheliseks paariaks.

Euroopa Liidul pole mõtet tervitada Euroopa viimase diktaatori viibimist oma uksele. Sellest hoolimata peaksime alati püüdma Valgevenet proovile panna ning samal ajal ka temaga sidemeid luua. Seega annab hiljutine poliitvangide vabastamine meile hea võimaluse. Võimalik, et see Lukašenka samm kujutab endast ainult avamängu Läänele, seda saame veel näha, kuid peaksime valmis olema vastama ergutusega, et Valgevenet asjakohaselt tunnustada ning hüvitada.

Me ei tohiks arvestamata jätta võimalust, et Lukašenka šantažeerib Kremli, mis siiani on olnud ülitähtis tegur tema poliitilise võimu haardes. Kui asi on nõnda, siis ei tohiks EL karta kasutada nii piitsa kui ka präänikut, ning sellepärast tervitan ma välisminister Martinovi peatset visiiti.

Valgevenel on tihedamatest sidemetest Euroopa Liiduga võita palju ka peale stagneerunud majanduse põhjustatud laialdase vaesuse osalise leevenduse. Siiski jääb alles tõsiasi, et Valgevene pole siiani Euroopa Nõukogu liige. ELiga sõlmitava partnerlus- ja koostöölepingu ratifitseerimine on endiselt külmutatud. Valgevene jääb riigiks, kus inimõigused pidevalt tähele panemata jäetakse, poliitilist teisitimõtlemit ei sallita ning vaba ajakirjandus on kauge teostamatu unistus.

Kui oleme kord juba hakanud präänikuga meelitama, siis peaksime ka kontrollima, kas meil ikka on piits teises käes. Mina isiklikult siiski loodan, et kui Valgevene ei taasühine Venemaaga, nagu Kremli mõnele meeldiks, siis asub ta ühel päeval oma õigele kohale Euroopa vabade rahvaste peres.

Jan Marinus Wiersma, *fraktsiooni PSE nimel.* – (NL) Proua juhataja, esiteks pole ka meie rahul Valgevene valimistulemustega ning nõustume OSCEi/ODIHRi järeldusega, et valimised ei vastanud Euroopa nõuetele. Seepärast ei ole mingit põhjust ELi poliitikat Valgevene suhtes praegu muuta.

Me oleme nõus, et oleks hea vaadata, kas saame võimaliku järeltegevuse kohta Valgevene võimudega mitteametliku dialoogi algatada, nagu tegi ettepaneku eesistujariik Prantsusmaa. Peamiselt peavad järelemeetmeid tegema nemad. Kui Valgevene on valmis arendama Euroopa Liiduga dialoogi vabaduse suurendamise kohta oma ühiskonnas ning andma küünarnukiruumi ka opositsioonile, siis saab Euroopa Liit talle vastata. Selle ajani ei toeta ma praeguste sanktsioonide lõpetamist riigi mitme juhtiva kuju vastu, kellel pole lubatud ELi siseneda. Viimastel kuudel on olnud palju julgustavaid märke – mu kaasliikmed siin parlamendis on neid juba nimetanud – mis muidugi annavad põhjust vaadata, kas dialoogi kaudu saaks suhetes selle riigiga edasi jõuda.

Teiseks, kui välisminister Sergei Martinov on kutsunud Luksemburgi läbirääkimistele, siis teen ma ettepaneku, et nõukogu võtaks ühendust ka opositsiooniga. Praegu on siin kaks väljapaistvat opositsiooni esindajat: härra Kozulin ja härra Milinkevitš. Miks ei kutsunud nõukogu läbirääkimistele ka neid?

Kui Valgevenega on dialoog võimalike reformide üle algatatud, siis arvame, et lõppstaadiumis on oluline kaasata ka opositsioon. Selle kohta on olemas pretsedent: umbes seitse aastat tagasi peeti Valgevenes endas osalt Euroopa Parlamendi egiidi all teatavat mitteametlikku dialoogi, mida nimetati Valgevene parlamentaarseks kolmikuks. Kui Valgevene võimud selleks valmis oleksid, siis saaks taastada selle dialoogi kolmiku kaudu, millesse kuulusid Euroopa Parlament, OSCE ja Euroopa Nõukogu. Lõpuks tuleb opositsioon kaasata alati, ükskõik mida me Euroopas teeme või milliseid arutelusid peame.

Janusz Onyszkiewicz, *fraktsiooni ALDE nimel.* – (PL) Proua juhataja, Valgevene valimiste käik ning muidugi ka tulemused näitavad selgelt, et kuigi Aleksandr Lukašenka annab märku oma soovist Euroopa Liiduga suhteid arendada, kujutab ta ette, et dialoogi võib algatada ja läbi viia tema tingimustel ning mingite temapoolsete mõõndusteta. Peame endale siiski teadvustama, et suhete parandamine Euroopa Liiduga pole ainult erapooletutes Valgevene huvides, vaid ka härra Lukašenka enda huvides. Venemaa pidev surve, kes püüab kontrolli alla võtta Valgevene majanduse olulisi valdkondi, võib viia nii suure sõltuvuseni Venemaast, et härra Lukašenka võim riigis tugevasti nõrgeneb. Üks võimalik viis, et seda vältida on kaasata Lääne ettevõtted erastamiskavasse, mis Valgevene majanduse olukorra tõttu vajalikuks on muutunud. See on ainus viis, mille puhul Valgevene pääseb poliitiliselt kontrollitava vene kapitali äraostmisest.

Niisiis tuleb dialoogi alustada kas või ainult selleks, et tekitada Valgevenes juriidilised ja poliitilised tingimused, mis julgustavad ELi kapitali investeerimist. See dialoog ei tohi siiski pakkuda režiimile võimalust omandada usaldusväärset või saada seaduspäraseks. Sellepärast peab Valgevene võtma ka meetmeid, mis olgugi mitte suuresti, kuid vähemalt märgatavalt näitaksid selgesti poliitilise süsteemi muutumise suunda. Senikaua tuleks iga kõnelust Valgevene võimuesindajatega, ükskõik kus need ka peetakse, tasakaalustada samal tasemel kohtumistega ELi poliitikute ja opositsiooni tähtsaimate esindajate vahel.

Elisabeth Schroedter, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (DE) Proua juhataja, volinik, nõukogu eesistuja, daamid ja härrad, tervitan Roheliste / Euroopa Vabaliidu fraktsiooni nimel delegatsiooni, mida juhivad hästi tuntud poliitikud Aleksandr Milinkevitš ja Aleksandr Kozulin, kes täna jälgivad meie arutelu siin Euroopa Parlamendis ning saavad seda siis oma riigis kajastada.

Ikka veel on probleemiks, et teave siin Valgevene riigi heaks tehtava töö kohta peab seda rada liikuma, sest pole muud võimalust. See on märk, et Valgevene demokraatliku arengu põhilisi eeltingimusi pole ikka veel kehtestatud. Mõttevabadus ja teabevabadus on demokraatia jaoks olulise tähtsusega.

Sel suvel andis president Juštšenko avaliku lubaduse viia valimised oma riigis läbi avalikult, demokraatlikult ja ausalt – ja ta jättis selle lubaduse täitmata. Valimisvõitlus, mis ei anna opositsioonile ühtki võimalust oma kandidaate kogu riigis tutvustada ning muudab tingimusi nii põhjalikult, et isegi hästi organiseeritud opositsioon ei suuda mitte ühtegi kandidaati valitud saada, ei ole aus ega demokraatlik. Sellepärast on meie otsus selle kohta selge.

Peame lisama eelduseks viisakeelu tühistamise ning praegusel hetkel eelduseks ka uue finantsinstrumendi, millel on vajalikud fondid, et toetada opositsiooni ja rahvast nende demokraatia kehtestamise jõupingutustes.

Konrad Szymański, *fraktsiooni UEN nimel.* – (PL) Proua juhataja, Valgevene uste kiire avamise poliitika oli viletsalt kavandatud ja amatöörlikult teostatud. Kinnitused suhete soojenemisest hakkasid voolama Euroopa Liidust ja mõnedest liikmesriikidest juba enne, kui Lukašenka režiim oleks astunud mõne kestva

sammu vabaduse suunas. Oleme teinud seda usalduse alusel. See õppetund peaks sundima meid tulevikus täpsem olema.

Muidugi võime me Valgevenele ukse avada, aga ainult siis, kui valitsus Minskis astub vabaduse heaks konkreetseid samme: alustab televisiooni või ajalehe vahendusel opositsiooniga poliitilist dialoogi; EL annab abi vähemalt osaliselt vabale parlamendile, mille koosseisus on Lukašenka asemel rahva määratud opositsiooni esindajad. Kaup kauba vastu – see on ainus taktika, mis säilitab meie usaldusväarsuse ning annab võimaluse Valgevene demokratiseerimiseks.

Erik Meijer, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – (NL) Proua juhataja, kui kõigil parteidel on Valgevene valimistel võrdne võimalus parlamendis kohti saada, siis on väga tõenäoline, et ametisoleva presidendi Aleksandr Lukašenka partei saab neid kõige rohkem. Temast peavad väga lugu need, kes hindavad sotsiaalkindlustust kõrgemalt kui isikuvabadusi. Nad väärtustavad Valgevene põhjaliku pöörde märksa väiksemat diapasooni, võrreldes paljude teiste endiste nõukogude liiduvabariikidega. Teisest küljest äratav ta vastikust nende inimeste hulgas, kes ei poolda tema püüet ühineda Venemaaga. Nad on ustavad valgevene keelele, mis peaaegu 90 aastat tagasi oli riigi asutamise põhjuseks. Paljud intellektuaalid, kes pooldavad rohkem Poolat, Leedut ja Euroopa Liitu, on riigist lahkunud.

Tuleb teha lõpp demonstrantide peksmisele, vastaste vangistamisele ning igasugustele muudele katsetele teha opositsiooniparteide ellujäämine võimatuks. Valimisseadus, mis hõlpsasti eemaldab parlamendist kogu opositsiooni, on halb valimisseadus. Me ei pea riigiga vaenujalal olema, vaid pigem tegema kõik võimaliku, et toetada selle demokratiseerimist.

Varasemate aastatega võrreldes on olukord Valgevenes viimasel ajal paranenud. Poliitvangid on vabastatud ning valitsus otsib kontakti Euroopa Liiduga. Valitsus teatas ka, et parlamendivalimised toimuvad seekord ausalt, ent hiljem juhtunu seda väidet ei kinnitanud. Valgevenes kehtib endiselt surmanuhtlus ning kõrvalekaldena seadusest ei ole meedia sõltumatu. Eeloleval ajal tuleb edendada ELi ja Valgevene vahelist liikumisvabadust ning pidada dialoogi nii valitsuse kui ka organisatsioonidega, mis ei ole valitsuse kontrolli all.

Bastiaan Belder, *fraktsiooni IND/DEM nimel*. – Proua juhataja, paljud Valgevene kodanikud loodavad suhete paranemist Euroopa Liiduga, mille tulemuseks oleks reformide positiivne dünaamika nende riigis. Toetan seda soovi kõigest südamest. Sellepärast peaksid ka kõik Euroopa institutsioonid, kahjustamata oma poliitilist usaldusväarsust ja vastavalt rangetele tingimustele (vt resolutsiooni lõige 10), taotlema järk-järgulist sidemete loomist Minskiga.

Pean tähtsaks käegakatsutavaks sammuks selles suunas, et kohandame, see tähendab vähendame (vt meie resolutsiooni lõiget 13), ELi viisa maksumust valgevenelastele: praegu on see 60 eurot ukrainlastele ja 35 eurot venelastele. Tahaksin kuulda, mida nõukogu ja komisjon sellest ettepanekust arvavad.

Leidsin, et selles resolutsioonis – mida muidu kavatsen toetada – on üks imelik asi, nimelt lõiked 7 ja 8. Neis lõigetes me nõuame tõeliselt demokraatlikke valimisi ja inimõiguste austamist, ent pöördume üksnes Valgevene valitsuse poole. Peaksime pöörduma ka parlamendi poole, kuna see on meie loomulik arutelupartner.

Jacek Protasiewicz (PPE-DE). – (PL) Proua juhataja, Valgevenes toimunud valimiste kohta on OSCEi missioon aruande juba esitanud. Need valimised polnud ei läbipaistvad, ausad ega demokraatlikud. Siiski on tõsiasi, et poliitvangid vabastati, vähemalt tähtsamad neist. Sellest hoolimata ei kaotatud põhjuseid, mille pärast nad olid arreteeritud. Meil puudub täielik kindlus, et lähitulevikus ei arreteerita Valgevenes jälle kas neidsamu (ajutiselt vabastatud) või uusi vange. Peame tagama, et kõrvaldatakse peale tagajärgede ka põhjused. Samuti on väärt meeldetuletamist, kuna meie arutelu annab selleks võimaluse, et Valgevenes on veel 14 inimest, kellelt inimõigusi ja vabadust toetava tegevuse eest on võetud vabadus kas koduaresti või sunnitööle mõistmisega.

Meie deklaratsioon on väga hästi tasakaalustatud. Ühest küljest väljendab see rahulolu vangide vabastamise üle, kuid teisest küljest suhtub rahulolematusega valimiste korraldusse ja tulemustesse. Lõikes 12 nõustub parlament edasistes läbirääkimistes Valgevenega järk-järgulise poliitikaga ning ütleb, et me võime nõus olla sanktsioonide osalise peatamisega maksimaalselt kuueks kuuks tingimusel, et toimuvad mõned väga olulised muutused, mis parandavad eelkõige ajakirjandusvabaduse olukorda Valgevenes. See on hea käik ja ma olen selle innukas toetaja, aga samas tahaksin pöörduda nii eesistujariigi Prantsusmaa kui ka eesistujariigi Tšehhi Vabariigi poole, kes võtab juhtimise üle järgmise aasta esimeseks pooleks, et nad tagaksid, et iga kord, kui toimuvad ametlikud kohtumised Valgevene võimuesindajatega, leitaks aega kohtuda ka opositsiooni

esindajatega. Samuti tuleb leida tahtmist vähendada viisade maksumust valgevenelaste jaoks, sest vastasel juhul me seda rahvast Euroopale lähemale ei too.

Poolakana tahan väljendada oma tunnustust faktile, et parlament otsustas arvesse võtta, et Valgevene võimud piiravad poola vähemuse tegevust Valgevenes ning et poolakaid esindab seaduslikult valitud asutus, mida juhib Angelika Borys.

Justas Vincas Paleckis (PSE). - Proua juhataja, resolutsioon olukorra kohta Valgevenes näitab, mida Brüssel ja Minsk saaksid teha selleks, et mitte kaotada hoogu oma suhete parandamisel.

Ma toetan Jan Marinus Wiersma lähenemisviisi, mis peegeldab ka Valgevene opositsiooni liidrite Aleksandr V. Kozulini ja Aleksandr Milinkevitši seisukohta. ELi poliitika karistada Valgevenet ja valgevenelasi nende valitsuse tegude eest ei saavuta kavatsatud tulemusi. On tarvis avada kõik väravad inimestevahelistele kontaktidele ning kaotada terve mõistusega vastuolus olevad viisabarjäärid.

Kui Minsk tõepoolest tahab parandada koostööd Euroopa Liiduga, siis peaks ta looma soodsamad kahepoolsete arutelude alustamise tingimused peale välismaa ka siseriiklikult. Seda saab teha, alustades poliitilistel, majandus-, sotsiaal- ja inimõiguste teemadel läbirääkimisi, millesse on kaasatud kõik poliitilised parteid, opositsioonijõud, valitsusvälised asutused ja ametiühingud.

Jeanine Hennis-Plasschaert (ALDE). – Proua juhataja, nõukogu eesistuja, kõigest mõne nädala eest arvasite, et on liiga vara Valgevene välisminister Sergei Martinov Pariisi kutsuda. Nüüd te nähtavasti arvate, et on õige aeg. Kui aus olla, siis ei saa ma isegi pärast teie sõnavõttu aru täpsest põhjendusest, mis on selle suunamuutuse taga. Lõpuks, nagu kõik siin on juba märkinud, ei vasta 28. septembri valimised mingil juhul standarditele, mis on meile kõigile tuttavad ja mida ka teie nii kõrgelt hindate. Kohtumine sellisel tasandil ja sellises keskkonnas, mitteametlikus või mingis muus, näib olevat hüvitus režiimile. Aga hüvitus mille eest?

Täna hommikul oli ka minul hea meel taas härra Milinkevitši ja härra Kozuliniga arvamusi vahetada. Valgevene opositsioon on ühinenud ja ehk tugevam kui kunagi varem. Sellele samale opositsioonile tulebki siis anda võimalus jõuda Valgevene rahvani ning Valgevene rahvale tuleb anda võimalus otseselt Euroopa vabadusi kogeda. On vastuvõetamatu, et ELi viisa peaks endiselt maksma 60 eurot, siis kui Valgevene keskmine kuupalk on kõigest närsed 250 eurot. Kui palju kordi peame veel sellest rääkima?

Ma ei vaidle vastu, et teatav dialoogi tase on kasulik ja vajalik. On siiski selge, et härra Lukašenka ilusad sõnad on tihti peale paljad sõnad, seega peavad kavandatud dialoogid olema õigustatud ja ka väga sihtotstarbelised. Minu küsimus on selline: milline täpselt on nõukogu konkreetne tegevuskava? Tahaksin väga selle kohta rohkem teavet saada.

Soovin lõpetada küsimusega, mille härra Wiersma juba tõstatas. Kas ametis olev eesistuja on valmis järgmisel esmaspäeval vastu võtma ka härra Milinkevitši ja härra Kozulini – kas siis enne või pärast jutuaajamist härra Martinoviga või selle ajal? See jääb teie otsustada, kuid olgu selge, et see võib olla ainus asjakohane märguanne, mida praeguses olukorras välja saata.

Kahjuks pean mõne minuti pärast siit istungisaalist lahkuma. Vabandan ebamugavuse tekitamise pärast, kuid tahaksin saada otsekohest vastust.

Wojciech Roszkowski (UEN). – (PL) Proua juhataja, täna on kaalul Valgevene, 10 miljoni eurooplasega riigi saatus. Me ei saa kõrval seista ja pealt vaadata. Lukašenka taolised diktaatorid annavad järele ainult surve all. On vaid üks küsimus: mis suunas võiks see järeleandmine toimuda? Kuna Valgevene sõltumatuse majanduslik võti on Venemaa käes, võivad temapoolsed kitsendused lõppeda Valgevene iseseisvuse kadumisega. ELi poolne surve võiks mõjuda, kui härra Lukašenkal oleks midagi kaotada ja Euroopa Liidul midagi pakkuda. Paistis küll, et ta võiks muutustega nõustuda, ent hiljutisi valimisi ei saa tõesti nimetada millekski muuks kui farsiks. Diktaatori hirm ja põikpäisus võivad viia Valgevene iseseisvuse kaotamiseni.

Härra Lukašenka ei pea Valgevene demokratiseerumisega midagi kaotama, juhul kui tal on suur avalikkuse usaldus. Need peavad siiski olema tegelikud sammud demokraatia teel, mitte ainult näitemäng, mille eest hakkab maksma Valgevene opositsioon. Vaatamata musta stsenaariumi ohule ei saa EL sellise hinnaga nõustuda. Ärme siiski katkestame dialoogi, juhul kui kaalul on selle riigi iseseisvus. Nagu härra Milinkevitš täna ütles, sõltub Valgevene demokraatia tulevik sellest, kas riik suudab oma iseseisvuse säilitada.

Árpád Duka-Zólyomi (PPE-DE). – (HU) Täna, proua juhataja! Isegi kui OSCEi vaadeldud Valgevene parlamendivalimised ei täitnud ausate ja vabade valimiste tingimusi, siis annab ministrite nõukogu järgmise nädala istungil poliitilisele dialoogile täie tõenäosusega rohelise tule. Härra Lukašenka pole teinud midagi

ebaharilikku. Pärast sõda Gruusias vabastati kolm poliitvangi. See täitis ELi ainsa dialoogi alustamise tingimuse. On selge, et pärast sõda Gruusias vajas Lääs iga väikest liigutust, mida sai teha, püüdes tasakaalustada Moskva kasvavat mõju postsovetlikul territooriumil. Aga kui härra Lukašenka isegi õnnestuks korraldada selline dialoog, nagu talle meeldib, siis millist dialoogi oleks meil oodata Moskvaga?

Brüssel peab alustama dialoogi eelnevalt kokkulepitud kriteeriumide alusel, vastasel korral saab EL selles dialoogis ainult kaotada. Lukašenka hakkab seda kasutama, et tugevdada oma siseriiklikku autoriteeti ja hoiab Moskvat lõa otsas, tagamata järk-järgulist poliitilist liberaliseerimist. Vahepeal võib EL kaotada oma parima lüa kasutatava relva, oma maine. Otsustama peame meie...

Adrian Severin (PSE). – Proua juhataja, tahan hoiatada poliitika eest, mis kaldub Valgevene juhtkonda hüvitama kompensatsiooniks Venemaa juhtkonna otsuste eest, mis meile ei meeldi.

On lihtsalt soovunelm arvata, et sel moel saame Moskva ja Minski vahele kiilu lüüa või president Lukašenka poliitilist orientatsiooni muuta.

Me ei peaks sõnu raiskama ka vangide vabastamisele, keda poleks üldse pidanudki arreteerima. Tõepoolest, Euroopa Liit peab ära hoidma Valgevene isolatsiooni sattumise ning selle riigi juhtkonnaga dialoogi astuma. Sel otstarbel peab ta paika panema motiveeriva paketi, mis võiks veenda režiimi ja seda süütult toetavaid tavakodanikke, et Euroopa Liit saaks anda Valgevene rahva elu parandamiseks anda oma panuse.

Teisest küljest peaks igasugune algus olema järk-järguline, tingimuslik, vastastikune ja põhimõtteliselt keskendunud sellele, et tuua kasu juhtkonna asemel ühiskonnale.

Härra Lukašenka teatas, et opositsioon on kasulik igas riigis, kuid mitte selline opositsioon, mida toetatakse välismaalt 100% ulatuses. Probleemiks on see, et Valgevene opositsioon ei suudaks ise ellu jääda, sest režiim on ta purustanud. Sellepärast ei tohi me demokraatlikku opositsiooni hüljata.

ISTUNGI JUHATAJA: Mario MAURO

asepresident

Marian Harkin (ALDE). – Härra juhataja, viisaküsimus on kõigi valgevenelaste jaoks väga oluline. Kuid ma tahaksin esile tõsta erilist olukorda seoses reisimisega.

Tsernobõli laste rahvusvaheline projekt, mille asutas Adi Roche Iirimaa, toob igal aastal Valgevenest Iirimaaale umbes 1000 last paariks nädalaks puhkama, taastuma ja mõnel juhul ka jätkuvat ravi saama. Heategevuse algusest saadik on seal käinud kokku 17 000 last.

Kahjuks tühistati laste Iirimaaale tuleku luba ning see on väga halvasti mõjunud kõigile asjaosalistele: lastele, neid võõrustanud peredele ja väga paljudele teistele. See on väga hea projekt ja kasuks kõigile.

Praegu töötakse valitsustevahelise lepingu koostamisega ja ma loodan, et see saab varsti valmis, aga ma tean, et vahepeal püüab Iirimaa saada erandkorras sellest keelust vabastust.

Tahaksin paluda komisjoni ja nõukogu, et nad oma mitteametliku dialoogi käigus teeksid kõik, mida suudavad, et tagada selle väga väärtusliku projekti jätkumine. Ma tean, et see on kõigest tilluke osa üldisest olukorrast, ent see toob nii positiivse muudatuse nii paljudesse eludesse.

Jana Hybášková (PPE-DE). – Härra juhataja, me kavandasime välispoliitikat, me vaidlesime lõuna- ja idadimensiooni üle. Meie, väliskomisjoni tšehhid ja slovakiid, tähistasime 21. augustil Nõukogude armee Tšehhoslovakkiasse tungimise 40. aastapäeva, arutades olukorda Gruusias. Idadimensioon on muutunud reaalsuseks. Me ei saa selle eest põgeneda ning peame seepärast tegutsema. Poliitika ei ole kontsert. Poliitika on taust ja meil on taust olemas. Sellepärast peame täielikult toetama Valgevenet tema teel Euroopasse. Sellepärast annan oma täieliku toetuse niisugusele resolutsiooni ettepanekule, nagu see on. Me ei tohi Valgevenet isoleerida, aga me ei tohi seda ka demokraatiaks nimetada. Me peame nõudma, et Valgevene kaotaks surmanuhtluse, laseks tudengid ülikoolidesse tagasi, lubaks neil, kes on keeldunud Valgevene relvajõududes teenima, karistuse tagasi pöörduda ning lubaks valitsusvälistel organisatsioonidel registreeruda. Ja meie? Mida peame tegema meie? Me peame näitama, et täidame Kopenhaageni kriteeriume. Me peame käituma nagu Euroopa.

József Pinior (PSE). – (PL) Härra juhataja, tahaksin kõigepealt täna siin, Euroopa Parlamendis tervitada Valgevene opositsiooni esindajaid Aleksandr Milinkevitšit ja härra Kozulinit. Praegu on väga raske tabada õigesti ELi poliitikat Valgevene suhtes. Ühest küljest peame pidevalt tegelema autoritaarse riigiga, teisest

küljest aga näeme samas teatavaid arengumärke ja muutusi selles keeruka rahvusvahelise olukorra süsteemis. Praegu peaks ELi poliitika olema täielikult suunatud Valgevene rahvale. Küsimus on: kes sanktsioonide tõttu rohkem kaotab? Kas Lukašenka režiim või Valgevene rahvas? See on küsimus, millele peame mitmesugustes ELi institutsioonides endale ise vastama. Pole kahtlust, et peame seekord katsetama poliitikat, mis määrab täpselt kindlaks meie eesmärgid ja toob kasu ELi Valgevenele suunatud meetmete abil.

Jas Gawronski (PPE-DE). – Härra juhataja, saame praegu Minskist vastuolulisi signaale ning juba see on endisega võrreldes teatav areng meie suhetes, ent viimased parlamendivalimised tugevdasid Läänes laialt levinud ettekujutust Valgevenest kui mingist banaanivabariigist. Teisest küljest on hiljutine poliitiliste teisitõtlejate vabastamine teretulnud uudis. Kui see on härra Lukašenka katse Lääne poole pöörduda, siis tasugem tema jõupingutused ettevaatliku toetusega. Kuid me ei tohi luua endale illusioone seoses laialdase inimõiguste ja poliitiliste vabaduste rikkumisega Valgevenes. Meie tähelepanu keskmes peab olema Valgevene rahvas ja tsiviilühiskond – asjad, mille toetamises sellel täiskogul on üllas ja elujõuline traditsioon, ning pärast Ingrid Betancourti tänast kõnet on see isegi veel rohkem nõnda.

Valgevene rahvas ihkab uues Euroopas oma kohale asuda. Neil on tarvis teada, et me neist hoolime ja neid ei ignoreeri.

Libor Rouček (PSE). – (CS) Härra juhataja, paari viimase nädala jooksul on Valgevenes toimunud mitu olulist muudatust. Kõige tähtsam on, et vabastati poliitvangid: Aleksandr Kozulin, kes praegu siin viibib, Sergei Parsjukevitš ja Andrei Kim. Sellest hoolimata ei vastanud parlamendivalimised kahjuks rahvusvahelistele demokraatiastandarditele. Mida see meie jaoks tähendab? Minu arvamus on, et Euroopa Liit peaks pakkuma palju rohkem toetust Valgevene tsiviilühiskonnale, demokraatia kontseptsiooni ning inim- ja kodanikuõiguste arengule, kui on pakkunud seni. Arvan ka, et peame kaaluma oma rahalise toetuse suurendamist, näiteks sõltumatule meediale, valitsusvälistele organisatsioonidele, sõltumatutele ametiühingutele jne. Viisamaksude alandamine või nende täielik kaotamine Valgevene kodanikele, eelkõige noorte inimeste ja üliõpilaste puhul, peaks moodustama osa sellisest Valgevene kodanikuühiskonna toetamisest. Nagu me juba kuulsime, maksab viisa 60 eurot, mis võrdub keskmise Valgevene kodaniku nädalapalgaga. Peaksime selle üle järele mõtlema.

Colm Burke (PPE-DE). – Härra juhataja, ma pöördun nõukogu ja komisjoni poole ettepanekuga nõuda Valgevene võimudelt, et nad lõpetaksid väljasõiduviisade kasutamise oma kodanike, eriti laste ja üliõpilaste puhul. Kui tavaliselt on viisat tarvis, et riiki siseneda, siis Valgevenes on inimesel tarvis viisat ka riigist lahkumiseks.

Tõstatasin täna hommikul koos opositsiooniliidri Aleksandr Milinkevitšiga fraktsiooni PPE-DE koosolekul küsimuse rahvusvahelisest reisikeelust selle riigi lastele. Ta rääkis meie fraktsioonile, et Valgevene režiim on kehtestanud reisikeelu sellepärast, et ei taha lastele näidata, mismoodi mujal elatakse.

Minu enda valimisringkonnas Lõuna-Iirimaa on umbes 70 miljonit eurot kogutud ja kasutatud selleks, et laste eest hoolitseda ning parandada nende elutingimusi lastekodudes. Mu kolleeg Marian Harkin kõneles täna õhtul juba sellest keelust. Olen nüüd aru saanud, et Iirimaa ja Valgevene kahepoolne leping ei saa valmis enne maid või juunit. Seepärast ühinen ma tema üleskutsega teha Iirimaaale erand, nii et lapsed võiksid jõuludeks tulla ning saada seda abi ja toetust, mida nad vajavad.

Zita Plešinská (PPE-DE). – (SK) Härra Milinkevitš, härra Kozulin, mul on hea meel, et viibite täna siin teie kodumaa Valgevene üle peetaval arutelul. Minu jaoks esindate te Valgevene väljavaadet saada ühel päeval vabaks ja demokraatlikuks riigiks.

Valgevene ebademokraatlikud valimised oktoobris tugevdasid veelgi härra Lukašenka totalitaarset režiimi. 110 kohast Valgevene parlamendi alamkojas ei saanud opositsioon mitte ühtegi. Kuigi poliitvangid augustis vabastati, võivad nad end iga kell jälle vanglast leida.

Daamid ja härrad, väikeste paranduste tegemisega valimisprotsessi üritab härra Lukašenka meid veenda, et Euroopa Liidul pole enam põhjust Valgevenet isolatsioonis hoida. Kuigi head suhted Minskiga oleksid kasulikud mõlemale poolele, peab liit nõudma rohkem kui vaid kosmeetilisi parandusi demokraatia edendamiseks. EL peab nõudma vabadust meediale Valgevenes ja kõigile demokraatlikele jõududele, kes on suutelised Valgevene juhtimisprotsessist osa võtma.

Jean-Pierre Jouyet, nõukogu eesistuja. – Härra juhataja, eesistujariik Prantsusmaa pöörab suurt tähelepanu kõigile ELi idanaabritele: Gruusiale ja Ukrainale, kus 9. septembri tippkohtumine märkis enneolematut edusammu ELi ja Ukraina vahelistes suhetes – Moldaavia – olin seal kaks päeva tagasi, et arutada Euroopa

Liidu ja Moldaavia vaheliste suhete tulevikku uue lepingu kujul, mis on praegusest partnerlus- ja koostöölepingust ambitsioonikam. Niisiis, sellises kontekstid jälgime me hoolikalt arenguid Valgevenes.

Nagu teilgi on ka meil kahju, et režiim ei kasutanud 28. septembri valimisi kui võimalust anda märku oma edusammudest demokraatlike standardite suunas. Samal ajal on ELil hea meel näha mõnda positiivset arengut, eriti poliitvangide vabastamist. Esmaspäeval peab Luksemburgis toimuma välisministrite arutelu samasuguste probleemide üle nagu need, millest rääkisid kõnelejad praeguse arutelu käigus. Meie sõnum on see, et Euroopa Liit on valmis edasi liikuma, juhul kui võimud Minskis vähegi pingutavad. Meil on tarvis järkjärgulist lähenemisviisi – teisisõnu, sanktsioone ei saa kaotada üleöö – ning tingimuslikku lähenemisviisi, mille kaudu EL saab reageerida režiimi antud positiivsetele signaalidele, samuti lähenemisviisi, mis püüdleks kodanikuühiskonna heaolu suunas, nagu ütles härra Severin.

Tahaksin seletada, et muidugi saavad lapsed ja üliõpilased viisad. See oleneb saatkonnast, kuid Schengeni süsteemis on see lubatud. Peame Minski võimudele survet avaldama, et tagada nende viisade väljaandmine, kuigi EL selle eest ei vastuta. Tahaksin ka rõhutada, et on konkreetseid soodustusi noortele ja Valgevene piiri läheduses elavatele lastele.

EL jätkab opositsiooni toetamist. Ma ise kohtusin just praegu härra Milinkevitši, härra Kozulini ja härra Protashevitsiga ning parlament võib enda üle uhke olla, et andis Sahharovi preemia härra Milinkevitšile. Ma usun, et see tegu on Euroopa Parlamendile auks. Nagu me juba rääkisime, on äärmiselt oluline, et kui mõne liikmesriigi esindaja läheb Minski, siis peaks ta kohtuma ka opositsiooniga. Seepärast ei ole me kaotanud lootust, et režiim suurema vabaduse suunas areneb, nii et Valgevene pole jäetud üksinda silm silma vastu Venemaaga.

Charlie McCreevy, komisjoni liige. – Härra juhataja, vastan küsimusele: kas oleme valmis kaasama opositsiooni esmaspäeval GAERCi kohtumisele, et see on üks huvitav ettepanek. Me arutame selle läbi ja ma edastan parlamendiliikmete seisukohad Benita Ferrero-Waldnerile. Siiski on kutsete esitamine eesistujariigi asi. Kui kohtumine opositsiooniga aset leiab, siis on volinikud muidugi valmis osa võtma.

Küsimus ELi abist Valgevenele – abi keskendub kodanikuühiskonna toetamisele ja elanikkonna vajadustele: ENPI koondatud ressursid summas 20 miljonit eurot aastateks 2007–2010, et tegeleda elanikkonna vajaduste ja demokratiseerimisega laiemas mõttes, rahastamisega temaatilistelt programmidelt valitsusvälistele osalejatele ja kohalikele ametivõimudele, ning demokraatia ja inimõiguste instrument, et toetada demokratiseerimist ja kodanikuühiskonda selle kitsamas mõttes.

Me näeme ette meetmeid, et valitsusväliste organisatsioonide suutlikkust jätkuvalt laiendada, eelkõige inimõiguste ja sõltumatu meedia valdkonnas. Esitati küsimus Tšernobõli orbude kohta, kellel keelati reisida ja liikmesriikides viibida. Komisjon koos missioonide juhtidega Minskis on tõstatanud Tšernobõli orbude küsimuse ametivõimude ees ning me jätkame seda, siis kui on tarvis. Peale selle jätkab komisjon toetust Tšernobõli katastroofi tagajärgede vähendamisele.

Kas võin lõpetuseks öelda, et see elav arutelu demonstreerib selget huvi Valgevene teema vastu praegusel olulisel tähtsal ajal. Kahtlemata on käes aeg, et teha strateegilisi valikuid seoses sellega, milline peaks olema meie lähenemisviis Valgevenele selles keerulises olukorras. Kuulasin huviga parlamendiliikmete väljendatud seisukohti ning sain aru, et mitmete arvates võiks sanktsioonide piiratud ja proportsionaalset peatamist kasutada positiivse kangina, millega demokraatlikku progressi edasi suruda.

Ootame nüüd parlamendi resolutsiooni Valgevene kohta, mis peaks vastu võetama homme, ning me arvestame asjakohaselt teie arvamusega oma otsuses, mis peaks varsti vastu võetama.

Juhataja. – Ma olen kodukorra artikli 103 lõike 2 alusel saanud kuus resolutsiooni ettepanekut.

Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub homme.

Kirjalikud avaldused (artikkel 142)

Alessandro Battilocchio (PSE), kirjalikult. – Valgevene valimistulemused räägivad ise enda eest. Lõpptulemus oli suuresti ootuspärane: opositsioon lõpetas purustatuna president Lukašenka võimsast masinavärgist, millega valimiste nõuetekohane läbiviimine tõhusalt ära hoiti.

Mulle tundub, et Euroopa kõrvad on jälle kurdid: süüdistused valimiskorra rikkumises, hirmutamises, vägivallas ja tagakiusamises on siiani jäänud tähelepanuta, kuigi rahvusvahelised vaatlejad kinnitavad selget vägivalla tarvitamist, mis jääb nõutavatest demokraatlikest standarditest valgusaastate kaugusele.

Ootan, et Euroopa Liit selgemalt ja otsemalt oma arvamuse ütleks ning vajalikud poliitilised ja diplomaatilised meetmed võtaks. Hoidugem tavalistest üleskutsetest ja ilusatest resolutsioonidest, kavatsuste deklareerimisest. See oleks lihtsalt silmakirjalik, sümbol sellest, kuidas Euroopa pole suuteline autoriteetset ja otsustavat seisukohta väljendama.

Adam Bielan (UEN), kirjalikult. – Taas on härra Lukašenka haaranud tiivalt Euroopa Liitu, kes näitas oma naiivsust sellega, et ei seadnud režiimile ühtegi eeltingimust. Selgus, et härra Lukašenka on nutikam poliitik, kui Euroopa arvas. Valimised ja valimisvõitluse ajal toimunu näitasid, et ELi strateegia oli viletsalt ette valmistatud. See oleks pidanud ELi teadlikuks muutma tema naiivsusest idapoliitikas. Kui jätkata Valgevene avamisprotsessiga, siis tuleb Euroopal kõigepealt nõuda Minskilt konkreetseid kodanikuvabadustele suunatud meetmeid.

Lääne jaoks on mõõtnatult tähtis need valimised farsiks tunnistada, sest need ei olnud vabad valimised. Kui neid valimisi tunnistatakse, siis jätkame härra Lukašenka mängu, mida ta Läänega mängib ja millest edaspidi ainsana kasu saab. Meedia pole endiselt vaba ning puudub ka ühinemisvabadus. Poliitiliste aktivistide saladuslik surm on 10 aastat hiljem ikka alles lahendamata. Poliitvangide vabastamine ei muuda sisuliselt midagi. Tagakiusamine suureneb pärast valimisi.

Siiani ei ole Donald Tuski valitsus hakkama saanud millegagi, mis edendaks idapoliitikat. Venemaaga pole peetud mingeid konkreetseid läbirääkimisi, Gruusia on rahustatud, Ukraina liigub jätkuvalt Euroopast eemale ning Valgevene kohtleb meie eriülesannetega saadikut nii, nagu poleks teda olemaski. Arvan, et asi oleks seda väärt, et välja selgitada, kes on selle häbistava idapoliitika autor.

Janusz Lewandowski (PPE-DE), kirjalikult. – (PL) Härra juhataja, Euroopa Liit analüüsib ja kohandab oma poliitikat Valgevene suhtes. Sanktsioonide ja isolatsioonipoliitika, mida siiani järgisime, ei ole andnud oodatud tulemusi. Sellega ei õnnestunud muuta ametivõimude repressiivset loomust. Venemaa pealtnäguga Gruusias, mis andis märku Kremli imperialistlike ambitsioonide jätkumisest, oli uus asjaolu. On päris kindel, et seda märgati Minskis ja teistes riikides, mida Venemaa peab oma mõjusfääri kuuluvaiks. Võis paista, et katsel sellest uuest olukorrast ELi diplomaatia vahenditega kasu saada, on mõtet siis, kui ollakse täiesti teadlik diktaatoriga peetava dialoogi riskidest. Seda tehti kokkuleppel Valgevene opositsiooniga. Parlamendivalimistega anti president Lukašenkale lisavõimalus oma head tahet ilmutada.

Piitsa ja prääniku diplomaatia pole kuigi edukas olnud, kuid see ei välista Valgevene poliitika läbivaatamist seoses olukorra arenemisega selles riigis. Eesmärk on jäänud samaks: tõmmata see Euroopa riik demokraatia, turumajanduse ja inimõiguste mõjualasse. Olen veendunud, et Valgevene iseseisvuse säilitamine on hädavajalik tingimus, sest ainult siis võivad selle riigi demokratiseerimise väljavaated tõeks saada. Alternatiivstsenarium – Vene impeerium demokratiseerib allaneelatud riigi – on ajalooline illusioon.

Marianne Mikko (PSE), kirjalikult. – Kallid kolleegid, Valgevenet on korduvalt nimetatud „viimaseks diktatuuriks Euroopa südames” ja nii on see ka täna. Parlamendivalimised 28. septembril olid lakmuspaberiks. Väga kena, et president Lukašenka vabastas poliitvangid enne valimisi. Ent selge on ka see, et opositsioon sellise lühikese ajaga parlamenti ei pääse. OSCEi andis valimistele õiglase hinnangu.

Valgevene kodanikuühiskonna tugevdamise üks olulisi aspekte on Euroopa Liidu viisapoliitika. Kodanikuühiskond peab olema igati kaasatud Valgevene demokratiseerimisse. Et olla aktiivne kodanik, peab inimestel olema avaram maailmavaade. Võimalus saada totalitaarsest riigist välja.

Reisimiseks vajavad valgevenelased viisat. Schengeni viisa saamine on keeruline ja aeganõudev. Vaja on viisa lihtsustamist. Ei tohi karistada rahvast. Kui teeme inimeste liikumise keeruliseks, piirame valgevenelastel osasaamist meie väärtustest ja kultuurist Euroopa Liidus. Me ei taha ju ometi karistada Valgevene kodanikuühiskonda.

On ülim aeg muutusteks. Valgevene inimesed on selle ära teeninud. Ja meie, eurooplaste, asi on neid aidata.

Athanasios Pafilis (GUE/NGL), kirjalikult. – Häbiväärse jultumusega ning viitamata isegi vabanduseks vähimalgi määral tõendusmaterjalile on ELi toetavad ja teenivad poliitilised jõud alla kirjutanud ühisresolutsioonile, millega Valgevene valitsus 28. septembri valimiste eest hukka mõistetakse. Resolutsioon, milleks Euroopa vasakpoolsete poliitilised jõud Euroopa Ühendatud Vasakpoolsete / Põhjamaade Roheliste Vasakpoolsete liitfraktsiooni kaudu ettepaneku tegid, on kantud samast vaimust. On selge, et EL ja nn

„Euroopa ühesuunalise tänava” parteid (Uus Demokraatia, ND), Ülekreekaline Sotsialistlik Liikumine (PASOK), vasakradikaalne Koalitsioon (SYRIZA/Synapismos ning Popular Orthodox Rally – LAOS) joonduvad imperialismi esindajate järgi, kes koonduvad niinimetatud opositsiooni, NATO lakei härra Milinkevitši ümber. See opositsioon sai eelmistel presidendivalimistel nii-öelda üllatuslikult 6% ega saanud viimastel parlamendivalimistel ühtki kohta.

Valimistulemused peaksid vaigistama ELi ja USA imperialistide kõik vastuväited, sest Valgevene rahvas toetab oma valitsuse NATO ja EL-i vastast poliitikat. See ongi „Euroopa ühesuunalise liiklusega tänava” poliitiliste jõudude jaoks nii vihaleajav ja demoraliseeriv. Seekord ei ole neil ettekäändeks vabaks lastud nn poliitvange ega vabanduseks kandidaatide võrdväärse avaliku tähelepanu puudumist. Nüüd, kui nad seda võrdväärset tunnustavad, siis kinnitavad nad häbematult ja omavoliliselt, et uuel parlamendil on kahtlase väärtusega demokraatlik legitiimsus.

Kreeka Kommunistliku Partei parlamendiliikmed mõistavad need vastuvõetamatud resolutsioonid hukka ja väljendavad oma solidaarsust Valgevene rahvaga nende võitluses imperialistide ülemvõimu vastu.

Toomas Savi (ALDE), kirjalikult. – Hiljuti Valgevenes peetud valimisi saab kõige vähem kirjeldada kui vabasid ja ausaid. Stalini kurikuulsast põhimõttest, et oluline pole see, kes hääled saab, vaid see, kes need kokku loeb, peetakse Valgevenes ikka veel väga lugu. Hääli loeti peamiselt väljaspool vaatlejate nägemisulatust, mistõttu näiteks OSCEi valimisvaatluste missioon oli sunnitud valimisi mitte tunnustama.

President Lukašenka silmakirjalikkus tema hiljutistes viisakusavaldustes Läänele on eksimatult äratuntav. Ta andis valimiste korraldamise kohta lubadusi, mida ei suutnud pidada: arvukate valimisvaatlejate õigusi rikuti sellega, et neil ei lubatud jälgida valimisprotseduuri tervikuna. Me ei tohiks seda demokraatlike valimiste aate tõsist rikkumist tähele panemata jätta. Ühtki Euroopa Liidu sanktsiooni ei tohiks peatada enne, kui režiimi selged muutused on alanud.

Andrzej Jan Szejna (PSE), kirjalikult. – (PL) Nõukogu ja komisjoni seisukohas ning Euroopa Parlamendi resolutsioonis olukorra kohta Valgevenes on seatud eesmärgiks hinnata 28. septembril toimunud parlamendivalimiste tulemusi ning samuti nende mõju ELi ja Valgevene suhetele.

Euroopa Liit leiab end keerulises rahvusvahelises olukorras. Ühest küljest ei ole kahtlust, et Valgevene on jätnud täitmata oma demokraatlikud kohustused, kuid teisest küljest näeme me järk-järgulist, kuigi aeglast autoritaarsuse sulamist.

Valimiste ajal võis näha teatavaid positiivseid ilminguid, mis viitasid demokratiseerimisele, näiteks poliitvangide vabastamine, sõltumatute OSCEi vaatlejate kutsumine ning valimiste vaatlustingimuste paranemine. Valgevene võimud ei täitnud siiski kõiki oma kohustusi. Nad peaksid kinnitama oma soovi parandada koostööd ELiga ning luua paremad tingimused dialoogiks ELiga. Nad peaksid võtma laiaulatuslikumaid tegelikke meetmeid, et liikuda demokraatia suunas ning austada inimõiguste ja õigusi riigi põhimõtet.

Ma toetan täielikult komisjoni ja nõukogu üleskutset läbi vaadata ja võimaluse korral peatada mõned Valgevene suhtes kehtestatud piirangud. Kodanikuühiskonna arengut ei tohi tõkestada. ELi kehtestatud sanktsioonid – eriti need, mis on seotud viisamenetlustega ja viisa maksumusega – tabavad tavalisi kodanikke, mitte riigivõimuseid.

18. Parlamendi koosseis (vt protokoll)

19. Parandused (kodukorra artikkel 204 a) (vt protokoll)

20. „Turco” kohtuasja Euroopa Kohtu otsuse täitmine (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on arutelu:

– suuliselt vastatav küsimus, mille esitasid Marco Cappato ja Michael Cashman kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni nimel, Anneli Jäätteenmäki ja Costas Botopouloselt põhiseaduskomisjoni nimel nõukogule „Turco” kohtuasja Euroopa Kohtu otsuse täitmise kohta (O-0087/2008 – B6-0470/2008), ja

– suuliselt vastatav küsimus, mille esitasid Marco Cappato ja Michael Cashman kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni nimel, Anneli Jäätteenmäki ja Costas Botopoulos põhiseaduskomisjoni nimel komisjonile „Turco” kohtuasja Euroopa Kohtu otsuse täitmise kohta (O-0088/2008 – B6-0471/2008).

Marco Cappato, autor. – Härra juhataja, volinik, daamid ja härrad, eelmisel ametiajal oli meie kolleeg Maurizio Turco, praegune Itaalia parlamendi radikaalne liige, kes esitas taotluse, sellise taotluse, mille võib esitada iga tavakodanik, nõudes juurdepääsu nõukogu dokumentidele, milles olid tsenseeritud riikide delegatsioonide nimed, kes olid debati käigus teatavatele seisukohtadele asunud. Nõukogu keeldus taotlust rahuldamast ega andnud juurdepääsu ka juriidilisele seisukohale.

Kaebus esimese astme kohtule, kes oli vahepeal sundinud nõukogu riikide delegatsioonide identiteedi avalikustama, lahendati härra Turco vastu ja nõukogu kasuks, et ära hoida asja arutamist Euroopa Kohtus. Euroopa Kohtule esitatud kaebus sai siiski vastupidise otsuse.

Kohus ütles lihtsalt, et juurdepääsu võimaldamine dokumentidele, eriti sellistele dokumentidele, millel on õiguslikud tagajärjed, peab olema kohustuslik, kuna juurdepääs dokumentidele on demokraatlik ning igasuguseid erandeid tuleb piirata, sest see on selgelt üldsuse huvides. Dokumentide avalik ja õiguslik arutelu suurendab institutsioonide seaduspärasust ning tõstab üldsuse usaldust nende vastu.

Küsimus, mille me täna esitame, on lühidalt öeldes järgmine: kuidas kavatseb komisjon ja kuidas kavatsevad Euroopa institutsioonid seda kohtuotsust täita? Teisisõnu, kas nad kasutavad seda kui võimalust põhjalikult läbi vaadata menetlused, mis võimaldavad viivitamatut juurdepääsu dokumentidele?

Ma tean, et räägime tavakodanikust, et see on taotlus, mille võiks teha iga kodanik, ja mitte institutsioonilisele arutelule järgnev reform. Usun siiski, et täpselt siin peitub härra Turco algatuse jõud, sest see näitab, et üksikjuhtum võib palju rohkem ära teha, kui seda võimaldavad institutsioonilised algatused.

Meil peavad olema kõik võimalused nende dokumentide avalikustamiseks. Inimesed peavad näiteks teadma, et täna sai Euroopa Komisjoni pressikonverentsi ajal kinnitust, et komisjon pole ikka veel nõudnud Itaalia valitsuselt teavet küsimuse kohta, mille Maurizio Turco ise tõstatas, nimelt usulise kasvatuses seotud diskrimineerimine Itaalias.

Kuidas on võimalik, et seda teavet pole nõutud? See on konkreetne näide mehhanismidest, mille tõttu Euroopa institutsioonide funktsioneerimine muutub kodanikele mõistetamatuks. Sellepärast tuleks seda kasutada kui võimalust, et uuendada radikaalselt dokumentide kättesaadavuse ja avalikustamise menetlused.

Anneli Jäätteenmäki, autor. – Härra juhataja, demokraatlike riikide õigusloome protsess on avatud ja avalik. Kodanikel on võimalik teada saada, mismoodi nende parlamendiliikmed hääletasid ja mis on otsuse taga. ELis kahjuks nii ei ole. Me ei saa hoobelda, et EL on demokraatlik ja avatud ning et meie kodanikel on juurdepääs dokumentidele, mis on õigusaktide aluseks. Sellepärast peame tegelikult komisjonilt küsima, mida ta kavatseb kõigepealt teha, et selle kohtuotsuse tulemusel eeskirju ja tavaid muuta, nii et saaks rakendada avatust, läbipaistvust ja demokraatiat, ning mida on nõukogu kavatsenud teha, et rakendada avatus ja demokraatia ning ühtlasi selleks, et muuta riiklik arvamus pärast otsuse tegemist nähtavaks. Kui arvamus ei ole avatud ja avalik, siis ei saa inimesed kontrollida, mida nende esindajad teevad. On ülim aeg, et võtaksime kohesed meetmed, selleks et tagada, et EL saaks lõpuks ometi öelda, ning seda tehes uhkust tunda, et meil on demokraatia ja avatus ja õigusaktide läbipaistvus.

(Aplaus)

Jean-Pierre Jouyet, nõukogu eesistuja. – Härra juhataja, volinik, proua asepresident, daamid ja härrad, ma tean, kui innukalt te tegelete – eriti teie, härra juhataja – läbipaistvuse küsimustega ning eesistujariik on selles teiega ühel meelel. On väga oluline, et meie kodanikel oleks võimalus aru saada, kuidas neid mõjutavad Euroopa otsused on vastu võetud – seda eriti Euroopa õigusaktide puhul – ja muidugi peame me selles valdkonnas edusamme tegema.

Ma tervitan teie küsimust, sest see võimaldab uurida nii keerulist teemat, nagu üldsuse juurdepääs juriidilistele seisukohtadele. See on otsustamise küsimus, ent kogu meie läbipaistvuspoliitikat tuleb hinnata selle kohtuotsuse seisukohast.

„Turco” kohtuotsus on oluline sellepärast, et see on esimene kord, mil Euroopa Kohus on üksikisiku juhtumil, nagu te ütlesite, arutanud juriidilisi seisukohti ja nende kättesaadavust üldsusele. Oma otsuses tuletab kohus meelde, kui tähtis on õigusloome protsessi avatus ja läbipaistvus, et võimaldada kodanike suuremat kaasatust otsuste langetamisse. Otsuses jõutakse ka järeldusele, et määrus 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta

dokumentidele, paneb peale kohustuse avalikustada institutsiooni õigustalituse arvamused seoses seadusandliku protsessiga.

Vastan teie küsimusele, härra Cappato, et nõukogu võttis selle vajalikke meetmeid 2008. aasta juuli alguses, et see kohtuotsus jõustuks. Nõukogu täitis kohtuotsuse ja avalikustas härra Turco nõutud dokumendi. Seejärel otsustas nõukogu kohandada oma tegevust vastavalt kohtuotsusele, võttes seda kohtuotsuses sätestatud põhimõtet arvesse.

Tõsi küll, on ka erandeid – kuigi see oli kohus ise, kes need oma otsuse kontekstis defineeris – seoses arvamustega, mis on eriti tundlikud või millel on eriti lai kohaldamisala. Igal juhul, nagu te teate, peab nõukogu iga keeldumine olema põhjendatud.

Nõukogu on saanud mõned konkreetsed nõudmised seoses nõukogu õigustalituse juriidiliste seisukohtadega ning kohaldanud neile kohtu põhimõtteid. See tähendab, et ei tohi teadmatuses olla faktist, et institutsioonisiseste juriidiliste seisukohtade avalikustamine üldsusele võib halvasti mõjuda institutsiooni seaduspärasele huvile sõltumatuid arvamusi nõuda ja saada. Peame nende kahe vahel tasakaalu leidma. See on põhjus, miks seadusandja oli sõnaselgelt innukas juriidiliste seisukohtade konfidentsiaalsuse kaitsmisel, ja see on tegur, mis meie arvates alles jääb.

Ma tunnistan, et need on väga tehnilised vastused, ja vabandan selle pärast. Need on siiski eesistujariigi nimel antud ametlikud vastused. Peale selle on mul nüüd võimalus läbi vaadata läbipaistvuse poliitika. Me peame selle poliitika mitme aspekti vahel vahet tegema. Kõigepealt, seoses otsese juurdepääsuga töödokumentidele – see oli teie küsimuse mõte – võin kinnitada, et nõukogu kohaldab täielikult määruse 1049/2001 artiklit 12 ning nõukogu töökorra II lisa sätteid, mis nõuab avaliku registri pidamist ja määrab kindlaks üldsuse otsese juurdepääsu korra nõukogu dokumentidele.

Ma ei taha tüüdata teid liiga ohtra tehnilise teabega või liiga paljude numbritega. Siiski jääb alles tõsiasi, et numbrid räägivad ise enda eest, kuna üldsusele kättesaadavaks tehtud register sisaldab viiteid rohkem kui miljonile 1999. aastast alates produtseeritud dokumendile. Kahtlemata tahate mulle öelda, et kvantiteet ei tähenda kvaliteeti.

Mulle näib, et see, mis loeb, on institutsioonide tehtud otsuste loetavus ja meediapärasus. Selle küsimusega proua Wallström õigusloome menetluse kontekstis töötabki ning ka institutsioonidevaheline kokkulepe parema õigusloome kohta sisaldab üldiseid läbipaistvuse kohustusi. Selle kokkuleppe alusel on juba meetmeid võetud. Kõik kaasotsustusmenetluse raamistikus peetavad nõukogu arutelud on üldsusele avatud ning nõukogu korraldab regulaarselt avalikke mõttevahetusi tähtsates küsimustes, mis puudutavad ELi ja selle kodanike huve.

Et parandada üldsuse juurdepääsu võimalusi aruteludele, on nõukogul ka kodulehekülj, mis annab lingi nõukogu arutelude videosalvestustele, ning ma olen kindel, et te kõik nõustute minuga, et see on üks oluline moment ja seejuures eriti põnev.

Ka nõukogu eesistujatel on täita oma roll. Nagu eelmisedki eesistujariigid on Prantsusmaa investeerinud väga palju oma koduleheküljele <http://www.ue2008.fr>,

mis on mitmekeelne ja sisaldab mitme kanaliga Interneti televisiooni, ning mul on hea meel öelda, et see sarnaneb Euroopa Parlamendi käivitatile.

Kolmas ja viimane punkt on see, et me peame suutma rahuldada üldsuse nõudmist informatsiooni järele. Selleks loodi ka avalik infotalitus – ja just see kui kõige tähtsam rabab mind – sest valdkond, milles me oleme kõige vähem varustatud, on praktiline teave, mida anname üldsusele. See on põhjus, miks kodanikel on õigus muretseda ja miks nad kurdavad, et süsteem on liiga läbipaistmatu. Selle pärast on meil puudulikud ressursid ja ebapiisavalt koordineeritud koduleheküljed, mis ei võimalda üldsusel õigusaktidega ajakohaselt kursis olla. Sellele viimasele punktile peab nõukogu keskendama oma jõupingutused.

Need on mõtted, mida tahtsin esile tuua. Läbipaistvus on absoluutselt oluline. Läbipaistvust silmas pidades oleme saavutanud teabe osas komisjoni ja Euroopa Parlamendiga tähtsa kokkuleppe ning ma usun, et institutsioonidevahelised läbirääkimised, mida pidasime proua Wallströmi ja Euroopa Parlamendi asepresidendiga, lubavad meil edasi liikuda parimate võimalike tingimuste kohaselt.

See on kollektiivne ülesanne ja me peame sellest nüüd aru saama. Peame meeles pidama, et meil on poliitiline ambitsioon seda läbipaistvust info- ja sidepoliitikas edendada, seda eelkõige kodanikele õigusaktide kohta

antava praktilise teabe kujul. Et seda teha, peame uusi infotehnoloogiaid rohkem ära kasutama. Ma tean, et see on parlamendi, komisjoni ja nõukogu ühine mure.

Margot Wallström, komisjoni asepresident. – Härra juhataja, tahaksin auväärt liikmeid nende küsimuste eest väga tänada.

Nagu juba kuulsime, on see „Turco” kohtuasi Euroopa Kohtus muidugi väga oluline. Komisjon on kohtuga täiesti nõus, siis kui see tuleb meelde avatud õigusloome protsessi suurt tähtsust. Pole tarvis öeldagi, et austame seda kohtuotsust ja võtame seda oma igapäevatöös täielikult arvesse.

Tahan kõnelda võimalikult selgelt, kuid pean seda tegema pigem lühidalt, vastates teie viiele konkreetsele küsimusele. Esimene puudutab paremat seadusloomet, meie institutsioonidevahelisi suhteid ja määrust 1049/2001. „Turco” kohtuasi puudutab üldsuse juurdepääsu dokumentidele. Otsene seos meie institutsioonidevahelise koostööga puudub. Selleks on meil tugevdatud institutsioonidevahelise koostöö raamistik, mis minu arvates töötab väga hästi. Meie kahel institutsioonil on hea õigusloome protsesside koostöö kogemus, et seadusloome alal paremaid eesmärke saavutada.

Vastates teie teisele küsimusele praeguste avalike konsultatsioonide kättesaadava informatsiooni kohta, tahaksin alustada, nimetades PreLex andmebaasi, nagu me seda oma žargoonis kutsume. Selle andmebaasi loomise eesmärk on lihtsustada juurdepääsu seaduseelnõudele ühtse sisenemispunkti kaudu. Praktikas on see portaal, mis sisaldab linke tähtsamatele seaduseelnõudele. Seda andmebaasi haldab Ametlike Väljaannete Talitus ja see põhineb komisjoni antud tabel. Mis veel tähtsam: serveri Europa kaudu on üldsusel sellele otsene juurdepääs.

Komisjoni käivitatud avalikele konsultatsioonidele on serveril Europa samuti ühtne juurdepääsupunkt. See on teie hää Euroopas. See kodulehekülg hõlbustab juurdepääsu konsultatsioonidele ja pakub üldteavet komisjoni eri konsultatsiooniprotsesside kohta. See annab terviklikku teavet ka avatud avalike konsultatsioonide kohta ning nendega seotud konsultatsioonide dokumentide ja küsimustike kohta. Peale selle annab see juurdepääsupunkt teavet järelemeetmete kohta, nagu näiteks konsultatsioonide aruanded ja avaldatud kaastööd.

Seoses teie kolmanda küsimusega TRANS-JAI projekti kohta, tahaksin teile lihtsalt kinnitada, et üldsuse täielik juurdepääs TRANS-JAI internetiportaalele on kavandatud 2010. aasta maiks.

See viib teie neljanda küsimuseni, mis on läbipaistvuse ja tõhusa haldamise põhimõtete kohta. Muidugi on need põhimõtted tihedalt seotud. Oleme alati kohustunud pakkuma üldsusele nii palju informatsiooni kui võimalik. Eriti on see nõnda seoses menetlustega, mis puudutavad kodanikke ja nende õigusi, ning on seotud institutsioonide tööga, mida mõnikord pole kuigi lihtne mõista, nagu me kõik teame. Komisjoni kodulehekülg annab teavet tema organisatsiooni ja menetluste kohta ning meil on hõlbus juurdepääs alajaotuse „Kes on kes” kaudu komisjoni töötajatele ja eri peadirektoraatidele.

Teie viimane, viies küsimus keskendub avalikule dokumendiregistrile ja ombudsmani soovitusel eelnõule seoses valitsusvälise organisatsiooni Statewatch kaebusega. Avalik dokumendiregister on valmis ja kasutuses alates 3. juunist 2002, nagu on nõutud määruses 1049/2001. Sellest ajast peale on komisjon pidanud ka eriotstarbelist komiteemenetluste ja ekspertrühmade registreid. Me teeme oma parima, et sisemisi infotehnoloogiasüsteeme moderniseerida, kuid, nagu te teate, ei juhtu sellised asjad kahjuks üleöö. Kuid üks asi on selge. See töö jätkub. Me võtame alati arvesse vajadust suurendada selle avaliku registri mahtu.

Kui rääkida ombudsmani soovitusel eelnõust lähemalt, siis komisjon on muidugi esitanud talle üksikasjaliku arvamuse. Selles arvamuses me tunnistame, et peame ikka veel suurendama oma avalike registrite mahtu, ning kinnitame oma kohustust oma avalikke registreid suurema läbipaistvuse huvides jätkuvalt edasi arendada. Ühes küsimuses ei saanud me ombudsmani seisukohaga nõus olla. Ta jõudis järeldusele, et komisjon peaks, ma tsiteerin: „Lisama viited selle registri kõigile dokumentidele artikli 3 punktis a määratletud tähenduses”. Ma võin jagada selle järelduse eesmärki ja taotlust, kuid kahjuks on seda võimatu saavutada. On lihtsalt võimatu viia määruse 1049/2001 artikli 3 punkti a avar ja ebatäpne dokumentide määratlus vastavusse ühtse, täiesti tervikliku avaliku registriga. Selle asemel peame pakkuma linke või tegema erinevaid sisenemispunkte.

Oleksin muidugi võinud mainida, et olen muutnud oma korrespondentsi registri internetis otseselt kättesaadavaks, ning võiksin nimetada muidki näiteid selle kohta, mida on aktiivselt tehtud väljaspool ametlikku õigusakti, nagu dokumentide parandatud registrid, suurem kasutajasõbralikkus ja kättesaadavus, aktiivne levitamine ja kiirem avaldamine. Kuid kõik see ei ole meie tänase arutelu teema. Olen kindel, et edaspidi tuleb võimalusi neid tähtsaid küsimusi sügavuti arutada.

Charlotte Cederschiöld, *fraktsiooni PPE-DE nimel*. – Härra juhataja, ELi usaldusväärsuse ja seaduspärasuse eeltingimuseks on läbipaistvuse ning andemete ja informatsiooni kaitse tööeeskirjad.

Otsusetegemise protsessi läbipaistvus on eriti vajalik siis, kui Euroopa demokraatia on kahtluse alla seatud. Liikmesriikidel on erinevaid kogemusi. Rohkem kogemustevahetamist võib viia parema administreerimiseni Euroopa Liidus, aga ka liikmesriikides. Oleme jõudnud väga kaugele, alates 2001. aastast, siis kui otsustati ELi läbipaistvuse õigusakti üle.

Mõnedel liikmesriikidel on juba teatavat sorti teabevabaduse seadus olemas – Rootsis ja Soomes alates 1776. aastast, muudel riikidel, näiteks Iirimaa, kõigest mõned aastad. Võtab aega – peate seda tunnistama – et leida ühine käitumisviis ja suhtumine. Ühe riigi reeglit ei saa tervele Euroopa Liidule kohaldada. Kultuurilistaust on liiga erinev. Avatud valitsus on esinduslikus demokraatias äärmiselt oluline. Kogu protsessi mõjutab tõsiasi, et digitaalne revolutsioon muudab meie ühiskonna teabeühiskonnaks.

Üks oluline punkt, mida tuleb määruses nr 1049 paremini välja arendada, on tasakaal konfidentsiaalsuse ja läbipaistvuse vahel. Meil on tarvis avatud otsusetegemise protsessi, mis respektib üldsuse tugevat huvi, rikkumata samas institutsioonide või üksikisikute õigust konfidentsiaalsusele. Keerukate küsimuste, näiteks konkurentsiprobleemide, kohtulikku lahendamist ei saa jätta kõmulehtede arutada.

„Turco” kohtuasi võib anda oma panuse parema seadusloome edasiarendamisse. Milliseid praktilisi järeldusi teevad komisjon ja nõukogu „Turco” kohtuasjast?

Michael Cashman, *fraktsiooni PSE nimel*. – Härra juhataja, endise raportöörina leian ma määruse nr 1049/2001 kohta, et see arutelu on väga huvitav. Minu meelest on veider, kuna ma tean, et tänases arutelus osalejad on täielikult avatusele ja läbipaistvusele pühendunud, et põhjusena, miks ei ole veel piisavalt tehtud, tuuakse ette, et on tarvis rohkem aega. See on vastuvõetamatu.

Ainult 30% Euroopa elanikkonnast usuvad Euroopa Liitu. Mispärast? Sellepärast, et nad tunnevad end täiesti väljajäetuna sellest, mis on nende nimel tehtud. Ja hämmastav on see, et meil on ette tuua üks positiivne näide. Miks on nii, et institutsioon tuleb kriiskava ja põtkivana vägisi Euroopa Kohtusse tirida, et ta teeks seda, mis on õige?

Peame tegema rohkem kui lihtsalt seletama. Volinik Wallström, ma tean, et olete neist argumentidest sama ärritatud ja väsinud kui minagi, kuid sellest lihtsalt ei piisa, kui öelda, et vajame rohkem aega. Meil on tegelikult tarvis oma kodanikele näidata, et me seletame neile peale selle, miks me teeme asju ja mida me teeme, ka seda, kuidas me neid teeme ja millise õigusnõustamise põhjal me tegutseme. Kui me seda ei tee, siis jätame inimesed Euroopa projektist välja.

Täna õhtul on siin väidetud, et mõnede küsimuste puhul ei ole niisugune asi võimalik põhjusel, et näiteks dokumentide definitsioon on ebatäpne. See ei ole sugugi ebatäpne. Tegelikult on see hea definitsioon. See tähendab, et need kolm institutsiooni või agentuurid peavad kõik oma valduses olevad, saadud või koostatud dokumendid välja panema. Ja dokumendid ise on selgelt määratletud. Nii et meil peaks olema vaprust, et omada avatud registrit. Ei ole vaja sellist labürinti, nagu meil on praegu, milles ühte registrisse sisenedes pole võimalik pääseda edasi kõigisse teistesse registritesse või teiste linkide juurde.

Praegusel hetkel on meil kodanikud, kes lähevad labürinti. Lubagem neil kodanikel kolme institutsiooni uksest sisse astuda ja laskem avalikul arvamusel ennast uurida. Ütlen teile nüüd, et kui me ei hakka õigesti käituma, siis tehakse juunis valimistel otsus nende äärmusparteide kasuks, kes ei poolda Euroopa Liitu ega tema institutsioone. Aeg hakkab lõppema. Tegutsege ometi! See pole võimatu.

Eva-Britt Svensson, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – (SV) Härra juhataja, Euroopa Kohus mängib ELi süsteemis kesket rolli ning kohtul on võim tõlgendada poliitilisi otsuseid. Kui tuleb tõlgendada ELi õigusakti, siis jääb määravaks Euroopa Kohtu otsus, olenemata seadusandliku kogu eesmärgist või õigusakti põhinevast kavatsusest. Nägime seda Laval, Rüfferti ja teiste kohtuasjade puhul. Nendel juhtudel oli kohtu otsus töötajate vastu.

Teisest küljest, „Turco” juhtumil oli kohtu otsus positiivne. Ma tervitan seda, kuid mu põhiline kriitikameel usub endiselt, Euroopa Kohus määrab ELi poliitika ja kohtule jääb vaidlustes alati viimane sõna.

„Turco” kohtuasjas tervitan ma fakti, et kohus tunnistas, et kodanike kontrollil õigusloome protsessi üle on absoluutne eesõigus. See on samm õiges suunas, kuid pean kahjuks ütlema, et tuleb teha ikka veel palju samme, enne kui EL jätab maha oma suletud töömeetodid, mille puhul ainult seespoold olid võivad näha teed edasi. See on lõppkokkuvõttes demokraatia, osaluse ja läbipaistvuse küsimus.

On oluline, et nn üldsuse juurdepääsu määruse käesoleval läbivaatamisel arvestataks „Turco” kohtuotsusega.

Costas Botopoulos (PSE). – (EL) Härra juhataja, „Turco” kohtuotsus on seaduse ja demokraatia märkimisväärne samm edasi. See seletab üldsuse huvi kontseptsiooni vastu, nagu on sätestatud määruses 1049/2001, millega reguleeritakse üldsuse juurdepääsu dokumentidele. Seda kontseptsiooni tuleb tõlgendada nii, et õigust teada laiemalt otsuse langetamist määravaid fakte, loetakse tähtsamaks ja kaalukamaks kui sisemenetluse salastatust, millega otsus vastu võeti.

Teisisõnu, kooskõlas „Turco” kohtuotsusega on kodanikel tähtis peale teadmise – sest neil on õigus seda teha – kuidas või miks on otsus langetatud, olla ühtlasi teadlik ka kõigist dokumentidest, millel otsus põhineb, nii et dokumendid peaksid olema võimalikult laialdaselt tuntud.

See viib nüüd selleni, et esitame täna suulise küsimuse, pöördudes komisjoni ja nõukogu osakondade poole, et nad seda otsust arvesse võtaksid. Nagu ametis olev eesistuja ütles, peaksime määrust 1049/2001 tõlgendama selle uue, pretsedentidele tugineva seaduse valguses.

Mõned probleemid võivad muidugi kerkida seoses nähtusega, mida tuntakse dokumentide salastatusena, eriti juriidilise osakonna arvamuste puhul. Tean seda liigagi hästi, sest olen jurist. Ärge siiski laske meil kunagi öelda, et sellised dokumendid peaksid salastatuks jääma, juhul kui need probleeme tekitavad! Usun, et selle asemel peaksime nõudma radikaalseid muudatusi läbipaistvuse kultuuris. Läbipaistvus tähendab tasakaalu ja menetluse austamist, mitte teadmise kartust.

Lubage mul lõpetada viimase märkusega. Me peame tõepoolest nägema erinevust selle vahel, mis toimub tegelikult nõukogus, ja selle vahel, mis toimub meie oma institutsioonis. Parlamendis on juurdepääs istungitele ja dokumentidele peaaegu täielik. Arvan, et „Turco” kohtuotsus annab võimaluse tuua ka nõukogu sellega kooskõlla.

Mairead McGuinness (PPE-DE). - Härra juhataja, tahaksin haarata sellest väljajäetuse mõttest, mille Michael Cashman õigusega tõstatas. Kindlasti oli Lissaboni lepingu arutelu lirimaa üks suur väljajätmine. Kuid ärgem süüdistagem ennast liiga palju, sest parlamendiliikmed on väga võimekad Euroopa süüdistamises asjade pärast, mis on neile ebameeldivad, isegi kui nad on need siin heaks kiitnud. Arvan, et meil kõigil on aeg suureks kasvada, kõigil meie valitud poliitikutel, valitsustel, opositsioonil ja kõigil siin istungisaalis, ja tõtt rääkida.

Olen masendatud, et lugesin sel nädalal ajakirja, milles üks valimata jäänud, vastutusvõimetu jõuka eliidi liige puistab südant valimata jäänud eliidi kohta Brüsselis. On temal alles jultumust! Aga kui me ei tee, mida Michael Cashman ütleb, ega püüa takistada seda meest ja tema kampa, siis muutuvad juunikuised Euroopa valimised Euroopa rahvale katastroofiks, ning nüüd tulnud aeg neile meie hulgast, kes sellesse usuvad, seda valjusti välja öelda.

Anneli Jäätteenmäki, autor. – (FI) Härra juhataja, see kohtuotsus on tähtis ja tingimata kehtiv. See näitab selgelt, et õigusloome protsess Euroopa Liidus peab olema rahva demokraatliku kontrolli all, ning et institutsioonide otsuste langetamise protsessi kaitsel on teisejärguline tähtsus. See on selge väide.

Sellisel taustal olen ma vastustes tõepoolest üpris pettunud. Kui kuulasin nõukogu vastust, rõhutati selles mitu korda, et läbipaistvus ja avatus olid väga olulised, aga palju muud seal ei olnudki. Mis on ära tehtud? Komisjon on vahepeal aega juurde küsinud.

Minu arvates tõesti on huvitav, kuidas ELi institutsioonid kohtu otsusesse suhtuvad. Mis siis, kui meie kodanikud suhtuksid kohtu otsusesse samamoodi, nagu komisjon ja nõukogu, see tähendab, et ei hooliks sellest üldse? See ei kõlbaks kuidagi.

Marco Cappato, autor. – Härra juhataja, daamid ja härrad, nõukogu eesistuja nimetas miljonit avaldatud dokumenti. Kui tegu on dokumentide kättesaadavusega, siis peab olema peale kvantiteedi ka kvaliteet, kuid asi pole ka ainult selles. Kui aus olla, siis on probleem dokumentide liikides: istungite protokollides või dokumentides, mis kaasnevad otsuste langetamise protsessiga.

Just see on praegu puudu. Toon teile näite: CORPERER I dokumendid, mida on nii raske leida, või välispoliitikaga seotud dokumendid, mida käsitletakse nagu diplomaatilisi dokumente ja mis seetõttu registritest puuduvad. Need kõik on eluliselt tähtsad dokumendid, mille põhjal saab otsuste tegemise protsessi tundma õppida.

Tõin teile ainult ühe näite selle lühikese aja vältel, mis mu käsutuses oli. Meile antud vastuseid silmas pidades arvan, et seda tuleks samuti võtta pigem võimaluse kui riskina Euroopa institutsioonide toimimisele.

Jean-Pierre Jouyet, nõukogu ametis olev eesistuja. – (FR) Härra juhataja, volinik, daamid ja härrad, meie arutelust tuleb selgesti esile, et peame tõepoolest suurendama läbipaistvust ja teabevahetust, sest nagu te rõhutasite, jääb meie kodanikel muidugi puudu mõistmisest, kuidas Euroopa toimib.

Suurem läbipaistvus ja parem teabevahetus käivad käsikäes. Nagu ma ütlesin, on see aluseks, mille põhjal me proua Wallströmi ja härra Vidal-Quadrasega kirjutasime alla parema teabevahetuse poliitilise kokkuleppe. Härra Cappatol ja proua Jäätteenmäkil on õigus, et peame olema läbipaistvamad ja seletama, kuidas töötame. Sellepärast teebki nõukogu uute tehnoloogiatega erilisi jõupingutusi.

Isegi pärast mulle antud väidete ettelugemist nõustun ma härra Cappatoga selles osas, et miljonite dokumentide produtseerimine ei tähenda veel suuremat läbipaistvust. Mis loeb, see on dokumentide esitamine, mida inimesed küsivad, ning dokumentide hea kvaliteet. COREPER I dokumendid, mida te näiteks nimetasite, on kättesaadavad internetis. Need pole seal alati valmis olnud tehnoloogiliste ressursside puudumise tõttu. Nüüd on meil see tehnoloogia olemas ja me saame tagada teie tõstatatud probleemide lahendamise.

Kui aus olla, siis peame tabama ka õige tasakaalu õiguslike aluste, tõelise läbipaistvuse ja tegelikult kaasatud menetlustega. On palju menetlusi ja diplomaatilisi küsimusi, mis tegelikult on üpris keerulised ja mille puhul peab olema tagatud kõne-, sõna- ja otsuste langetamise vabadus. Võib-olla tundun teile liiga konservatiivsena, kuid ma arvan, et peame tegelema ka selle tasakaaluga.

Eesistujariik Prantsusmaa on alustanud määruse 1049/2001 läbivaatamist ja meil on tarvis seda teha kiiresti. Härra Cashmanil on selles osast täiesti õigus. Tema abi ja koordineerimisega tegutseme kiiresti ning loodame suurt edu saavutada selleks ajaks, kui Prantsusmaa eesistumise aeg läbi saab.

Nagu ma ütlesin, peame tagama, nagu härra Cappato rõhutas, et seaksime kvaliteedi kvantiteedist kõrgemaks, sest on ka selline nähtus nagu liiga palju informatsiooni. Sel juhul tekib kodanikel probleeme informatsiooni läbitöötamisega. Need on Euroopa tasandil juba olemas. Peame suutma kodanikke informatsiooni läbitöötamisel vabalt aidata.

Mida see tähendab? See tähendab, nagu ma oma sissejuhatuses ütlesin, selle tagamist, et kodanikud oleksid täielikult informeeritud praktilisest teabest, oma õigustest, otsuste tulemustest, nende langetamise viisidest ja õiguslikust alusest. Sellest seisukohast pole kahtlust, et peame kajastama nõukogule kättesaadavaid ressursse.

Arvan, et olete komisjonis seisnud sama olukorra ees, siis kui peate näiteks selgitama otsuste õiguslikke aluseid, eriti seoses VKEdega, aga teil on liikmesriikides või institutsioonides kõigest üks-kaks inimest, kes neile küsimustele vastata oskavad, ja need inimesed on parajasti puhkusel. Lõpptulemusena on kodanikud ja väikeettevõtted sunnitud kaks või kolm kuud ootama, enne kui vastuse saavad. Mulle näib see sama tõsise probleemina kui juurdepääs ametlikele dokumentidele.

Lõpetuseks, me peame andma oma aruteludele poliitilise tähenduse. Ajal, mil valmistume Euroopa valimisteks, tean ma, et Euroopa Parlament on täielikult sellele pühendunud, ning te võite arvestada, et eesistujariik Prantsusmaa tagab selle läbipaistvuse ja selgitamise ning praktilise ja konkreetse kohustuse täitmise, sest kui me seda ei tee, ja siinkohal nõustun ma härra Cashmaniga, siis võidavad äärmuslased järgmised Euroopa valimised ning seda me ei taha.

Margot Wallström, komisjoni asepresident. – Härra juhataja, ütlen kõigepealt, et muidugi hakkab ka komisjon „Turco” kohtuotsust austama ja rakendama. Kohtuotsuses oli tegelikult öeldud, et sellel juhtumil polnud nõukogul õigus, et nõukogu peab oma menetlusi parandama, ning ma olen kindel, et nõukogu seda otsust täidab.

See on käesoleva arutelu lähtepunkt. Siiski läks see osaliselt segi aruteluga, mis meil oli määruse nr 1049/2001 kohta. „Turco” kohtuotsus on üks asi ja siis on veel määrus nr 1049/2001. Nagu te teate, esitasime me ettepaneku ning tegeleme praegu määrusega nr 1049/2001 ja sellega, kuidas see määrus peaks lõpuks välja hakkama nägema.

Arvan, et see, mida ma ütlesin, jäi mõnevõrra segaseks. Ma ei küsinud aega juurde. Ma selgitasin, et meie infotehnoloogia tööriistade moderniseerimist tuleb teha järk-järgult, seda ei saa teha üleöö. Register on meil juba olemas. Me täiendame registrit paljude asjadega, näiteks komiteemenetluste ja kõikide ekspertrühmadega. Siiski – ja ma olin väga aus, püüdes vastata ühele viiest küsimusest – ma pole kindel, et kõige parem on pidada

ühite registrit. See on sama, mis pidada ühte telefoniraamatut terve Euroopa kohta, selle asemel, et oleksid eraldi raamatud iga riigi kohta.

Kas olete kindlad, et üks tohutu üleeuroopaline telefoniraamat on parem kui omada mitut sisenemispunkti? Sest definitsioon, mida te täna oma konkreetsetes küsimustes teada tahtsite, on definitsioon, mis on teatavas lõikes, mis hõlmab ka audiovisuaalset vormi. See on väga avar definitsioon. Kas olete kindlad, et kodanikele on abiks üksainus tohutu sisenemispunkt kõige selle jaoks?

Arutagem seda, kuid ma pole kindel, et on olemas üks selletaoline lihtne lahendus. Nii et me ei jaga seda seisukohta. Meie tööriistade moderniseerimine selles valdkonnas on pidev protsess, mida peame kogu aeg arutama, sest asjad toimuvad nii kiiresti. Kuid paistab, et meil on sama eesmärk: saavutada avatus ja läbipaistvus ning juurdepääs dokumentidele. See on lähtepunkt ning selle eest jätkame me võitlemist ning muidugi järgime me „Turco” kohtuotsust.

Konkreetne probleem, kui mainisin teile, et meil on eesmärgiks seatud 2010. aasta, siis see on väga konkreetne projekt ja ma andsin teile lihtsalt selle tähtaja. Kuid üldiselt me ei küsi aega juurde ega peakski seda tegema. See on miski, mida peaksime tegema iga päev: pakkuma rohkem avatust ja läbipaistvust, teenindama kodanikke, sest nad peavad olema teadlikud, ning see peab olema osa kõigi institutsioonide kultuurist ja suhtumisest.

Suutsin koos teie kolleegidega aplodeerida teie suurepärasele kõnele, härra Cashman, sest see sisaldab lähtepunkti, milleks on nüüd tarvis avaneda ja luua juurdepääs. Arvan, et kui peame oma koosolekud avalikult, siis aitab ka see inimestel teha nende oma informeeritud otsuseid selle kohta, mis toimub, ja miks meil on päevakorras nii palju tähtsaid asju.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

21. Üheminutilised sõnavõttud poliitiliselt olulistel teemadel

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on üheminutilised sõnavõttud poliitiliselt olulistel teemadel.

Georgios Papastamkos (PPE-DE). – (EL) Härra juhataja, rahvusvahelise kaubanduse komisjoni liikmena pühendan ma loomulikult tähelepanu ELi ja Hiina vahelistele suhetele. Sellepärast märkasin, et vastavalt 2007. aasta numbritele on ELi kaubandusdefitsiit tõusnud umbes 160 miljardi euroni.

See defitsiit on rangete kaubandustõkete tagajärg, mis blokeerivad pääsu Hiina turule. Selle põhjuseks on kindlasti ka Hiina toodete konkurentsieelised, kuid need põhinevad majandusliku, sotsiaalse ja ökoloogilise dumpingu kasutamisel.

Siiski pole need ebavõrdsed kaubandussuhted ainus põhjus muretsemiseks. Teiseks põhjuseks on Hiinast tulevad ohtlikud tooted. Seetõttu peaksime – ja ma suunan selle sõnumi peamiselt komisjonile – tagama, et Hiina tooteid rahvatervise huvides ja Euroopa tarbijate kaitseks, aga samuti ka Euroopa toodete konkurentsivõime huvides põhjalikult ja tõhusalt kontrollitaks

ISTUNGI JUHATAJA: Diana WALLIS

asepresident

Neena Gill (PSE). – Proua juhataja, mõne viimase päeva tormilised finantssündmused on muutnud maailma. Oleme kõik nüüd mõnda aega mures olnud võimalike probleemide pärast maailma finantssüsteemis, kuid peamise pankade kiire langus üksteise järel väga lühikese aja jooksul, on mõjunud vapustavalt.

Seepärast tervitan ma Ühendkuningriigi valitsuse täna astunud samme, et suurendada stabiilsust. Ometi on väljaspool eurosooni Ühendkuningriigi võetud meetmed täielikult kooskõlas kõigi otsustega, mis tehti eile Ecofini nõukogus. Soovin vaid, et mõned eurosooni riigid oleksid käitunud samamoodi. Selleks, et meie ees seisvate väljakutsetega toime tulla, peab Euroopa Liit juhtimise kiiresti enda kätte võtma ning koordineerima strateegia ELi liikmesriikide valitsustega. Euroopa peab võtma keske rolli ega tohi jääda tagaplaanile, eriti kui EL tahab Euroopa inimestega ühendust saada.

Ent me peame ka tunnistama, et selle kriisi põhjustasid turul tehtud vead, asjakohaste õigusaktide puudumine ning tagajärjed sellistele otsustele, mille langetasid mõned omakasupüüdlikud isikud rasvaste boonuste pärast, mis nüüd mõjutavad miljonite, isegi miljardite inimeste elu kogu maailmas. Me peame tagama, et

selline kuritegelik hoolimatus enam kunagi ei korduks, ning peame süüdlased nende tegude eest täie karmusega vastutusele võtma.

Cristian Silviu Buşoi (ALDE). - (RO) Daamid ja härrad, tahaksin kasutada juhust ja veel üks kord paluda, et Euroopa Liit võtaks suuremal määral osa tervise teenuste parandamisest Euroopa Liidu liikmesriikides.

On tõesti tõsi, et tervisesüsteemide korraldamine jääb liikmesriikide pädevusalasse, kuid ka Euroopa Ühendusel on teatav pädevusala ning Lissaboni reformilepingus on taas kinnitatud Euroopa Ühenduse tähtsat rolli tervise valdkonnas.

Inimesed Euroopa Liidus jäävad aina vanemaks ning neid ähvardavad uued ohud: pandeemiad, füüsilised ja bioloogilised õnnetused, bioterrorism. Peame sellele kõigele lahenduse leidma.

Peaksime välja töötama struktureeritud liikmesriikide vahelise koostöö ja teabevahetuse ning parimate tavade mehhanismi, mille abil ennetada Euroopa Liidu liikmesriikides haigusi, nendega võidelda ja neid ravida.

Direktiiv piiriüleste tervishoiuteenuste kohta oli üks väga hea direktiiv. Arvan siiski, et sellele peaksid sama vapralt järgnema ka muud algatused, sest tähtis roll, mida Euroopa institutsioonidelt võiks eeldada, on tervise seotud ebavõrdsuse vähendamine.

László Tórkés (Verts/ALE). – (HU) Proua juhataja, kristlase, ungarlase ja Euroopa Parlamendi liikmena kõnelen nüüd poolest miljonist ungari päritolu inimesest koosneva kogukonna kaitseks, kes elab Slovakkias, mis on osa Euroopa Liidust. Teisisõnu, ma kõnelen demokraatlike Euroopa väärtuste kaitseks. Õnnitledes Slovakkia saavutatud majandustulemuste puhul, pean kahetsusega ütlema, et Slovakkia ungarlaste vastu suunatud äärmusliku natsionalistliku propaganda tulemuseks on hirmutav hüsteeria. Tahaksin paluda, et president Hans-Gert Pötering, Euroopa Parlament ja Euroopa Komisjon võtaksid meetmed inimõiguste ja vähemuse õiguste jõhkra rikkumise ning rahvusliku sallimatuse, sõnaliste kallaletungide ja diskrimineeriva valitsuse vastu Slovakkias. Euroopa Parlamendi liikmena olen ma Ungari-Slovakkia kooskõla huvides valmis täitma vahendaja rolli.

Mieczysław Edmund Janowski (UEN). – (PL) Proua juhataja, tahaksin juhtida parlamendi tähelepanu kristlaste olukorrale Vietnamis. 50 aasta jooksul on neid sunnitud oma usku maha salgama, neil on konfiskeeritud vara ning nad on asustatud ümber muudesse piirkondadesse. Praegusel ajal ilmneb see tagakiusamine eriti tugevalt Hanois, kus ametivõimud sekkuvad jõhkralt Thai Ha kogukonna katoliiklaste ellu, kes protesteerivad sellele kogukonnale kuuluvate maade seadusevastase äravõtmise vastu. Kogukonda juhivad redemptoristide ordu isad.

Näiteks peksti 31. augusti protsessioonist osavõtjad jõhkralt läbi. Üle 20 inimese sai tõsiselt vigastada ja viidi haiglasse. Peksti ka ajakirjanikke, sealhulgas *Associated Pressi* reporterit Ben Stockingit. Tehkem kõik, mida saame, et Vietnam, kes nüüd on ÜRO Julgeolekunõukogu liige, järgiks inimõigusi.

Gabriele Zimmer (GUE/NGL). – (DE) Proua juhataja, täna õhtul on viimaseks päevakorrapunktiks minu raport sotsiaalse kaasatuse edendamise ja vaesuse, sealhulgas laste vaesuse vastu võitlemise kohta. See on omaalgatuslik raport, mis esitatakse vastavalt meie kodukorra artikli 131 punktile a ja lõikele 45 lühiettekandena üldkogul, st ettekandena, mille puhul ei järgne avalikku arutelu ning pole võimalik teha muudatusettepanekuid.

Ma vaidlen vastu sellisele Euroopa Parlamendi liikmete õiguste enesepiiramisele ning kutsun meid kui Euroopa Parlamenti üles neid eeskirju muutma. On väga vale, et selliseid tähtsaid teemasid nagu võitlus vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega ei lasta siin avalikult arutada. Samas on komisjon seda intensiivselt arutanud ning teinud 200 muudatus- ja 40 kompromissettepanekut.

See on üldsusele huvi pakkuv küsimus ning me keelame endale mõningaid omaenda õigusi, siis kui loobume siin täiskogul selle arutamisest.

Urszula Krupa (IND/DEM). – (PL) Proua juhataja, Indias hindu timukate kohutaval viisil mõrvatud kristlike märtrite arv tõuseb ikka veel. Katoliku kirik pöördub maailma eri osades valitsuste ja rahvusvaheliste asutuste poole, et aidata kristlasi Indias, Iraagis ja Vietnamis, kuid seni edutult. On kurb, et kristlaste tagakiusamist saadab ikka veel peale selle piirkonna valitsuse ja juriidiliste asutuste esindajate ka teiste demokraatlike valitsuste ja rahvusvaheliste asutuste osavõtmatus, kes muudel juhtudel on inimõiguste rikkumisele alati reageerinud, ning see puudutab ka Euroopa Liitu.

Tahaksin sellepärast Euroopa Parlamendi ees protesteerida fakti vastu, et Indias, Iraagis ja Vietnamis toimuvale inimõiguste rikkumisele ei pöörata tähelepanu – pöördun siinkohal ka Euroopa Komisjoni poole – ning ma tahaksin paluda diplomaatiliselt sekkumist ja proteste seal, kus niisuguseid barbaarseid tegusid on tehtud. Tagakiusamiste puhul osavõtmatus ilmumine võib anda tunnistust katoliiklaste teatavast diskrimineerimisest.

Sergej Kozlík (NI). – (SK) Viimase 50 aastaga on rohkem kui 200 000 inimesest koosnenud tugev slovaki rahvusvähemus Ungaris peaaegu täielikult hävitatud. Teisest küljest, ungari vähemused ümbritsevates riikides, sealhulgas Slovakkias, on kasvamas. Paradoksaalselt on ungarlased paljude aastate vältel pannud eurooplased uskuma, et rõhumise all kannatavad hoopis nende vähemused.

Mitmed Ungari praegused poliitilised liidrid kõnelevad avalikult Suur-Ungari ideest. Kurb küll, et see Euroopa kõrgematele poliitikutele märkamata on jäänud. Ungari parlament korraldab oma istungitel Karpaatide basseinis Ungari parlamendiliikmetega piiriüleseid foorumeid. Ungari rahvusparteide esindajad Slovakkias ja Rumeenias kohtuvad avalikult, et arutada autonoomiat. Täna Euroopas on sellised hoiakud vastuvõetamatud ja ohtlikud.

Marian Zlotea (PPE-DE). – (RO) Härra president, kahjuks on Rumeenia ees tõsine probleem, mis ohustab Euroopa kodanike ohutust ja tervist, see on Hiinast imporditud mittesteriilse kirurgilise niidi kasutamine haiglates.

Rumeenia tervishoiuministeerium on sellest probleemist teadlik olnud augustist saadik, kuid vaatamata hoiatustele, et see võib põhjustada infektsiooni või isegi viia patsientide surmani, ei ole selle kasutamist õigel ajal peatatud.

Häire anti pärast seda, kui üks patsient haiglas infektsiooni tõttu suri ning teised patsiendid on samas ohus. Ma usun, et see on hoiatussignaal peale Rumeenia ka kogu Euroopale.

Tõsiasi, et üha rohkem Hiinast toodud tooteid tekitavad küsimärke ning ohustavad Euroopa kodanike tervist ja ohutust, on väga tõsine probleem.

Mõni aeg tagasi oli meil probleeme maiustustega, mis olid melaniini sisaldava piimapulbri tõttu saastunud, ning ka need imporditi Hiinast. Me impordime tooteid Hiinast sellepärast, et need on odavamad, kuid ma arvan, et Euroopa peaks esikohale seadma oma kodanike tervise.

Ma palun volinik Vassilioul alustada uurimist, et vältida liikmesriikides järgmisi õnnetusjuhtumeid. Meil on tarvis kiireloomulisi meetmeid, kontrollimaks neid tooteid, et siseturu import õigel ajal lõpetada.

Pierre Pribetich (PSE). – (FR) Proua juhataja, väikesest nõudlusest uute autode järele annab tunnistust Euroopa autotööstuse pööre langusele. Juhtiv prantsuse ettevõtja teatas äsja 4000 töökohta kaotamisest, pluss 2000 kaotatud töökohta Euroopas.

Vaatamata kasumi esimesel poolaastal suurenemisele 37%, kavatseb ta siiski töökohtade kaotamist jätkata. Ratsionaliseerimise ettekäändel keskendutakse liigselt kulude kasumlikkusele, mõtlemata edasipüüdlikele tööstuspoliitikatele ja, mis veel tähtsam, mõtlemata töötajatele.

Tahaksin tegutseda nende töötajate eestkõnelejana, kes kõnealuste meetmete tõttu kõige rohkem kannatada said, kes on selle olukorra ohvrid, ning innustada seda ettevõtjat tema strateegiat ümber mõtlema ja sellega töökohti säästma.

Ajal, mil meie ees on tööpuuduse kriis, peaks see olema esmane prioriteet. Sellest vaimust kantuna peab otsus seoses määruse eelnõuga uute sõidukite CO₂ heidete vähendamise kohta tasakaalustama eri aspekte: säästlik areng ja töökohtade kaitse novaatorlikke tööstuspoliitikate kasutamise kaudu kõigil tasanditel, eelkõige sotsiaalsel tasandil.

Marco Cappato (ALDE). – (IT) Härra president, daamid ja härrad, Itaalias toimub demokraatia põhimõtete rikkumine, millele tahaksin oma kolleegide tähelepanu juhtida. Viimased 18 kuud on Itaalia parlament keeldunud valimast konstitutsioonikohtusse kohtunikku, nagu seda nõuab Itaalia konstitutsioon, ning viimased kuus kuud on Itaalia parlament keeldunud määramast teabesüsteemile parlamendi järelevalvekomiteed.

Mul ei ole aega üksikasjadesse laskuda. Oleme saatnud Euroopa Parlamendi liikmetele üksikasjalikku teavet sisaldava paketi. Mu kolleeg Marco Pannella on eelmise laupäeva keskööst saadik pidanud protestiks Itaalia Vabariigi presidendi seadusevastasele tegevusele nälja- ja janustreiki. Oleme saanud 25 usaldushäält Euroopa

Parlamendi liikmetelt, kes asutamislepingu artikli 7 kohaselt kirjutasi alla resolutsioonile. Mu aeg on läbi, tahaksin vaid paluda, et loeksite ja toetaksite seda.

Milan Horáček (Verts/ALE). – (DE) Proua juhataja, käesolev aasta tähistab ÜRO inimõiguste ülddeklaratsiooni 60. aastapäeva. Viimase 60 aasta jooksul on lugematud inimõiguste rühmitused ja organisatsioonid kogu maailmas kasutanud seda deklaratsiooni oma tegevuse alusena, eelkõige Harta 77 Tšehhoslovakkias, Solidaarsus Poolas ja inimõiguste liikumised Ladina-Ameerikas.

Inimõiguste poliitika on praegugi sama tähtis. See pole veel pääsenud kõigisse poliitikavaldkondadesse. Me ei tohi lubada, et inimõigused pagendatakse eraldiseisvaks üksuseks meie muude poliitikavaldkondade kõrval, vaid peame püüdma võidelda inimõiguste eest, kui see isegi teatavas mõttes ebasoodsaks osutub. Põhiväärtusena on inimõigused Euroopa hoone üks tugevamaid alussambaid, nii et me peame neid ka omaenda töös rohkem silmas pidama.

Inimõiguste alamkomisjoni tähtsust arvesse võttes toetan ma selle muutmist alaliseks komisjoniks.

Zdzisław Zbigniew Podkański (UEN). – (PL) Proua juhataja, ühise põllumajanduspoliitika läbivaatamine toob selgelt esile ohud põllumajanduse eri harudes. Vajadusest suhkru-, tubaka- ning puu- ja juurviljaturu reformi järele on palju räägitud. On nimetatud vajadust tõsta kvoote, sealhulgas piimakvoote, ning vabastada kesamaad, et külvata teravilju, samas kui on varju jäetud muud probleemid, näiteks Euroopa mesinduse probleem.

Mesilased surevad suurel hulgal mitmesugustesse haigustesse, millest kõige paremini tuntud on Varroa ja Nosema. Mesilased on seotud ka tolmeldamisega ning on loodusliku mitmekesisuse tagamiseks meie eksistentsis ja maailma looduse edasikestmises. Sellepärast tahaksin täna juhtida teie tähelepanu sellele teemale, sest tavaliselt mõtleme mesilastest seoses mee, taruvaigu või vahaga. Kui poleks proua Lullingi resolutsiooni, siis läheksime Euroopa Parlamendis kahtlemata ükskõikselt mesindusega seotud probleemidest ringi. Selleks et päästa mesilased ja mesindus Euroopa Liidus, on tarvis kiireloomulist programmi.

Ilda Figueiredo (GUE/NGL). – (PT) Portugalis on hiljuti suletud ettevõtteid, eelkõige tekstiili- ja rõivasektoris, eriti riigi põhjaosas, näiteks Oliveira Ferreira tekstiiliettevõtte Riba de Aves ning mitu ettevõtet Barcelose, Santo Tirso ja Fafe piirkondades. Hiljuti ühendas need rahvusvaheline Lee tööstus Évoras, rääkimata ohust, mis ripub töötajate pea kohal paljudes muudes ettevõtetes, nagu Vila Nova de Gaia ja Lousada.

Sellise vallandamise taustal ei täida sajad muud ettevõtted enam tööseadusi ning kasutavad töötuks jäämise ohtu selleks, et maksta seaduslikust miinimumist väiksemat palka ning diskrimineerida noorukeid ja naisi, nagu avastati hiljuti tekstiili-, rõiva-, jalatsi- nahktoodete tööstuse töötajate ametiühingu tehtud uurimisega Porto piirkonna Tâmega ja Sousa allpiirkondades.

Seepärast on äärmiselt oluline teada, mida Euroopa Komisjon kavatseb ette võtta seoses Hiina kaubanduse topeltkontrolli süsteemiga, mis selle aasta lõpus lõppeb, pidades silmas vajadust õiguslikult kaitsta toodangut ja töökohti meie riikides.

Witold Tomczak (IND/DEM). – (PL) Proua juhataja, kristlaste vastu suunatud repressioonid Indias ei näita vaibumise märke. Endiselt mõrvatakse inimesi nende usu pärast, ainult sellepärast, et nad on kristlased. Katoliku kirikud lõhutakse maha. Vägivaldal kasutatakse isegi kaitsetute nunnade vastu, kes vaeste eest hoolitsevad. India valitsus ei tee midagi tõhusat, et tagada oma riigis inimõigusi, eriti õigust elule ja usuvabadusele.

Euroopa Liit, kes on oma fraseoloogia ja institutsioonid rajanud suhtumisele inimõigustesse, pole siiani ühelgi tõsiseltvõetaval viisil reageerinud, et kaitsta kristlaste õigusi, keda Indias mõrvatakse. EL-India tippkohtumisel ei avaldatud Indiale mingit survet, et Kristusesse uskujate martüürium lõpetada. Euroopa Parlamendis tähistame me inimõiguste ülddeklaratsiooni vastuvõtmise 60. aastapäeva juhusliku inimõigustele pühendatud konverentsiga. Kas suurepäraseid kõnemehed on esitanud mingeid nõudmisi seoses kristlaste õigustega, keda praegu taga kiusatakse, ja mitte ainult Indias? Meie ees seisab siis küsimus: kas EL ja selle juhid võtavad inimõiguste doktriini tõsiselt? Kas nad kohaldavad seda kõigile inimestele? Aga võib-olla kohaldatakse kaheksaüheksa standardeid? Kas inimõiguste jutlustamine tähendab kaitset kõigile vähemustele, sealhulgas ka seksuaalvähemustele, aga mitte nende inimeste õigusi, keda mõrvatakse nende kristliku usu pärast? Euroopa, ärka üles!

Irena Belohorská (NI). – (SK) Slovakkia on algusest peale püüelnud kõigile oma kodanikele võrdsete tingimuste loomise poole. Vähimagi kahtlusega on Slovakkia täna rahvusvähemuste kohtlemisel suurepärase eeskuju. Seda ei saa öelda Ungari kohta, kus slovakkia vähemus jõhkralt assimileeriti.

Kõigist Slovakkias elavatest rahvusvähemustest on eelkõige ungari vähemusel eriline koht. Slovakkias on tal poliitiline partei oma esindusega parlamendis. Koolisüsteem võimaldab saada haridust ungari keeles lasteaiast alates kuni ülikoolini välja ning paljud üliõpilased lõpetavad ülikooli slovaki keelt üldse oskamata. Seega ma arvan, et Karpaatide Basseini Foorumi loomine, mis koondab Euroopa Liidu liikmeks olevate iseseisvate riikide parlamentidesse kuuluvaid ungarlastest liikmeid, on provokatsioon ja meie 21. sajandil kohatu absurd.

Mairead McGuinness (PPE-DE). – Proua juhataja, keset ängistust ja muret pangandussektori pärast on ehk ka pisut lootust. Mul on hea meel, et põllumajandusvolinik on siin mind kuulamas, sest võib-olla on kriisiaeg see, mil Euroopa võib tegelikult tõusta väljakutsele vastama.

Tuletage meelde BSE kriisi, mil kogu veisekasvatus ja toiduainetetööstus oli kokku varisenud ja usaldus kadunud, ning Euroopa reageeris sellele karmide regulatsioonide kehtestamisega karjafarmist kahvlini, mille mittetäitmine oli jälgitav ja karistatav.

Ütleme nüüd pangandussektorile, et see on nende BSE hetk ja nad tõusevad taas tuhest, kuid nende tegevus peab olema paremini reguleeritud. Nad peavad olema kõrvamärkidega varustatud ja jälgitavad, nii inimesed kui ka raha, ja neid, kelle teguviis on taunitav, tuleb karistada.

Kuid veel on lootust. Meil on kogemused ja ma usun, et Euroopa muutub selle kriisi tagajärjel paremaks, sest me hakkame paremini reguleerima.

Yannick Vaugrenard (PSE). – (FR) Proua juhataja, tahaksin härra Barroso üpris tavatute mõtteavalduste juurde tagasi pöörduda. Ta vihjab, et võiks ülipühad konkurentsieeskirjad unustada, et ta oleks riigiabiga seoses vähem nõudlik.

Kui küsimus oleks konkreetse Euroopa tööstusharu päästmises või selles, et lubada liikmesriikidel investeerida teadusuuringutesse või isegi anda suurejooneline Euroopa laen, siis võiksin niisugust kannapööret tervitada. Küsimus on siiski finantsettevõtjate käes olevate mürgiste finantstoodete laiaulatuslikus tagasiostmises. Lõpuks on küsimus finantshuligaanide päästmises, kes tureguleerijate jõupingutusi kergelt võtsid.

Kui komisjon oma põhimõtted avaldab, siis seda parem. Siiski tuleb seda teha korralikult, olles riigiabi küsimustes paindlikum sellistes Euroopa strateegilistes sektorites, mis on ohus, ning jätkates meetmeid seoses reitingu agentuuride, toiduainete hindadel põhineva hangeldamise vastase võitluse ning spekulatiivsete fondide reguleerimisega. Oleme seda aastaid rääkinud ja nüüd on meil tõend: vaba konkurentsi ja vabaturu põhimõtted on meid selgelt ummikusse juhtinud.

Marco Pannella (ALDE). – (FR) Proua juhataja, jälle on meil midagi, mille üle muiata. Praeguses kliimas, milles mullune isamaa Euroopa on jälle ametis meie Euroopa sünniõiguse hävitamisega, on raske midagi öelda.

Nojah, siin on siis üllatus. Eile avaldas Prantsuse ajaleht *Le Monde* – ja ma tahaksin uut toimetajat Eric Fottorinot selle eest tänada – suurepärase juhtkirja koos Plantu karikatuuriga, millel see institutsioonideväline G4, mille me just leitasime, on kujutatud järgmiselt: meil on siin saksmannid, itaalaanod, reetlik Albion ja konnasööjad, kes ühinevad, et teha Euroopa maatasa, igaüks mõeldes tema enda tühiste huvide peale ning nad seisavad vastamisi parlamendiga, isehakanud parlamendiga, mis ikka veel millestki aru ei saa. Aitäh *Le Monde*, aitäh Plantu! Plantu presidendiks!

(Juhataja katkestab kõneleja)

Andrzej Tomasz Zapłowski (UEN). – (PL) Proua juhataja, oma deklaratsioonis väljendab Euroopa Liit muret kasvava tööpuuduse ja sotsiaalkindlustuse kõrge taseme pärast. Komisjoni suhtumine Poola laevatehaste küsimusse räägib neile deklaratsioonidele siiski vastu. Euroopa Liidus võib riigiabi kasutada äpardunud pankade subsideerimiseks ning seda võib piiranguteta kasutada piirkondades, mis olid kommunistliku Saksamaa endised osad. Kuidas on siis lugu majandusüksuste võrdväärse kohtlemisega? Laevatehased aladel, mida nimetame vanaks ELiks, on saanud abi palju aastaid ja kõik oli korras. Uusi liikmesriike, mis peaksid saama võimaluse ülejäänud ühendusele majanduslikus mõttes järele jõuda, kohtleb komisjon nagu vallutatud territooriume.

Olen kindel, et eelseisvatel Euroopa Parlamendi valimistel näitab Poola valijaskond oma hääletamise kaudu, kuidas nad sellise Euroopa solidaarsuse vastu on.

Gerard Batten (IND/DEM). - Proua juhataja, olen juba aastaid hoiatanud, et Euroopa vahistamismäärust saaks kasutada selleks, et suruda maha kõnevabadus internetis. See on nüüd juhtunud. 1. oktoobril arreteeriti Heathrowi lennujaamas Saksamaal väljaantud Euroopa vahistamismääruse alusel doktor Frederick Toben, keda süüdistati internetis ksenofoobiliste kuritegude sooritamises.

Doktor Toben on holokausti eitaja. Tema vaated on kõigile mõistlikele inimestele vastumeelsed. Kuid asi pole selles. Ta arreteeriti Suurbritannias selle eest, et oli avaldanud oma arvamust internetis, viibides Austraalias. Holokausti eitamine, kuigi see on vastik, ei ole seadusevastane ei Suurbritannias ega Austraalias. Kui see Euroopa vahistamiskäsk on täide viidud, siis tõendab selle kasutamine, et kui keegi väljendab internetis vaateid, mis tema kodumaal on seaduspärased, siis võib ta välja anda teisele ELi liikmesriigile, kus need vaated on seadusevastased. Sellel võib olla sügav tähendus kõnevabadusele rahvusriikides.

Péter Olajos (PPE-DE). - (HU) Täna, proua juhataja! Kahjuks on pärast arutelu Rába jõe vahutamise üle Euroopa Parlamendis nüüd veel teinegi Austria-Ungari keskkonnakaitsealane arutelu. Austria aktsiaselts BEGAS kavatseb ehitada 325 000 tonnise mahutavusega jäätmetuhastusettevõtte kõigest mõnesaja meetri kaugusele Ungari piirist, Heiligenkreuzi. See uus ettevõtte võib vastu võtta jäätmeid peale kohalike allikate ka muudest piirkondadest. See projekt on saanud nii Austria kui ka Ungari kohalike kogukondadelt erakordselt vähe toetust. Eriline põhjus, miks ma muretsen on see, et kavandatud tuhistusettevõtte jääks kõigest kilomeetri kaugusele Ungari linnast Szentgotthárdist, mis asub valitsevate tuulte suhtes allatuult, ning Örségi rahvuspargist, mis on programmi Natura 2000 kohaselt kaitse all ja milles asub Örség, hiljutine EDENi preemia võitja. Sellel projektil võivad olla ettenägematud tagajärjed Ungari piirkonnale, mis on pannud lootused oma looduslikule ilule, rahvusparkidele ja ökoturismile.

Lõpetuseks, proua juhataja, tahaksin ma küsida, miks Slovaki parlamendiliikmel, kes esitas ungarlaste vihkamisest tulvil sõimuvalingu, lubati kõnelda kaks korda. See on menetlusküsimus. Täna teid!

Monika Beňová (PSE). - (SK) Tahaksin väga tugevasti vastu vaielda märkustele, mida siin kuulsime ja mis süüdistasid Slovakkia valitsust vihkamise külvamises ning Slovaki Vabariigis elavate rahvusvähemuste õiguste rikkumises.

Daamid ja härrad, mu kolleegid, härra Tőkés, Slovakkia valitsuse avaldus poliitika kohta sisaldab vähemuste õiguste deklaratsiooni ning järelikult peab valitsus neid õigusi silmas. Mul on väga kahju sellest, et Ungari parlamendiliikmed on kasutanud Euroopa Parlamendi igal osaistungjärgul üheminutilisi sõnavõtte selleks, et rünnata Slovakkia valitsust ning selle kaudu ka Slovaki Vabariigi rahvast.

Proua juhataja, Slovakkia valitsus hindab häid suhteid oma naabritega ning tahab, et ka naabritel oleksid temaga head suhted. Siiski, kahepoolsete heade suhete jaoks on tarvis kahte partnerit. Senikaua on ainult Slovakkia valitsus see, kes pakub sõbrakätt.

Milan Gaľa (PPE-DE). - (SK) Maaailma Terviseorganisatsiooni kolmeaastase uuringu tulemused tervisest tingitud ebavõrdsuse kohta maailma eri rahvastikurühmades on ärevust tekitavad. Sellise olukorra on põhjustanud sotsiaal-majanduslikud tingimused, mitte bioloogilised tegurid. Näiteks keskmine Jaapani tütarlaps võib loota, et elab 83 aastaseks. Lesothos, Aafrikas, oleks ta keskmine eluiga 42 aastat. Tõenäosus, et naine sünnitamise ajal sureb on Rootsis üks võimalus 17 000st, Afganistanis on suhtarv üks kaheksast.

Need, kes elavad suurte Euroopa linnade vaestes rajoonides, võivad loota keskmist eluiga, mis on umbes 28 aastat lühem kui neil, kes elavad jõukamates rajoonides. Vaestepoliitika, ebarahuldavate sotsiaalsete tingimuste, madala haridustaseme, standardile mittevastavate elamistingimuste, tervisliku toidu piiratud kättesaadavuse jne kombinatsioon on põhjus, miks enamik inimestest ei ole nii terved, kui bioloogiliselt võimalik oleks. WHO sotsiaaltegurite komisjon on arvamusel, et ennetava hoiaku võtmisega saab ebavõrdsust vähendada suhteliselt lühikese ajaga.

Avril Doyle (PPE-DE). - Proua juhataja, hiljuti avaldati kõige esimese Eurobaromeetri uuringu tulemused selle kohta, mida arvavad kodanikud kliimamuutusest, ning see märgib kliimamuutuse tõusu keskkondlikust niisküsimusest Euroopa poliitika keskmisse.

Praeguse ülemaailmse majandus- ja finantskatastroofi taustal võin ma kolleegide muresid täiesti mõista, sest meie poliitikud, tegeleme asjaga, mis on vaieldamatult suurim moraalne, keskkondlik, sotsiaalne ja majanduslik väljakutse tervele inimkonnale, seda nimelt globaalse soojenemisega meie kasvuhoonegaaside heidete tõttu ehk kliimamuutusega.

Kuid see asi ei jää ootama, Kopenhaagen ei jää ootama ja me ei saa seda tahtagi. Olles raportöör, ühe puhul neist neljast toimikust 2012. aasta järgse kliimamuutuse režiimi kohta, nimelt ETSi läbivaatamise kohta,

olen ma täiesti kindel, et meie valitsused lahendavad lühikese aja jooksul need olulised majandus- ja finantsküsimused, mis me oleme praegu esitanud, ning lahendavad need kaua enne 2013. aastat. Nii et kuna poliitika loomuseks täna on keskenduda tänaastele probleemidele, ei tohi me lasta tähelepanu kõrvale kiskuda pikemaajalistelt õigusaktidelt, 2012. aasta järgselt stsenaariumilt seoses selle ülimalt tähtsa küsimusega, või vastasel juhul ei anna ajalugu meile andeks.

Miloš Koterec (PSE). – (SK) On vihaleajav näha, kuidas seda täiskogu ära kasutatakse ja poliitika tegevus Slovakkia poliitilisele lavale koondatakse. Kuulasin hoolega oma Ungari kolleegi härra Tókesi sõnu ning pean vaidlema vastu hiljutiste sündmuste ühekülgsel vaatepunktile ning selle esitamisele üldise rünnakuna Slovaki Vabariigi selles piirkonnas toimunule.

Tahaksin rõhutada, et isegi kui praeguse Slovakkia valitsuse vähemuspoliitika täidab kõiki Euroopa standardeid, siis soovib valitsus ikka veel selle parandamist jätkata.

Ma tahan hukka mõista katseid kasutada kurjasti ära konkreetseid raskushetki ja esitada neid valitsusepoolse põhimõtteliselt halva suhtumisena ning kõigele lisaks teha seda Euroopa Parlamendis. Aktiivselt hõõrdumispunkte otsides ja olukorda moonutades tahetakse lihtsalt süüdata ja õhutada kunstlikke kokkupõrkeid, mis on mõttetud ja ebavajalikud ning muudavad Slovakkia ühiskonna elu keeruliseks ja ebameeldivaks.

Juhataja. – Sellega me lõpetame käesoleva osa.

22. WTO Doha vooru katkestamine (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on komisjoni teatis WTO Doha vooru katkestamise kohta.

Mariann Fischer Boel, komisjoni liige. – Proua juhataja, arvan, et lootsite täna õhtul siin volinik Mandelsoni näha, aga nagu te arvatavasti teate, on ta komisjonist lahkunud ja mina sain õnne osaliseks täna siin härra Mandelsoni asendada. Kuna aga võtsin WTO läbirääkimistest Genfis otseselt osa, vastutades põllumajanduse valdkonna eest, on mul siiski hea meel täna õhtul siin teiega olla.

Kuigi läbirääkimised juulis Genfis ei õnnestunud ning Doha vooru ei katkestatud. Vastupidi, seda hoiti tegelikult elus, isegi veel mõne viimase nädala eest, ning meil on kavas selles tegevuses konstruktiivselt osaleda, et ministritel oleks hõlpsam jätkata sobival ajal, kui vajalikud tehnilised analüüsid, mille võtmeriigid seoses allesjäänud problemaatiliste küsimustega praegu ette võtsid, on kord lõpule viidud.

Juulis toimunud läbirääkimised olid tegelikult mõneti edukad. Ilmnenu pakett visandas võimaliku tasakaalustatud väljundi, mis võttis arvesse Euroopa Liidu põhilisi nõudmisi põllumajanduse osas, pakkudes samas meie tööstusettevõtjatele väärtuslikke eesõigusi.

Väga üldjooneline lepingu visand hakkas kujunema eri võtmeküsimustes, sealhulgas kaubandust moonutava kodumaise toetuse üldine vähendamine põllumajandussektoris; vahemik, millesse arenenud riigid ja arengumaad võiksid piiratud hulka tundlikke ja erilisi tooteid kaitstes jääda; tööstustoodete tariifikärbete kindlaksmääramise Šveitsi valem ning paindlikkus, mida tuleb võimaldada arenguriikidele, et mõningaid tööstustooted nende kärbete eest kaitsta. Komisjoni hinnangul on see pakett Euroopa äriettevõtetele ja tarbijatele tõeliselt väärtuslik ning võiks põllumajandusele tagada rahvusvahelise õigusraamistiku, mis on täielikult kooskõlas 2003. aasta reformiga. Meie arvates sisaldab ilmnenu pakett ka tegelikku arenguväärtust maailma kõige vaesematele riikidele.

Sellisel alusel lõpule viidud voor võiks vähendada maailma tariife poole võrra ning kui arengumaad annaksid ühe kolmandiku säästudest, siis võiksid nad kasu saada kaks kolmandikku suurenenud juurdepääsust turule. See võiks ka tagada, et OECD majandused ühinevad Euroopa algatusega anda kõige vähem arenenud riikidele maksu- ja kvoodivaba pääs oma turgudele, mida me tavaliselt nimetame oma algatuseks „kõik peale relvade”.

Meil võiks õnnestuda ka jõuda Ühendriikidega tegelikus farmireformis kokkuleppele. Lepinguga võiks kohustada Ühendriike vähendama oma kaubandust moonutavat kodumaist toetust või subsidiume kuni 14,5 miljardi dollarini. Sellela võivad subsidiumid praegu uue farmiseaduse kohaselt tõusta 48 miljardi dollarini. Meie huvides oleks ka saada alaline rahvusvaheline õiguskaitse oma reformitud ühisele põllumajanduspoliitikale.

Sellisel alusel tegutsemine võiks esilekerkivad riigid mitmepoolse kaubandussüsteemi hoolealusteks muuta. Seda süsteemi tuleb säilitada, kuid ühtlasi ka tugevdada. Saaksime nad kindlamalt ankurdada eeskirjadel põhinevasse maailmakaubandussüsteemi, mis on tuleviku jaoks väga oluline.

Sellepärast oligi pettumuseks, et läbirääkimisi Doha menetluse üle polnud võimalik juulis lõpule viia, sest jätkusid erimeelsused väga konkreetsete punktide osas põllumajanduse valdkonnas. Raskused tekkisid seoses põllumajandusliku erikaitse mehhanismiga (SSM) arengumaadele põhiliselt grupeeringus G7. India ja Hiina ei suutnud Ühendriikidega kokkuleppele jõuda käivitite ja heastamisvahendite suhtes, mis tuleb selles kaitsemehhanismis paika panna, kui seda kasutatakse Doha vooru eelsete määrade murdmiseks.

Septembri algusest saadik on toimunud kontaktid kõrgemate ametnike tasemel, püüdes jätkuvalt lahendada erimeelsust, kuid me pole selles küsimuses veel edu saavutanud. Kuigi Euroopa Liit jääb kindlalt pühendunuks ja seotuks, ei ole tegelikult selge, kui kaugele eelolevatel nädalatel aruteluga jõutakse.

Nagu tavaliselt, säilitame tugeva dialoogi parlamendiga, ning muidugi loodame teie jätkuval toetusele selles küsimuses.

Georgios Papastamkos, *fraktsiooni PPE-DE nimel.* – (EL) Proua juhataja, Doha läbirääkimiste vooru kokkuvarisemise hinnaks ei saa pidada ainult kaotatud võimalusi, saamata jäänud kasumit ja majandusliku ebakindluse kliima halvenemist. Samavõrd kriitilised on süsteemne ja institutsiooniline hind. Ma viitan hoobile, mille sai WTO usaldusväärsus.

Muidugi tahame me kõik kokkuleppele jõuda, aga mitte sellisele, mis saavutatakse ELi makstavast hinnast hoolimata. Läbirääkimiste käesoleva vooru edukas lõpuleviimine nõuab laiaulatuslikku, edasipüüdlikku ja tasakaalustatud kokkulepet. Sellepärast nõuame me olulisi mööndusi nii oma arenenud kaubanduspartneritelt kui ka dünaamiliselt arenevate riikidelt.

Sellepärast kutsume me komisjoni üles võtma edaspidi läbirääkimistel otsustavat seisukohta. On toimunud CApi reform. Ma küsin teilt: kas seda on kasutatud läbirääkimiste vahendina? Kaugel sellest, komisjon on jätkanud ühepoolset rea täiendavate, tagajärjetute pakkumistega põllumajandussektorile.

Neid küsimusi on palju, mida ma tahaksin põllumajandusvolinikule esitada. Piirdun ühega: kas geograafiliste tähiste küsimus moodustab põllumajandusteemaliste läbirääkimiste olulise osa?

Meie pühendumus mitmepoolsele kaubandussüsteemile loetakse tagatuks. Me ootame, et kaubanduse juhtimine oleks suunatud globaliseerumise tõhusale haldusele ning selle hüvede võrdväärsemale jaotamisele.

Lubage mul lõpetuseks öelda, et mina isiklikult usun, et negatiivset lõpuleviimist, see tähendab barjääride eemaldamist WTO raames, ei ole asjakohaselt toetatud vajaliku positiivse integreerimise ja õigusnormide süsteemse lähendamisega.

Erika Mann, *fraktsiooni PSE nimel.* – (DE) Proua juhataja, nagu me kogemustest teame, on maailmakaubanduse voorud väga keerulised. Tahaksin tänada komisjoni selle eest, et nagu me, Euroopa Parlamendi liikmed oleme viimase vooru ajal Genfis palju kordi kogenud, käitub komisjon väga tasakaalukal moel päris lõpuni välja, ja ka selle eest, et volinik näitas oma pädevusvaldkonnas mitte ainult vajalikkust, vaid ka suurt mõistmist vaesemate arenguriikide suhtes, ning seda toodi meile sõnavõttudes pidevalt esile. Selles osas ei saanud Euroopa Liit seekord üldsuse halvaks panu osaliseks, vaid teised riigid, kellega oli tegelikult tunduvalt raskem läbirääkimisi pidada.

Mul on kahju, et me praeguse finantskriisiga silmitsi seistes leiame, et meile on tarvis rohkem rahvusvahelisi ja mitmepoolseid eeskirju, sest need eeskirjad vormivad korseti, mis ühest küljest teeb vaesematel riikidel võimalikuks integreerumise ning teisest küljest on ka rikkamad riigid suutelised tagama, et nende rahvas sellest kasu saaks ja et standardid oleksid kehtestatud. Aga tõeliselt kahju on meil sellest, et see on nähtavasti põhjus, miks seda maailmakaubanduse vooru ei saa aasta lõpuks lõpule viia. Peaksime ennast sellest eksiarvamusest vabastama.

Arvatavasti ongi nõnda parem, sest sel moel jääb see kõik lahendada uuele parlamendile ja komisjonile ning seda pärast valimisi Ühendriikides, selle asemel, et proovida asi iga hinna eest tehtud saada. Mu fraktsioon soovitaks pigem ettevaatust, selle asemel, et see voor lõpule viia, olgu või põrgu lahti.

Volinik, mul on üks palve: ükskõik, millal te läbirääkimisi peate ja mis ka ei juhtuks, palun teavitage parlamenti aegsasti, samuti tehke kindlaks, et vaatamata sellele, kas me saame Lissaboni lepingu või ei, prooviksime veel

kord, kas meil õnnestub ehk juba enne koostada leping, mis on peaaegu Lissaboni leping seoses kaubanduse valdkonnaga.

Ignasi Guardans Cambó, *fraktsiooni ALDE nimel.* – (ES) Proua juhataja, mõned meist on olnud tunnistajaks tõelistele pingutustele, mida tegid juulis Doha vooru ministrite tippkohtumisel kõik osavõtjad, aga eriti Euroopa Liidu pingutustele, mida esindas väga väärikalt volinik Mandelson. Samuti hinnatakse kõrgelt täna siin viibiva voliniku osalust Genfi läbirääkimistel. Sellepärast tekkis kõigepealt pettumustunne, nähes, et kõik need pingutused ja kogu energiakuul ei toonud mingeid käegakatsutavaid tulemusi, kuigi need jõudsid heade suhete taastamise tasemele, nii et paistab, et mingi tulemus oleks siiski justkui saavutatud.

Resolutsioonis, mille me täna esitame ja mida siin täiskogul hääletama hakatakse, väljendame parlamendina oma kohustusi selles suhtes, mis seal saavutati. Me taotleme, et see, mis seal saavutati, isegi kui see tegelikult polnudki lõplik kokkulepe, võiks olla aluseks, millelt nüüd tööd alustada, et need pingutused tühja ei jookseks. Me taotleme oma lihtsameelsuses, et Doha voor lõpetataks niipea, kui võimalik.

See on võimalik, kuigi mõned peavad seda seisukohta arvatavasti naiivseks. Seda enam, et Euroopa peamisel läbirääkijal ei olnud sellesse piisavalt usku ning ta pöördus koju tagasi, jättes Euroopa nimel läbirääkimiste pidamise selle hooleks, kes ei tea üldse, millised ettepanekud on esitatud, vaatamata sellele, kui võimekaks võib ta tulevikus osutada.

Seepärast on tõsi, et meie resolutsioonis on palju naiivsust, kuid me peame olema selged ja kindlad. Kui Doha vooru lõpule ei viida, siis kaotavad arengumaad palju. Kui Doha vooru lõpule ei viida, siis on mitmepoolne lähenemine tõsisel ohul, eriti ülemaailmse ebakindluse olukorras, mida kogeme praegu, ning kuni Doha vooru pole lõpule viidud, ei saa tegelda muude ülemaailmses tegevuskavas olevate probleemidega, nagu näiteks kliimamuutus ja toiduainete tõusvad hinnad.

On vaja lahendada veel muidki probleeme, kuid ühtki neist ei saa lahendada enne, kui teeme jõupingutuse viia seda läbirääkimiste vooru lõpule. Parlament on jätkuvalt sellele pühendunud.

Caroline Lucas, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – Proua juhataja, mul on väga hea meel, et see täiskogu on muutunud Doha vooru suhtes isegi veel kriitilisemaks kui viimastel aastatel. Tegelikult peegeldab meie ees olev ühisresolutsioon väga usaldusväärselt parlamendi üldkogu deklaratsiooni septembris, milles väljendati väga tõsist muret liiga vähesel arengu üle Doha vooru läbirääkimistel ja kritiseeriti tugevalt selle isegi veel ainulaadsemat tehingusõlmimise menetlust.

Lubage mul lisada, et selle parlamentaarse üldkogu vaimus loodan ma, et fraktsioonide PPE-DE ja UEN esitatud muudatusettepanek, millega nõutakse kahepoolset ja piirkondlikku (WTO-plus) vabakaubanduslepingut, homsel hääletusel läbi ei lähe. Kahepoolne FTA on toimivale multilateraalsusele täpselt vastupidine ning rohelised ei saa resolutsiooni toetada, juhul kui see muudatusettepanek tõepoolest vastu võetakse.

Meie tänase arutelu juures ja muidugi ka selles resolutsioonis jahmatab mind see, et puudub vaprus öelda välja lihtne tõde, et Doha vooru läbirääkimised, nagu me neid teame, on nüüd läbi. See peatamine võib olla pikk, kesta kuni 2010. aasta kevadeni. On peaaegu kindel, et USA, komisjoni ja India läbirääkijad ei pöördu tagasi nendesamade vanade kiirete 2008. aasta juulikuiste otsuste juurde, mis isegi siis ei toiminud. Nii et tegelikult on see võimalus. On täpselt õige aeg hinnata Doha läbirääkimiste viimase seitsme aasta läbikukkumisi ning luua ühine ja ausam tegevuskava koos avatuma ja demokraatlikuma protsessiga, mida saavad täielikult toetada kõik WTO liikmed ja eriti kõige vähem arenenud nende hulgast.

Seán Ó Neachtain, *fraktsiooni UEN nimel.* – (GA) Proua juhataja, on aeg, et muudaksime viisi, kuidas oleme seotud maailmakaubanduse läbirääkimistega. Praeguseks on selge, et see süsteem ja meie kaasatus sellesse enam ei toimi. Me ebaõnnestusime Cancunis, Hongkongis ja taas Genfis.

Kõik see põhineb järgmisel: me püüame Euroopas luua paketti, mis hõlmab meie toiduallika müümist, kogu toitu, mida tarnime. Endine volinik Mandelson tegi kõik, mida suutis, et pöörata põllumajanduspoliitika vastupidiseks, edendamaks maailmakaubandussüsteemi. See ei ole vastus. Kust tuleb meie toit siis, kui peame seda importima? Euroopa peab selle eest hoolt kandma ja me peame kaitsma oma praegust toiduvärsust. Me muutsime oma põllumajanduspoliitikat, aga kui põllumajandust maailmakaubanduse päevakorrast maha ei võeta, siis ei hakka see iial edasi arenema ega saavuta tegelikult isegi edu. On aeg midagi ära teha, nagu on juba mitmel puhul öeldud.

Helmuth Markov, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – (DE) Proua juhataja, volinik, daamid ja härrad, kui on seitse aastat tulemusteta läbirääkimisi peetud, siis on aeg veidi enesekriitiliseks muutuda ja küsida, mis vigu te võiksite teinud olla, olenemata sellest, mis vigu on teinud teised riigid või läbirääkimiste teised osalised.

Arvan, et on võimalik koostada nimekirja, mida ei pea tingimata kohaldama kõigile, aga ehk ei ole tariifide likvideerimise ja turgude avamise üleskutse õige instrument arengumaadele, sest sellega võiksid nad kaotada sissetuleku, mida vajavad oma eelarve jaoks ja mida neil pole võimalik kusagilt mujalt saada. Siis ei saaks neis riikides areneda tervishoid, haridus ega infrastruktuuri väljatöötamine.

Mõne jaoks neist riikidest ei ole mistahes vabakaubandusleping õige arengumudel ning neil on küll kaubanduslepingu sõlmimise huvi, kuid seda GSB+ alusel. Võib-olla ongi õige, et sellel arenguastmel on paljudel riikidel tarvis kõigepealt välja arendada iseseisev majandus. Lõpuks arendas Euroopa Liit või mõned Euroopa riigid oma majanduse välja suletud turu tingimustes.

Kui tulemust ei saavutata, siis tuleb küsida, miks. Doha voor oli algselt seotud aastatuhande arengueesmärkidega. Ma ei jaga härra Ó Neachtaini seisukohta: ma mõistan, miks paljud riigid ütlevad, et neil on tunne, et praegused läbirääkimised toovad eranditult kasu ülemaailmsetele äriühingutele, kes muutuvad ainult veel ülemaailmsemateks, ja sedasama ütleb ka globaalne Euroopa strateegia. See mõjub väga halvasti piirkondlikele väiketootjatele. Muide, see mõjub väga halvasti ka Euroopa kohalikele väiketootjatele.

Osa Euroopa Liidu olemasolu õigustusest, osa tema sisemisest sunnist on see, et me edasi liigume. Sellepärast peaksime ehk kaaluma teistsugust läbirääkimistaktikat. Ma loodan, et uus volinik kasutab seda võimalust. Ta tuleb väljastpoolt, läbirääkimiste kogemus on tal olemas. Kuigi tal puuduvad vajalikud teadmised kaubandusküsimustes, on tal asjaga hästi kursis olev meeskond, ning arvatavasti kasutab ta võimalusi oma volituste piires teisiti, kui tegi seda eelmine volinik – ja meil on see võimalus olemas.

Derek Roland Clark, *fraktsiooni IND/DEM nimel*. – Euroopa Liidule meeldib end kaalukalt maksta panna, kui asi puutub kaubandusse. Kas mäletate kuus aastat kestnud banaanisõda USAga? See toimus pärast seda, kui EL andis turulepääsemiseks eriloa oma endistele Kariibi mere kolooniatele. WTO peadirektor on endine kaubandusvolinik Pascal Lamy. Kas siin pole äkki huvide konflikti? Lõpuks võiks tema ELi pension muuta ta sõltuvaks, nii et ta ELi poliitikaid ei ründa. Kas võis see tema suhtumist mõjutada, kui ta tegi kaubandusblokkide vahel läbirääkimiste katse?

Peter Mandelson süüdistas Doha vooru läbikukkumises USA põllumajandussubsiidiume. Pada sõimab katelt! Ühine põllumajanduspoliitika on aastakümneid täitnud ELi põllumeeste taskuid tohutute subsiidiumidega. Seda saab samamoodi süüdistada kaubandusläbirääkimiste läbikukkumises kui midagi muud. Igatahes on viimane asi, mida EL tegema peaks, kaubandussõdades teiste riikide vastu punktide kogumine, ajal kui parajasti on ülemaailmne nälg ja finantskriis.

Jean-Claude Martinez (NI). – (FR) Proua juhataja, volinik, praegune finantskriis annab tunnistust, et kui tegemist on ülemaailmse probleemiga, siis peame võtma ülemaailmseid meetmeid. Eriti kehtib see seoses toiduainete ja põllumajandusega. Peamiselt sellepärast loodigi Maailma Kaubandusorganisatsioon ja me kõik nõustume sellega. WTO püüe on koostada ülemaailmseid eeskirju.

Paistab siiski, et see ei toimi päris nii, nagu meile meeldiks, kuna meie ees seisab järgmine probleem: meil on tarvis kokku sobitada kaks asja: vabakaubandus, millega me kõik nõus oleme, ja kaitse, mis on samuti vajalik. Meie majanduste või riikide põllumajanduse kaitse ei ole proteksionismi varjunimi.

Seda tehes on tee, mille valisime viimaseks 60 aastaks pärast GATTi, käinud üle kivide ja kändude, siis kui kärbiti tariife eesmärgiga need üldse kaotada. Tollitariifide alandamine tundub olevat tehniliselt keeruline. Tõestuseks vaadake matemaatiliste valemite hulka, mis on selleks otstarbeks koostatud: Lõuna-Korea valem, Euroopa valem ja muidugi Šveitsi valem. Tegelikult need valemid ei toimi, sest toode ei ole ühtne. See koosneb arvukatest, väga erinevate päritolureeglitega elementidest, nii et tehniliselt ei ole tollitariifide alandamine nii lihtne, kui võiksime arvata. Seetõttu leiame end tehnilises mõttes sissetallatud rajalt ning üritame läbirääkimiste teel, poliitiliselt, sellelt rajalt väljapääsu leida.

Teadlased on siiski nähtavasti uue tollitehnoloogia leiutanud: tollitariifid, millelt eksportija saab mahaarvamisi vastavalt importija riigi majandusele. Konkreetselt öeldes, selle mahaarvamistega tollitariifi summa kujuneb tollikrediidi põhjal, mis on võrdne tollimaksuga, mille eksportija on importivas riigis kulutanud.

Sellel tollikrediidil on kolm külge: see on tagasimakstav, rahakstehtav ja ülekantav. Eelkõige on see tagasimakstav: kui eksportija importijalt midagi osta tahab, siis võib ta tollimaksuks makstud summa hinnast maha arvutada. Teiseks, see on rahakstehtav, sest kui eksportiv äriettevõte, kes on tolli maksnud, importijalt

midagi osta ei taha, siis võib ta müüa oma tollikrediidi aktsiaturul või pangale. Ja viimaks on see ülekantav: importija võib tollimaksu ületava ülearuse tollikrediidi annetada, et abistada arengumaid.

Noh, selle tehnikaga loome me kaubandusvääringu, mille puhul on rahavaru võrdne kehtivate tollitariifide summaga. Näiteks Euroopa Liit saaks kaubandusvääringuks kasutada 13 miljardit eurot.

Mairead McGuinness (PPE-DE). – Proua juhataja, nagu teisedki siinviibijad olen ma käinud Genfis ning olnud mõnikord hämmastunud ja lõbustatud sellest, kuidas WTO töötab. Seekord ma ei olnud.

Seekord ei olnudki tulejoonel ühine põllumajanduspoliitika ja ma leidsin, et see on väga tervitatav. Ent globaalsemal tasemel oli põllumajandus ikkagi päris kindlasti päevakorra eesotsas. Läbirääkimised nurjusid, sest India ja Hiina olid mures oma põllumeeste kaitsmise pärast põllumajandustoodete ülemäärase sisseveo eest. Ma arvan, et India põllumajandusvoliniku sõnad on kordamist väärt. Kamal Nath ütles: „See on viimane miil, mida me elatise turvalisuse küsimuse tõttu enam joosta ei suuda.” India pidas oma arvuka ja suhteliselt vaese, põllumajandusega tegeleva maaelanikkonna kaitsmist sama oluliseks ning leidis, et WTO leping ei ole selle huvides.

Oleme tegelenud selle asjaga nüüd juba seitse aastat. Peter Mandelson lahkus pärast nelja aastat rooliratta juures seismist lavalt. Arvan, et ta ei tulnud toime põllumeeste, eelkõige Euroopa Liidu põllumeeste ja toiduainetetööstuse murede kuulamisega, ning jättis nende kurtmise tähele panemata, kinnitades, et arengu osa on päevakorra esiplaanil. Tema ettepanekud oleksid ELi karjakasvatusektorit kümnenädiku vähendanud mitte arengumaade heaks, vaid pigem madalate hindadega esilekerkivate majanduskeskkondade kasuks koos nende avarate rantšode ja rantšerodega. Nagu ma ütlesin, on ta nüüd lavalt lahkunud, ja ma imestan, kas ta mitte ei näinud hoiatavat kirja seinal. Kui ta tõesti arengu tegevuskava pärast nii väga mures oli, siis miks ta kohale ei jäänud ja oma tööd ei lõpetanud?

Toiduainetega kindlustatud on nüüd suur poliitiline prioriteet. Me näeme tarbekaupade suuri hinnakõikumisi. Nagu ma aru sain, varises teraviljaturg täna kokku. Peame endalt küsima, kas see on parim viis, kuidas tagada mõistlike hindade eest kõigile tarbijatele toiduainetega varustatus. Veel tähtsam, me peaksime vaatama oma arengupoliitikat, milles me pole arengumaade põllumajandusse midagi investeerinud. Muidugi peame saavutama kokkuleppe, kuid sellise, mis on aus ja tasakaalustatud.

Kader Arif (PSE). – Proua juhataja, daamid ja härrad, arengumaad on 2001. aastast alates pidanud läbirääkimisi voorus, mida WTO siseselt nimetatakse arenguvooruks. Praegu, seistes vastamisi ootamatu ja laastava toiduainetekriisiga, mis hoiatab maailma pikaajalise globaalse ja tasakaalustatud lahenduse leidmise pakilises vajaduses, ootavad need riigid meilt selget vastust, mis tagaks nende kindlustatuse toiduainetega.

Tahaksin kinnitada, et kui voorul arutatakse jätkuvalt iga hinna eest turulepääsemist, siis me oma eesmärki ei saavuta. Me teame ka seda, et mida kauem me arengulepingu allakirjutamist edasi lükkame, seda kaugemale nihkuvad aastatuhande arengueesmärkide saavutamise väljavaated, ning kahjuks oleme oma tegevuskavast juba pikalt maha jäänud.

Sellise kriisiolukorra ees seistes palume, et võimalikult kiiresti leitaks poliitiline lahendus erilise turvamehhanismina, mille abil luua tõhus vahend, millega kaitsta väikeseid tootjaid ja vaeseid riike. See on oluline samm enne, kui läbirääkimisi muude aspektide üle jätkata, ning ma loodan, et hiljutine läbirääkimiste taasalustamine põllumajanduse ja mittepõllumajanduslikule turule pääsemise (NAMA) üle lubavad selles osas edu saavutada.

Enne kui lõpetan, tahaksin kirjeldada ühisresolutsiooni kohta esitatud muudatusettepanekuid. Euroopa Parlamendi Sotsiaaldemokraatide fraktsioon palub meil muidugi hääletada muudatusettepaneku 2 poolt, mis on absoluutselt vajalik, et suurendada parlamendi õigusi rahvusvahelises kaubanduses.

Me toetame ka Roheliste / Euroopa Vabaliidu fraktsiooni esitatud muudatusettepanekuid, ent me ei saa nõustuda Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) ja Euroopa Demokraatide fraktsiooni esitatud muudatusettepanekuga, sest arvame, et see selles mitmepoolseid läbirääkimisi käsitlevas resolutsioonis ei ole kohane soovitada allkirjastada uusi kahepoolseid kokkuleppeid, sest me teame, et nende läbirääkimine lõpeb tavaliselt nõrgemate kahjuks.

Jorgo Chatzimarkakis (ALDE). – (DE) Proua juhataja, volinik, veel kord – jälle kord – on Doha voor läbi kukkunud. Kas WTO on nüüd maailmale lihtsalt tüütuks muutunud? Kindlasti mitte! Olime juba peaaegu kokkuleppele jõudmas. Polnud enam palju teha jäänud, kuid viimasel hetkel põhjustasid India ja Hiina – kõigist riikidest just nemad – läbirääkimiste läbikukkumise. Seega on väga selge, et läbirääkimised ei jooksnud

ummikusse tehnilistel põhjustel, vaid et tegemist oli poliitilise sündmusega, sest näib, et maailmakaubanduse uus võimukeskus on Aasias ja mitte enam Euroopas.

Hiina roll on märkimisväärne, sest Hiina oli siiani alati pühendunud vabakaubandusele, kuid on nüüd äkki nähtavasti võtnud uue suuna.

Sellest hoolimata tahaksin komisjoni siiralt õnnitleda – teid volinik, ning samuti ka volinik Mandelsoni – selle ELi mängitud positiivse rolli puhul. Erinevalt Hong Kongist võtsime me läbirääkimistest osa, olime ennetavad ning valmis tegema kompromisse. On siiski häbi, et härra Mandelson selles punktis lahkub, mis tähendab, et peame keset koolmekohta hobuseid vahetama. Ta oli hea läbirääkija. Ta nägeles alatasa meiega siin parlamendis ning temast jäävad suured jäljed, millesse leedi Ashton nüüd peab astuma. Soovin kõike head!

Nils Lundgren (IND/DEM). – (SV) Proua juhataja, ma olen paadunud euroskeptik, kuid on kaks valdkonda, milles EL peab mängima kesket osa: kaubandus- ja keskkonnapoliitika. Praegu me räägime kaubanduspoliitikast.

Vaba maailmakaubandus on tee maailma kõigi riikide, eriti kõige vaesemate, majanduslikule jõukusele. Seetõttu oli Doha vooru tagasilöökk suve jooksul väga tõsine asi ning uue algatuse käivitamine oleneb nüüd EList, maailma suurimast kaubandusorganisatsioonist. Sellepärast on äärmiselt kahju, et meie kõige kompetentsem komisjoniliige Peter Mandelson lahkub oma postilt, lõpetades töö ELi kaubanduspoliitika eest vastutava volinikuna. Samal ajal ähvardab maailmamajandust laastav finantskriis.

Sellises olukorras pakub Ühendkuningriigi valitsus meile vahetuisikut, kes selgelt ei ole ülesannete kõrgusel. Nüüd on Euroopa Parlamendi kohustuseks tagada, et selles ohtlikus ajaloopunktis oleks meil tugev, kompetentne kaubandusvolinik. Täidame siis selle kohustuse!

Robert Sturdy (PPE-DE). – Proua juhataja, kas võin kõigepealt volinikuga tõstatada küsimuse seoses olukorraga, mis järgneb Peter Mandelsoni väljavahetamisele. Ma arvan, et oma postilt lahkudes vedas ta Euroopa Liitu alt. Oleme raskes olukorras. Te ise just ütlesite, et on olemas tegelik võimalus taas alustada Doha vooru. Arvan, et oleme äärmiselt raskes olukorras Peter Mandelsonita rooliratta ääres – ja ma olen teda palju kordi kritiseerinud, kuid vähemalt oli tal intellekti ja endise kaubandusministrina ka teadmisi, et suuta lahingut lüüa.

Kas teie, volinik, saaksite järgmisel nädalal hakkama majanduspartnerluslepingute sõlmimisega? Kogu austuse juures teie vastu küsin, milliseid teadmisi teil majanduspartnerluslepingutest üldse on? Majanduspartnerluslepingute läbirääkimistel ega sõlmimisel te ei osalenud. Kindlasti pole ma teiega kunagi vestelnud, kui nende kohta raportit koostas.

Ja kas volinik saab täna siin täiskogule tagada, et meil tuleb nõuetekohane ärakuulamine, siis kui paruness Ashton rahvusvahelise kaubanduse komisjoni ette astub? Sest kui te püüate seda läbi suruda päeval, mil seal kedagi kohal ei viibi, kui püüate seda läbi suruda järgmisel nädalal või näiteks esmaspäeval, mis on parlamendiliikmetele väga raske, siis hoiduge selle täiskogu viha eest! Tuletage meelde, mis juhtus Santeri komisjoniga! Usun, et proua Ashton peaks saama ausa ja nõuetekohase ärakuulamise ning, nagu paljud on öelnud, on äärmiselt tähtis, et meil oleks tüüri juures hea volinik.

Sellega seoses ma lihtsalt imestan, volinik, kas teie ja mina kuulame ikka samasuguseid arutelusid. Te ütlesite, et USA farmiseadust kavandatakse ümber. Arvan, et teete nalja. Obama ütles alles eile, et kavatseb jätkata proteksionistlikumat joont kui iial varem, ning sedasama teeb ka vabariiklaste kandidaat. Näete edaspidi Ameerikast tulemas tohutut proteksionismi. Jätan teile juurdlemiseks ühe mõtte: keegi ütles, et on toiduainetekriis. Lubage mul täiskogule täiesti selgeks teha: toiduainetekriisi ei ole. Tonn nisu maksab praegu 40 eurot vähem kui selle tootmine.

Proua juhataja, ütlen lihtsalt korra mõttes väga lühidalt. Kas meil väljaspool seda istungisaali on tsirkus? Sel pole midagi tegemist tänaste aruteludega. Kas meil on tsirkus? Kas meil on restoran? Kas meil on klubi? Peate sellest läbi võitlema. Arvan, et peaksite selle küsimuse presidentide konverentsile viima ning lõpetama selle tsirkuse, mis praegu väljaspool meie istungisaali toimub.

Juhataja. – Teie märkused on arvesse võetud, härra Sturdy.

Harlem Désir (PSE). – (FR) Proua juhataja, volinik, daamid ja härrad, mis on praegu WTO läbirääkimiste raamistikus kaalul? Ma ei usu, et seda oleks palju, nii üllad inimesed kui härra Mandelson või paruness Ashton ongi. Ma pole isegi kindel, kas kõige tähtsam küsimus on ikka tööstus- ja põllumajandustariifid ja turulepääs.

On selge, et kõik me tahame usaldusväärset, Euroopa suhtes ausat lepingut, aga ma arvan, et siin on kaks peamist küsimust.

Esimene on kaubanduse mitmepoolse raamistiku säilitamine. Võime näha, kui palju on raamistiku puudumine teises globaliseerumisvaldkonnas, finantsturgude osas, juba maksma läinud, siis kui rääkida riskidest majandusele, kodanikele ja meie ühiskonnale. See kõik on kaalul, sest kui need läbirääkimiste kuus aastat peaksid lõppema lüüasaamisega, siis teame, millised kahepoolsed lepingud WTOs need järk-järgult asendavad. See on nõrk raamistik. Me tahame WTOd reformida – ütlesime nõnda oma resolutsiooni eelnõus – me tahame, et võetaks arvesse ka muid kaubandusega seotud mõõtmeid, eriti keskkonnamõõtmeid, et tegelda kliimamuutuse ja ühiskondlike eeskirjade mõjudega. See on absoluutselt põhiline. Siiski ei saavuta me globaliseerumise selle aspekti paremal korraldamisel edu mitmepoolse raamistiku likvideerimisega, vaid selle tugevdamisega.

Teine küsimus – millesse ma ei hakka süvenema, sest seda tegi juba mu kolleeg härra Arif – on Uruguay voorus WTO loomise ajal kehtestatud reeglite uus tasakaalustamine, et peegeldada erinevusi arengus, olukorda kõige vähem arenenud maades, olukorda arengumaades. Ka teie mainisite seda, volinik, nõudes „Kõik peale relvade” stiilis algatust koos kaitseklausliga tundlikele toodetele. Selles osas on meil tarvis kehtestada eeskirjad – mitte tingimata vabakaubanduseeskirjad – mis võtavad arvesse kõiki olukordi. Me tahame ausat kaubandust, mille puhul poleks tegu vaid džungliseadustega.

Arvan, et need on kaks peamist teemat, millele peavad keskenduma Euroopa läbirääkimised. On ainult loomulik, et need peaksid kontsentreerima teistele meetmetele, nagu näiteks põllumajandus, teenused – kuigi seadmata küsimuse alla arengumaade õigust avalikke teenuseid reguleerida – ja tööstustariifid, kuid seda ei tohi teha selle arenguvoorude eduka tulemuse arvelt.

Daniel Varela Suanzes-Carpegna (PPE-DE). – (ES) Proua juhataja, me tahaksime endiselt siin näha härra Mandelsoni selle asemel, et lasta tal plehku panna, millega Euroopa Liit Doha voorule nähtavasti andiski surmahoobi.

Ülemaailmne kriis ei ennusta Dohale paljutootavat tulevikku. Selle läbikukkumine halvendab omakorda ülemaailmset majandusolukorda ning kõige kallimalt maksavad selle eest vähem arenenud riigid. WTO on hädavajalik ja rahvusvahelise kaubanduse reguleerimine on oluliselt tähtis. Nagu näinud oleme, on reguleerimine praegu globaliseerumise oluline tegur. Sellepärast on hädavajalik jõuda Doha voorus kokkuleppele.

Peame järele mõtlema, kuidas parandada WTO tegutsemisviisi ja tema legitiimsust ning tema rolli selles esilekerkivate riikide voorus, kes valivad, kas olla arengumaad või arenenud riigid, nagu neile paremini sobib. Nagu resolutsioonis öeldakse, ei peaks dialoog toimuma mitte ainult põhja ja lõuna, vaid ka lõuna ja lõuna vahel.

Euroopa Liit on nendes läbirääkimistes astunud väga märkimisväärsed samme, rohkem kui teised. Astume samme ka niisuguste algatuste osas nagu seda on „Kõik peale relvade”. Ka teised peavad selles suunas liikuma, aga vahepeal võiksime lõpule viia pooleliolevad assotsieerumislepingud, nagu näiteks Mercosuriga, mis uues kontekstis on väga olulised.

Carlos Carnero González (PSE). – (ES) Proua juhataja, tänane arutelu tõi kindlasti ilmsiks mõned lepingu olulised punktid. Üks neist on see, et vastuseks kriisile, mida praegu kogeme, vajame me rohkem ja mitmepoolseid regulatsioone.

Kui keskendume finantsidele, siis ei tahaks isegi oma kõige hullemale vaenlasele soovitada, et Rahvusvaheline Valuutafond või Maailmapank juhtimise enda kätte võtaks. Nad teevad lihtsalt katastroofilisi ennustusi ja demonstreerivad, et neil on aina vähem ja vähem sõnaõigust selles, mis toimub, ning et nende mõju ja võim on tegelikkuses etteaimamatud.

Selles olukorras on meil niisugune instrument nagu Maailma Kaubandusorganisatsioon ja me lihtsalt peame seda kasutama. Rohkem kui iial varem vajame praegu reguleerimist, aga rohkem kui iial varem vajame praegu tegelikku majandust, mis on vastupidine spekulatiivsele finantsmajandusele. Kaupade ja teenustega kauplemine on tegelik majandus ning majanduskasv suurema tööhõive saavutamiseks põhineb tegelikul majandusel.

Seepärast ei ole ma nõus mõtteavaldusega, et kriis tähendab seda, et Doha vooru saab olema raskem lõpule viia, otse vastupidi: kõik vastutustundelised valitsused nii põhjas kui ka lõunas, nii vähem arenenud riikides kui ka arenenud riikides, peaksid tegema tõelisi jõupingutusi, et see voor lõpule viia.

Ma arvan, et meil on ülemaailmne turg ja on tarvis silmnähtavalt kõva kätt. Praegusel juhul on meil tarvis Maailma Kaubandusorganisatsiooni kätt. Peame parandama selle toimimisviise, meil on tarvis rohkem arengu- ja kindlasti vähem vabakaubanduseeskujut, ning muidugi ka poliitilist tahet. Ma eeldan, et liidul koos uue volinikuga on see tahe ka edaspidi olemas.

Béla Glattfelder (PPE-DE). – (HU) Peter Mandelson lahkub uppuvalt laevalt ja loovutab oma kaptenisilla. Ta lahkub laevalt, mille on ise jäämäe otsa juhtinud. Oli viga anda kohe läbirääkimiste alguses nii ekstravagantseid mõõndusi, eriti põllumajanduse osas. See ei innustanud meie kaubanduspartnereid nendepoolseid mõõndusi pakkuma. Oleme saanud naerualusteks, sest samal ajal, kui meie oma ühise põllumajanduspoliitika üle parda heidame, kaitsevad läbirääkimiste teised osalised oma põllumajanduspoliitikat ja tugevdavad Ameerikas oma põlluharimise positsiooni.

WTO läbirääkimisi ei saa jätkata samast kohast, kust need pooleli jäid. Läbirääkimisi saab jätkata vaid siis, kui need hõlmavad ka keskkonnateemasid. Vastasel korral viib maailmakaubanduse edasine liberaliseerimine keskkonna veelgi suurema saastamise ja kliimamuutuse kiirenemiseni. Kas on õige, leides end äkki keset finants- ja toiduainete kriisi, ohverdada Euroopa toiduainetega kindlustatus ja põllumajandus ainult selleks, et meie pankrotti läinud pangad saaksid paremini eksportida oma valesti suunatud teenuseid?

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). – (PL) Proua juhataja, Euroopa Liit teeb oma ühisesse põllumajanduspoliitikasse märkimisväärseid muudatusi. See reform mõjutab põllumajandustoodangu piiramist. Eriti märgatav on see suhkruturul, aga mitte ainult turul. Oleme piiranud oma põllumajandusettevõtjate toetuse taset. Millises ulatuses on see mõjutanud lisandväärtuse kasvu, millistes riikides ja ühiskondlike ja kutsetöötajate rühmade osas?

Tahaksin volinikult küsida, mida Euroopa Liit on vastu saanud? Teine küsimus on: kuidas on ülemaailmse toiduainete kriisi märgid mõjutanud WTO läbirääkimisi? Kas praegusel majanduskriisil, mis kindlasti meie majanduse seisundit mõjutab, on mõju ka WTO tasandil läbirääkimistele?

Mariann Fischer Boel, komisjoni liige. – Proua juhataja, kas võiksin kõigepealt kirjeldada meie tohutut pettumust pärast kümnet päeva intensiivseid läbirääkimisi Genfis. Me tundsim, et oleme juba nii lähedal põllumajanduse ja NAMA osas kokkuleppele jõudmisele, teades väga hästi, et päris lõpus võib sellest saada üksik ettevõtmine, mis määrab kindlaks, kas Euroopa Liit saab arvestada paketi vastuvõtmisega.

Põllumajanduse eest vastutava isikuna pean ütlema, et oli äärmiselt innustav, et esimest korda ei süüdistatud läbirääkimiste ebaõnnestumises Euroopa põllumajandust. Põhjuseks oli see, et olime tegelikult põllumajanduse valdkonnas ära teinud oma kodutöö, reformides oma ühist põllumajanduspoliitikat kõigepealt 2003. aasta suure reformiga ning siis kõigi reformidega pärast seda. Nii suutsime pakkuda kaubandust moonutava kodumaise toetuse vähendamist 80%, kahjustamata tegelikult oma põllumajandussektorit. Meil oli ka võimalus peatada reforme mitmepoolses kaubandussüsteemis. See polnud iga hinna eest sõlmitud kokkulepe. See oli tasakaalustatud kokkulepe nendes kahes valdkonnas. Võiksime nõukogule põhjendada, et pidasime läbirääkimisi nõukogult läbirääkijatele antud volituste piires. Põllumajanduse osas olid need volitused lihtsalt mitte lasta endale peale sundida uut reformi põllumajandussektoris.

Olen nõus nendega teie hulgast, kes ütlesid, et mitmepoolne süsteem on tähtis ja vajalik fakti tõttu, et ainult mitmepoolses süsteemis saame distsiplineerida näiteks kaubandust moonutavat kodumaist toetust ning kõiki muid mittekaubanduslikke muresid. Seda ei saa iialgi teha kahepoolsetes läbirääkimistes, nii et peame kinni hoidma mitmepoolse süsteemi väärtustest.

Pean ka ütlema, et nendes läbirääkimistes ei võtnud me iial sihikule arengumaade turgu. Tegelikult otse vastupidi, sellepärast ongi SSM nii oluline, nagu ma juba oma sissejuhatuses ütlesin, et arengumaade erilisi tooteid kaitsta. Tahaksin lisada, et sõlmisime juba 2002. aastal lepingu „Kõik peale relvade”, mis tähendab, et tänane Euroopa Liit on suurim põllumajanduskaupade importija kogu maailmas. Suurem kui Kanada, Ühendriigid, Austraalia ja Jaapan kokku. Nii et oleme neile riikidele tegelikult avanud oma turud põllumajandussektoris.

Täna õhtul on siin räägitud ka toiduainetega kindlustamisest. Me peame mõistma, et toiduainetega kindlustatus koosneb nii kodumaisest sisetoodangust kui ka impordist. Kui vaatame Euroopa Liidu põllumajandussektorit, siis poleks me iialgi saanud nii tugevaks kui praegu, siis kui oleksime oma põllumajandusturu sulgenud. Kui rääkida eesistujariigist, siis saame praegu 7 miljardi euro eest ülemääraseid põllumajanduskaupu. Kui kujutleme, et oleme oma turud sulgenud, siis ei suudaks me iialgi kõiki neid kõrgekvaliteedilisi tooteid liidusiseselt ära müüa, sest saaksime karistada, siis kui ennast kaitseksime. Teised võiksid käituda samamoodi,

mis ei laseks saada meil esilekerkivatest ja pidevalt kasvavatest turuvõimalustest oma kõrgekvaliteediliste toodete jaoks kasu. Nii et muidugi vajame me tasakaalustatud lähenemisviisi.

Siin mainiti ka geograafilisi tähiseid (GI), kuid ma ei rääkinud nendest oma esimeses sõnavõtus, sest aeg on väga napp ja juhataja peab ajapiiridest väga karmikäeliselt kinni. GI on Euroopa Liidu jaoks olulise tähtsusega küsimus ja me tegime teistele läbirääkimispartneritele täiesti selgeks, et me ei saaks kokkuleppele iialgi alla kirjutada siis, kui ei saavutaks geograafiliste tähiste osas positiivset tulemust, sest see on nii oluline, eriti Vahemeremaade kõrgekvaliteediliste toodete puhul.

Vastan lühidalt proua McGuinnessile. Olen teiega nõus, et tegelikult me ei väärtustanud aastakümneid piisavalt põllumajandussektoris oma arenguabi. Nüüd, kus me näeme selle hinda – mitte kaupade hinda, sest on tõsi, et hinnad on praegu langenud, vaid seemnete ja väetiste taevasse kerkinud hinda – oleme soovitanud soodustusi, et proovida aidata vähem arenenud riike, maailma kõige vaesemaid riike, ning teha neile võimalikuks seemnete ja väetiste ostmine. Seda 1 miljardi euro suurust soodustust arutatakse praegu siin parlamendis ning ma loodan, et kujuneb positiivne suhtumine võimalusse aidata arengumaadel toita oma rahvast ja ära hoida rännet maapiirkondadest linnadesse. Palun hoidke seda meeles! See on väga tähtis.

Juhataja. – Ma olen kodukorra artikli 103 lõike 2 alusel saanud kuus resolutsiooni ettepanekut.⁽¹⁾

Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub homme.

Kirjalikud avaldused (artikkel 142)

Daniel Dăianu (ALDE), kirjalikult. – Doha kaubandusvooru läbikukkumine võiks olla saabuvatele asjadele ettekuulutajaks ajal, mil süvenev finantskriis asetab tohutu pinget valitsuste suutlikkusele eeskirjadest kinni pidada. Vabakaubanduse eelised on üha rohkem globaliseeruvate turgude taustal tervitatud. Kuid vabakaubandus peab olema aus ja täiendatud rahvusvahelise režiimiga, mis aitab vaesematel riikidel areneda. Jõukate riikide üha ebavõrdsemaks muutuvad sissetulekud ja nende hirm mõnede esilekerkivate majanduskeskkondade üha kasvava võimsuse ees vallandavad proteksionismipuhanguid. Samamoodi tõstavad võitlus ammenduvate loodusvarade oma kontrolli alla saamise ja sobiva hinnaga tarbekaupade omandamise pärast paljudes riikides soovi kehtestada kaubanduspiiranguid.

Siinkohal tuleb nimetada ka geopoliitika üha keerulisemaks muutuvat iseloomu. EL peab võtma enda kätte juhtimise praeguste kriiside tagajärgede leevendamisel, see tähendab tegelikult mitmepoolse kaubanduse ja finantsüsteemi kokkuvarisemise ärahoidmisel. Selline juhtimine tähendab muuhulgas ka IFI reformi koos esilekerkivate ülemaailmsete jõudude (BRICS) kaasamisega globaalsete majandusprobleemide lahendamisse ning finantsvoogusid reguleeriva rahvusvahelise struktuuri reformi. 19. sajandi lõpus varises kokku rahvusvaheline süsteem, mis edendas kaupade ja kapitali vaba liikumist, ning sellele järgnes Euroopas laastav sõda. Peaksime seda meeles pidama.

23. EÜ ja Ukraina vaheline leping, mis käsitleb partnerlus- ja koostöölepingus sisalduvate teenuskaubandusega seotud kohustuste säilitamist (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on rahvusvahelise kaubanduse komisjoni nimel, Zbigniew Zaleski koostatud raport (A6-0337/2008) seoses ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus Euroopa Ühenduse ja Ukraina vahel kirjavahetuse vormis lepingu sõlmimise kohta, mis käsitleb partnerlus- ja koostöölepingus sisalduvate teenuskaubandusega seotud kohustuste säilitamist (KOM(2008)0220 – C6-0202/2008 – 2008/0087(CNS)).

Zbigniew Zaleski, raportöör. – Proua juhataja, see raport lõpetab teatava faasi meie ELi-Ukraina poliitikates. Alustades kaubandus- ja teenuselepingutega, visandan ma avarama pildi tulevases koostööst WTO raames ning seejärel laiendatud vabakaubandustsoonis, kui see on kord loodud.

See raport, milles pole kuigi palju teadaandeid, on tähtis samm koostöö reguleerimisel ja hõlbustamisel meie mõjuka naabri Ukrainaga. Oleme oma kavatsustes ja tegudes järjekindlad ja läbipaistvad. Nende taga on oletus, et kui parandada majandustingimusi, siis võivad inimesed kulutada rohkem energiat, et lahendada ka muid enda ees seisvaid probleeme: poliitilisi, sotsiaalseid ja muid probleeme, ehkki kõik need on üksteisega

⁽¹⁾ Vt protokoll.

tihedalt seotud. Täna, mil vappub kogu Ukraina põhiolemus – lugesin minut tagasi teadaannet, et Juštšenko on parlamendi laiali saatnud – võib meie toetus olla kriitilise tähtsusega, ent üksnes majandusega piirnevast koostööst ei piisa. Meil on tarvis avaramat projekti ning üksikasjalikumat, mitmesugustest aspektidest koosnevat strateegiat.

Meie naabruspoliitika raamistik annab ruumi samasugusele strateegiale, nagu meil on Vahemere Liiduga. Meil on proua Napoletano raport, mida praegune eesistujariik väga toetab. Oleks soovitatav, et eesistujariik Prantsusmaa näitaks üles rohkem vaprust ja arendaks edasi parlamendiliikmete küllalt suure rühma esitatud ettepanekut luua EURO-NEST, mis on Euroopa ja meie idanaabrite parlamentide ametlik assamblee. Me ei tohiks end piirata üksnes Vahemere ääres elavate rahvastega, vaid peaksime looma oma naabruspoliitikas tasakaalustatud pildi. Me ei tohiks jätta nõrku lülisid liidu piiri ümbritsevasse riikide ahelasse.

Võttes eeskujuks Barcelona kui potentsiaalse asukoha, kuhu luua Vahemere Liidu keskus või nn pealinn, teen ettepaneku tulevasele idapoolsete naaberriikide liidule – umbes nagu Musta mere Liidule – et Ida-Poola linn Lublin võiks olla sellise organi administreerimise asukoht. Lublin on end ajalooliselt tõestanud tähtsale rahvusvahelisele liidule keskusena, mis eelnes sellele, mida me praegu ehitame – või vähemalt üritame ehitada.

Kokkuvõtteks, mu seisukoht ja ettepanek on see, et ma tahaksin mobiliseerida seda täiskogu, komisjoni ja nõukogu olema aktiivsemad meie idamõtte suhtes. Miks me peaksime seda tegema? Vastus on lihtne. Kui me usume, et Euroopa väärtused suudavad parandada inimese elu Maa peal, siis ei jää ruumi, et selle piirkonna poliitilisi arenguid passiivselt oodata.

Gruusia juhtum on meile hoiatuseks, siis kui mõtleme Ukraina tulevikust. Ärme siis ärkame selleks, et avastada, et meid on poliitiliselt ja majanduslikult näitelavalt eemale tõrjutud ja koha on üle võtnud üks teine näitleja, või isegi selleks, et saada süüdistatud passiivsuses, poliitilise visiooni puudumises ning suutmatuses lahendada konflikte oma naabruskonnas! Kui jääme lootma Kremli strateegiale, mida paistis toetavat Sotsiaaldemokraatide fraktsioon nende hiljutisel delegatsiooni visiidil Moskvasse, mida juhtis Martin Schulz, siis oleme rahvusvahelise lava näitlejana juba kaotanud. Meie Euroopa kodanikest saavad energiahindade, pingete ja ebakindluse ohvrid.

Lõpetuseks ütlen, et kui Ukrainas ei toimugi nii tõhus demokratiseerimine, nagu me loodame, siis ei tohiks me vähendada oma tihedama koostöö loomise jõupingutusi ukraina rahvaga, kelle euroopalikud ambitsioonid on oluliselt tähtsad mitte ainult neile endale, vaid ehk isegi rohkem meile, Euroopa kodanikele.

Meglana Kuneva, komisjoni liige. – Proua juhataja, tahaksin Euroopa Parlamenti tänada, et ta teatas kohe oma arvamuse ja võttis vastu selle positiivse raporti, sest on tähtis, et see leping saaks ametlikult vormistatud võimalikult kiiresti pärast Ukraina ühinemist WTOga, et vältida õiguslikku vaakumit.

Pärast Ukraina ühinemist WTOga säilitab see leping kaks väga olulist kohustust, mis aitavad meie rahvusvahelisi mereettevõtjaid nende tegevusel Ukrainas.

Esimene säte tagab riikliku kohtlemise rahvusvahelisi meretransporditeenuseid pakkuvatele ühenduse eraisikutele ja ettevõtetele, siis kui nad Ukraina-sisestel veeteedel rahvusvahelisi jõe-mere transporditeenuseid pakuvad. Teine säte säilitab nn Kreeka klausli, mis lubab ELi või Ukraina eraisikutel või laevandusettevõtetel, mille asukoht on väljaspool ELi või Ukrainat, kasutada mereteenuste sätteid, kui nende alused on registreeritud vastavalt kas ELis või Ukrainas.

Need kaks sätet võetakse väga ambitsioonikasse vabakaubanduslepingusse, mille üle me Ukrainaga praegu läbirääkimisi peame. Sellele vabakaubanduslepingule viidatakse kui süvitsiminevale ja terviklikule lepingule ning muidugi peaks see neile hinnangutele ka vastama.

Me oleme elavalt huvitatud, et see nii oleks, tähtsate poliitiliste ja majanduslike kaalutluste tõttu, mis seoses Ukrainaga kaalul on. Protsess, millesse me kaasatud oleme, ei tegele mitte ainult kaubanduse ja investeerimisvoogudega. See on märk Ukraina jätkuvast poliitilisest ja majanduslikust integreerumisest maailmamajandusse ning tugevast partnerlusest ELiga.

Vabakaubandusleping on üks kesketest elementidest avaramas ühinemislepingus, mille üle me praegu Ukrainaga naabruspoliitika kontekstis läbirääkimisi peame.

Sel määral, mil Ukraina suudab ELi *acquis* mõnedes olulistes valdkondades üle võtta, rakendada ja jõustada, nagu on ette nähtud praeguste vabakaubanduse läbirääkimistega, peaks Euroopa Liit olema valmis laiendama siseturu soodustusi ka sellesse piirkonda. Eriti kehtib see teenuste kohta, mille puhul mõlemad partnerid võivad saada kõige rohkem lisandväärtust. Peale selle, kuna Ukraina kohustused WTO ees on teenuste

valdkonnas juba väga suured, võimaldavad FTA ja *acquis'* kohandamisprotsess meil tegelda piiriüleste barjääridega.

See leping õhutab ELi otseseid välisinvesteeringuid Ukrainasse, vähendades bürokraatiat ja suurendades läbipaistvust, aidates ka mõlema poole eksportijaid ja teenusepakkujaid, muutes meie suhted lähedasemaks ja jagades meie standardeid. Selle tulemusena peaksime nägema suurenenud kaubandusvoogusid ja isiklike kontaktide sagenemist, mis on kasvavate väikeettevõtete ja piirkondlike varustusahelate tagajärjeks.

Muidugi on see väljakutsuv ja pikaajaline protsess, kuid komisjon usub, et leping paneb paika raamistikku ja tekitab sellise lähenemise ilmnemiseks motiivi.

Aga nagu ma juba enne rõhutasin, ei tohiks me unustada, et see protsess pole seotud üksnes majanduslike võimalustega. See on osa laiemast mõõdupuust, mis peaks näitama Ukraina suutlikkust muutuda ja olla partnerluses Euroopa Liiduga.

Zita Plešinská, *fraktsiooni PPE-DE nimel.* – (SK) Kuigi praegune tormiline Ukraina sisepoliitika on nõrgendanud riigi läbirääkimiste positsiooni, tuleb seda vaadata demokraatliku protsessi osana. Integreerumine ELiga on endiselt Ukraina välispoliitika ülim prioriteet. Ma tervitan oma kolleegi Zbigniew Zaleski raportit. Selles tuuakse esile palju olulisi tegureid ja rõhutatakse arengut, mis Ukrainas pärast Oranži revolutsiooni toimunud on.

Ma usun kindlalt, et ELi tugeva toetuseta Ukraina ühinemisele WTOga, ei oleks ta arvatavasti suutnud 2008. aasta mais selle tähtsa organisatsiooni liikmeks saada. Samamoodi nagu WTO puhul, vajab Ukraina praegu jälle ELi toetust.

ELi-Ukraina parlamentaarse koostöökomisjoni 11. kohtumise ajal, mis toimus eelmisel nädalal Kiievis ja Krimmis, veendusin ma isegi veel rohkem, et EL peab olema nii tehnoloogiliselt kui ka rahaliselt valmis toetama Ukraina pingutusi. Teisest küljest peab Ukraina rakendama vajalikud reformid, eriti oma teenustesektoris, ja pidama ELiga edasipüüdlikke läbirääkimisi.

Francisco Assis, *fraktsiooni PSE nimel.* – (PT) Selle lepingu sõlmimine, mida me praegu arutame, kujutab endast suurepärast võimalust taas korrata, kui tähtsad on suhted, mis ELi ja Ukrainat paljudes valdkondades ühendavad.

Need suhted, mis on nüüd intensiivistunud, põhinevad ühiste väärtuste ja põhimõtete pärandil ning korduvalt väljendatud soovil tugevdada partnerlust ja koostööd institutsioonilisel tasandil.

Euroopa Liit saab vaid imetlusega vaadata kaasa Ukraina rahva pingutustele kindlustada demokraatlikku süsteemi, õigusriiki ja avatud majandust. Need pingutused on tehtud eriti nõudlikus olukorras ja see tähendab, et meil on selle riigi ja iseenda ees isegi veel suurem vastutus.

Me kõik oleme teadlikud Ukraina erilise loomusest, mis tema geograafilise asendi ja ajaloo tõttu kujutab endast keerukat rahvuslikku tegelikkust, mida läbivad mitmesugused pinged, ning erilist tähtsusest geopoliitilistel ja -ökonoomilistel tasanditel. Seepärast peab Euroopa Liit püüdma edendada koostöövorme, mis aitavad kaasa selle nii olulise riigi arenemisele ja stabiliseerumisele, mis tegelikult ongi praegu toimumas.

Juba läbikäidud tee ja usaldusväärselt väljendatud väljavaated, mis põhinevad lähemal ajal sõlmitaval ühinemislepingul, mis hõlmab ka vabakaubanduspiirkonna loomist, annavad tugeva aluse optimismiks. ELi poolelt on meil kohustus mitte ignoreerida eesmärke, mida väljendavad Ukraina ühiskonna väga laialdased valdkonnad seoses sidemete tihendamise Euroopaga. Need eesmärgid pöörlevad ümber Ukraina soovi saada osaks Euroopa identiteedi südames olevast väärtuste kogukonnast ning poliitilisest ja majanduslikust korralduslikust mudelist.

Kaubanduse kiirendamine, eriti teenuste valdkonnas, on aidanud majandussuhteid süvendada ning võib riigi moderniseerimisele väga hästi kaasa aidata. Ukraina ühinemine Maailma Kaubandusorganisatsiooniga, mis vääris ELi entusiastlikku toetust, võimaldas riigil liituda mitmepoolse maailmakaubandussüsteemiga ning võimaldab muu hulgas riigil ka Euroopale lähemale jõuda. Seda lähenemisprotsessi tuleb intensiivistada, kuna see toob kasu mitte ainult kahele otseselt kaasatud osapoolele, vaid ka tervele piirkonnale.

Ukraina on osa Euroopa minevikust ja tema tulevikust. Iga ükskõik kui väike samm selle tõsiasja esiletoomise poole väärib tervitamist ja toetamist.

Rebecca Harms, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (DE) Proua juhataja, tahaksin alustada arutelu hoopis teisest küljest.

Pärast Euroopa Parlamendi delegatsiooni visiiti Ukrainasse eelmisel nädalal on väga oluline rõhutada, et Ukraina järgmist sammu Lääne suunas, teed demokraatia poole ja isegi integreerumist Euroopa Liiduga ei otsusta ainult see parlament, vaid suuremalt jaolt Ukraina ise. Seista oma iga-aastastel visiitidel ikka ja jälle vastamisi uute poliitiliste kriisidega, arutada aasta aasta järel, kas jälle on tulemas uued valimised, ei ole sedasorti areng, mis sellele integreerumisele uut jõudu annab.

ELi delegatsiooni liikmed Ukrainas tegid sealviibimise ajal selgeks, et me usume, et rivaalitsemissel poliitiliste blokkide esindajate vahel ei tohi lasta jätkata poliitilise tegevuskava üle domineerimist, vaid et nad peavad jõudma arusaamisele, milliste meetmetega nad riiki stabiliseerida tahavad.

Praegu pole ikka veel peaaegu mingit poliitiliste programmide valikut ega ka sisu, mille hulgast otsida. See on ülimalt ärevust tekitav, sest paljud Ukraina kodanikud, kes võitlesid tõesti kõvasti, et algatada demokraatlik protsess, väldivad praegu vastikusvärinaga Ukraina poliitikat. Sellise suurusjärgu rahulolematusega tuleb tegelda igal visiidil ja kohtumisel Ukraina blokkide ja parteide esindajatega.

Andrzej Tomasz Zapalowski, *fraktsiooni UEN nimel.* – (PL) Proua juhataja, kaubandussuhted ELi riikide ja Ukraina vahel on nende kahe riigi demograafilise potentsiaali tõttu väga märkimisväärsed tähtsusega. Nende suhete edasiarendamine on seda tähtsam, et kaubanduskontaktid aitavad edendada Ukraina rahva Euroopasse suunduvaid püüdlusi. Meie kahepoolsetes suhetes on ikka veel palju lahendamata probleeme. Üks neist on Ukraina partnerite ettevõtete ebaseaduslik ülevõtmine. Ebakindlad suhted, mis Ukraina õigussüsteemis prevaleerivad, tähendavad seda, et võib võtta aastaid, enne kui omandiõigus taastatakse. Meie partneri ebastabiilsusel on kahjulik mõju ka meie laienevale koostööle. Tulevikuproгноosis on isegi veel ettearvamatumad.

Ma loodame, et Ukraina ametivõimud teevad kõik, mida suudavad, et näha Euroopa Liiduga piirnevat Ukrainat, millel on kõik õiguslikud ja poliitilised tagatised, et arendada ettevõtteid ja majanduskoostööd, eriti teenuste sfääris.

Sylwester Chruszcz (NI). – (PL) Proua juhataja, poliitilised ja majandussuhted Ukrainaga on meie jaoks väga olulised. Igal aastal võime näha, et investeeringud Ukrainasse suurenevad, ja see hõlmab Euroopa mõõdet. Neil investeeringutel on kasulik mõju paljudes sektorites, sealhulgas ka Ukraina tarbijatele, sest need tõstavad tarbimise taset. Välismaiste pankade osalus Ukraina pangandussektoris on saavutanud juba 35%. Teenuste sektoril on Ukraina majandusele põhjapanev ja eluline tähtsus. See vajab edasist reformimist ja investeeringuid, kui tahetakse saavutada ELi riikides selle sektori arengutase. Sama kehtib ka Ukraina majanduse muude valdkondade, sealhulgas tervishoiu ja turismi sektorite kohta.

Me peame Ukraina ja Euroopa Liidu vahelisi majandussuhteid arendama ja tugevdama. Me peame meeles pidama, et Euroopa energiavarustuse kindluse seisukohast on Ukraina meie jaoks tähtis transiidiriik. Me hindame ka Ukraina tehtud jõupingutusi, sealhulgas õigusloome vallas, mis on seotud majandusliku dialoogi laiendamisega Euroopaga ning hiljuti omandatud WTO liikmelisusega.

Zdzisław Zbigniew Podkański (UEN). – (PL) Proua juhataja, õigusaktide otsuse eelnõul, mida me siin arutame, on minu fraktsiooni Liit Rahvusriikide Euroopa Eest täielik toetus. Ukraina on huvitav partner, eriti kaubanduse, teenuste pakkumise ja investeeringute valdkonnas. Hea koostöö Euroopa Liidu ja Ukraina vahel on väga oluline, eriti naaberriikidele. Üks sellistest riikidest on Poola, mis on Ukrainaga paljude väljapoole majandussfääri jäävate kogemustega seotud.

Ukrainal on tohutult turismi ja puhkusekohtade arendamise potentsiaali. See on rikkalike kultuuritraditsioonidega maa. Ukraina korralikuks arenguks on tarvis uusi tehnoloogiaid, investeeringuid ning pangandussüsteemi ja sotsiaalse teabevahetuse laiendamist. Selles saab Euroopa Liit Ukrainat aidata. Ukraina on ka tähtis turg Euroopa toodetele. See on asi, mida peame alati meeles pidama siis, kui määratleme oma ülesandeid ja tegutsemissuundi edasiseks koostööks.

ISTUNGI JUHATAJA: Adam BIELAN

asepresident

Czesław Adam Siekierski (PPE-DE). – (PL) Härra juhataja, leping Ukrainaga on tähtis sündmus, mis aitab suhteid meie kahe poole vahel ratsionaliseerida. See on hea ELi ja Ukraina vahelise assotsiatsioonilepingu visandamise lähtepunkt. Peale kõige muu loob see leping meievahelise kaubavahetuse arendamise ning kahepoolsesse süsteemi investeeringute suurendamise võimaluse. Üks meie koostöö ülimalt tähtis valdkond on oskusteabe vahetus standardite, kvaliteedi ning meie õigusliku ja institutsioonilise pärandi valdkonnas.

Noorte, eriti üliõpilaste, vahetus, samuti teaduslane, kultuuriline ja turismialane koostöö aitab kaasa nende ülesannete täitmisele.

Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk (UEN). – (PL) Härra juhataja, tahan selles arutelu juhtida tähelepanu kolmele küsimusele, mis on minu arvates olulised. Esiteks, Ukraina on Euroopa Liidu tähtis partner nafta- ja gaasivarustuse mitmekesistamisel. Vastastikune mõistmine Ukrainaga pakub Euroopale võimaluse kindlustada neid Musta mere ja Kaukaasia piirkonnast tulevaid energiavahendeid.

Teiseks, Ukraina liitumine Maailma Kaubandusorganisatsiooniga käesoleva aasta mais on loonud selle riigiga majandussuhete arengu soodsad lisatingimused, eriti teenuste pakkumise sfääris.

Kolmandaks ja lõpetuseks, infrastruktuuri tõsise hooletussejätmise tagajärjel vajab Ukraina Euroopa Liidult märkimisväärt finantstoetust, mis ei tuleks ainult ELi eelarvest, vaid eelkõige ka Euroopa Investeeringupangalt ning Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupangalt.

Meglana Kuneva, komisjoni liige. – Härra juhataja, tänan komisjoni nimel veel kord parlamenti nende märkuste, positiivse suhtumise ja selle raporti kiire vastuvõtmise eest.

Juba lühikese ajaga aitab see mõlemal partneril kõige väiksema võimaliku õigusliku vaakumita säilitada mõningaid tähtsaid majandushuviseid pärast Ukraina astumist Maailma Kaubandusorganisatsiooni.

Keskmes ja pikas perspektiivis on see ainult üks tegur majandusliku integreerumise laiemas ja väga ambitsioonikas protsessis, millesse oleme kaasatud meie assotsiatsioonilepingu raames Ukrainaga.

Zbigniew Zaleski, raportöör. – Volinik, meretransporditeenuste lepingu tähtsust ei saa üle hinnata. Me kõik teame, kui tähtis võib Musta mere meretee ja Ukrainat läbiv maatransiit olla Euroopale, meie kõigile, kuid meie toetuse on selle piirkonna tulevik ebakindel. Räägin nüüd poola keeles.

raportöör. – (PL) Mu kaasparlamentidiliikmed on nimetanud tihedama koostöö vajadust ning rõhutanud fakti, et Ukraina kuulub ilmselt Euroopasse. Nad on jätkanud rääkimist investeringutest, turismist ja ettevõtlusest. Muidugi sõltub palju Ukrainast endast. See on ilmne. Arvatavasti eriti praegu, täna ja homme, järgmistel nädalatel, vajab vastandunud Ukraina rahvas abi majandus-, poliitika-, teadus- ja sotsiaalsel. Lõpetame ülemäärase kritiseerimise, astume parem mõistlikke ja konstruktiivseid samme. Sellest on kasu mõlemale poolele, nii Ukrainale kui ka ELile. Tänan teid kõiki väga selle arutelu eest ning palun teilt sellele raportile tugevat toetust!

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub homme.

Kirjalikud avaldused (artikkel 142)

Bernard Wojciechowski (IND/DEM), kirjalikult. – Teenuste sektor on oluliselt tähtis nii ELi kui ka Ukraina majandusele. Ukraina näib olevat sunnitud oma energiasektorit reformima, et tõsta toodang maksimaalseks ning parandada kvaliteedi- ja ohutusnõudeid. Lühiajaliste üleminekuraskuste tulemuseks peaks seega olema moderniseeritud ja läbipaistvam teenuste turg. Teisest küljest ei tohiks me unustada võitlust korruptsiooniga, mis on Ukrainas nii ohjeldamatu.

Euroopa Liit peab olema valmis toetama Ukraina jõupingutusi, ent ka Ukraina peab tegema oma osa sisereformidest. On hulk küsimusi, millega me Euroopa Liidu esindajatena peaksime tegelema: 1) tugevdama Ukraina ja ELi liikmesriikide energiavarustuse kindlust; 2) tagama energiatõhususe kõrgema taseme; 3) rekonstrueerima ja moderniseerima soojusenergiasektorit ning vähendama selle kahjulikku mõju keskkonnale; 4) tõstma reguleerimispolvkonna suutlikkust; ning 5) tagama taastuvenergia kõrgema tarbimistaseme. Kõik see peaks kuuluma avatud ja läbipaistvasse energiaturgu. Me ei saa nii olulise tähtsusega sektorites rohkemate monopolidega hakkama.

24. Veepuuduse ja põua probleem Euroopa Liidus (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni nimel Richard Seeberi esitatud raport (A6-0362/2008), mis käsitleb veepuuduse ja põua probleemi Euroopa Liidus (2008/2074(INI)).

Richard Seeber, *raportöör*. – (DE) Härra juhataja, tahaksin kõigepealt tänada variraportööre ja komisjoni nende suurepärase koostöö eest selle raporti ettevalmistamisel.

Me kõik teame, et vesi on kogu elu alus. Siiski pole see alus lõputult kättesaadav. Tulevikus hakkab veepuuduse all kannatama kuni kolm miljardit inimest. Juba 2007. aastal elas kolmandik eurooplastest piirkondades, kus Euroopa Keskkonnaagentuuri andmetel olid piiratud veevarud. See küsimus puudutab eriti selliseid riike nagu Küpros, Bulgaaria, Belgia, Ungari, Malta, Itaalia, Ühendkuningriik, Saksamaa, Hispaania ja kahjuks veel paljud teised. See tähendab, et vett on kasutatud liiga palju. Muidugi teravdab probleemi ka kliimamuutus. Seetõttu on viimase 30 aasta jooksul sagenenud põuajuhtumid, mis siiani on läinud maksma 100 miljardit eurot. 2003. aasta põua ajal kandis ELi majandus kahjusid umbkaudu 8,7 miljardi euro ulatuses. Sellistel äärmuslikel ilmastikunähtustel on peale majanduslike ka sotsiaalsed ja inimesi mõjutavad tagajärjed. Lisaks rahvatervise üldisele kahjustamisele suri Euroopas 2003. aasta kuumalaine tagajärjel umbkaudu 35 000 inimest.

Me märkame, et veekasutuse mudelid on Euroopa piires suuresti varieeruvad. ELi keskmine veetarbimine kõigub 100 ja 400 liitri vahel, kuigi tegelikult peaks olema Euroopa elustandardi kohaselt piisav 80 liitrit päevas inimese kohta. Seda põhjustab oma aja ära elanud tehnoloogiate ebaefektiivsus ning ka vee raiskamine. Näiteks Prantsusmaa jaotustorustikes läheb 30% veest lihtsalt kaduma. Meile tähendab see, et Euroopas on tohutult potentsiaali vett säästa.

On ülim aeg, et meetmeid võtaks ka ühendus. Komisjon on vee teemaga tegelnud juba mitmes direktiivis, näiteks suplusveed, joogivesi, üleujutused, keskkonna kvaliteedistandardid vee jaoks jne. Kahtlemata on versta postiks siiani olnud 2000. aasta vee raamdirektiiv koos oma rakenduseeskirjadega. Praegu on eriti oluline, et komisjon tagaks, et liikmesriigid täidaksid õigusaktidest tulenevaid kohustusi.

Veepuudust on teravdanud muutunud keskkonna- ja kliimatingimused, ettevõtete suurenenud veekasutus, põllumajandus ja kodumajapidamised ning muidugi muutunud tarbimisharjumused. Kahjuks näeme äärmuslikke ilmastikutingimusi aina sagedamini. Ühest küljest esinevad tugevad vihmajärgid koos üleujutustega, kuna teisest küljest on muutunud sagedasemaks põuaperioodid, mis laastavad Euroopas ulatuslikke maa-alasid.

Teatis, mille komisjon nüüd meile esitanud on, kujutab endast tähtsat sammu õiges suunas, kuid hädavajalik on võtta ka olulisi parandusmeetmeid. Esiteks, veepuudust ja põuda tuleb vaadelda kui ülemaailmset nähtust. Euroopas ei tohi me keskenduda ainult omaenda probleemidele – ärgem unustagem tohutut hulka sisserändajaid, kes saavad väga tihti Euroopasse just põudade tõttu.

Teiseks, veepuuduse ja põuaga võitlemiseks peavad liikmesriigid tegema piiriülest koostööd. Vee raamdirektiivi halduskavasid tuleb täiendada põua ja veepuuduse osas. Liikmesriikide vaheline solidaarsus seoses nende veevarudega ei tähenda siiski, et rikutaks otsuste langetamise suveräänsust nende veevarude kohta. Minu arvates ei ole lahenduseks ka vee suunamine pikkade vahemaade taha.

Kolmandaks, komisjoni dokument ei sisalda kindlat ajakava ega kinnitatud eesmärke. Ilma nendeta ei saa strateegiat rakendada.

Neljandaks, Euroopa peaks tõepoolest püüdma saada ülemaailmseks liidriks veesäästmise tehnoloogia alal. See nõuab nii probleemi inimliku külje kui ka majanduse hetkevajadustega tegelemist.

Kokkuvõtteks, ma usun, et meile on esitatud paber, millega tehakse komisjoni dokumenti olulisi parandusi.

Vladimír Špidla, *komisjoni liige*. – (CS) Härra juhataja, daamid ja härrad, veepuudus ja põud esindavad peamist ülemaailmset probleemi ning on selge, et kliimamuutus raskendab olukorda ja viib tõsise veepuuduseni. Seda suundumust kinnitas veel üks raport kliimamuutuse mõju kohta Euroopas, mille eelmisel nädalal koostas Euroopa Keskkonnaagentuur.

Põudade sagedus ja tugevus Euroopa Liidus on viimase 30 aasta jooksul dramaatiliselt tõusnud ning üle 100 miljoni inimese ja peaaegu kolmandik Euroopa Liidust said sellest 2003. aastal kahjustada. Pärast seda, kui komisjon esitas oma teatise veepuuduse ja põudade kohta, oleme saanud selle suundumuse kohta veelgi rohkem tunnistust. Küpros elas üle oma kõige hullemal põual, mis algas 1900. aastal. Suvel peatati niisutusvee varustus ning põllumehed kaotasid selle tagajärjel 80% saagist. Mõnes piirkonnas hävis teravili täielikult. Küprose kahjud olid hinnanguliselt 1,5% SKTst. Kuid see polnud üksikjuhtum: 2008 on Küprosel kolmas järjestikune põua-aasta.

Seega on parlamendil nüüd õige aeg arutada oma raportit veepuuduse ja põudade kohta. Mul on hea meel, et Euroopa Parlament kasutab võimalust saata välja selge sõnum, et on tarvis probleemiga tegelema hakata.

Globaalne soojenemine, rahvastiku kasv ja tarbimise suurenemine *per capita* – kõik see tähendab, et surve meie veevarudele tõuseb. Selle tagajärjel on veepuudus ja põud muutumas aina tõenäolisemaks ning neil on otsene mõju rahvastikule ja neile majandusharudele, mis sõltuvad veevarustusest, näiteks põllumajandusele, turismile, tööstusele, energiavarustusele ja transpordile. Neil on ka kahjulikud kõrvalmõjud looduslikule mitmekesisusele ja vee kvaliteedile. Metsatulekahjude oht ja maa kurnamine suureneb. Kui kiireloomulisi meetmeid ei võeta, siis tekib tervete piirkondade kõrbestumise oht, nii Euroopa Liidu sees kui ka väljaspool.

Selleks, et seda vältida, peab meie esmane prioriteet olema oma käitumistavade muutmine suunas, mis viib tõhusa veekasutuse ja vee säästmiseni. Samal ajal tuleb võtta kõigil tasanditel vee säästmisele suunatud meetmeid. Selle saavutamiseks on oma roll täita kogu rahvastikul; riiklike meetmete vastuvõtmisest valitsuse tasandil üksi ei piisa.

Viimane Eurobaromeetri uuring, milles elanikkonda küsitleti nende suhtumise kohta kliimamuutusesse, näitas, et 62% eurooplastest peab kaheks kõige tõsisemaks probleemiks tänases maailmas kliimamuutust ja globaalset soojenemist, 68% eurooplastest arvab, et kõige tõsisem probleem on vaesus ning toidu- ja joogivee puudus. Sellel taustal on heaks uudiseks, et üldsuse väljendatud hirmud peegelduvad ka inimeste käitumises: 61% eurooplastest kinnitavad, et on isiklikult võtnud kliimamuutusega tegelemise meetmeid ning vähendanud oma kodust veekasutust rohkem kui poole võrra.

Härra juhataja, daamid ja härrad, mul on hea meel märkida, et teie raportis tervitatakse komisjoni teatist ning toetatakse esimest kavandatud poliitiliste tegutsemisvõimaluste paketti. Tahaksin tänada raportööri härra Seeberit tema suurepärase töö eest raportiga, samuti proua Herranz Garcíat ja proua García Pérezit põllumajanduskomisjonist ja regionaalarengukomisjonist nende positiivse ja konstruktiivse panuse eest. Eelmisel aastal nõukogu vastuvõetud järelduste ja raporti vahel on laialdane kooskõla meetmete osas, mis tuleb võtta. Nüüd on ülesanne muuta see poliitiline toetus tegelikeks meetmeteks.

Iratxe García Pérez, *regionaalarengukomisjoni arvamuse koostaja*. – (ES) Härra juhataja, tahaksin alustada, õnnitledes härra Seeberit tema raporti puhul ning öeldes, et oleme regionaalarengukomisjonis teadlikud sellest, et veepuudus on muutunud ühtekuuluvuspoliitika üheks põhiliseks probleemiks, kuna on siiani kahjustanud 11% Euroopa Liidu elanikkonnast ja 17% territooriumist.

Sel põhjusel vajab see aspekt edaspidises ühtekuuluvuspoliitikas arvesse võtmist, kasutades vajalikke eelarvelisi vahendeid ja instrumente, et seda teha. Peame piirkondlikele ja kohalikele võimudele rõhutama, et struktuurifondid pakuvad võimalust tegeleda veetõhususe probleemiga vee säästmise ja taaskasutamise teel.

Peame pöörduma ka komisjoni poole, et edendada osalust Euroopa põudade jälgimise vaatlussüsteemi tegevuses, töötades riiklike, piirkondlike ja kohalike andmete täiendamisel.

Lõpetuseks, meil on tarvis tunnistada, et veepuudusel ja põudadel on otsene kahjulik mõju ühiskondlikule, majanduslikule ja territoriaalsele ühtekuuluvusele, kuna mõnes piirkonnas on selle tagajärjed tugevamani tunda, mis põhjustab maa mahajätmist, metsatulekahjusid ja mulla halvenemist ning pidurdab märkimisväärselt nende piirkondade arengut.

Esther Herranz García, *põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni arvamuse koostaja*. – (ES) Härra juhataja, tahaksin kõigepealt õnnitleda härra Seeberit tehtud töö eest, sest see raport on tabanud paljusid täiskogu väljendatud muresid seoses probleemidega, mis on oluliselt tähtsad kogu Euroopa Liidule: veepuudus ja põud, mis ei ole nüüd enam üksnes Lõuna-Euroopa riikide probleemiks.

Mul on hea meel, et sellesse eelnõusse on võetud mõningad põllumajandustegevuse kasuks öeldud mõtted, mida sisaldas aramus, mille koostajaks ma põllumajanduse ja maaelu arengu komisjonis olin; näiteks, tuues esile põllumeeste rolli olemasolevate ressursside säästlikul majandamisel. See sisaldab ka viidet põudadele ja veepuudusele kui teguritele, mis tõstavad toormaterjali hindu. Arvan, et praeguses kliimas on väga tähtis see aspekt esile tuua, et peaksime selle probleemi puhul meele peale keskkondlikku mõõtme ka mõnda selle ülimalt tähtsatest majanduslikest tagajärgedest.

Ka keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon on omaks võtnud mõtte luua Euroopa põudade jälgimise vaatlussüsteem, nagu on juba nimetatud põllumajanduskomisjoni arvamuses ja, ma loodan, et see ühel päeval ka tegelikkuseks saab.

Tekst, mis homme hääletusele pannakse, ei sisalda siiski põllumajanduskomisjoni ettepanekut moodustada majanduslik põuavastane kohanemise fond, millest saaksid kasu kõik majandusharud, sealhulgas ka põllumajandus.

Tahaksin isiklikult selgeks teha, et jätkan kõnelemist selle fondi moodustamise kasuks ning teen parlamendile uuesti selle mõtte kohta ettepaneku, siis kui komisjon saab paari järgmise kuu jooksul valmis oma kavandatud teatise kliimamuutusega kohanemise kohta.

Ma arvan, et pärast solidaarsusfondi moodustamist, mis loodi, et leevendada loodusõnnetuste põhjustatud kahjusid, on meil aeg mõelda instrumendile, mis tegutseb ette, rahastades ennetusmeetmeid, millega vähendada nende loodusõnnetuste tekitatud keskkondlikke ja finantskahjusid.

Péter Olajos, *fraktsiooni PPE-DE nimel.* – (HU) Täna, härra juhataja! Tahaksin kõigepealt liituda mu kolleegide tunnustusavaldustega härra Seeberile. Ta täitis oma ülesande asjatundlikult ja kõva tööd tehes ning väärib saavutatud edu ja tunnustust. Pean ütlema, et see teema on äärmiselt oluline. Minu kodumaal Ungaris ähvardab põud üheksatkümmet protsenti territooriumist. Viimaste aastate pidevad põuad on põhjustanud Ungari põllumajandusele tohutut kahju, juba üksi viimasel aastal küündis kahjusumma miljardi euron. Põud on probleem, mis ei piirdu ainult lõunas asuvate riikidega. See on tekitanud Ungaris tohutuid probleeme, vaatamata sellele, et riigist voolab läbi Euroopa suurim jõgi Doonau ning suuruselt seitsmes jõgi Tisza. Kõigele vaatamata on saja kilomeetri laiune piirkond nende kahe veerohke jõe vahel hakanud kannatama kõrbestumise all ning see protsess üha kiireneb. See näitab, et Euroopa Liit vajab üht üldist veehaldusprogrammi ning seepärast tahaksin ma tervitada raportit, mis näitab, et Euroopa Liit on otsustanud hakata võtma meetmeid võitluseks kõrbestumisega ning selle võitluse huvides.

Eile toetas eelarvekomisjon minu ettepanekul katseprojekti, mis taotles abi, et kõrbestumisega võidelda. Kuid me kõik peame andma suurema panuse, et toetada tõhusaid põllumajandustavasid ja üldist veehaldust. Meetmed, mida me peame võtma, et elanikkonna üldist veekasutust mõistlikumaks muuta, on samuti olulised. Kliimamuutuse tulemusena muutub regulaarsete veepuuduse perioodide kahjulik mõju arvatavasti märgatavamaks ning igal aurustunud veetilgal saab olema tagajärg.

Lubage mul lõpetuseks juhtida teie tähelepanu globaalse vastutuse küsimusele. Kuna maailma rahvastik jätkab dünaamilist kasvamist ning see tekitab arengumaades veelgi suurema surve tööstusele, põllumajandusele ja veele, siis peab Euroopa oma veevarud ümber hindama. Meie kohus ja vastutus on neid varusid säilitada ja suurendada. Täna teid!

Edite Estrela, *fraktsiooni PSE nimel.* – (PT) Tahaksin oma fraktsiooni, Euroopa Parlamendi Sotsiaaldemokraatide fraktsiooni nimel tänada raportööri tehtud töö eest. See on üks oluline raport, mis sisaldab asjakohaseid ettepanekuid selle kohta, kuidas Euroopa Liit saab tegelda veepuuduse ja põudade probleemiga. See pole uus probleem, vaid olukord on muutunud veel teravamaks ja ulatuslikumaks. 2003. aasta põud mõjus kahjulikult rohkem kui 100 miljonile inimesele ja kolmandikule ELi territooriumist ning läks Euroopa majandusele maksma 8,7 miljonit eurot. Veepuudus ei mõjuta enam ainult Lõuna-Euroopa riike, vaid nagu siin ennist öeldi, on selle tagajärgi tunda juba ka Kesk- ja Põhja-Euroopas ning kliimamuutus teeb olukorra veel hullemaks.

Euroopa Liit peab võtma kiireloomulisi meetmeid, et lahendada kaks probleemi: ülemäärane veetarbimine ja vee raiskamine. Euroopa Keskkonnaagentuuri andmete kohaselt on Euroopas tohutult potentsiaali vett säästa. Umbes 40% kasutatud veest oleks saanud säästa. Peale selle raisatakse Euroopas saamatuse tõttu jätkuvalt vähemalt 20% oma veest. Sellises olukorras on minu esitatud ning keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni vastuvõetud muudatusettepanekud reovee taaskasutamise ja puhastamise kohta täiesti õigustatud. Peale selle, kuna lekkivad torud põhjustavad tohutult raiskamist, olen ma teinud ettepaneku, et liikmesriigid võiksid kasutada struktuurifonde, et parandada ja uuendada olemasolevat infrastruktuuri ja tehnoloogiat. Vee säästmise kultuuri on võimatu arendada ilma kodanikke kaasamata. Seepärast on tarvis edendada üldsuse teadlikkust ja teabekampaaniaid. Vesi on küll üldsuse vara, aga siiski on sellest puudus. Kõik me peame andma oma panuse tarbimise vähendamisse ja jäätmetega võitlemisse, nii et vesi oleks kõigile mõistliku hinna eest kättesaadav.

Enne kui lõpetan, tahaksin küsida nõukogult ja komisjonilt, millal solidaarsusfondi toetusmehhanismid paindlikumaks tehakse. Kuna põud on ebanormaalne loodusnähtus, millel on tõsised kestvad tagajärjed elutingimustele ja kannatada saanud piirkondade sotsiaalmajanduslikule stabiilsusele, siis oleks abiks, kui fond toetaks piirkondliku iseloomuga olukordi ning kui üldsuse ja üksikisikute kahjum loetaks abikõlblikuks.

Anne Laperrouze, *fraktsiooni ALDE nimel*. – (FR) Härra juhataja, volinik, daamid ja härrad, elavad arutelud, mida oleme hiljuti energia teemal pidanud, näitavad, et energia on väärtuslik vara ja põhivajadus. Nojah, aga vesi? See on isegi veel väärtuslikum. Me oleme teadlikud arengumaade veepuudusest. Nojah, aga Euroopa? Vesi on Euroopas veelgi vajalikum vara. Lõpetagem selle raiskamine; säilitagem seda vara!

Raport, mille üle homme hääletama hakatakse, on laiaulatuslik raport, mis tegeleb tehniliste aspektidega, nagu näiteks jaotusvõrkude leke, samuti poliitiliste ja sotsiaalsete aspektidega, näiteks teadlikkuse tõstmine vee säästlikust kasutamisest. Meie vastutus vee eest on nii isiklik kui ka kollektiivne. See raport tegeleb ka probleemidega, mis tekivad veepuudusest ja põuast, probleemidega, mis on nii vahetud kui kliimamuutuse kontekstis ka pikaajalised.

Tahaksin rõhutada, et heade tavade jagamine on väga oluline, sest Euroopat mõjutavad veepuuduse või põua eri astmed ning seetõttu on kõigi piirkondade kogemused väga olulised, siis kui tahame neid nähtusi vältida või neid lahendada. Lähen isegi veel kaugemale, öeldes, et õppetunde võib saada nii headest kui ka halbadest kogemustest.

Olen samuti väga rahul, et on tekkinud side vee olemasolu ja -kvaliteedi vahel. Tegelikult omistab parlament väga suurt tähtsust vee kvaliteedile selliste dokumentide kaudu nagu keskkonna kvaliteedistandardid või praegune arutelu pestitsiidide kohta.

Selle ressursi puudusele on lahenduseks palju eri vaatekohti: meil on tarvis edendada teadusuuringuid ja novaatorlust, parandada tehnilist ja põllumajanduslikku tegevust, muuta üksikisikute käitumist. Tegutseme siis nüüd ja kummutame vana inglise vanasõna: „Veepuudus ei teki enne, kui kaev on kuiv”!

Marie Anne Isler Béguin, *fraktsiooni Verts/ALE nimel*. – (FR) Härra juhataja, volinik, tahaksin tänada raportööri tema töö eest. Saame vaid rõhutada fakti, et vesi on muutunud väärtuslikuks ja haruldaseks ressursiks.

Raportöör ütles meile, et 3,2 miljardit selle planeedi elanikku kannatavad veepuuduse all. Me teame, et ka Euroopa pole sellest puutumata. Sellepärast peaksime tegema kõik võimaliku, et säilitada seda haruldast ressursi. Vesi on ühine vara ning on väga kahju, et keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon mõnda mu muudatusettepanekut vastu ei võtnud.

Sellepärast pöördungi otse komisjoni poole. Ma loodan, et CAP reformi osana vaatame me läbi ka teatavad viljelusmeetodid – ma mõtlen peamiselt niisutustehnikaid, mis ei sobi mõnedele Euroopa piirkondadele ja tuleks maha jätta, siis kui kavatsame vee raiskamise lõpetada.

Samuti on häbi, et arvesse ei ole võetud muudatusettepanekut aatomielektrejaamade jahutamise kohta, sest minu kodumaal, Prantsusmaal peavad aatomielektrejaamad sel aastaajal, kui jõgede veetase on väga madal, olema suletud või jahutatakse neid piserdajate abil. See on naeruväärne ja meie kodanikele kohutavalt ohtlik.

Kartika Tamara Liotard, *fraktsiooni GUE/NGL nimel*. – (NL) Härra juhataja, tahaksin alustada, avaldades härra Seeberile südamlikku tänu. Paljud meist siin arvavad, et puhas joogivesi näeb välja selline. Tahaksin rõhutada, et väga paljudes riikides on see klaas tühi. Paljudel inimestel pole üldse vett või pole neil vett, mis näeks selline välja.

Arutelud naftapuudusest on väga tulised ning mõnikord ma imestan, miks pole nõnda vee puhul. Lõpuks on vesi ju elu või surma küsimus. Maailma rahvastik kasvab pidevalt, kuid olemasoleva puhta joogivee kogus üksnes väheneb. Veepuudus on isegi Euroopas. Sinna hulka kuulub ka varjatud veepuudus: kui näiteks kodumajapidamises on joogivesi kinni keeratud. Põhjused on mitmesugused, näiteks vilets sanitaarsüsteem, avalike teenuste hiiliv liberaliseerimine, pestitsiidide ja kunstväetuste kasutamine või intensiivne karjakasvatus. Kas te teate, et 100 grammi loomaliha kasvatamiseks kulub 2400 liitrit vett?

Komisjoni teatis keskendub peamiselt vee säästmisele. Minu arvates on see sama, mis tassida süsi Newcastle'isse, sest kõigepealt tuleks tegelda probleemide allikaga, nagu ma just mainisin. Näiteks on meil kogu Euroopas ja väljaspool seda kõigepealt tarvis investeeringut korralikesse sanitaar- ja veepuhastussüsteemidesse. Peale selle tuleb hoolikamalt kasutada pestitsiide, järele mõelda intensiivse karjakasvatuse mõju üle veehaldusele ning võtta kliimamuutusega võitlemise meetmeid.

Juurdepäas puhtale joogiveele on kodanikuõigus, mis peaks kuuluma igaühele. Probleem pole mitte joogivee kättesaadavuses ega ka selle piisavuses, vaid puhta joogivee kohaletoimetamises, tarbetus saastamises ning erastamissuundumuses. Toon lihtsalt ühe näite: Ühendkuningriigis on privatisseerimine viinud äkilise

hinnatõusuni ning paljud majapidamised on veevarustusest ära lõigatud. See on häbiasi. Mina toetan joogivee varustuse jätmist avalikku sektorisse.

Johannes Blokland, fraktsiooni IND/DEM nimel. – (NL) Härra juhataja, veepuudus ja põuad kahjustavad eriti Euroopa Liidu lõunaosa ning sellel on nii kliima kui ka inimeste tekitatud põhjused. Turism nõuab samuti palju veevarusid, seda ka riikides, kus on juba niigi tõsised probleemid. Valitsustevahelise kliimamuutuste ekspertrühma uuringutulemused on näidanud, et eelolevatel aastatel saavad riskid üksnes suurened. Sellepärast peame hoolt kandma, et veega seotud olukord ei halveneks veelgi.

Seega edastab see raport positiivse signaali. Võitluses veepuuduse ja põudadega on tõhus veekasutus eluliselt tähtis. Tahaksin eriti rõhutada vee hinna põhimõtet, millest raportis samuti räägitakse. Mitmel liikmesriigil on sellega seoses positiivseid kogemusi. Ka mina tervitan raportis leiduvat viidet vee raamdirektiivile. Ma arvan, et see on õige koht veepuuduse ja põudade probleemidele. Lõpetuseks edastan raportööri härra Seeberile oma komplimendid hästi tehtud töö eest.

Andreas Mölzer (NI). – (DE) Härra juhataja, senikaua, kui on tagatud, et veevarud jäävad eranditult liikmesriikide määrata ning ei EL ega Euroopa Kohus saa mingil moel sekkuda, on kindlasti hea mõte see, kui veepuudusega võitlemiseks on ühine strateegia.

Sellel on siiski mõtet üksnes siis, kui tegeleme probleemiga üldiselt ning vaatleme ka põhjuslikult seotud probleeme, nagu rahvastiku plahvatuslik kasv ja kliimamuutus. Põllumajandussektoris, mis vastutab 70% vee tarbimise eest maailmas, on kindlasti tohutult potentsiaali kasutada vett kokkuhoidlikumalt. Ka EL on siiski andnud oma panuse veeraiskamisse, nõudes ühendustorustikke ja kanalite süsteemi kasutamist.

Kõige tipuks teravdavad olemasolevat veepuudust sageli viletsad otsused – nagu Küprosel, kus kroonilisele veepuudusele vaatamata ehitatakse uusi golfiväljakuid, mille vee normeeritud jaotamise eest peavad kodanikud kallist hinda maksma.

Seega, kui tegemist on veega, eluks olulise tähtsusega varaga, peame olema teadlikumad ja vastutustundlikumad, kuid mitte mingil juhul ei tohi see avalduda kujul, et kahtlase väärtusega hüvesid tüüpilises ELi stiilis liikmesriikidele peale surutakse.

Antonio De Blasio (PPE-DE). – (HU) Tänan, härra juhataja! Daamid ja härrad, veepuudus ja põud on praegu Euroopa Liidu kõige pakilisem probleem ning kuna see keeruka teemana on muude keskkonnaprobleemidega tihedalt seotud, siis tuleb seda silmas pidada ka lahenduste otsimisel. Vee kasutamine ei ole piiratud kindla geograafilise alaga. Selle probleemi piiriületusvõimed nõuavad lahendusi Euroopa Liidu tasandil. Me peame seda piiriülese veehalduse olulist aspekti rõhutama. Tõsist kahju tekitavate üleujutustega liituvad tingimused on tihedalt seotud laialdase metsaraiega; teisisõnu, raadamise tagajärjeks on ühest küljest viljatus ja kõnnumaa ning teisest laastavad üleujutused.

On oluline rõhutada, et peame veehalduse vallas säilitama subsidiaarsuse põhimõtte. Kohalike ja piirkondlike võimude ning valitud nõukogude rolli tuleb tugevdada, sest need organid annavad maakasutus- ja ehituseeskirjade kaudu märkimisväärse panuse veepuuduse ja põua tõttu tekkinud raskuste lahendamisse.

Samuti, nagu piirkondlikke ja kohalikke ametivõime, peame meeles pidama ka ühiskondlikke organisatsioone. Need on tähtsaks teguriks haridus- ja teavitamiskampaaniates ning seda rolli tuleks ka edaspidi toetada. On väga oluline korraldada kihutus- ja meediakampaaniaid, sest nende foorumite kaudu toome mitte ainult esile probleemi eksisteerimise, vaid lisaks võivad inimesed näha, kuidas ideed ja ettepanekud praktikasse rakendatud on.

Tahaksin juhtida tähelepanu ka sellele, kui oluline on liikmesriikidel omada teatavat paindlikkust, nii et nad saavad reguleerida muid niisutuse ja veehaldusega seotud küsimusi kooskõlas nende enda eritingimustega. Eri taseme reguleerivad asutused peavad tegema koostööd, et luua jätkusuutlik veehalduse raamistik. Tahaksin tänada härra Seeberit kogu selle töö eest, mille ta on oma raportisse pannud, ja tänada teid tähelepanu eest!

Cristina Gutiérrez-Cortines (PPE-DE). – (ES) Härra juhataja, ma tervitan tõsiasja, et on olemas dokument vee kohta, kuigi ma arvan, et on kahju sellest, et kliimamuutuse probleemide tõttu on see dokument pisendatud küsimuse osaliseks ja väga konkreetseks vaatepunktiks, nimelt vee säästmiseks.

Sellele vaatamata mainin ma tunnustavalt mõnda asja, mida härra Seeber on esile tõstnud ja komisjoni dokumendile toetudes edasi arendanud, tehes selgeks, et veele on igapäevaelus õigus – vesi on kõigi jaoks – ja et me peame arvesse võtma seda, et meil on tarvis tihedamat koostööd piirkondade vahel, mis minu arvates

praegusel hetkel ei ole piisavalt ajakohastatud ning mis on hea õppetund kõigile neile, kes arvavad, et vesi on selle isiku omand, kelle tagaõues jõgi parajasti voolab.

Pean siiski ütlema, et minu arvates peame me hakkama veele ja kliimamuutusele mõtlema üldisest perspektiivist. Maailmas on praegu kolm probleemi: esiteks nälg ja toidupuudus, teiseks kliimamuutus ning kolmandaks põud, mis on juba sajanditepikkune probleem.

Ressursside suurendamine on äärmiselt vajalik, aga sellega ei ole siinkohal tegeletud. Me peame olemasolevaid ressursse mitmekordistama, aga seda on mainitud ainult parlamendi tehtud muudatusettepanekutes. Peale soolatusamise peame hakkama ka jõgesid uuesti reguleerima ning mõtlema uuele veekorraldusele ja vee paradigmale, mis koosneb kõikvõimalikest jõupingutustest, et vesi maa peale endiselt alles jääks: tuleb kasutada taasmetsastamist, põuareservuaare, kuhu vesi üleujutuste ajal koguneb; põhjaveekihtide toitmist üleujutuste ajal ning muid meetmepakette.

Samuti peame mõtlema põllumajandusstrateegia peale, et toota selliseid tooteid, mis võivad tekitada praegusega võrdväärse haljasmassi, kuid keskendama strateegia uutele kultuuridele, mis suudavad kasvada vähese veega. Samal põhjusel on meil tarvis rääkida ka veemajandusest, sest küsimus pole ainult tõusvates hindades, nagu siin varem juba öeldi, või tegelikes hindades, vaid tegemist on palju komplitseerituma veemajandusega.

See on põllumajandus- ja tarbimisstrateegia, maaharimine, jõgede reguleerimine, ning kui on tarvis vett kõrvale juhtida, siis tuleks seda ka teha. Oluline on see, et maailm jääks jätkusuutlikuks, mõeldes inimesi ja majandust.

Inés Ayala Sender (PSE). – (ES) Härra juhataja, tahaksin kõigepealt tänada komisjoni, et ta viimaks esitas dokumendi põua ja veepuuduse kohta, mida me parlamendis oleme juba mõnda aega üles kutsunud. Eriti olles näinud seda, kuidas suurte üleujutustega on tegeletud viisil, mis meie arvates oli õige ja piisav, ent alati on unustatud, et teistes kohtades on struktuuriprobleemiks muutumas põud ning et veepuuduse probleemil on peale ühiskondlike ka majanduslikud tagajärjed, ning et see mõjutab kõiki jätkusuutlikkuse aspekte isegi veel rohkem.

Pean õnnitlema raportööri härra Seeberit tema suurepärase töö puhul ning ühtlasi tänama teda ta aktiivse osavõtu ja kohalviibimise eest Euroopa keskkonnakaitsepäeva aruteludel rahvusvahelisel näitusel Expo 2008 minu kodulinnas Zaragozas.

Ma pean teda tänama, sest härra Seeberi kaudu sai Euroopa Liit väljendada Expol oma muret vee jätkusuutlikkuse pärast ning tuua liidu ja Euroopa Parlamendi seisukohast esile vajadused ja probleemid, mis Euroopa Liidule kahju teevad.

Pean ütlema ka seda, et nüüd me teame, et veepuuduse probleemid on väga tihedalt seotud kliimamuutuse vastu võitlemise tsükliga, sest me teame, et selles tsüklis annab metsade piiramatult raadamine ja linnade kasv oma osa suurenevasse veepuudusesse, ning seetõttu peavad asjaomased ametiasutused pöörama oma maakasutuskavades tähelepanu veega seotud asjaoludele, eriti seoses majandustegevuse arendamisega üha tundlikumaks muutuvates valgapiirkondades.

Kui komisjon teeb põhimõttelised ettepanekud, siis võime me sellest vaatevinklist toetada veekasutuse hierarhia kehtestamist, ning nagu härra Seeber oma raportis tunnistab, me muidugi ei arva, et vee kõrvalejuhtimine pikkade vahemaade taha võiks mingil juhul olla lahenduseks veepuuduse probleemile.

Otse vastupidi, meie lähtepunktiks peaks alati olema kohaldada nõuetekohaselt vee raamdirektiivi kui raamistikku, millega saavutada Euroopa kõigi vete hea seisukord, arvestades valgapiirkondi samasuguste kvaliteedi parandamise eesmärkidena.

Nagu härra Seeberi raportis õigusega tunnistatakse, esineb linnades kuni 50% veekadu ja Euroopas tervikuna 20%. Mitmesuguste mehhanismide ja tehnoloogiate ning veesäästmise ja -tõhususe uute vormide kaudu oleks võimalik säästa sellest 40%.

Selleks, et seda teha, on meil tarvis edendada vee säästlikku kasutamist, olemasolevate veeressursside kaitset ning nende tõhusat ja jätkusuutlikku kasutamist.

Seepärast tervitame me ettepanekuid võtta Euroopa põudade jälgimise vaatlussüsteem Euroopa Keskkonnaagentuuri raamistikku ning julgustada linnade võrgustikku vett säästlikult kasutama.

Rolf Berend (PPE-DE). – (DE) Härra juhataja, volinik, daamid ja härrad, vee probleemi kõigisse poliitikavaldkonnadesse lülitamine ning selle teemaga tegelemise tervikliku kava väljaarendamine on tõeline väljakutse, mis tuleb edukalt lahendada, nagu see arutelu juba väga selgelt on näidanud. Sellesse protsessi tuleks lülitada kõik poliitilised tasandid – riiklikud, piirkondlikud ja kohalikud.

Solidaarsusfondi raportööri ning arvesse võttes fakti, et käesolev parlament juba 2006. aasta mais oma seisukoha võttis, innustan ma taas nõukogu tegema kiiret otsust soovituseks ELi solidaarsusfondi määrase kohta, et lõpule viia rahastamiskõlblike kriteeriumide ja meetmete sätestamine, hõlmates sellega ka põuajuhtumeid, nii et loodusõnnetuste põhjustatud kahjuga saaks tõhusalt, paindlikult ja asjakohaselt tegeleda.

Pöördun siiski ka piirkondlike ja kohalike asutuste poole, et kasutada täielikult ära võimalused, et struktuurifond pakub infrastruktuurile investeringuid nii veekasutuse tõhustamiseks kui ka veeressursside kaitsmisega kaasnevate ebasoodsate mõjude ärahoidmiseks. Tõsiasi, et see hõlmab alati ka pöördumist nii linnades kui maal elavate kodanike poole võtta veesäästmismeetmeid tõsisemalt, ei ole siin ilmselt tarvis rõhutada, see on niigi selge.

Tahaksin tänada raportööri!

Zita Pleštinšá (PPE-DE). – (SK) Vesi on elu. Elu maa peal ei saa eksisteerida ilma veeta. Vihm on Jumala kingitus, mida tuleb vastutustundlikult kasutada. Me ei tohi Jumala kingitust solgitorust alla lasta. Me peame seda kasutama mulla niisutamiseks, et tärkaks uus elu.

Igal aastal juhitakse Euroopa linnadest kanalisatsioonikaevude ja äravoolutorustike kaudu meredesse ja ookeanidesse üle 20 miljardi kuupmeetri vihmavett. See on tegelik põhjus, miks Euroopa manner kuivab, kuna vihmavesi kõigis oma vormides on mandrite kõigi veeressursside allikaks.

Ma tervitan raportööri Richard Seeberi kaasamist lahenduste otsimisse Euroopa Liidu veepuuduse ja põua probleemidele. Ootasin siiski, et raport oleks pisut ambitsioonikam. Ainult lõikes 48, mis võeti raportisse üksnes tänu mu regionaalarengukomisjonis tehtud soovitusele, nimetatakse raportis vihmavee kogumise vajadust ja isegi siis vaid põgusa märkusena.

Usun, et uus vee paradigma, mille töötas välja slovaki ja tšehhi teadlaste rühm Michal Kravčíku juhtimisel, mõjutab samuti meie raportööri ning muudab tulevikus ELi vee raamdirektiivi. Minu teada on ka volinik Špidla väljendanud sellele soovitusele ja sellele kavale oma toetust.

Avril Doyle (PPE-DE). – Härra juhataja, tahaksin Richard Seeberit tänada tema pühendumise eest sellele ülimalt olulisele valdkonnale. Toetan täielikult suundumust veetõhusa ja -säästliku majanduse poole ning muidugi vee raamdirektiivi täielikku rakendamist, mille koostamisse ma mõne aasta eest kaasatud olin, kui raportööriks oli mu endine kolleeg Marilies Flemming Austriast.

Tegelikult on vee raamdirektiivi artikli 9 sisu, millele tahan täna õhtul tähelepanu juhtida, algsesse ettepaneku eelnõusse minu tehtud muudatusettepaneku tulemuseks. Tahaksin saada komisjonilt kinnitust, et kõiki veehinna ja kohustusliku veemõõtmisega seotud ettepanekuid, juhul kui need peaksid tekkima, väljendatakse kooskõlas vee raamdirektiivi artikliga 9, mis võimaldab lirimaa jätkata väljakujunenud praktikat mitte maksustada koduste majapidamiste tarbijaid koduses majapidamises kasutatud vee eest.

Palun ärge nõudke, et hakkaksin siin ja praegu selle ettepaneku jätkusuutlikkust põhjendama, vaid palun uskuge mind, et see on poliitiliselt teravalt tundlik küsimus, ning kui ma tohiksin soovitada, siis kõige parem oleks sellega tegelda pigem lirimaa parlamendis kui ELi direktiivis. Me elame Lääne-Euroopa niiskel saarel, aga ka meil seisab ees veepuudus, siis kui võtame arvesse kliimamuutuse mõju veele.

Csaba Sándor Tabajdi (PSE). – (HU) Toiduainetel ja veel on samasugune strateegiline väärtus kui naftal ja gaasil. Ühel hetkel on meil veepuudus, aga järgmisel juba tulvaveed sisemaal ja üleujutused. See on Euroopa probleem ja seetõttu on härra Seeberi raport äärmiselt oluline. Tahaksin muuta Esther Herranz García ettepanekut selles osas, et me ei vaja ühist Euroopa seisukohta üleujutuste, vaid veehalduse kohta, sest tulvaveed sisemaal, samuti üleujutused, põhjustavad selliseid suuri probleeme nagu põud, ning komisjoni liikmed teavad liigagi hästi, et ühtne Euroopa riskijuhtimise alus selles osas puudub. Just selles kontekstis tulebki tegeleda põua probleemiga, kuid seda mitte ainult Vahemeremaades. Mu kolleeg Péter Olajos ütles, et viimase neljakümne aasta jooksul on maapinna kõrgus Doonau ja Tisza vahelisel alal vähenenud neli meetrit. Kõrbestumine on nüüd jõudnud Ungarisse ja Kesk-Euroopasse. See on üleeuroopaline probleem. Me võime väga palju õppida oma Iisraeli kolleegidelt ja mina ei tunne piinlikkust, et õpime, sest neil on suurepärased niisutusmeetodid. Tänan teid tähelepanu eest!

Andrzej Jan Szejna (PSE). – Härra juhataja, veeressursside, vee ökosüsteemide ja joogivee kaitsmine on üks looduskaitse põhiküsimusi. Selleks, et sellele väärtuslikule ressursile tõhus kaitse tagada, on tarvis kooskõlastatud tegevust ELi tasandil. Kolm peamist veetarbimise valdkonnas Euroopa ees seisvat probleemi on: kokkuhoidlik, jätkusuutlik ja tõhus tarbimine.

Kliimamuutus ei ole ainus Euroopat ähvardav probleem. Vaatamata suurenenud vee nõudlusele, maadleme endiselt vee ülemäärase, saamatu ja ebatõhusa tarbimisega, mis kasvab peaaegu poole kiiremini kui maailma rahvastik. Ainult Euroopas raisatakse ebatõhusa majandamise tõttu vähemalt 20% ressursidest. Seepärast tuleb tavapärasele veevarustuse suurendamisele eelistada nõudluse reguleerimise vahendeid. Veevarustuse reguleerimise vahendeid tuleb kaaluda üksnes siis, kui ülemäärase veehalduse, nõudluse parema kontrolli ja teavitamistegevusega seotud võimalused on ammendatud. Ka piirkondlik koostöö ning struktuurifondide kasutamine võivad mängida üpris märkimisväärset rolli.

Vladimír Špidla, komisjoni liige. – (CS) Härra juhataja, daamid ja härrad, tänan teid veehaldust ja veega seotud probleeme käsitleva arutelu eest, mis tõi esile palju mitmesuguseid vaatenurki! Kuigi ma igale üksikule kõnelejale ei vasta, tahaksin tegelda mõne küsimusega, mis leidsid selles minu arvates eriti olulises raportis. Esiteks tunnistab raport vee raamdirektiivi tähtsust. Selle direktiivi täielik rakendamine on prioriteet, mis aitab lahendada viletsa veehalduse probleemi. Raport rõhutab samuti, et tuleks eelistada nõudluse reguleerimise meetmeid, ning tervitab tõsiasja, et vee säästmine on komisjoni esmane prioriteet selle probleemiga tegelemisel. Euroopa veesäästmise potentsiaal on tohutu: 33% kodumajapidamistes ja 43% põllumajanduses.

Raport rõhutab ka sidet kliimamuutuse, veepuuduse ja põua vahel ning vajadust võtta arvesse veega seotud küsimusi ka teistes poliitikates, nagu näiteks maakasutuse planeerimine, kus minevikus tehtud viletsad otsused on mõnel juhul probleemi raskendanud. Samuti kutsub raport üles piirkondlikke ja kohalikke asutusi kasutama struktuurifondide pakutud võimalusi ning rõhutab keskkonnaprogrammide osa ühise põllumajanduspoliitika teise samba raamistikus. Selline integratsioon saab prioriteediks liikumisel selliste tavade poole, mille eesmärgiks on vee kokkuhoid.

Raport tunnistab ka kõrge kvaliteedilise teabe tähtsust ja kutsub komisjoni üles tugevdama osavõttu Euroopa pöudade jälgimise vaatlussüsteemi tegevusest. Vastusena teatisele töötab komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus nüüd välja selle süsteemi prototüüpe.

Lõpetuseks, raport rõhutab vajadust konkreetsete meetmete ja nende rakendamise täpse ajakava järele. Võin teile kinnitada, et komisjon kavatses teabele püstitatud eesmärkide alal edasi töötada, ning et ta töötab raporti koostamisel, milles hinnatakse kõnealuste probleemide lahendamisel tehtud edusamme. Peale selle on komisjon täielikult pühendunud nende probleemide lahendamisele rahvusvahelisel tasandil, eelkõige ÜRO kõrbestumise vastu võitlemise konventsiooni ja ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni kaudu.

Härra juhataja, daamid ja härrad, tahaksin kokkuvõtteks öelda, et veega seotud probleemid on ka edaspidi meie poliitilise programmi keskmes ning et teie raport on väga kasulik ja päevakajaline panus komisjoni jätkuvatesse jõupingutustesse kohanemisel kliimamuutusega.

Daamid ja härrad, arvan, et see arutelu on selgesti näidanud, et veehaldus on keeruline küsimus, ning ma saan vaid nõustuda teie arvamusega, et seda küsimust tuleb käsitleda kõigis poliitikates ja et selle eri tahud on rahvusvahelisel tasemel äärmiselt olulised.

Richard Seeber, raportöör. – (DE) Härra juhataja, tänan teid, volinik, ning tänan teid, daamid ja härrad, teie väga kasulike lisanduste eest! Tahaksin kõigepealt öelda, et veeressursside suveräänsus peab jääma riikide küsimuseks. Sellest hoolimata on meil tarvis demonstreerida solidaarsust, kuigi see solidaarsus peab olema vabatahtlik.

Parlamendiliikmed on esitanud palju häid ja väga üksikasjalikke ettepanekuid. Võtsin neist arvesse ainult mõned sel lihtsal põhjusel, et see oli omaalgatuslik raport, mis pidi jääma suhteliselt üldiseks ja illustreerima üldisi põhimõtteid. Ootan väga, et näha dokumenti, mille komisjon paari järgmise nädala jooksul loodetavasti esitab – see tähendab rohelist raamatut kliimamuutusega kohanemise kohta, mida me kõik kannatamatult ootame, kuna teame, et alajaotus „Kohanemine ja kliimamuutus” on otseselt seotud veega. Ootame kannatamatult, et näha, milliseid konkreetseid ettepanekuid komisjon teeb.

Tahaksin teile meelde tuletada, et meie arvates on äärmiselt oluline selle küsimuse muutumine valitsevaks suundumuseks. On eluliselt tähtis, et veepoliitika lülitataks kõigisse teistesse poliitikatesse ja poliitikavaldkondadesse, nagu mu kolleeg härra Berend juba rõhutas. Euroopa rahalisi vahendeid ei tohi kasutada viisil, mis lühi- või pikaajalist veepuudust süvendab. Igaüks peab mõistma – ja me peame poliitika-

ja majandusmaailmas, aga ka kodanike seas selle kohta teadlikkust tõstma – et vesi ei ole ammendamatu loodusvara. Mu kolleeg proua Doyle nimetas veehindasid. See on väga selge: artiklit 9 tuleb rakendada, kuid seejuures on liikmesriikidel lai kohaldamisala ja vajalik paindlikkus ning arvesse tuleb võtta ka nende traditsioone.

Ma toetan ka nõudluse reguleerimise meetmeid, kuigi arvesse tuleb võtta ka veevarustuse poolt, nagu ütles meie Hispaania kolleeg. Esineb eriolukordi, mida on lihtne lahendada varustuse kaudu.

Kokkuvõtteks tahan kõiki selle innustava arutelu eest väga siiralt tänada.

Juhataja. – Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub homme.

Kirjalikud avaldused (artikkel 142)

Louis Grech (PSE), kirjalikult. – Veepuudus teeb üha rohkem muret kõigile rahvastele, ent üldiselt on vaesemates piirkondades rohkem tunda selle tagajärgi, mis põhjustavad suuri keskkondlikke ja majanduslikke õnnetusi. Mõned riigid on teistest rohkem mõjutatud oma geograafilise asendi ja majanduse põhitööstusharude tõttu. Selline on olukord Vahemere piirkonnas, kus veepuudus muutub teravaks probleemiks massilise turismi tõttu. Vee kui haruldase loodusvara kaitse on looduskaitse ja majandusarengu põhiline osa.

Kokkukuuluvama poliitika loomine seoses veetarbimisega, teavitamine ja poliitikate integreerimine on Euroopa tasandil hädavajalik, et tagada veevarustuse ja keskkonna tõhusat ja vastutustundlikku kaitset liikmesriikides. Samuti on tarvis teha rohkem teadusuuringuid veemagestamistehaste ja vee ringlussevõtu tehnoloogia osas, et saada odavam ja tõhusam süsteem.

Peale selle on meil tarvis Euroopa Liidus endas – või vähemalt mitmes selle liikmesriigis – kehtestada paremad ja rangemad õigusaktid, et panna piir põhjavee kuritarvitamisele ja saastamisele. Peale selle tuleks teatavates piirkondades edendada struktuurifondide jaotamist veega seotud projektide toetuseks. On äärmiselt tähtis tagada, et kõik meie ühiskonna huvirühmad, poliitikud, tööstus ja tarbijad ise usuksid sellesse prioriteeti, et olla suutelised teadlikke otsuseid langetama.

Marian-Jean Marinescu (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Kliimamuutusel võib olla tagasipöördumatu mõju kõigile meie planeedi veevarudele ning sellepärast on oluliselt tähtis kohandada kõik ühiskondlik-majanduslikud eluavaldused võitluseks veepuuduse mõjudega.

Euroopa ja rahvusvahelised õigusaktide raamistikud pakuvad tõhusaid hoobasid, ent me vajame tegelikke edusamme, kõigi vastuvõetud meetmete kiiret jõustamist, eriti nende meetmete, mis sisalduvad kõrbestumise vastu võitlemise konventsioonis ja vee raamdirektiivis, mille pikalevenitatud rakendamistähtajad ohustavad ressursside jätkusuutlikkust.

Ma pöördun komisjoni ja liikmesriikide poole, et nad kasutaksid kõigi pädevate organite ja kohalike asutuste aktiivset kaasamist, et kiirendada läbipaistvaid ja terviklikke veetarbimise maksustamisprotsesse, seades nende aluseks põhimõtte „kes kasutab, see maksab” ning kõrvaldades süsteemist kaod.

Soovitan samuti kiirendada konkreetsete meetmete rakendamist jõgede vesikondade mõistlikuks kasutamiseks, eriti juhtudel, kui seal asuvad hüdroelektrijaamad, või mis veel tähtsam, kui jõgesid kasutatakse, et jahutada tuumaelektrijaamasid, sest ebamõistlik kasutamine koos veehulga samaaegse tugeva vähenemisega võib lõppeda paljude puhaste elektrijaamade sulgemisega ning selle tagajärjel viia Euroopa elektritootmissüsteemi tasakaalust välja, mis tekitaks elektritootmise sektoris suuri ohte liidu turvalisusele.

Maria Petre (PPE-DE), kirjalikult. – (RO) Soovisin sõna võtta, kuna olen parlamendiliige Rumeenia lõunaosast, piirkonnast, kus paari viimase aasta jooksul on olnud tõsiseid põuaprobleeme.

Viimane, 2007. aasta põud kahjustas rohkem kui 80% taludest minu piirkonnas Ialomița. Ma usun, et sellist kahjulikku mõju saab vähendada ning et me suudame saavutada tulemusi, mida me kõik tahame, kui uurime seda nähtust ka piirkondliku arengu perspektiivist. Liikmesriigid peavad olema ettevaatlikud jõgede tundlike vesikondade suhtes siis, kui parajasti on veepuudus, aga eriti ettevaatlikud peavad nad olema siis, kui annavad nendes tundlikes piirkondades loa majandustegevuseks.

Kui eraldame vee infrastruktuurile rahalisi vahendeid, siis tuleb eesõigus anda neile, kes omavad puhtaid tehnoloogiaid, kasutavad tõhusalt vett ning võtavad ka riskide ärahoidmise meetmeid.

Usun samuti, et nii komisjon kui ka liikmesriigid peavad kasu saama sellest, et Euroopas on tekkimas kultuur, mis põhineb vee säästmisel ja hariduse kaudu omandatud halduseeskirjadel.

Veepuudus on üks uutest probleemidest. Siiani on see kahjulikult mõjunud 11%le Euroopa rahvastikust ja 17%le Euroopa territooriumist. Ühtekuuluvuspoliitika peab selle probleemiga tegelema hakkama.

Lõpetan, lisades midagi, mida olen tulemuste saamiseks alati äärmiselt tähtsaks pidanud: solidaarsusfondi ning kodanikukaitse koostöömehhanismi kasutamine tuleb optimeerida.

Daciana Octavia Sârbu (PSE), kirjalikult. – (RO) Veepuudus ja põuad on muutunud väga olulisteks küsimusteks nii Euroopa Liidu kui ka ülemaailmsel tasemel, eriti kliimamuutuse taustal, mis seda olukorda veelgi raskendab. Sellel nähtusel on kahjulikud kaasmõjud looduslikule mitmekesisusele, vee ja mulla kvaliteedile ning metsatulekahjude suurenenud ohule, nagu tõestasid ka hiljutised laastavad tulekahjud Lõuna-Euroopas.

Kagu-Euroopas on ühise põllumajanduspoliitika kaudu antavad dotatsioonid põhjustanud suuremat veetarbimist, mis tõttu on tarvis soodustada dotatsioonide täielikku peatamist ning pakkuda toetust veeressursside haldamise eest maaelu arenguprogrammide raames. Samuti sunnib biokütuste praeguse nõudmise pidev kasv meid kohandama tootmist ja muud majandustegevust kohalikul tasemel kättesaadava vee kogusega.

Selleks, et neile probleemidele lahendusi leida, peab esmaseks prioriteediks olema üleminek vee tõhusale kasutamisele ja säästmisele. Veemaksu kehtestamine vee mõistliku kasutamise stimuleerimiseks, vee raamdirektiivis sätestatud eesmärkide saavutamine ning nende kooskõlla viimine muude tööstusharude veepoliitikaga peaks teostuma tulevikus võetavate meetmete kaudu.

25. Arktika haldus globaalses maailmas (arutelu)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on suuliselt vastatav küsimus, mille esitasid Diana Wallis, Bilyana Ilieva Raeva ja Johannes Lebech Euroopa Demokraatide ja Liberaalide Liidu fraktsiooni nimel komisjonile Arktika halduse kohta globaalses maailmas (O-0084/2008 – B6-0467/2008).

Diana Wallis, autor. – Härra juhataja, Arktikat on kirjeldatud kui viimast kohta, mida suudaks ette kujutada. Paljude inimeste jaoks on see eriline koht. Me oleme keset rahvusvahelist polaaraastat. Eelmine selline aastaaeg nägi Antarktika lepingu sõlmimist.

Arktika on teistsugune. Siin on inimesi ja rahvaid, ent see on ka globaalse kliimamuutuse keskmes koos kõigi selle ohtude, väljakutsete ja võimalustega. Ma olen juba ammu väitnud, et meil peaks olema Arktika poliitika – ehk meie Põhjamõõtmehhanismi kaudu – ja mul oli kuu aega tagasi väga hea meel meie presidendi nimel osa võtta konverentsist Gröönimaal, kus ma esimest korda leidsin end ümbritsetuna rohkem kui tosinast komisjoni eri peadirektoraadi ametnikust. Keegi on nüüd saanud sõnumi, et see on tähtis.

Me ootame komisjoni järgmist teatist, kuid käesolev resolutsioon on selleks, et anda teile, volinik, vaprust olla julge ning näidata teile seda, kui tähtsaks peab täiskogu seda küsimust. Jah, me peame kaitsma Arktika keskkonna haprust. Jah, me peame otsima jätkusuutlikke viise, et edasi arendada Arktika, eelkõige energiapõhiseid ressursse. Jah, me peame vaatama, kuidas saame tekkivaid mereteid turvaliselt kasutada.

Seda on palju enam, kui ma oskan rääkida. Olen tänulik kolleegidele nende koostöö eest selle väga tähtsa resolutsiooniga. Kui meie kontinent külmast sõjast välja tuli, siis ütles Gorbatšov, et Arktika võiks olla rahuliku rahvusvahelise koostöö piirkonnaks. Ma usun, et meie liidu kohus on seda tagada nii meie enda Arktika rahvastele kui ka meie Arktika naabritele – nii et olge oma teatisega vaprast.

Vladimír Špidla, komisjoni liige. – (FR) Härra juhataja, daamid ja härrad, see arutelu toimub eriti õigel ajal. Komisjon teatas oma 2007. aasta oktoobrikuu teatises Euroopa Liidu integreeritud merenduspoliitika kohta, et vaatab läbi ELi huvid Arktika piirkonnas 2008. aasta lõpuks. Praegu toimub selle läbivaatamisprotsessi viimistlemine teatise kujul, mille pealkiri on „Euroopa Liit ja Arktika piirkond” ja mille me kavatseme vastu võtta novembri keskel. Arktika tähtsus maailma jaoks üha kasvab ning Euroopa Liit on selle piirkonnaga väga tugevasti seotud. ELi poliitikal sellistes valdkondades nagu kliimamuutus, energia, transport ja kalandus on Arktikale otsene mõju.

Kolmel liikmesriigil on Arktikas asuvad territooriumid. Selle piirkonna maismaa- ja merealad on haavatavad ning esindavad maismaa ökosüsteemi olulisi komponente. Kliimamuutuse mõjud ilmnevad Arktika piirkonnas

kiiremini ja ulatuslikumalt kui kusagil mujal maailmas. Sajandivahetusest saadik oleme põhjas toimuvaid meetmeid edukalt vastavalt oma Põhjamõõtmepoliitikale koordineerinud. Arktika, sealhulgas Barentsi mere regioon, tunnistati oluliseks piirkonnaks Põhjamõõdet käsitlevas 2006. aasta juhenddokumendis, mis võeti vastu Venemaa, Norra ja Islandiga konsulteerides.

Siiski on Põhjamõõtmepoliitika alati olnud rohkem koondunud Euroopale ja eriti Venemaa kirdeosale. Tulevane teatis, mis saab olema ulatuslik, teeb ettepaneku, et Euroopa Liit mängiks Arktikas dünaamilisemat ja koordineeritumat rolli, ning et tema tegevus oleks struktureeritud kolme peamise eesmärgi ümber: kaitsta ja säilitada Arktikat koostöös selle asukatega; edendada Arktika ressursside jätkusuutlikku kasutamist ning parandada Arktika mitmepoolset haldamist.

Kliimamuutus on üleplaneediline protsess ja Euroopa Liit peab selle nähtusega tegelemisel mängima jätkuvalt juhtivat rolli. Teatis muudab keskkonna kaitse ja säilitamise absoluutseks prioriteediks, kuigi see ei pruugi tingimata välistada Arktika ressursside jätkusuutlikku kasutamist.

Komisjon kavatseb tihedas koostöös selle piirkonna riikidega suurendada ka meie panust Arktikasse ja eelkõige selle haldamisele, nagu on osutatud viie Arktika riigi 2008. aasta maikuu Ilulissati deklaratsioonis. Näib, et tingimused ei ole veel küpsed, et luua siduv õiguslik raamistik, mis oleks eriotstarbeliselt kujundatud just selle piirkonna jaoks. Peaksime kasutama laiendatud õiguslikku alust, mis on kehtestatud ÜRO mereõiguse konventsiooni ja muude sekkumiskonventsioonidega.

Sellest hoolimata võime selgesti näha vajadust rakendada täielikult kehtiv õiguslik raamistik ning tagada selle täitmine, muutes samas seda konkreetsemaks ja kohandades uute realiteetidega. Meie eesmärk on aidata kehtestada koostööle rajatud süsteem, mis tagab selle piirkonna elujõulisuse, samuti sellele juurdepääsu vabaduse ja õigluse. Me tunnistame, et oluliselt tähtis on parandada koordineerimist ja pakkuda rohkem strateegilist juhtimist.

Komisjon esitab selles osas rea ettepanekuid, tehes eelkõige ettepaneku laiendada oma Põhjamõõtmepoliitika nn Arktika akent. Me tahame, et teatis võimaldaks algatada üksikasjalikku arutelu mitmesugustel hõlmatud teemadel, mis moodustavad ELi tulevase Arktika poliitika aluse. Teatis julgustab vastu võtma koordineeritumat lähenemisviisi Arktikale ning sellele järgneb üksikasjalikum arutelu mitmesugustel teemadel. Seega võiks kujuneda alus globaalsele ELi poliitikale selles piirkonnas.

Pole kahtlust, et selle piirkonna tugevam poliitika võib olla aluseks Arktika tulevikku käsitlevatele tulevastele aruteludele, võimaldades Euroopa Liidul nende tulemustest palju kasu saada.

Tunne Kelam, *fraktsiooni PPE-DE nimel*. – Härra juhataja, tahaksin proua Wallist tänada selle arutelu ja resolutsiooni algatamise eest. Seda teha on mitu põhjust. Esiteks, Arktika piirkonnas pole ikka veel mitmepoolseid norme ega määrusi. See käib eelkõige mereliikluse kohta, mida pole rahvusvaheliste ohutuseeskirjadega reguleeritud ja see võib lähitulevikus tõsiseid riske tekitada.

Teiseks, selles piirkonnas on alanud dramaatiline kliimamuutus, millele peame reageerima.

Kolmandaks, Arktika pakub kasvavat majandushuvi, kuna on võimalik, et seal asub viiendik maailmas seni avastamata nafta- ja gaasivarudest. Tegelikult on asjast huvitatud riikide vahel alanud juba võistlus, et tagada neile ressurssidele juurdepääs ja võtta need kontrolli alla. Venemaa lipu Põhjapoolusele viimine on üks märk nendest huvidest.

Seepärast kutsume me komisjoni üles esitama Arktika piirkonna kohta teatist, milles tehakse ettepanekuid teemade ja töökorra kohta. Ootame eelkõige, et komisjon võtaks oma päevakorda Arktika piirkonna energia- ja julgeolekupoliitika.

EL peab kujundama Arktika jaoks oma poliitika, arvestades riikidega, mis on meile väga lähedal: Islandi ja Norraga. ELi Põhjamõõde hõlmab osaliselt ka Arktika probleeme, ent on saanud selgeks, et ELi terviklik Arktika poliitika peab tegelema Arktika probleemide laiaulatusliku ja olulise taustaga. Lõpetuseks soovitan me, et komisjon alustaks rahvusvahelisi läbirääkimisi, et saavutada viimaks rahvusvahelise lepingu sõlmimine Arktika kaitse osas.

Michel Rocard, *fraktsiooni PSE nimel*. – (FR) Härra juhataja, volinik, paljud siinviibijaist kuulsid just rõõmuga teie teadaannet mitmest positiivsest arengust, mida pole varem mainitud ja mis kahtlemata esinevad ka komisjoni teatistes Euroopa Parlamendile ja nõukogule, mille saamist me rõõmuga ootame. Siiski jättis teie vastus mulje, et pole veel päriselt aru saadud tõsiasjast, et sündmused kuhjuvad nagu veerev lumepall.

Kõigepealt on valitsustevaheline kliimamuutuste rühm teadusliku konsensusega, mida nad nüüd jagavad, kinnitanud meile, et Arktikat ähvardavad suuremad ohud, kui me alles neli-viis aastat tagasi arvasime. Ohustatud on inuiti rahva elutingimused ja samuti bioloogiline mitmekesisus. Ohustatud on ka paljud liigid, sealhulgas jääkarud.

Teiseks, esimest korda mitme aastatuhande vältel on Arktika mereteed laevatatavad nii idast kui ka läänest. Seda pole varem kunagi juhtunud. Saime hiljuti teateid ka naftareostuse ning gaasi- ja naftalekete kohta Arktikas.

Kolmandaks, mu kolleeg fraktsioonist PPE mainis just hetk tagasi, et Vene allveelaev viis Põhjapoolusele Venemaa lipu. Mida see peab tähendama? Venemaa taotleb oma merealade laiendamist üle kogu oma mandrilava. See kujutab 38% Arktika kogupindalast. See on kohutav olukord, sest see on Arktika militariseerimise eelmänguks. Volinik, ainus võimalus seda tegevust takistada, mida uurib ÜRO mandrilava piiride komisjon, on alustada läbirääkimisi rahvusvahelise kaitselepingu üle. Sellest pole kunagi varem juttu olnud.

Koos Gröönimaa ja Taaniga on Euroopa Liidus üks riik, millel on piir Arktika regiooniga, ja veel kaks riiki, mis asuvad Arktika territooriumil. Meil on Islandiga tihedad sidemed. Euroopa Liidul on võimu paluda, ja ma usun, et selleks on pakiline vajadus nii julgeolekukaalutlustel kui ka laevandus- ja kliimasäilituspoliitikate huvides, et Island jätkaks algatusi, mis võiksid toota ülemäära energiat.

Peame nüüd alustama läbirääkimisi Arktika kaitse lepingu üle, nagu toimus ka seoses Antarktikaga. Ma tean seda, sest olin üks nende läbirääkimiste toetajatest. Seda meeles hoides teen ma ettepaneku kiiresti tegutseda. Viivitamiseks pole enam aega. See peab toimuma enne, kui ÜRO jõuab lõpule Venemaa nõudmise läbivaatamisega.

Danutė Budreikaitė *fraktsiooni ALDE nimel.* – (LT) Alles hiljuti oli Arktika piirkond Arktika riikide rahvusliku julgeoleku ja teadusuuringute teemaks. Täna, kui kliima muutub ja liustikud sulavad, hakkavad muutuma prioriteediks teised aspektid, nagu näiteks keskkonnakaitse, energiaressursid ja rahvatervis. Kahjuks paistab, et kõige rohkem domineerivad majandushuvid, eriti seoses energiaressurssidega, samuti uute mereteede kehtestamine kauba- ja reisijateveoks. Teadusandmete kohaselt asub Antarktikas 30% maailma avastamata gaasivarudest, 20% vedelgaasi varudest ja 13% naftavarudest. Viimastel aastatel on Arktika piirkonna ja ka mõned muud riigid teatavate meetmete ja oma käskiva hoiaku kaudu üsna selgelt mõista andnud oma soovi olla Arktika ressursside sõltumatud kasutajad. Peale selle on Arktika riigid veel jagunenud ka, et kujundada teatavaid mõjusfääre. Ma tervitan deklaratsioonis olevaid mõtteid arendada ELi-Arktika poliitikat, sealhulgas majandus- ja keskkonnateemadel, samuti kohalike inimeste adapteerumisel kliimamuutusega. Mis puutub energiasse, siis peaks Arktika küsimus olema osaks ELi ühisest energiapoliitikast. On ülim aeg, et sõnade asemele tuleksid teod.

Satu Hassi, *fraktsiooni Verts/ALE nimel.* – (FI) Härra juhataja, daamid ja härrad, suur tänu proua Wallisele ja teistele, kes selle küsimuse tõstasid. Avakosmosest võite näha, et planeet Maa aina soojeneb. Tegelikult on selgesti näha, et jää Põhjapooluse ümber sulab suviti ikka rohkem ja rohkem. See peaks olema meile häärekellaks, et kliima kaitseks rangemaid meetmeid võtta. Selle asemel algatas see võidujooksu Arktika nafta- ja gaasivarude pärast. See on tõsine vastuolu.

Meil on hädasti tarvis Arktika piirkonna haldamise rahvusvahelist lepingut, kuid selle lähtepunkt ja peamine eesmärk peab olema piirkonna konserveerimine: samasugune moratorium nagu Antarktikalegi. Kui oleme vastutavad jää sulamise eest Põhjapoolusel lihtsalt seetõttu, et suurendasime fossiilkütuste varude kasutamist, siis teeme kliimamuutuse probleemi veel hullemaks.

Avril Doyle (PPE-DE). – Härra juhataja, Arktika mängib maailmas aina tähtsamat geostrateegilist rolli ja praegu seisab meil ees siiani suletud mereteede avamine, mis on ülemaailmse kliimamuutuse otsene tagajärg.

See ei peaks meid siiski üllatama, kuna Arktika on viimase saja aasta jooksul soojenenud 2 °C, palju kiiremas tempos kui muu maailma soojenemine 0,6 °C. See ülimalt habras ja haavatav ökosüsteem satub ressursside januste riikide aina suureneva surve alla, kes sooviksid selle võimalusi ekspluateerida. Mitmepoolse halduse kehtestamiseta ei oleks meil tagatist, et pärismaise elanikkonna jätkusuutlikku elustiili või Arktika põhjapanevat tähtsust maailma kliima stabiliseerimisel nõuetekohaselt arvesse võetaks.

Ülemaailmse kliima stabiilsuse jaoks on Arktika olulise tähtsusega, ning ma innustaksin komisjoni tagama, et komisjoni esitatavas Arktika poliitika teatises seda täielikult arvesse võetaks, muidugi koos energia- ja julgeolekupoliitika küsimustega.

Ja nagu ütleb meie resolutsiooni lõige 9: „Pidades silmas Arktika mõju maailma kliimale ja selle ainulaadset looduskeskkonda, et EL pööraks Arktika piirkonnale erilist tähelepanu, siis kui ta töötab Kopenhaagenis ... toimuvaks Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste 15. konverentsiks välja oma seisukoha,” ja kui meie arutleme siin selle unikaalse piirkonna mitmepoolse halduse raamistiku üle.

Libor Rouček (PSE). – (CS) Daamid ja härrad, Arktika on ainuke osa maailmast, mida veel ei hallata mitmepoolsete eeskirjade ega regulatsioonidega. Huvi selle piirkonna vastu ja selle geopoliitilise ja strateegilise tähtsuse vastu on hiljuti kasvanud üllatuslikul määral. Arktika mereliiklus, nii kaubanduse kui ka turismi alal, aina kasvab. Tõuseb huvi selle mineraalsete rikkuste vastu. Kliimamuutus avaldab kahjulikku mõju põlisrahvastiku eluviisile ja bioloogilisele mitmekesisusele. Kõigil neil põhjustel tuleb Arktika küsimust arutada rahvusvahelisel tasemel koos väljavaatega sõlmida Arktika kaitse leping, mis sarnaneks 1993. aasta Madridi protokollile Antarktika lepingu kohta. Kolm Arktika riiki on Euroopa Liidu liikmesriigid ja veel kaks riiki on ühtse Euroopa Majanduspiirkonna liikmed. Seepärast peaks Euroopa Liit olema keskne osaline tulevastes rahvusvahelistes läbirääkimistes Arktika üle.

Nagu oleme kuulnud, töötab Euroopa Komisjon parajasti teatise koostamisel seoses Arktika piirkonna poliitikaga. Oma resolutsiooni ühisetepanekus kutsume komisjoni üles kaaluma kõiki eespool esitatud aspekte. Tunneme ka, et on oluliselt tähtis tagada, et Arktika ja Põhja-Jäämeri jääksid relvajõudude ja tuumarelvade vabaks tsooniks, nii nagu Diana Wallis juba ütles. Me kutsume komisjoni üles mõtlema ka selle üle, kas tuleks luua Arktika piirkonna erisektor, mille eesmärk oleks nende eesmärkide realiseerimine ja probleemidega tegelemine.

Richard Seebler, raportöör. – (DE) Härra juhataja, nagu me kõik kindlasti hästi teame, on Arktika üldiselt, kuigi meil mõningast informatsiooni tema kohta siiski on, rahvusvaheliste seaduste osas siiski sõna otseses mõttes *terra incognita*. Mu kolleeg härra Kelam mainis õigusaktide puudumist mereliikluse osas.

Peale selle, siis kui võtame arvesse ka loodusvarad, ning arvatakse, et 22% maailma nafta- ja gaasivarudest asub Arktika piirkonnas, siis on sellel piirkonnal Euroopa tulevikule tohutu tähtsus. Sellepärast on eriti tähtis, et esitaksime proua Wallise juhtimisel selle resolutsiooni.

Nüüd sõltub väga palju komisjonist, et esitada kava: konkreetsete eesmärkide ja meetmete strateegia. Minu arust see just praegu puudubki. Kuigi inimesed on juba ärganud ja probleemiga tegelema hakanud, puudub ikka veel strateegiline suunitlus. Me ei taha siin paremuselt teiseks jääda. Mõned Arktikaga piirnevad riigid, eriti Venemaa, kavatsevad seda asjaolu ära kasutada, ning on väga raske võtta asjakohaseid meetmeid Venemaa sarnase suure jõu vastu, kui me selles suhtes nii pikalt hoogu võtame.

Euroopa kui ühisjõud ei tohi end allutada liikmesriikidele. See on meie kõigi huvidele vastav piirkond ning meile on vastuvõetamatu anda mõnele liikmesriigile privileege seetõttu, et nõukogu ühine seisukoht ei toimi. Kogu Euroopa ühised huvid on selleks liiga olulised.

Sellest ka mu uus taotlus komisjonile esitada täpne konkreetne strateegia nii pea, kui on võimalik, et saaksime seda parlamendis arutada. Meie jaoks on praegu liiga palju kaalul, et selle pärast väriseda.

Vladimír Špidla, komisjoni liige. – (CS) Härra juhataja, daamid ja härrad, arvan, et see arutelu näitab selgelt, et tegelikult on tegemist põhilisi strateegilisi huvisid puudutava probleemiga, ükskõik kas vaadelda seda keskkonnakaitse või geopoliitika seisukohast. See näitab ka, et pole enam jäänud palju aega ning et Euroopa Liidul on selged põhjused, miks oma poliitikat määratlada. On siiski selge, et mõned ettepanekud on keerukad ja et üldine olukord Arktikas on väga keerukas, seda nii Euroopa Liidu kui ka rahvusvahelise õiguse seisukohast. Näiteks peame meeles pidama, et kõige tähtsamad riigid, nagu näiteks Norra, Island, Gröönimaa ja Vene Föderatsioon, ei ole Euroopa Liidu liikmed ning järelikult ei saa meie strateegia hõlmata ranniku- või territoriaalseid õigusi.

Siiski jääb kehtima fakt, et strateegia tuleb määratlada. Igatahes töötab komisjon nüüd sellise strateegia alusel ja asjakohane teatis esitatakse lähemal ajal, tegelikult juba paari nädala jooksul. Daamid ja härrad, mul pole praegu piisavalt aega, et teie kõigi kommentaaridele vastata, aga ma olen need kirja pannud ja komisjon võtab need arvesse. Nagu ma juba püüdsin lühidalt selgitada, on mõned küsimused äärmiselt keerukad ja äärmiselt komplitseeritud.

Juhataja. – Ma olen kodukorra artikli 108 lõike 5 alusel saanud kolm resolutsiooni ettepanekut.⁽²⁾

⁽²⁾ Vt protokoll.

Arutelu on lõppenud.

Hääletus toimub homme.

Kirjalikud avaldused (artikkel 142)

András Gyürk (PPE-DE), kirjalikult. – (HU) Põhjapoolus on viimastel aastatel saanud üheks kliimamuutuse sümboliks. Oma puutumatute loodusvarade tõttu võib see piirkond varsti muutuda rahvusvaheliste konfliktide epi tsentriks. See kuulutab ette piirkonna pidevat ümberhindamist, olenevalt sellest, kas ilmub jälle mõni riik, kes annab selgelt märku, et pretendeerib sellele territooriumile.

Kuigi Euroopa Parlamendi töö ei ole lasta end kiskuda geograafilistesse vaidlustesse selle piirkonna õige koha üle, tahaksin esile tuua paar punkti.

Esiteks, kui leiduvad mõned lahendamata küsimused, siis tuleks need lahendada õiguslike ja diplomaatiliste vahenditega, mitte sellesse piirkonda lipu viimisega. Ma arvan, et kehtivad rahvusvahelised regulatsioonid, kuigi need pole mingil juhul täiuslikud, võivad anda tugiraamistiku küsimuste lahendamiseks diplomaatiliste vahenditega.

Teisest küljest, pidades meeles Euroopa kasvavaid vajadusi, võivad Põhjapooluse kasutamata energiaallikad anda oma panuse Euroopa varustuskindlusse. Peame siis kindlalt väitma, et eksploateerimine ei tohi häirida piirkonna bioloogilist tasakaalu. Keskkonnakaitse nõudmisi tuleb täita mistahes olukorras. Minu arvates praegu kehtivad rahvusvahelised õigusaktid ei taga neis punktides mingit kindlust.

Ma tunnen, et on tähtis märkida, et Põhjapooluse piirkonna ressursside eksploateerimine hakkab Euroopa energiavarustuses mängima üksnes täiendavat rolli. Ning see pole ainus põhjus, miks nende ressursside olemasolu ei peaks takistama taastuvate energiaallikate laialdasemat kasutuselevõttu ega jätkuvaid energiatõhususe parandamise jõupingutusi.

26. Deklareerimata töö vastane võitlus (lühiettekanne)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on tööhõive ja sotsiaalkomisjoni nimel esitatud Pier Antonio Panzeri raport (A6-0365/2008) deklareerimata töö vastase võitluse kohta (2008/2062(INI)).

Pier Antonio Panzeri, raportöör. – (IT) Härra juhataja, daamid ja härrad, teen lühidalt, sest paistab, et on juba päris hilja.

Ma tänan komisjone, kes oma arvamust avaldasid, ja variraportööre, kellega me viimastel kuudel koos töötasime. Osalt tänu nende panusele suutsime koostada teksti, mida toetas suur enamus tööhõive- ja sotsiaalkomisjonist.

Oleme näidanud, et võitlust deklareerimata töö vastu tuleb vaadelda probleemina, mis mõjutab kõiki riike, ning et kui Euroopa tahab saavutada Lissabonis püstitatud eesmärke, peab ta astuma lahingusse.

Vastuvõetud tekstis on mõned lõigud, mis on minu arvates otsustava tähtsusega deklareerimata töö puhul, mis on nii laialt levinud: me räägime umbes 20% Euroopa sisemajanduse kogutoodangust. See tähendab, et ebaseaduslikkus on levinud sellisel määral, mida ei tohi sallida, sest see moonutab suuresti ettevõtete ja territooriumide vahelist konkurentsi ning vähendab töö ja töötajate turvalisust.

Sel põhjusel on väga õige, et me sellele probleemile tähelepanu juhime, sest on tarvis suuremat teadlikkust tõsiasiast, et kui deklareerimata töö vastane võitlus ebaõnnestub, siis tekitab see lähitulevikus probleeme juurde ja samas nõrgestab suurel määral Euroopa sotsiaalkindlustusskeeme.

Need kaalutlused olidki lähtepunktiks selle ettepaneku esitamisel parlamendile. Nagu ma ütlesin, on selles raportis olulisi punkte, mis juhul, kui ka komisjon neile tähelepanu pöörab, võivad anda positiivseid tulemusi ja ettepanekuid, mida peame kasulikeks. Arvatavasti võin öelda, et Euroopa Parlament on oma osa teinud. Nüüd tuleb teistel institutsioonidel teha nende osa, et võiksime deklareerimata töö vastases võitluses oma eesmärgid saavutada.

Vladimír Špidla, komisjoni liige. – (CS) Daamid ja härrad, tahaksin kõigepealt raportööri tänada ja öelda paar sõna raportis esiletõstatud küsimuste kohta. On tõsi, et deklareerimata töö muutub aina rohkem piiriüleseks nähtuseks, nagu komisjon tõdes oma rohelises raamatus tööõiguse ajakohastamise kohta. Seepärast tuleb sellele küsimusele rohkem tähelepanu pöörata. Meie arvates on ekspertrühma loomine, samuti teabevahetuse

süsteemi väljatöötamine sotsiaalkindlustusorganite, nagu näiteks tööinspeksioonide vahel, tähtsad sammud selleks, et nagu soovitatakse lõikes 53: kehtestada teatav alaline ühenduse struktuur piiriüleseks koostööks.

Me kõik oleme nõus, et selleks, et lahendada deklareerimata töö probleem, on tarvis teha suuremaid jõupingutusi. Arvan siiski, et üldiselt oleksid kõige asjakohasemad ja kõige rohkem õigustatud sammud, mis võetakse liikmesriikide tasandil. Meie uuringud on näidanud, et deklareerimata töö liikmesriikides on riigiti erinev. Seega ei tuleks ühenduse tasandil meetmete võtmist pidada vahetuks prioriteediks. Raportis tehakse ettepanek sõlmida „leping deklareerimata töö deklareerimiseks”, pakkudes ajutisi leebemaid õigusakte, mis võiksid stimuleerida deklareerimata töö seaduspäraseks muutmist. Kuigi see on hea mõte, peaksid liikmesriigid meie arvates tegutsema kooskõlas sotsiaalpartneritega, kes on samuti kogu Euroopas deklareerimata töö oma prioriteetsete ülesannete hulka võtnud. Komisjonil võiks olla õigus toetada nende algatusi kampaaniate kaudu, mida rahastatakse programmi PROGRESS raames või struktuurifondide kaudu.

Seoses üleskutsega teha ettepanek seaduse raamistiku kohta abikaasadele või pereliikmetele, kes pereettevõttes kaasa aitavad, on mul hea meel, et saan öelda, et komisjon on hiljuti vastu võtnud direktiivi ettepaneku meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamise kohta, millega asendatakse direktiiv 86/613/EMÜ ning tagatakse, et pereettevõttes kaasa aitavaid abikaasasid või pereliikmeid kaitstakse samal tasemel kui füüsilisest isikust ettevõtjaid.

Programmi PROGRESS raames töötab komisjon ka vahendite ja meetodite arendamisel, et hinnata ja jälgida paremini deklareerimata tööd ning määrata kindlaks ja vahetada ELi tasemel olemasolevaid häid tavasid. Me paneme rohkem rõhku heade tavade vahetamisele ja loodame, et võime sel moel omandada vajalikud kogemused, millele toetudes võimalikult kiiresti võimalikult paljude liikmesriikide huvides pilootprojekt käivitada.

Ma ei hakka ebaseadusliku sisserände teemal üksikasjalikuks minema ega tegema ettepanekut sanktsioonideks, mida rakendada isikutele, kes võtavad tööle kolmandatest riikidest ebaseaduslikult sisserännanud. Me tunnistame raportis väljendatud muret ebaseadusliku tölevõtmise ohvrite ja tööandja vastutuse taseme kohta ning võtame oma aruteludel nõukoguga seda arvesse. Komisjonil on väga hea meel Euroopa Parlamendi toetuse üle oma pingutustes teha lõpp üleminekusätetele, mis piirasid uutest liikmesriikidest pärit tööliste liikuvust.

Tahaksin kokkuvõtteks öelda, et see äärmiselt konstruktiivne raport annab komisjonile ja nõukogule uut energiat, et muuta võitlus deklareerimata töö vastu nähtavamaks ning suurendada meie vastavaid eesmärke.

Juhataja. – Sellega me lõpetame arutelu.

Hääletus toimub homme.

Kirjalikud avaldused (artikkel 142)

Louis Grech (PSE), kirjalikult. – Deklareerimata töö kasutab ära töölisi, moonutab tööturgu ja annab ebaausa konkurentsieelse südametunnistusega tööandjatele, mis viib madala tasemega põrandaaluse majanduseni.

Ühe deklareerimata töö levialadest võib Euroopa Liidu paljudes liikmesriikides leida illegaalsete/irregulaarsete immigrandide seas.

Odava tööjõu ärakasutamine kasvab väga kiiresti. Arvatavasti jätkab see kasvamist, sest illegaalsed immigrandid vajavad raha ning samas ei julge nad palga maksmata jätnud tööandjatest teatada, sest kardavad, et ametivõimud saadavad nad riigist välja. Ma hindan seda, et mõned liikmesriigid võtavad mitmesuguseid meetmeid, et kõrvaldada selline häbematu seaduserikkumine, kuid tervikuna ei ole edu selles suhtes olnud kuigi muljetavaldav. EL ja liikmesriigid peavad oma pingutused kooskõlastama ning jõustama rohkem õigusakte, et võtta süüdlaste vastu raskemaid karistusaksioone.

Illegaalse tööjõu olemasolu ja põrandaalune töökultuur, õigusaktide puudumine, südametunnistusega tööandjad, finants- ja majanduskriisid ning kasumimarginaalide langemine – kõik see muudab deklareerimata töö oma huvides ära kasutamise väga ahvatlevaks.

Ona Juknevičienė (ALDE), kirjalikult. – (LT) Euroopa Liidus (ELis) on endiselt laiaulatuslik deklareerimata töö turg. Koos töötajate vaba liikumisega ELis on deklareerimata töö juhtumid sagenenud. See tekitab kahju peale ebaseaduslikult töötavate inimeste ka riikide finantsidele. Ebaseaduslik töö sekkub siseturu funktsioneerimisse, takistades edukat konkurentsi. Inimesi, kes ebaseaduslikult töötavad, kasutavad nende tööandjad sageli ära: neil pole õigust sotsiaalkindlustusele ega tervishoiuteenustele. Sellised juhtumid on

eriti tavalised liikmesriikides, mis jätkavad üleminekumeetmete kasutamist, piirates uutest liikmesriikidest pärit töötajate vaba liikumist. Need piirangud julgustavad deklareerimata töö kasutamist ning tuleks sellepärast võimalikult kiiresti tühistada.

On kahetsusväärne ja andestamatu, et EL hoiab oma kodanikke sellise kasutu poliitika võimetute pantvangidena. Välismaal töötavate leedu väljarändajatega kõneldes kuuleb väga sageli kaebusi tööandjate kohta, kes kasutavad ära nende teadmiste puudumist kohalike õigusaktide kohta ja keeleoskuse puudumist, ning jätavad töö eest maksmata. Minu arvates peaks EL deklareerimata töö vastu võitlemiseks võtma kindlaid otsustavaid meetmeid. Praegu on deklareerimata tööd kasutavatel tööandjatel väga vähe vastutust, nad pääsevad tihti peale vaid tühise trahvi maksmisega, mis ei võta neilt deklareerimata tööliste palkamise soovi.

Minu arvates oleksid palju tõhusamad sanktsioonid, millel on otsene mõju tööandjate majandushuvidele, nagu näiteks tegevusloa peatamine või äravõtmine, mis takistab nende juurdepääsu liikmesriigi või ELi rahalistele vahenditele. Nii saaks deklareerimata tööd vähendada või sellele koguni lõpu teha.

Katalin Lévai (PSE), kirjalikult. – (HU) 2007. aasta lõpus tehtud Eurobaromeetri uuring näitas, et 5% Euroopa Liidu töövõimelistest kodanikest (19,7 miljonit isikut Euroopa Liidu 392,9 miljonist elanikust) tunnistas, et on ebaseaduslikult töötanud. Mõnes liikmesriigis on deklareerimata töö tase jõudnud 20%ni SKTst või on sellest isegi kõrgem. Deklareerimata töö on pideva kahjuliku majandusliku mõjuga tegur Euroopa tööturul, paheline suletud ring, millest töölistel ja tööandjatel on väga raske välja pääseda.

Selle surve all on kõige rohkem põllumajandus, ehitus, remonditööd ning hotelli- ja turismiteenused, kus ebakindlus ja viletsad palgad on täiesti tavalised. Sel põhjusel ei saa töö- ja palkamism normid ning selle musta turu kontrolli alla võtmise katsed jääda tühjade hüpoteeside tasemele, vaid sellega peavad tegelema liikmesriigid. Teen ettepaneku, et komisjon koostaks Euroopa Liidu strateegia, et võidelda eelnoõ musta turuga ning võtaks enda peale lõviosa tööst tööhõive ja ühiskondliku järelevalve alal. Liikmesriigid peavad tegema maksustamise ja sotsiaalkindlustuse režiimides reforme, vähendades sellega tööjõu rasket maksukoormat.

Selleks, et kodumajapidamised saaksid teenuseid osta madalama hinnaga, tuleks teha ELi teenuse kviitungite käibelevõtmise ettepanek, mis tagaksid nii sotsiaalkindlustusmaksete kui ka maksude maksmise tõendamise. Deklareerimata töö vastu võitlemisel on siiski põhiliseks tingimuseks, et liikmesriigid oma tööturud üksteise töötajatele avaksid, sest osalised piirangud selles valdkonnas põhjustavad piirkondliku ebavõrdsuse kujunemist, samuti kõrvalekaldeid ELi põhimõtetest ja euroopaliku lähenemisviisist.

Sirpa Pietikäinen (PPE-DE), kirjalikult. – (FI) Härra juhataja, daamid ja härrad, tahaksin tänada härra Panzerit tema suurepärase raporti eest deklareerimata töö tõhusama ärahoidmise kohta ELis.

Selle raporti kohaselt ulatub deklareerimata töö hulk mõnes liikmesriigis kuni 20%ni SKTst. Eelkõige nendes riikides, aga ka kõikjal mujal Euroopa Liidus, on deklareerimata töö probleemiks riigi majandusele, kuid samas rikub see ka töötajate inimlike töötingimuste õigust.

EL on pühendunud oma tegevuses nn väärikale tööle, millega seoses on tekkinud oht, et seda ei saa mingis mõistlikus mõttes rakendada enne, kui on olemas tõhus kontroll ja selge eeskirjade süsteem. Deklareerimata tööd tegevate sisserändajate viletsad töötingimused ning olematud palkamistingimused on tekitanud Euroopas uue sotsiaalse orjuse vormi.

Deklareerimata tööjõu väljajuurimiseks saame me kasutada nii piitsa kui ka präänikut. Kohapeal peab olema rohkem kontrolli, et teha võimalikuks praegusest kiirem sekkumine võimalikel kuritarvituste juhtudel. Ametiühinguliikumisel on tähtis roll tööeluga seotud ettepanekute tegemisel, selle kontrollimisel ning ausate tingimuste tugevdamisel. Riiklikud teabekampaaniad välistööliste jaoks on üks viis, kuidas parandada töötajate teadlikkust iga riigi palkamiseskrijadest.

On tõsi, et me ei saa deklareerimata töö probleemist lahti üksnes reguleerimise abil. Aus käitumine töölevõtmisel, väärikas palk ja asjakohane sotsiaalkindlustuse tase peab olema tagatud kõigis ELi liikmesriikides, samuti kogu maailmas. Inimestel peab olema võimalus teenida väärikat elatist ning kasutada põhilist sotsiaalkindlustust, olenemata sellest, millises riigis nad elavad.

Rovana Plumb (PSE), kirjalikult. – (RO) Deklareerimata töö on nähtus, mis esineb kõigis liikmesriikides, ning Euroopa majandusturu ärevust tekitav joon, mis on vastuolus paindliku turvalisuse põhimõtetega.

Võitlus deklareerimata töö vastu sarnaneb mõneti Microsofti võitlusega häkkerite vastu. Mida uuendamaid meetodeid me deklareerimata töö vastu võitlemiseks kasutame, seda tõhusamaks muutuvad tööandjate

kasutatavad trikid. Ja parim näide selle kohta on nn halli töö ilmumine, kui tööandjad teevad miinimumpalgaga töölepingud, kuna ülejäänud osa tegelikust palgarahast makstakse ametlikke vorme kasutamata.

Rumeenias on see nähtus muutunud aina laiaulatuslikumaks ning praegu on halli tööd juba 20–50% kogutööst. Ärevust tekitab tõsiasi, et kui algul kasutasid seda meetodit väikeettevõtted, siis nüüd teevad seda juba ka hästi tuntud nimedega ettevõtted, et hoida kõrvale maksudest ja sotsiaalkindlustusmaksetest, mille tulemuseks on töötaja väga väike pension, mis viib ta vaesuse äärele.

Ma rõhutan neid aspekte sellepärast, et deklareerimata töö vastu võitlemise tulevane strateegia, mida raportis mainitakse, peab arvesse võtma konkreetset olukorda igas liikmesriigis. Meil on tarvis ühtset Euroopa lähenemisviisi ja tõhusat koostööd riiklike agentuuride, tööinspeksioonide ja ühiskondlike partnerite vahel.

27. Autovedusid käsitlevate sotsiaaloigusnormide rakendamine (lühiettekanne)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni nimel esitatud Alejandro Cercase raport (A6-0357/2008) autovedusid käsitlevate sotsiaaloigusnormide rakendamise kohta (2008/2062(INI)).

Alejandro Cercas, raportöör. – (ES) Härra juhataja, volinik, tänan, et te siin viibite! Nagu te teate, jõudsid nõukogu ja parlament 2002. aasta märtsis lepitamise kaudu kokkuleppele direktiivi 2002/15/EÜ suhtes, millega kehtestati tingimused, mida tuleb täita seoses autovedude alase liikuva tegevusega hõivatud isikute tööajaga, et tagada nende tervis ja ohutus, tagada maanteeliikluse ohutus ning muuta konkurentsitingimused kõikide ettevõtete jaoks võrdseteks. See hõlmab kogu tööd, peale sõiduki juhtimise ka füüsilist tööd, mida need juhid mõnikord peale- ja mahalaadimisel ning sõiduki puhastamisel teevad.

See lepitusmenetlus lahendas kõige olulisema probleemi, nimelt kas ka füüsilisest isikust ettevõtjad tuleks direktiiviga hõlmata või ei, ning osapooled jõudsid komisjoni toetusel kokkuleppele, et füüsilisest isikust ettevõtjad tuleks hõlmata, et teha üks kord ja alaliseks lõpp kahekordsete õigusaktide probleemidele, kahesugustele normidele, mida kohaldatakse füüsilisest isikust sõidukijuhtidele ja palgalistele sõidukijuhtidele.

Ühise eeskirja puudumine tekitas tohutuid probleeme: füüsilisest isikust ettevõtjad tegid äärmiselt pikki tööpäevi, mis põhjustasid probleeme nende isiklikule elule ja maanteeliikluse ohutusele, ning ka sellepärast, et sõidukijuhid olid iseenda palgal ja õnestasid ausa konkurentsi reegleid.

Sellepärast oli suur saavutus neile kahetistele õigusaktidele ükskord ja alaliseks lõpp teha, kasutades mõõdukast üleminekuperioodi, ning 2002. aastal jõudsid komisjon, nõukogu ja parlament otsusele, et see oli kõige mõistlikum ja loogilisem samm.

Oleme koostanud selle omaalgatusliku raporti tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni ning transpordi- ja turismikomisjoni abiga, sest nüüd paistab, volinik, et see põhimõte, see komisjoni, nõukogu ja parlamendi pühendumus ei olegi nii kindel. Paistab, et esineb ebamäärasust ning segadust ja seletusi, millega me rahul pole.

Komisjon pidi koostama õigusakti sätestamise raporti, millega tagada, et need füüsilisest isikust ettevõtjad oleksid muidugi hõlmatud. Tõsi küll, raport esitati eelmisel aastal, kuid nagu selles öeldakse, oli see küündimatu, ja me ootame lõplikku raportit, mis tähendab, et praegu, kuus kuud pärast integreerimiseks kehtestatud tähtaja möödumist, ei ole me saanud komisjonilt raportit ega ühtki algatust.

Sellepärast, volinik, kuna läheneb füüsilisest isikust ettevõtjate hõlmamise tähtaeg – ja meil pole selge ning me pole ka veendunud, et endiselt on olemas see tahe, mis oli omal ajal, ning liiguvad kuulujutud, et mõeldakse kriteeriumi läbivaatamisele – on parlament koostanud selle raporti kahel eesmärgil: meeldetuletuseks ja nõudmiseks.

See on meeldetuletuseks kohustusest, mille nõukogu, komisjon ja parlament töötajate, ettevõtete ja kõigi kodanike ees võtsid, teha lõpp sellele olukorrale, mis on kohtuasjade taimelava, ning nõudmiseks, et lubadused täidetak. Nende põhjuste muutmiseks ei ole tekkinud uusi asjaolusid. Ikka on olemas sama vajadus, mille tõttu peaksime töötajate tervise, maanteeohutuse ja õiglasema konkurentsi huvides füüsilisest isikust ettevõtjad selle direktiiviga hõlmama.

Viimane nõudmine, volinik. Ma arvan, et on väga oluline, et te selle tähtaja lõpul ei pöörduks võetud kohustuse juurde tagasi. Majanduslikke nõudmisi või kutseala sektoreid, mis püüavad konkurentsieelseid saada, ei tohiks iialgi seada ettepoole ühiskondlikest huvidest, millele ma viitan.

Sellepärast ning asja tähtsuse tõttu, volinik, tahan ma kõigi oma kaasp Parlamendiliikmete nimel teie poole pöörduda palvega mitte rikkuda tasakaalu, vaid lubatud õigusakt varsti paika panna.

Vladimír Špidla, komisjoni liige. – (CS) Daamid ja härrad, Euroopa Parlament arutab täna autovedude alase liikuva tegevusega hõivatud isikute töötaja korraldust käsitleva direktiivi rakendamist ja võimalikke selle edasiarendamise viise. Selle konkreetse õigusaktiga korraldatakse vedude alase liikuva tegevusega hõivatud isikute, näiteks bussijuhtide ja veoautojuhtide tööaega. Direktiiv ei hõlma siiski füüsilisest isikust ettevõtjaid.

Paljud parlamendiliikmed mäletavad, et see direktiiv võeti vastu 2002. aastal pärast pingutust nõudvat lepitusmenetlust tingimusel, et kiidetakse heaks üks keerukas klausel. Selle klausliga on kehtestatud, et alates 2009. aasta 23. märtsist laieneb direktiivi rakendusala ka kõigile füüsilisest isikust ettevõtjatest sõidukijuhtidele, siis kui komisjon saadab nõukogule ja Euroopa Parlamendile mõjuhindamise aruande praeguse olukorra kohta, millele vastavalt füüsilisest isikust ettevõtjad ei ole hõlmatud, ning kavandab füüsilisest isikust sõidukijuhtide kohta õigusliku ettepaneku.

Kuigi küsimus, kas hõlmata füüsilisest isikust ettevõtjad selle direktiivi rakendusala või ei, on tõeline dilemma, lubage mul öelda, et see on ka võlts probleem. Komisjoni peamine eesmärk maanteetranspordi töötingimusi käsitleva õigusliku ettepaneku koostamisel on tagada sotsiaalse kaitse kõrge tase ja õiglane konkurents ning parandada liiklusohutust. Järelikult pidas komisjon vajalikuks erirežiimi kehtestamist maanteetranspordi liikuva tegevusega hõivatud isikutele eriseaduse kaudu, mis on lisatud üldisele töötaja direktiivile.

Siiski on pärast 2002. aastat sõidukijuhte puudutavad sätted märkimisväärselt muutunud ja see on olnud positiivne muudatus. Tänu teie abile ja eriti härra Markovi abile võeti 2005. aastal vastu uued eeskirjad töötaja, puhkeperioodide ja kontrollimenetluste kohta.

Kui 2002. aastal vastuvõetud töötaja direktiiv kehtis algselt ainult palgalistele sõidukijuhtidele, siis kohaldatakse 2005. aastal vastuvõetud eeskirju kõigile sõidukijuhtidele, nii palgalistele kui ka füüsilisest isikust ettevõtjatele. Eeskirju kohaldatakse kuni 80% kõigi sõidukijuhtide töötajast. Järelikult on parlamendi põhjendatud mured selle probleemi pärast, mida 2002. aasta töötajadirektiivi lepitusmenetluse ajal väljendati, vaigistatud asjakohaselt. Seoses 2002. aasta töötajadirektiiviga pole mingi saladus, et üksikute liikmesriikide suhtumine sellesse küsimusse on väga erinev ning arvamused lahknevad ka liikmesriikide ja transpordisektori sisest.

Komisjon avaldas oma aruande füüsilisest isikust sõidukijuhtide direktiivi rakendusala väljajätmise tagajärgede kohta 2007. aasta mais. Aruandes jõuti kahele järeldusele. Esiteks leiti, et füüsilisest isikust sõidukijuhtide hõlmamisel ja väljajätmisel on nii häid kui ka halbu külgi. Teiseks, direktiivi rakendamine oli põhjendanud mõningaid probleeme, sest liikmesriigid leidsid, et seda on raske jõustada. Need probleemid tekkisid peamiselt sellepärast, et mõned sõidukijuhid liigitati ekslikult füüsilisest isikust ettevõtjateks. Transpordisektoris liigitati nõnda juhid, kes olid küll ametlikult füüsilisest isikust ettevõtjad, kuid töötasid tegelikult kindlatele ettevõtetele ega saanud ise oma tööd planeerida nii, nagu oleksid tahtnud. Nad on sotsiaalselt haavatavad ning, nagu ma enne juba ütlesin, kuigi direktiivi neile juba kohaldatakse, on meil tarvis selle rakendamist märkimisväärselt parandada. Komisjon jälgis väga hoolikalt direktiivi ülevõtmist riikide õigusaktide hulka ning alustas vajaduse korral menetlust, kui märgati vajakajäämisi. Kohe, kui liikmesriigid direktiivi riiklike õigusaktide hulka ülevõtmisega lõpule jõudsid, tegime selle ülevõtmise põhjaliku kvaliteedikontrolli. Paljudel juhtudel oli tulemuseks menetluse algatamine, juhul kui märgati vajakajäämisi.

Praegu koostab komisjon mõju hindamist, kavatsusega luua ühtne alus õiguslikule ettepanekule, mis tuleb välja töötada sel aastal. Sellest tulenevalt oleks komisjonil enneaegne võtta juba vastu seisukoht füüsilisest isikust ettevõtjatest sõidukijuhte käsitlevate teemade nende aspektide suhtes, mis tõstatavad küsimuse, kas võtta nad töötajadirektiivi rakendusala või ei.

Ma tervitan härra Cercase raportit, eriti ülevõtmise küsimusega seoses tehtud arenguid. Nagu ma siiski enne juba ütlesin, on komisjon arvamusel, et raportis esitatud lahendus ei võta arvesse probleemi tervikuna ning direktiivi nõuetekohast ülevõtmist töötajate jaoks, keda see juba hõlmab. Sel teemal me olemegi siiani töötanud ja loodame selle järgmise muudatusega saavutada.

Juhataja. – Sellega lõpetame arutelu.

Hääletus toimub homme.

Kirjalikud avaldused (artikkel 142)

Mary Lou McDonald (GUE/NGL), kirjalikult. – Maanteedtransport on olulise tähtsusega majandustegevus ELis. Liikluseeskirjade ning tööaja- ja puhkeperioodide eeskirjade täitmine on põhiolemus, et tagada liiklusohutus ning juhtide ja reisijate tervis ja ohutus.

Eriti tervitame me kõigi töötajate, sealhulgas ka füüsilisest isikust ettevõtjate, hõlmamist tööaja eeskirjadega, mis tagab sektorisisese ausa konkurentsi.

Samuti peab olema selge, et selle direktiiviga kehtestatakse miinimumnõuded, ning see ei tohiks mingil juhul lõdvendada mõnes liikmesriigis juba kehtivaid palju paremaid tingimusi.

28. Sotsiaalse kaasatuse edendamine ja vaesuse, sealhulgas laste vaesuse vastu võitlemine ELis (lühiettekanne)

Juhataja. – Järgmine päevakorrapunkt on tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni nimel Gabriele Zimmeri esitatud raport (A6-0364/2008) sotsiaalse kaasatuse edendamise ja vaesuse, sealhulgas laste vaesuse vastu võitlemise kohta ELis (2008/2034(INI)).

Gabriele Zimmer, raportöör. – (DE) Härra juhataja, avaldan kõigepealt kahetsust selle üle, et omaalgatuslikku raportit, mille ma komisjoni nimel siin esitan, ei panda täiskogu avalikule arutelule, ning sellele pole võimalik teha ka muudatusettepanekuid. Leian, et on vastuvõetamatu, et parlamendiliikmed omaenda õigusi sel moel piiravad ja omaalgatuslikke raporteid alahindavad.

Meie komisjon pidas täna esitatava raporti üle väga tarmukaid arutelusid, tehti üle 200 muudatuse, 40 kompromissmuudatust ja ekspertidele ja sidusrühmadele toimus kaks istungit. Kõik see tihedas koostöös naiste õiguste ja soolise võrdsuslikkuse komisjoniga. Kõik see näitab parlamendiliikmete suurt huvi selle teema vastu.

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon hääletas ülekaaluka enamusega kõigis fraktsioonides selle poolt, et jätkata vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise ELi strateegia väljatöötamist, ning ma loodan, et terve täiskogu teeb homme sedasama. Komisjon teeb absoluutselt selgeks, et kuna vaesuses elab 78 miljonit inimest, nende hulgas 19 miljonit last, on ELi ja selle liikmesriikide kohus algatada konkreetsed mõõdukad sotsiaalse kaasatuse edendamise ja vaesuse vastu võitlemise eesmärgid.

Mõne päeva eest soovitas komisjon aktiivse integreerimise põhimõtteid, mille Euroopa Ülemkogu peaks heaks kiitma. Nagu komisjoni, toetame me neid soovitusi sellises ulatuses, nagu meile on neist eelnevalt teatatud. Me läheme siiski kaugemale ja kutsume oma raportis üles arendama terviklikku lähenemist aktiivsele sotsiaalsele integratsioonile.

Me usume, et see peab toetuma neljale sambale: esiteks, muutes sissetulekud vaesuse kindlaks miinimumsissetulekute ja -palkade kehtestamise kaudu; teiseks, aktiivsed tööturupoliitikad, et saada paremaid töökohtasid ja piisavaid sissetulekuid; kolmandaks, üldiste sotsiaalteenuste ja kvaliteetteenuste parem kättesaadavus; neljandaks, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse all kannatajate suurem kaasamine selle strateegia arendamisse ja rakendamisse. Lisaks tahame kõigisse selle strateegia aspektidesse integreerida soolise võrdsuslikkuse.

Meie komisjon leiab olevat ebarahuldava, et isegi kõigis ELi liikmesriikides ei ole miinimumsissetuleku toetuste üleriigilist võrgustikku. Paljudes riikides on miinimumsissetuleku toetused väiksemad kui ELi vaesuse künnis. Sellepärast me nõuame, et miinimumtoetuse ja palgatöö sissetulek ei tohiks viia vaesuseni. Me kutsume nõukogu üles nõustuma tervet ELi hõlmavate eesmärkidega: miinimumsissetuleku toetus vähemalt 60% riigi keskmisest sissetulekust ning miinimumpalk vähemalt 60% riigi keskmisest palgast või asjaomase sektori keskmisest palgast. Liikmesriigid peaksid need eesmärgid saavutama kindlaks määratud tähtajaks, võttes täielikult arvesse subsidiaarsuse põhimõtet ning kohaldades avatud koordineerimismetodit.

Komisjon pööras selle raporti üle konsulteerides erilist tähelepanu võitlusele laste vaesuse vastu. Meie jaoks on tähelepanu keskmes laste heaolu. Me rajasime oma töö ÜRO lapse õiguste konventsioonile ning võtsime sealt poliitiliselt integreeritud nõude võidelda laste vaesuse vastu.

Me rõhutame, et meie arvates annab juurdepääs kõrgekvaliteedilistele teenustele otsustava hoo täiskasvanute sotsiaalsele integratsioonile ning laste integratsioonile seda enam, eriti vaesuse ohus olevate laste puhul. Me nõuame, et liikmesriigid esimese sammuna vähendaksid laste vaesust 2012. aastaks 50%. Peale selle toetame me täiskogu käesoleva aasta jaanuaris vastuvõetud resolutsiooni kaotada tänavalaste nähtus 2015. aastaks.

Vladimír Špidla, komisjoni liige. – (CS) Härra juhataja, daamid ja härrad, lubage mul kõnealuse raporti kohta paar sõna öelda. Te teate väga hästi, et uuendatud sotsiaalses agendas toob komisjon välja mõtte, et vaesuse vastu võitlemine on sotsiaalse agenda lahutamatu osa, ning seda mõtet korratakse soovitusel sotsiaalse kaasamise kohta. Mul on hea meel, et selles raportis, mida raportöör oma sõnavõtus esitles, väljendatakse toetust sellele soovitusel ning samuti vaadatakse positiivselt mõnele selle soovitusel olulistele arvamustele. Lubage mul öelda, et kuigi komisjoni arvates on äärmiselt oluline koondada oma sotsiaalse kaasatuse saavutamise jõupingutused, paneb ta isegi veel rohkem rõhku laste vaesuse probleemile. Tahaksin selles kontekstis välja tuua, et praeguse komisjoni ametiajal on see esimene kord, kui seda teemat nii suurepärasel viisil käsitletakse. Me kavatsime tulevikus selles suunas jätkata, sest on üsna selge, et päritud vaesus, mis vanemalt lapsele edasi antakse, on üks vaesusega seonduvatest tõsistest probleemidest. Meie arvates on äärmiselt tähtis see suletud ring purustada.

Daamid ja härrad, on selge, et selles küsimuses võib komisjon loota parlamendi toetusele. Muidugi tunnen ma huvi selle vastu, kuidas need dokumendid ja raport tulevikus edasi arenevad. On samuti üsna selge, et komisjonil on parlamendi otsustest ja arvamustest märkimisväärne kasu oma edaspidistes püüetes sotsiaalset kaasatust saavutada: see ei ole probleem, mille saaks ainult ühe teatisega lahendada, samuti pole see lahing, mille saaks mõne nädala või kuuga kiiresti võita.

Juhataja. – Sellega lõpetame arutelu.

Hääletus toimub homme.

Kirjalikud avaldused (artikkel 142)

Slavi Binev (NI), kirjalikult. – (BG) Härra juhataja, kolleegid, tahaksin väljendada oma toetust Gabriele Zimmeri raportile sotsiaalse kaasatuse edendamise ja vaesuse vastu võitlemise kohta. Laste vaesuse vastu võitlemine on ELi prioriteet, ent korraliku sotsialiseerimise teel seisab arvukalt tõkkeid.

Tahaksin teile tutvustada üht pretsedendit juhtu Bulgaarias, mis näitab, kuidas ametivõimud piiravad tuhandete laste võimalusi saada haridust ja oma elus midagi paremat saavutada. Riigi juhtkond allutab kristlikud lapsed avalikes koolides religioossele diskrimineerimisele. Moslemi püha Ramazan Bayrami tõttu, mis on riigipüha ainult islamiusulistes riikides, sulgesid Bulgaaria haridusministeeriumi vaikival nõusolekul Kardzhali, Razgradi, Targovishte ja Shumeni piirkondade koolid kaheks päevaks oma ukse, et moslemi püha pühitseda. Bulgaaria hariduse sekulaarsest iseloomust hoolimata kuulutati nendes piirkondades välja religioosne koolivaheaeg. Bulgaaria lapsed sunniti koolist koju jääma.

Bulgaaria on kristlik riik ega ole kohustatud riiklikult moslemi pühi pühitsema. Kuidas siis juhtus, et Bulgaaria avalikud koolid sulgesid oma ukse ja pühitsesid püha, mis ei ole Bulgaaria religioosne püha, omaenda laste arvelt, vaikides ja seletusi andmata? Teatav isik või teatavad inimesed Bulgaarias on nähtavasti huvitatud sellest, et jätta avalike koolide klassiruumid tühjaks ning täita Türki mošeesid.

Bairbre de Brún (GUE/NGL), kirjalikult. – (GA) Sotsiaalse kaasatuse poliitika peaksid keskenduma eelkõige isiku õigusele väärikalt elada ning tagama nende ühiskonda kaasatuse. Selleks peavad sotsiaalse kaasatuse poliitika tagama sissetuleku taseme, mis ei laseks inimestel vaesuse või tõrjutuse tõttu kannatada.

See raport toetab Euroopa Komisjoni selle tähtsa sammu astumisel, mis muudab võitluse vaesuse vastu ja sotsiaalse kaasatuse eest nähtavamaks. Raportis nõutakse strateegia intensiivistamist selgete näitajate ja konkreetsete eesmärkide väljatöötamise kaudu. See rõhutab vaesuse vastu võitlemisel vajadust terviklikuma lähenemisviisi järele, mis hõlmab mitut ELi poliitikat.

Eriti olulised on raportis esitatud nõudmised: miinimumsissetulek ja -palk, laste vaesuse kaotamise prioriteediks muutmise, sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate rühmade juurdepääs avalikele teenustele. Seda tuleks täiendada, hõlbustades juurdepääsu sotsiaalse kaasatuse sellistele vormidele nagu majutus, haridus, koolitus ja elukestev õpe, samuti sissetulekutoetuse skeemide rakendamist üksikisikutele ja perekondadele.

Proinsias De Rossa (PSE), kirjalikult. – Seda raportit on kirjeldatud kui terviklikku lähenemist vaesuse kõrvaldamisele. Kuigi ülemaailmne finantstorm jätkab meie kodanike ja majanduse räsimist, pole kunagi varem olnud rohkem selge, et elame vastastikustes seostes olevas, vastastikku sõltuvas maailmas.

Liidu sees jõustatud poliitikal on mõju ka väljaspool liitu. Sellepärast peaksid väljaspool liitu eksisteerivad probleemid mõjutama poliitika liidu sees. Me ei saa võitlust vaesuse vastu Euroopas isoleerida ülemaailmsest võitlusest tõrjutuse vastu.

Laste töö süvendab vaesust, määrates ühele põlvkonnale teise järel teadmiste puudumise, viletsa tervise ja varajase surma. Laste õige koht on koolis. Arenenud majandust ei saa üles ehitada harimatu tööjõuga. Töötavad lapsed tõrjuvad kõrvale oma vanemad selle töö juurest ja seega ka võimaluse juurest võidelda paremate tingimuste eest. Tõesti, laste töö annab oma panuse kiirese ülemaailmsesse allakäiku.

Lidia Joanna Geringer de Oedenberg (PSE), kirjalikult. – (PL) 2005. aastal elas Euroopa Liidus 78 miljonit inimest (16%) vaesuse piiril. Praegu elab iga viies ELi kodanik nõuetele mittevastavates tingimustes; iga päev otsib umbes 1,8 miljonit inimest ööseks varju kodutute varjupaikadest; 10% inimestest elab leibkondades, kus kellelgi pole tööd; pikka aega tööpuuduse all kannatanud inimesi on 4%; 15% palgatöölised saavad äärmiselt väikest palka; 8% palgatöölised elab vaesuses, kuigi neil on töö. Peale selle kannatab vaesuse all 19 miljonit last.

ELi liikmesriikide seas on riike, kus pole ikka veel paika pandud asjakohast riiklikku sotsiaalkindlustuse süsteemi.

Selles kontekstis väärib tunnustamist Euroopa Komisjoni tehtud ettepanek aktiivse sotsiaalse integratsiooni lähenemisviisi kohta. Sotsiaalse integratsiooni poliitika peab tagama kõigile inimestele põhiõiguse omada väarikat elu ja olla ühiskonna osa ning see peab tagama ka integreeritud tööturu, parema juurdepääsu kõrge kvaliteedilistele teenustele, soolise võrdsuse ja diskrimineerimise puudumise.

Sotsiaalse abi tase on praegu madalam kui vaesuse oht ning liikmesriigid peaksid seda kohandama, et see suudaks täita oma peamist eesmärki: inimesi vaesusest välja aidata. Sotsiaalkindlustuse programmid peaksid inimestele tõhusalt abi andma ning toetama neid püsiva töö leidmisel.

On tarvis viivitamatult võtta meetmed, et aidata mitmesuguste probleemide all kannatavaid lapsi, sisserändajate perede lapsi, mahajäetud lapsi, ekspluateeritavaid lapsi ja vägivalda taluvaid lapsi.

Louis Grech (PSE), kirjalikult. – Pärast hiljutist, tegelikult käesolevat finantsilist ja majanduslikku murrangut ning selle ülemaailmseid mõjusid tunnen ma, et on tarvis läbi vaadata vaesuse definitsioon ja piirväärtused.

Ma arvan, et märkimisväärne osa vaesusest ei ole nii silmnähtav, kui see oli aastakümneid tagasi, kuid kardan, et see on just niisama reaalne. Kaasaegne elustiil aitab seda uut vaesust väga suurel määral maskeerida.

Paljude leibkondade ostujõud on tohutult langenud järsu üldise hinnatõusu tõttu, aga eriti toidu, tervise ja energiaga seotud kaupade hinnatõusu tõttu. Väikese sissetulekuga perekondi, pensionäre, töötuid ja muid riskirühmi meie ühiskonnas ähvardab oht muutuda haavatavaks ja vajadus ellujäämise eest võitlema hakata, kuna just need hinnad moodustavad suurima osa nende kuueelarvest.

Arvatakse, et ülemaailmsete majandusharude toimimine muutub kiiresti halvemaks, sest oletatakse majanduslangust. See võib vältimatult tekitada ebastabiilsuse kõigis majandussektorites. Sotsiaalprogrammide ja -teenuste vähendamine võib muutuda probleemiks nende jaoks, kes oma ostujõu langust kogevad.

Ma arvan, et liit ja liikmesriigid peavad selle küsimusega tegelema hakkama, et vähendada drastilist ebavõrdsust ja raskusi, mis paljudel ELi kodanikel varjatud vaesuse tõttu on.

Livia Járóka (PPE-DE), kirjalikult. – Laste vaesuse kaotamine tundub olevat üks oluline teema Euroopa Liidus. Eriti romide lapsed on kõigest ilma jäetud, neil puudub abi majutuse, tööhõive, hariduse ja tervishoiu valdkonnas.

Nende tegurite kombinatsiooni tulemuseks on kohutav olukord, kus romi lastel puudub tulevik ning romid ja romi lapsed on sotsiaalselt eriti tõrjutud, eelkõige juhtudel, kui romi lapsed kasvavad üles äärmises vaesuses. Selline keskkond keelab romi lastele oma olemasolevate õiguste kasutamise võimalusi, mida nad väärivad. Vaesuses üles kasvanud romi lapsed on enamusrahvusele vabalt antud võimalustest ilma jäetud. Sotsiaalne tõrjutus ja laste vaesus tuleb ELi ja liikmesriikide poliitikate koostamisel vaatluse alla võtta, eriti valdkondade osas, mis on seotud aktiivse sotsiaalse kaasamisega.

Praegused andmed näitavad, et umbes 50% romidest on kirjaoskamatud või poolkirjaoskamatud; 30% kolme kuni kümne aasta vanustest lastest kannatab selliste raskete haiguste all nagu tuberkuloos; romide keskmine eluiga on 10 aastat madalam kui enamusrahvusel. Sotsiaalse tõrjutuse tase, mida romid kogevad lapsepõlves, halveneb täiskasvanuks saades veelgi. Enamikus Euroopa linnadest on 90% romidest töötud ja neil on vähe lootust lähemas tulevikus tööd leida. Euroopa Liidu sotsiaalseks ühtekuuluvuseks tuleb see suletud ring lõhkuda.

Magda Kósáné Kovács (PSE), kirjalikult. – (HU) Meie laste heaolu aluseks on tervislik keskkond, viisakas majutus, korralik toit ja juurdepääs haridusele. Selle raporti pealkiri on liiga laiaulatuslik, et vajaliku rõhuasetusega keskenduda laste olukorrale. Seetõttu ei saa ma rääkida ulatusest, mil määral laste vaesus ühiskonna tulevikku ja olevikku kujundab, vaid ainult vihjan sellele.

Raport hõlmab kaasatuse ja vaesuse teemasid komplekselt, mõnikord tervikuna, mõnikord keskendudes sellistele riskirühmadele nagu rahvusvähemused, sisserändajad, eakad ning puuetega inimesed, rõhutades eriti naiste ja laste olukorda. Loomulikult toetan ma seisukohta, et tööhõive on kõige tähtsam vaesusest väljamurdmise vahend. Iseenesest ei ole see siiski sotsiaalse integreerumise või vaesuse likvideerimise tagatiseks.

Paistab, et ka töötavate inimeste seas on palju vaeseid. Raporti sõnumit tugevdades võib öelda, et selle põhjuseks on halvad töötingimused ja ebaõiglane palgasüsteem, mida teatavate ebasoodsas olukorras olevate rühmade puhul kohaldatakse. Kahjuks ei anna see dokument, mis püüdleb mitmekesisuse peegeldamise poole, võimalust uurida teatavate riskirühmade probleeme. Võttes arvesse autori pühendumust ja selle raporti sisu, olen ma kindel, et selle antav panus aitab Euroopa institutsioonidel teha seadusi, mis saavutavad selle eesmärgi, aidates neid, kelle aitamiseks see on mõeldud – vaeseid.

Siiri Oviir (ALDE), kirjalikult. – (ET) Härra president, kolleegid. Kõikidel inimestel peab olema võrdne võimalus osaleda täisväärtuslikult ühiskondlikus elus, sealhulgas töötada ja olla majanduslikult aktiivne, omada elustandardit ja heaolu, mida peetakse normaalseks ühiskonnas, kus nad elavad.

Kahtlemata on tööhõive parim viis vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vältimiseks. Kurioosne on aga asjaolu, et täna elab ELis vaesuses 20 miljonit töötavat inimest, kellest enamik on naised.

Leian, et lisaks ebasoodsas olukorras olevate elanikerühmade vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse probleemidega tegelemisele tuleb ELis tunduvalt enam tähelepanu pöörata ka töötavate inimeste vaesusele ja seda eriti naiste osas.

Üle tuleb vaadata senine ELi tööturu aktiveerimispoliitika: pakkumaks inimestele enam sotsiaalset kaitset, vajame hüppelauda korrapärase, tasuva ja õiguslikult turvalise tööhõive suunas.

Samuti leian, et liikmesriikides töotajale makstav töötasu (sh miinimumpalk) peab olema õiglane ja tagama tema toimetuleku, vältides vaesuse lõksu sattumise.

Tervitan raportis väljakäidud ELi sihtmärki saada tulevikus miinimumpalks vähemalt 60% (riigi, sektori) keskmisest palgast ning fakti, et liikmesriikide vahel on kokku lepitud ka selle saavutamise ajakavas.

Vaid tasakaal paindlikkuse ja kaitstuse vahel parandab tööhõivet ja sotsiaalset kaasatust.

Rovana Plumb (PSE), kirjalikult. – (RO) Üheksa aastat pärast mõiste „väärikas töö” kasutuselevõtmist, saab pool planeedi tööjõust palka alla 2 dollari päevas ning 2007. aastal oli naiste tööhõive kogu elanikkonnast 49%, võrreldes meeste 74,3%ga.

Rumeenias on ainult 15%l töötajate koguarvust väärikad töökohad ning naiste arv, kellel on oht vaesusesse langeda, on umbes 10% suurem kui samasuguste meeste arv. Lahknevused palkades on silmnähtavad, sest mehed teenivad naistest rohkem enamikus majandusharudes ning igakuine erinevus riigi tasandil on umbkaudu 1/3 miinimumpalga ulatuses.

Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni läbiviidud uuring, mis rahvusvahelise naistepäeva puhul avaldati, näitab selgelt, et Euroopa ei saa kauem ignoreerida naiste potentsiaali ning et soolise võrdsuslikkuse saavutamisel on otsustava tähtsusega juurdepääs tööturule ja väarikale tööle. Kõigi kodanike juurdepääs väarikale tööle peab olema tööhõivepoliitikate prioriteediks, sest see on põhiline sotsiaalse kaasamise mehhanism ning samal ajal ka ainus jätkusuutlik lahendus võitluseks vaesuse vastu.

Katrin Saks (PSE), kirjalikult. – (ET) Sotsiaalne kaasatus ja laste vaesus on midagi, mida peame tõsiselt võtma, ja selles suhtes on komisjoni initsiatiiv siin teretulnud. Peame siiski küsima, kas meie kavatsused on piisavalt ambitsioonikad. Liikmesriigid peavad siinkohal mitmeid olulisi samme tegema.

Sotsiaalse tõrjutuse vähendamiseks on kõigepealt vaja, et inimestel oleksid piisavad sissetulekud, et ära elada. Tunnistagem, et suuremas osas ELi riikides, kus see kehtestatud on, ei taga miinimumpalk normaalset toimetulekut.

Kindlasti on üks osa sotsiaalse tõrjutuse vähendamisel sotsiaalsel. Praeguse majandussurutise raames räägitakse meil Eestis, kus toimusid elavad arutelud eelarve tasakaalustamiseks, juba avatult kompromissidest lastetoetuste vallas. Universaalne lastetoetus on midagi, mis väärtustab kõiki lapsi ja on sellisena peale praktilise abi ka suure sümbolse tähendusega. Endise rahvastikuministrina ja praeguse Lastekaitse Liidu presidendina hoian ennast kursis nende küsimustega ja teen kõik, et seda toetust kui kallist ja ebaefektiivset ei kaotataks.

Lisaks toimetulekutoetusele on olulised sihtotstarbelised toetused sellistele riskirühmadele nagu vanurid, üksikvanemad, paljulapselised pered, puudega inimesed. Sellised toetused peaksid katma näiteks isikuabi, meditsiinilise ja sotsiaalselt seotud lisakulud. Suurbritannias kasutusel olevad toetused vanematele inimestele külmade ilmade puhul, et tube sooja hoida ja võidelda energiavaesusega, on suurepärane näide, mida teised liikmesriigid, sh Eesti peaksid võtma eeskujuks.

Silvia-Adriana Țicău (PSE), kirjalikult. – (RO) Maanteetranspordi teenused esindavad 1,6% SKTst ja annavad tööd 4,5 miljonile Euroopa Liidu kodanikule.

Majandus ja ühiskond üldises mõttes sõltuvad suuresti maanteetranspordi tõhususest, sest 44% kaupadest veetakse veoautodega ning 85% veavad sõiduauto või bussiga reisivad inimesed.

Ma arvan, et sotsiaalingimustega seotud juriidiliste nõuete täitmiseks peaksid liikmesriigid maanteetranspordi infrastruktuuri investeerima ning võtma vajalikud meetmed, et tagada investeeringute õige tase, et arendada maanteetranspordi infrastruktuuri. Sel taustal peaks prioriteediks olema turvaliste parklate ehitamine.

Selleks, et kaupade vaba liikumise teele ei püstitataks kunstlikke tõkkeid nõudsin, ma muudatusettepanekuga, et komisjon esitaks Euroopa Parlamendile aruande liikluskontrolli olukorrast kõigis liikmesriikides. Võttes arvesse, et esineb kontrolli liike, millega piiratakse kaupade ja isikute vaba liikumist, nõudsin ma, et komisjon vaataks läbi kehtivad õigusaktid ja teeks liikluskontrollide kooskõlastatud süsteemi tagamise muudatusettepanekuid.

29. Järgmise istungi päevakord (vt protokoll)

30. Istungi lõpp

(Istung lõppes kell 00.25)